

De geschreven taal van Abraham, Mozes en David

- Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

André H. Roosma¹

CONCEPT (levend werkdocument)²

laatst bijgewerkt: 2014-09-22
(op diverse punten aanzienlijk aangevuld)

Wat was de taal van de Bijbelse aartsvaders zoals Abraham, en welk schrift gebruikten zij? Welk schrift gebruikten God en Mozes bij het schrijven van de *Torah* – dat grote, vreugdevolle instructieboek voor Israël? Welke letters gebruikte David bij het opschrijven van zijn prachtige Psalmen?

Dit document is het resultaat van een onderzoek dat diep in de geschiedenis is gedoken, op zoek naar de oude wortels van de Semitische talen, en wel specifiek van het Bijbels Hebreeuws. In dit onderzoek is de oude cultuur en levensomstandigheden van de Semitische volkeren en hun burens bestudeerd. Op die basis zijn veel Bijbels Hebreeuwse, Aramese en Arabische woorden gekoppeld aan wat hoogstwaarschijnlijk het oudste pictografische schrift ter wereld blijkt te zijn, waarin diverse boeken van het Eerste Testament van de Bijbel oorspronkelijk zijn geschreven.

Dit onderzoek bracht aan het licht dat de vroegste wortel van de Semitische talen vanuit de Bijbel gezien veel ouder is dan tot dusver door linguïsten werd verondersteld, en dat het oorspronkelijke West-Semitisch qua woordvorming en grammatica opgebouwd was uit 22 tot 29 bouwstenen: basis-noties en bijbehorende klanken. De 23 voornaamste hiervan zijn geïdentificeerd en worden in dit document beschreven. We vinden ze weerspiegeld in de symbolen van het oude West-Semitische schrift, dat actief gebruikt werd tot de tijd van David. Rond die tijd vormde het de basis voor het Paleo-Hebreeuwse / Fenicische schrift en via Fenicië voor vrijwel alle soorten alfabet-schrift ter wereld.

Dit document gebruikt deze symbolen en hun onderliggende noties om originele interpretaties of betekenissen te reconstrueren van honderden oude Bijbels-Hebreeuwse en Aramese en Arabische woorden en namen. Inzicht in de basis-noties blijkt een geweldig instrument in de analyse en het begrip van oude Semitische teksten en het ontsluit een enorme schat aan etymologie van het Bijbels Hebreeuws, waardoor we van veel Bijbel-passages een veel beter begrip krijgen.

¹ Van oorsprong is de auteur geen linguïst. Dit onderzoek is tamelijk grondig uitgevoerd vanuit een diepgaande theologische en wetenschappelijke interesse. Als u een linguïstische of andere onvolkomenheid tegen mocht komen, stelt de auteur een concrete verbeter-suggestie zeer op prijs. Deze kunt u mailen naar: info@Hallelu-JaH.nl.

² Dit rapport is een levend werkdocument en verkeert nog in een concept-staat, hetgeen inhoudt dat dit onderzoek nog gaande is en regelmatig zaken worden bijgewerkt en aangevuld op basis van aanvullende informatie en nieuwe inzichten, en/of de presentatie van het materiaal verder verbeter. Bij het samenstellen van dit document is gebruik gemaakt van een zeer breed spectrum aan informatie over de geschiedenis van de Semitische volken en talen. Aan het eind vindt u *een selectie* van die bronnen.

Inhoudsopgave

	pagina
Inleiding: op zoek naar het schrift van de eerste Bijbelboeken	3
Proto-Semitisch: oertaal in het leefgebied van Sem	6
Meer ontdekken over het oude Semitische schrift	7
Woordvorming en de oorsprong van de Semitische talen	10
De basis-noties onder de vroege Semitische talen	11
Een korte bespreking van de belangrijkste basis-noties en symbolen	12
'A / 'al / 'alpu / 'alp / 'alpa / 'aleph / 'alluph	13
Ba / baitu / beth	14
Ga / gam / gamlu / gimel	14
Da / dal / dalt / daleth	15
Āh / hā / hallu / hillul / hē	16
Wa / u / wawu / wav	17
Za / zan / zajin	18
Cha / chet / chuts?	19
Ta / teth	20
Ja / jad / jud / jod	21
Ka / kaph	21
La / lam / lamed / lamad	22
Mu / am / maim / mem	22
Nu / nun	23
Sa/si / samekh / sin	24
'A / 'ainu / 'ajin en ghan / ghainu / ghajin	31
Pu / pé	32
Tsa / tsad / tsadé / tsaddie / tsaddiq	33
Qu / quph / qoph	36
Ra / raisu / resh	37
Sha / shad/ thad /shadu / shi / shin	38
Ta / tav	42
Tabel 1. De oude Semitische lettertekens en hun herleide betekenissen	44
Oude Hebreeuwse woorden en hun betekenissen	45
Tabel 2. Hebreeuwse woorden en hun betekenis volgens de oude Semitische symbolen	47
De verrijking van het Hebreeuws vanuit de oude Semitische symbolen	80
Mógelijke interpretaties... iets over de totstandkoming ervan	80
Tot slot van dit onderdeel... ..	80
Een aantal sprekende Hebreeuwse namen	88
Tabel 3. Hebreeuwse namen en hun betekenis volgens de oude Semitische symbolen	88
Oud West-Semitisch: schrift uit de oertijd !	97
Het oude West-Semitische schrift: universeler dan verwacht	97
Het oude West-Semitische schrift: schrift van godsdienst en cultuur	97
Het oude West-Semitische schrift: bron van vele schriftsoorten	98
Een opmerking over de noties	98
Chinese connecties...?	98
Discussie en enkele conclusies uit dit onderzoek	100
Bijlagen	101
1. Het vroege <i>Aleph-Beth</i> : alfabet... Of misschien een verhaal?!	101
2. De aleph-beth-ische acrostichons: Psalm 34 als voorbeeld	102
3. De aleph-beth-ische acrostichons: Psalm 111 als voorbeeld	104
4. Hebreeuws: een taal in ontwikkeling, al sinds vroegste tijden	105
5. Alfabet, consonantenschrift, syllabarium, ... of een mengvorm?	107
6. Pictografisch/ideografisch schrift en/of alfabet schrift: betekenis versus klank, of betekenis én klank	108
7. De noties en de ermee verbonden klanken vertonen overeenkomsten met die uit het oude Sumerisch	112
8. Archeologie, cultuurstudie en taal: het voorbeeld van de draaiende deur	114
Enige literatuur	116

Inleiding: op zoek naar het schrift van de eerste Bijbelboeken

Om de oudste boeken van de Bijbel goed te begrijpen, moeten we begrip hebben van de grondbeginselen van de talen waarin ze geschreven werden. Te gemakkelijk wordt geschreven en gesproken over hét Bijbels Hebreeuws, zonder stil te staan bij de enorme ontwikkeling die deze taal heeft doorgemaakt in de loop der millennia.³ Niet alleen de gesproken taal maakte een enorme ontwikkeling door, ook in het gehanteerde schrift zien we grote verschillen tussen het schrift uit de tijd van de aartsvaders of Mozes, en dat van de Joden na de Babylonische ballingschap.

Die gebruikte schriftsoorten bieden een belangrijke toegang tot het begrip van de grondtalen van de Bijbel. Eén van die schrift-soorten, de meest bekende, is wat genoemd wordt het **Hebreeuwse vierkantschrift**. Het alfabet van dit schrift ziet er zó uit:

Vierkantschrift	א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ש ת
transliteratie	t s sh r q ts p ph gh c n m l kh j t ch z w u h d g bh 'a

Dit was ook het schrift dat in de Middeleeuwen werd gebruikt om de manuscripten (over) te schrijven die sindsdien gediend hebben als onze originelen van de boeken van het Eerste Testament. Vandaag de dag zijn veel mensen met een meer dan gemiddelde interesse in de Bijbel er wel enigszins mee vertrouwd. Vaak wordt gezegd dat dit *het* 'Bijbels Hebreeuwse' schrift is, waarin het Eerste Testament van de Bijbel oorspronkelijk geschreven is. Dit klopt echter niet, zoals de meeste wetenschappers zich ook wel bewust zijn. Evenals alle andere aspecten van een cultuur, is elke taal en elk bijbehorende (hand)schrift continu in ontwikkeling en aan verandering onderhevig. Dit Hebreeuwse vierkantschrift is pas **tijdens of na** de Babylonische ballingschap (i.e. rond 500 BC) door de joden overgenomen van de Assyriërs in Babylon. Dit was het keizerlijk Aramese schrift; de joden noemen het zodoende *Ketabh Ashuri*. Het overgrote deel van het Eerste Testament is echter veel ouder. Bijgevolg moeten de schrijvers ervan dus een ander schrift gehanteerd hebben.

Als we verder teruggaan in de tijd, voorbij 500 BC, naar de tijd vóór de Babylonische ballingschap, komen we in Israël het Paleo-Hebreeuwse schrift tegen, en daar sterk op lijkende lettertekens in de omliggende landen (Feniçië, Moab, etc.). Het alfabet hiervan zag er ongeveer zó uit:

Paleo-Hebreeuws	ⴀ ⴁ ⴂ ⴃ ⴄ ⴅ ⴆ ⴇ ⴈ ⴉ ⴊ ⴋ ⴌ ⴍ ⴎ ⴏ ⴐ ⴑ ⴒ ⴓ ⴔ ⴕ ⴖ ⴗ ⴘ ⴙ ⴚ ⴛ ⴜ ⴝ ⴞ ⴟ ⴠ ⴡ ⴢ ⴣ ⴤ ⴥ ⴦ ⴧ ⴨ ⴩ ⴪ ⴫ ⴬ ⴭ ⴮ ⴯ ⴰ ⴱ ⴲ ⴳ ⴴ ⴵ ⴶ ⴷ ⴸ ⴹ ⴺ ⴻ ⴼ ⴽ ⴾ ⴿ ⵀ ⵁ ⵂ ⵃ ⵄ ⵅ ⵆ ⵇ ⵈ ⵉ ⵊ ⵋ ⵌ ⵍ ⵎ ⵏ ⵐ ⵑ ⵒ ⵓ ⵔ ⵕ ⵖ ⵗ ⵘ ⵙ ⵚ ⵛ ⵜ ⵝ ⵞ ⵟ ⵠ ⵡ ⵢ ⵣ ⵤ ⵥ ⵦ ⵧ ⵨ ⵩ ⵪ ⵫ ⵬ ⵭ ⵮ ⵯ ⵰ ⵱ ⵲ ⵳ ⵴ ⵵ ⵶ ⵷ ⵸ ⵹ ⵺ ⵻ ⵼ ⵽ ⵾ ⵿ ⶀ ⶁ ⶂ ⶃ ⶄ ⶅ ⶆ ⶇ ⶈ ⶉ ⶊ ⶋ ⶌ ⶍ ⶎ ⶏ ⶐ ⶑ ⶒ ⶓ ⶔ ⶕ ⶖ ⶗ ⶘ ⶙ ⶚ ⶛ ⶜ ⶝ ⶞ ⶟ ⶠ ⶡ ⶢ ⶣ ⶤ ⶥ ⶦ ⶧ ⶨ ⶩ ⶪ ⶫ ⶬ ⶭ ⶮ ⶯ ⶰ ⶱ ⶲ ⶳ ⶴ ⶵ ⶶ ⶷ ⶸ ⶹ ⶺ ⶻ ⶼ ⶽ ⶾ ⶿ ⷀ ⷁ ⷂ ⷃ ⷄ ⷅ ⷆ ⷇ ⷈ ⷉ ⷊ ⷋ ⷌ ⷍ ⷎ ⷏ ⷐ ⷑ ⷒ ⷓ ⷔ ⷕ ⷖ ⷗ ⷘ ⷙ ⷚ ⷛ ⷜ ⷝ ⷞ ⷟ ⷠ ⷡ ⷢ ⷣ ⷤ ⷥ ⷦ ⷧ ⷨ ⷩ ⷪ ⷫ ⷬ ⷭ ⷮ ⷯ ⷰ ⷱ ⷲ ⷳ ⷴ ⷵ ⷶ ⷷ ⷸ ⷹ ⷺ ⷻ ⷼ ⷽ ⷾ ⷿ ⸀ ⸁ ⸂ ⸃ ⸄ ⸅ ⸆ ⸇ ⸈ ⸉ ⸊ ⸋ ⸌ ⸍ ⸎ ⸏ ⸐ ⸑ ⸒ ⸓ ⸔ ⸕ ⸖ ⸗ ⸘ ⸙ ⸚ ⸛ ⸜ ⸝ ⸞ ⸟ ⸠ ⸡ ⸢ ⸣ ⸤ ⸥ ⸦ ⸧ ⸨ ⸩ ⸪ ⸫ ⸬ ⸭ ⸮ ⸯ ⸰ ⸱ ⸲ ⸳ ⸴ ⸵ ⸶ ⸷ ⸸ ⸹ ⸺ ⸻ ⸼ ⸽ ⸾ ⸿ ⹀ ⹁ ⹂ ⹃ ⹄ ⹅ ⹆ ⹇ ⹈ ⹉ ⹊ ⹋ ⹌ ⹍ ⹎ ⹏ ⹐ ⹑ ⹒ ⹓ ⹔ ⹕ ⹖ ⹗ ⹘ ⹙ ⹚ ⹛ ⹜ ⹝ ⹞ ⹟ ⹠ ⹡ ⹢ ⹣ ⹤ ⹥ ⹦ ⹧ ⹨ ⹩ ⹪ ⹫ ⹬ ⹭ ⹮ ⹯ ⹰ ⹱ ⹲ ⹳ ⹴ ⹵ ⹶ ⹷ ⹸ ⹹ ⹺ ⹻ ⹼ ⹽ ⹾ ⹿ ⷀ ⷁ ⷂ ⷃ ⷄ ⷅ ⷆ ⷇ ⷈ ⷉ ⷊ ⷋ ⷌ ⷍ ⷎ ⷏ ⷐ ⷑ ⷒ ⷓ ⷔ ⷕ ⷖ ⷗ ⷘ ⷙ ⷚ ⷛ ⷜ ⷝ ⷞ ⷟ ⷠ ⷡ ⷢ ⷣ ⷤ ⷥ ⷦ ⷧ ⷨ ⷩ ⷪ ⷫ ⷬ ⷭ ⷮ ⷯ ⷰ ⷱ ⷲ ⷳ ⷴ ⷵ ⷶ ⷷ ⷸ ⷹ ⷺ ⷻ ⷼ ⷽ ⷾ ⷿ ⸀ ⸁ ⸂ ⸃ ⸄ ⸅ ⸆ ⸇ ⸈ ⸉ ⸊ ⸋ ⸌ ⸍ ⸎ ⸏ ⸐ ⸑ ⸒ ⸓ ⸔ ⸕ ⸖ ⸗ ⸘ ⸙ ⸚ ⸛ ⸜ ⸝ ⸞ ⸟ ⸠ ⸡ ⸢ ⸣ ⸤ ⸥ ⸦ ⸧ ⸨ ⸩ ⸪ ⸫ ⸬ ⸭ ⸮ ⸯ ⸰ ⸱ ⸲ ⸳ ⸴ ⸵ ⸶ ⸷ ⸸ ⸹ ⸺ ⸻ ⸼ ⸽ ⸾ ⸿ ⹀ ⹁ ⹂ ⹃ ⹄ ⹅ ⹆ ⹇ ⹈ ⹉ ⹊ ⹋ ⹌ ⹍ ⹎ ⹏ ⹐ ⹑ ⹒ ⹓ ⹔ ⹕ ⹖ ⹗ ⹘ ⹙ ⹚ ⹛ ⹜ ⹝ ⹞ ⹟ ⹠ ⹡ ⹢ ⹣ ⹤ ⹥ ⹦ ⹧ ⹨ ⹩ ⹪ ⹫ ⹬ ⹭ ⹮ ⹯ ⹰ ⹱ ⹲ ⹳ ⹴ ⹵ ⹶ ⹷ ⹸ ⹹ ⹺ ⹻ ⹼ ⹽ ⹾ ⹿ ⷀ ⷁ ⷂ ⷃ ⷄ ⷅ ⷆ ⷇ ⷈ ⷉ ⷊ ⷋ ⷌ ⷍ ⷎ ⷏ ⷐ ⷑ ⷒ ⷓ ⷔ ⷕ ⷖ ⷗ ⷘ ⷙ ⷚ ⷛ ⷜ ⷝ ⷞ ⷟ ⷠ ⷡ ⷢ ⷣ ⷤ ⷥ ⷦ ⷧ ⷨ ⷩ ⷪ ⷫ ⷬ ⷭ ⷮ ⷯ ⷰ ⷱ ⷲ ⷳ ⷴ ⷵ ⷶ ⷷ ⷸ ⷹ ⷺ ⷻ ⷼ ⷽ ⷾ ⷿ ⸀ ⸁ ⸂ ⸃ ⸄ ⸅ ⸆ ⸇ ⸈ ⸉ ⸊ ⸋ ⸌ ⸍ ⸎ ⸏ ⸐ ⸑ ⸒ ⸓ ⸔ ⸕ ⸖ ⸗ ⸘ ⸙ ⸚ ⸛ ⸜ ⸝ ⸞ ⸟ ⸠ ⸡ ⸢ ⸣ ⸤ ⸥ ⸦ ⸧ ⸨ ⸩ ⸪ ⸫ ⸬ ⸭ ⸮ ⸯ ⸰ ⸱ ⸲ ⸳ ⸴ ⸵ ⸶ ⸷ ⸸ ⸹ ⸺ ⸻ ⸼ ⸽ ⸾ ⸿ ⹀ ⹁ ⹂ ⹃ ⹄ ⹅ ⹆ ⹇ ⹈ ⹉ ⹊ ⹋ ⹌ ⹍ ⹎ ⹏ ⹐ ⹑ ⹒ ⹓ ⹔ ⹕ ⹖ ⹗ ⹘ ⹙ ⹚ ⹛ ⹜ ⹝ ⹞ ⹟ ⹠ ⹡ ⹢ ⹣ ⹤ ⹥ ⹦ ⹧ ⹨ ⹩ ⹪ ⹫ ⹬ ⹭ ⹮ ⹯ ⹰ ⹱ ⹲ ⹳ ⹴ ⹵ ⹶ ⹷ ⹸ ⹹ ⹺ ⹻ ⹼ ⹽ ⹾ ⹿
-----------------	---

Dit Paleo-Hebreeuws werd gebruikt, ruwweg tussen 1000 BC en 300 BC. Samen met een aantal direct verwante schrift-soorten ontstond het langzamerhand (1100-900 BC; Bijbels gezien de tijd van o.a. Sha'ul/Saul, David en Shelomoh/Salomo) uit een gemeenschappelijke voorouder. Vóór ca. 1200 BC waren veel van deze talen, in het westen van het gebied dat bekend staat als bewoond door nakomelingen van de Bijbelse aartsvader Sem, niet meer dan lokale variaties of dialecten van één taal. Bevolkingsaantallen waren in die tijd natuurlijk ook nog relatief gering, in verhouding tot wat ze halverwege het eerste millennium BC waren.

Nog verder terug waren alle Semitische talen nog één. Deze ene taal was dus de gemeenschappelijke voorouder van *alle* Semitische talen, en heeft daarom de naam Proto-Semitisch gekregen.⁴

³ Zoals J.P. Lettinga al schreef in zijn *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws*: „O.a. uit griekse en latijnse transcriptieteksten weten wij dat de masoretische vocalisatie niet gelijk te stellen is met de oudere hebreeuwse uitspraak. Omdat zij verder hun vocalisatiesysteem (en dus hun uitspraak) op het gehele Oude Testament hebben toegepast, laat de ons overgeleverde tekst maar weinig bespeuren van de ontwikkeling die het Hebreeuws in een ruim duizendjarig bestaan heeft doorgemaakt.” Dit is natuurlijk jammer. Daarom heb ik, waar mogelijk, gepoogd zo veel mogelijk de oudere vorm te reconstrueren.

⁴ Het Proto-Semitisch is een zogenaamde *dode taal*. Het voorvoegsel Proto- geeft aan dat alles wat we erover weten een soort hypothetische reconstructie is, gebaseerd op analyse van latere Semitische talen en op analyse van een beperkt aantal opgegraven teksten en tekstfragmenten die onder andere in het oude (West-)Semitische schrift zijn gesteld.

Wat betreft de termen 'Hebreeuws' en '(Proto-)Semitisch': Oppervlakkig gezien lijken archeologen en taalkundigen enerzijds en veel religieuze leraren anderzijds het met elkaar oneens over de geschiedenis van het Hebreeuws. Veel joodse religieuze leiders leren dat het Hebreeuws erg oud is - wellicht zelfs zo oud als de wereld. 'Nee', zeggen archeologen en taalkundigen, 'het echte Hebreeuws gaat niet verder terug dan het eerste millennium BC. Daarvóór spreken we over Noordwest-, West- en Proto-Semitisch, want als we teruggaan in de tijd, in het tweede millennium BC en daarvóór, waren steeds meer Semitische talen nog één.' Voor mij is dat niet meer dan een kwestie van naamgeving: wat we

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

In de westelijke tak van de Semitische taalgroep werd in het tweede millennium voor Christus een uniek schrift gehanteerd, waaruit dus veel andere schrift-soorten voortkwamen. Dit is de enigszins genormaliseerde reconstructie van de voornaamste lettertekens van dit schrift zo ik die mocht vinden in opgegraven tekstfragmenten uit die tijd:

oud (West-) Semitisch	+	(?)	ω	☉	⊕	∩	⊙	⌘	᳚	∪	∩	⊗	Ⅲ	⊥	∇	△	∩	□	ℓ
-----------------------	---	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

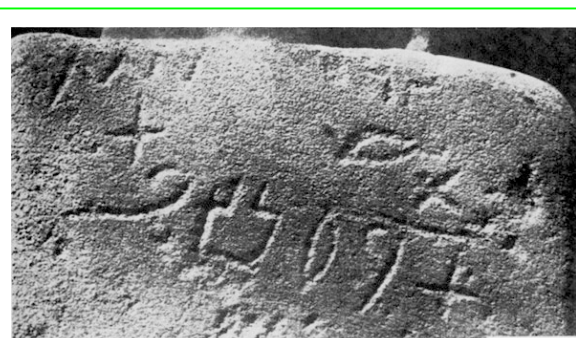
Zoals we hier zullen zien, had het een pictografische oorsprong. De pictogrammen ervan waren in oorsprong gekoppeld aan basis-noties of bouwstenen in de oorspronkelijke structuur van de Semitische talen. Het vormde de basis van het latere Fenicische / Paleo-Hebreeuwse schrift, het Arameeische schrift, maar ook van het Griekse, Latijnse en Cyrillische schrift. Geen enkel ander schrift heeft zo'n grote invloed gehad op de wereldgeschiedenis!

Historisch gezien maakte Israël dus achtereenvolgens gebruik van de volgende schriftsoorten:

2 ^{de} mil. BC: oud (West-) Semitisch	+	(?)	ω	☉	⊕	∩	⊙	⌘	᳚	∪	∩	⊗	Ⅲ	⊥	∇	△	∩	□	ℓ					
1000-500 BC: Paleo-Hebreeuws	+	(?)	w	q	φ	h	j	o	⌘	s	z	l	y	z	⊕	⊥	y	⊙	∇	∩	□	ℓ		
v.a. 500 BC: Vierkantschrift	ת	ש	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ה	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	
transliteratie	t	s	sh	r	q	ts	^p _{ph}	^g _{gh}	s	c	n	m	l	^k _{kh}	j	t	ch	z	^w _u	h	d	g	^b _{bh}	['] _a

Dit document gaat over die vroegste bouwstenen van de Semitische talen, over woordformatie in de Semitische talen, en over het oude pictografische schrift. Daarmee gaat het vooral ook over de cultuur in het Midden-Oosten uit de tijd van het tweede millennium voor Christus, en nog daarvoor. Het systematische onderzoek waarvan dit rapport het resultaat is laat zien dat de wortels van dit oude Semitische schrift zéér oud zijn (waarschijnlijk ouder dan elk ander schrift!) en dat hoogstwaarschijnlijk onder de Semitische talen en hun grammatica een zeer compact systeem ligt van zeer eenvoudige bouwstenen: zo'n 22 tot 29 basis-noties en daarmee verbonden klanken, elk gerepresenteerd door een afbeelding van een object uit het eenvoudige alledaagse leven aan de rand van de subtropische woestijn. Voorbeelden ervan zijn: de kop van een os, een eenvoudige bedoeïenentent of -huis, een herdersstaf, een tentharing, een arm met hand, een opkomende zon, een oog, een palmboom, enzovoort.

Dit systeem van basis-noties waaruit woorden gevormd werden, is werkelijk uniek. Het is onnoemelijk veel compacter dan de systemen aan de wortel van andere talen en bekende pictografische schriften zoals de Egyptische hiërogliefen of de Chinese karakters (in de vorm zoals deze schriftsystemen meestal gezien worden). Vanuit deze basis-set van noties ontwikkelde zich een

Oud Semitisch tekst-fragment *B'alat*, (gevonden 1904/05 in [Serabit el-Khadim](#)); de onderste regel, van links naar rechts (!):
mt l b'alat (מת ל בעלת)
 bron: [Wikipedia](#) en '[Proto-Sinaitic Inscriptions](#)' (Brigham Young University, Provo, UT, USA).
 Uitvoerder in Grimme (1923).

verkiezen om 'Hebreeuws' te noemen. Zelfs het Proto-(West-)Semitisch zouden we 'vroeg Hebreeuws' of 'Hebreeuws van vóór 1000 BC' kunnen noemen, of, om het in een Bijbels tijdframe te plaatsen: 'Hebreeuws uit de tijd van Adam tot David'. Het is deze taal en vooral het bijbehorende schrift – de vader van bijna elk alfabet schrift in de hele wereld –, waar dit document over gaat.

De variant van het oude Semitisch in het gebied van Israël (linguïsten spreken geografisch van Kanaän) in het tweede millennium BC wordt ook wel Proto-Kanaänitisch genoemd (in onderscheid van bijv. het Proto-Sinaitisch dat in zuidelijker streken aan de orde was; ook de Bijbel – Jes.19: 18 – spreekt wel van שפְּתַי אֶנְעִי - *de taal van Kena'an*). Omdat de verschillen klein zijn, maak ik dit onderscheid voor de eenvoud niet. Formeel is het correcter om de taal en het schrift van het tweede millennium in het West-Semitische gebied aan te duiden als Proto-West-Semitisch. Zie ook het schema over de ontstaansgeschiedenis van de Semitische talen op de volgende pagina. Het Akkadisch – de belangrijkste vertegenwoordiger van de Oost-Semitische tak – kende een logo-syllabisch spijkerschrift, grotendeels overgenomen vanuit het Sumerisch. Dit Sumerische spijkerschrift was op zijn beurt ook weer afgeleid van een pictografisch (plaatjes)schrift!

woordenschat, grammatica en schrift-systeem dat zijn gelijke in de hele wereld niet kent. Het feit dat dit schrift werd geschreven met kleine tekeningetjes van voorwerpen uit het dagelijks leven maakte het bijzonder gemakkelijk te lezen en te leren.

Onderzoek op dit gebied is nog relatief jong. De meeste Semitische schrift-soorten uit het eerste millennium BC zijn pas in de 18de eeuw geïdentificeerd en ontcijferd.⁵ De 20ste eeuw – vooral het begin en het eind ervan – is de voornaamste periode geweest van archeologische vondsten uit het tweede millennium BC; vrijwel elk decennium zijn nieuwe vondsten van tekstfragmenten aan de collectie toegevoegd. Het oude (West-) Semitische schrift uit die tijd is toen in kaart gebracht en beschreven. Over de oorsprong en ontwikkeling van dit schrift zijn in de afgelopen anderhalve eeuw de meest uiteenlopende theorieën gepostuleerd, waarbij de meeste telkens door vondsten van nieuwe archeologische opgravingen weer ontkracht en weersproken werden.

Mijn onderzoek richt zich op het vinden en reconstrueren van de oude symbolen, de noties eronder en hun toepassing in de vroegste woordformatie. Vanuit een bestudering en inleving in de (West-)Semitische cultuur rond het begin van het tweede millennium voor Christus legde ik me erop toe, een zo duidelijk en compleet mogelijk beeld te vormen van de betekenis van de associaties die men had bij de afgebeelde objecten en bij de oude (West-)Semitische woorden in hun context, en trachtte de verbanden hiertussen vast te stellen. In de meeste gevallen lukte dit al aardig. Het onderzoek is evenwel nog gaande, dus in een volgende editie van dit document kan het zijn dat ik enkele zaken op details aanpas.

Tot ik hiermee begon, was meestal voornamelijk naar het oude (West-)Semitische schrift gekeken vanuit de opvolgers ervan. Men heeft in de gevonden tekst-fragmenten puur westers-linguïstisch gezocht naar herkenbare woorden. Zodoende heeft men vooral gekeken welke symbolen min of meer overeenkwamen met de latere Fenicische en Paleo-Hebreeuwse lettertekens. Voorzover men naar de plaatjes heeft gekeken, is men *à priori* ervan uitgegaan dat van het afgebeelde object alleen de eerste letter (in de zin van: klank) relevant is (het *acrofonische* principe) en dat de betekenis van dit object geen enkele rol speelt. Men was dus gefocust op woorden met die letter als beginletter, totaal niet op noties als mogelijke taal-bouwstenen. Vanuit dit *sterk bevooroordeelde* standpunt heeft men in feite totaal niet gekeken naar de samenhang van de afgebeelde objecten en de ermee samengestelde woorden. In mijn onderzoek heb ik dat wél gedaan, met verrassende resultaten. Het blijkt namelijk, dat elk symbool een notie vertegenwoordigde, die we terugvinden in alle ermee samengestelde woorden. De kunst was voornamelijk, uit de afbeeldingen – in hun culturele context – en uit de woorden, de juiste basis-noties te herleiden en binnen het denken en beleven vanuit die tijd te kijken naar woord-formatie.

Het hier in concept gerapporteerde onderzoek brengt al een groot deel van die onderliggende noties aan het licht, die nauw gerelateerd zijn aan de oorspronkelijke pictogrammen en klanken.

Een mooi aspect van deze oude taal en van dit schrift is dat het zo concreet is; het is niet zweverig maar nauw verbonden met de alledaagse, concrete realiteit. De koppeling van basis-noties aan symbolen en klanken is een uniek aspect ervan. Dat maakte dit schrift ook een bron van ontwikkeling, omdat het zich daardoor tot een alfabet kon ontwikkelen. De meeste andere schriftsoorten en alfabetten in de wereld zijn eruit ontstaan: niet alleen het Hebreeuwse, Fenicische, Aramese, oud-Arabische, en vele andere alfabetten binnen de Semitische taalgroep, maar ook het Griekse alfabet, ons Latijnse, het Cyrillische en nog meer. Het heeft ook de woordformatie van het Grieks en Latijn stevig beïnvloed, meer dan tot nu toe bekend was. Zodoende heeft het een onvergelijklijk stempel gedrukt op heel onze huidige wereldcultuur!

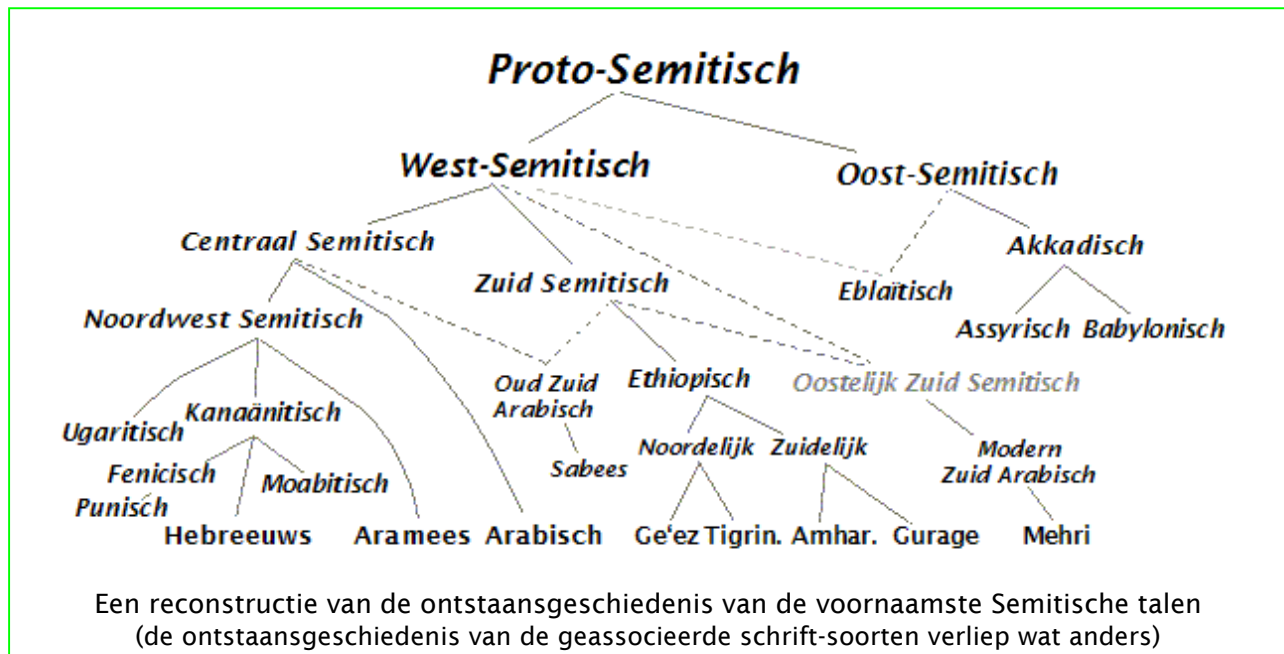
---

⁵ Zie ook: [‘Trying to read Canaanite in the 18th century: how "Hebrew" was the language of Canaan?’](#), blog door iemand die zich ‘Mississippi Fred MacDowell’ noemt (een historisch figuur), 16 Febr. 2010.

Proto-Semitisch: oertaal in het leefgebied van Sem

Verspreid over het Midden Oosten hebben archeologen inmiddels een aantal teksten en tekstfragmenten gevonden die geschreven zijn in dit vroege West-Semitische schrift, of in varianten ervan. Deze vondsten dateren uit de periode die loopt van 1900 (*Wadi el-Hol inscripties*; ten westen van de bergen langs de Nijl t.h.v. Qena, Egypte; *Wadi el-Hol* = ravijn van verschrikking) tot 1000 voor Christus. Veel van deze gevonden teksten zijn geschreven in een schrift dat in grote lijnen gemeenschappelijk was voor een aantal vroege Semitische talen (Semieten zijn de nakomelingen van Sem, de zoon van Noach, die woonden in de regio van het huidige Iran en Irak tot en met Syrië, Libanon, Arabië en Egypte en meer westelijke delen in Noord-Afrika⁶). Dit schrift noem ik daarom wel losjes oud Semitisch schrift, wellicht correcter is te spreken van (Proto-)West-Semitisch schrift.

Zoals het diagram laat zien,⁷ is het Proto-Semitisch als taal de gereconstrueerde voorloper van onder andere het [Akkadisch](#), [Aramees](#), [Hebreeuws](#), [Ugaritisch](#), [Fenicisch](#) (hoewel de Feniciërs etnisch

⁶ De naam שֵׁם - *Sem* zou mogelijk שֵׁמ - *Shēm* moeten zijn. Deze naam refereert aan een waterbron – zeer essentieel daar in die tijd – of een bron van overvloed, wat samenhangt met de zegen van God over Sem's leven. Ook betekent *Shēm* 'Naam'; deze Naam verwijst dan profetisch naar de glorierijke Naam van God (er is ook verwantschap met het Hebreeuwse woord voor hemel). De Semieten zijn het volk van De Naam; ze horen bij God – *De Bron* van overvloed. Later in dit document meer over שֵׁם .

⁷ Dit schema is vanzelfsprekend een vereenvoudiging. Over een dergelijke indeling zei J.P. Lettinga in zijn *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws* (p.2): „Hoewel nog altijd bruikbaar, is deze traditionele indeling in vele opzichten toch te schematisch en te beperkt. Zij doet geen recht aan opmerkelijke relaties tussen enkele talen uit verschillende groepen, zoals b.v. tussen het Akkadisch en het Hebreeuws.” Vaak wordt de eerste splitsing binnen de Semitische taalfamilie gezien als een splitsing tussen West- en Oost-Semitisch, of tussen Centraal-, Zuid- en Oost Semitisch, waarbij de Centraal-Semitische talen in het tweede millennium nog sterk op elkaar leken, maar al wel verschilden van het Akkadisch, de belangrijkste vertegenwoordiger van het Oost-Semitisch. Voor meer eenheid in alle Semitische talen – West en Oost, of Centraal, Zuid en Oost – moeten we verder terug in de tijd, naar het derde millennium BC.

Een goede wetenschappelijke analyse van deze ontwikkelingen en perioden (de *filogenie* van de Semitische talen) wordt gegeven in: Geoff K. Nicholls & Robin J. Ryder, '[Phylogenetic models for Semitic vocabulary](#)', in: D. Conesa, A. Forte, A. Lopez-Quilez, F. Munoz (Eds.), *Proceedings of the 26th International Workshop on Statistical Modelling*, València, Spanje, Juli 2011; ISBN 978 84 694 5129 8; vooral Figuur 2, die laat zien dat de oorsprong van Hebreeuws & Aramees (midden in het tweede millennium BC) niet ver af is van de wortel van het Proto-Semitisch (midden in het derde millennium BC).

Zie ook: Andrew Kitchen, Christopher Ehret, Shiferaw Assefa and Connie J. Mulligan, '[Bayesian phylogenetic analysis of Semitic languages identifies an Early Bronze Age origin of Semitic in the Near East](#)', *Proc. Royal Soc. B* 2009, 276, p.2703-2710 (doi:10.1098/ rspb.2009.0408; voor het eerst online gepubliceerd: 29 april 2009); vooral [Figuur 2](#); zie ook [dit schema](#) uit het achtergrondmateriaal van dit artikel, met een alternatieve plaatsing van het Arabisch; daar wordt de splitsing tussen Hebreeuws

gezien waarschijnlijk geen Semieten waren), [Arabisch](#), en [Ethiopisch](#).⁸ Naast de gevonden teksten en veel cultuurstudies, bieden ook de overeenkomsten tussen deze verschillende Semitische talen een belangrijk aanknopingspunt om meer over dit Proto-Semitisch en het oude Semitische schrift te ontdekken, hoewel veel speculatie blijft.⁹

Meer ontdekken over het oude Semitische schrift

De genoemde periode van 1900 tot 1000 BC komt ongeveer overeen met de Bijbelse periode van Abraham tot David of Salomo. Dit is een voor de Bijbelse tekst zeer belangwekkende periode, want in deze periode is een groot deel van het Eerste of 'Oude' Testament oorspronkelijk tot stand gekomen. Hoogstwaarschijnlijk zijn dus een groot aantal boeken van het Eerste Testament oorspronkelijk in dit schrift geschreven. Het is daarom niet vreemd, dat dit schrift veel duidelijkheid geeft over deze vroege Bijbelboeken en daarmee een nieuwe blik op de Bijbel in zijn geheel.

Door de ontdekte inscripties te bestuderen, me grondig te verdiepen in de toenmalige cultuur en door vroeg Bijbels Hebreeuwse en oude Arabische woorden terug te translitereren naar dit schrift, kon ik zo'n 22 tot 29 basis noties identificeren – naar alle waarschijnlijkheid de bouwstenen van de oudste Proto-Semitische taal. En ik vond zeer duidelijke indicaties dat deze vroegste wortels van de linguïstische bouwstenen van het Proto-Semitisch waarschijnlijk dateren uit de tijd van de schepping of zeer kort daarna. Oorspronkelijk vormden de symbolen zowel een pictografische/ideografische als een fonetische representatie van deze 22+ basis-noties of bouwstenen van de vroege Semitische talen.

Later ontwikkelde het oude Semitische schrift zich tot een puur alfabet-schrift (waarschijnlijk met een logo-syllabische tussenstap).

Het oude Semitische alfabet (*aleph-beth*) heeft daarmee aan de basis gestaan van veel alfabetten, o.a. het Griekse en Latijnse (dat ook wij nog steeds gebruiken).¹⁰

Kort hierna (en na de overgang van de brons- naar de ijzer-tijd), dat is [rond 1000 voor Christus](#), zien we een lichte diversificatie van dit alfabet-schrift in een aantal takken, zoals het Fenicisch en het Paleo-Hebreeuws. Wat betreft die naamgeving: dit is het werkelijk *Hebreeuwse* schrift – de joden noemen het daarom: *Ktav 'Ivri*. Het is een 'semi-vocaal' schrift en niet een puur consonantenschrift zoals soms wordt beweerd; evenals z'n voorganger en de Proto-Semitische taal als zodanig kende het de drie klinkers: *i*, *u* [oɛ] en *a*¹¹).

Dit schrift stamt dus ongeveer uit de tijd van koning Salomo ([Qeijafa ostracon inscriptie](#); ca. 1000 BC). In die begintijd zien we nog heel veel gelijkenis tussen het Paleo-Hebreeuws en het vroege

Paleo-Hebreeuws tekst-fragment uit de Moabitische *Mesha stele* (ca. 840 BC)

---

en Aramees of de veronderstelde gemeenschappelijke oorsprong van het Aramees en Arabisch – de drie meest relevante Centraal Semitische talen – berekend als vallende in het midden van het tweede millennium BC (+/- 400 jaar); dit is treffend, want Bijbels gezien is dat de tijd van Mozes en de vroege stichting en expansie van de staat Israël!

⁸ Sommige wetenschappers zeggen: sinds de 8ste à 9de eeuw BC, dat zou zijn vanaf de tijd dat de koningin van *Sheba* [waarschijnlijk: Ethiopië en het zuiden van het Arabisch schiereiland] Salomo bezocht en veel van zijn cultuur en godsdienst overnam, maar waarschijnlijk is de Semitische oorsprong van de Ethiopische talen al veel ouder.

⁹ Over overeenkomsten gesproken: de oude Keltische taal vertoont ook opmerkelijk veel overeenkomsten met het Fenicisch en dus met het oude Hebreeuws (zie bijv. Karel Jongeling, *Comparing Welsh and Hebrew*, CNWS / Universiteit Leiden, 2000; ISBN: 978 90 5789 032 1 en: '[The Hebrew-Celtic connection](#)', web-artikel, waarin wordt getoond dat het Keltisch duidelijk is afgeleid van het Fenicisch). Dit legt mogelijk een link tussen het Proto-Indo-Europees en het Proto-Semitisch.

¹⁰ Sommigen zien de lijn van het oude Semitische schrift naar Grieks en Latijn lopen via het Fenicisch. De Feniciërs hebben – door hun intensieve internationale handel en zeevaart – in elk geval aan de verspreiding van dit schrift een belangrijke bijdrage geleverd.

¹¹ Opvallend is dat het (spijker)schrift van een Semitische zuster taal, het Ugaritisch, precies ook tekens voor deze drie klinkers heeft.

Gesenius merkte in zijn *grammatica* (1.2 §24) op: “*ן and ם are, as consonants, so weak, and approach so nearly to the corresponding vowels u and i, that under certain conditions they very readily merge into them.*” Iets verderop geeft hij weer wat hij met dat ‘merge into them’ bedoelt: “*It then merges in the homogeneous vowel, or more accurately it assumes its vowel-character (ן as u, ם as i), and is then contracted with the preceding vowel into one vowel, necessarily long,...*”

Fenicisch (zie bijv. [de inscriptie op de sarcofaag van Ahiram](#)¹²). Het Paleo-Hebreeuws werd gebruikt tot ongeveer de vierde eeuw voor Christus (een vrij late variant vinden we o.m. in de [Lachish brieven](#) van rond 590 BC, en in enkele fragmenten van Paleo-Hebreeuwse versies van Bijbel-boeken (rollen), die bij Qumran zijn gevonden, o.a. van een rol van Exodus, aangeduid als 4Q22, een Genesis en Exodus rol, 4Q11 en een van Genesis, 4Q12; elk gedateerd variërend van tussen 100-25 BC en 225-175 BC; helaas waren hiervan tot voor kort nog maar beperkt kopieën elektronisch via Internet beschikbaar, voorzover mij bekend¹³). Tot in de tijd van Christus bleef dit schrift in gebruik om de glorierijke Naam van God te schrijven – ook temidden van tekst in het latere Hebreeuwse vierkantschrift of in Griekse teksten, zoals vroege versies van de Septuagint. Die late versie is ook te herkennen in [de 11Q1 Paleo Leviticus rol](#) (gedateerd ± 0-50 AD), waarvan facsimile's van de overgebleven fragmenten voorjaar 2013 beschikbaar zijn gekomen in [het Leo Levy Dead Sea Scroll Digitale Archief](#).

In de tijd van de [Bar Kokhba opstand](#) (132-136 AD), beleefde het Paleo Hebreeuwse schrift een enorme opleving door vernieuwde interesse van de Joden, in een nationalistische beweging van 'terug naar onze wortels'. Dit blijkt uit talloze munten en andere tekstfragmenten uit die periode, die in de laatste eeuwen door archeologen zijn gevonden.

Het huidige Hebreeuwse vierkant- of kwadraatschrift is van nog latere datum: dit is pas ontstaan onder de joden (de 2.5 stammen van het zuidelijke koninkrijk van het oude Israël) tijdens of na hun Babylonische ballingschap, onder invloeden van buitenaf (m.n. van het toenmalige Aramees uit die regio – in het jodendom spreekt men daarom ook wel van Assyrisch schrift of *Ketav Ashuri* –, en de hellenisering oftewel ver-grieks-ing van de Joodse cultuur¹⁴). De ontwikkelingsgeschiedenis van dit Aramese schrift in de Babylonische en Assyrische rijken is goed gedocumenteerd. Merk op dat de mensen van het noordelijke tien-stammenrijk Israël (Nieuwtestamenteel en tot nu toe wel bekend als Samaritanen¹⁵), hoewel door de joden traditioneel gezien als minder 'zuiver' qua afstamming en geloof, wel vast hebben gehouden aan een variant van het Paleo-Hebreeuwse schrift en nooit mee zijn gegaan in deze joodse helleniseringsstap.

¹² Daar staat (kleine verticale streepjes zijn woord-scheidingen):

א אֶלֶּם אֶת־בֶּן־אֶחָרָם מֶלֶךְ גְּבֻל לְאַחֲרָם אָבִיָּה כִּשְׂתֵּה בְעֵלָם וְאֵל מֶלֶךְ בְּמַלְכְּכֶם וּסְכַנְּךָ בְּסַנְּךָ וְתִמְאָה מִחַנְּךָ
עָלִי גְבֻל וִיגַל אֶרֶן זֶן תַּחֲתֶסֶף חֲטֵר מִשְׁפָּטָה תִּהְיֶה תַּחֲתֶךָ כִּסֵּא מַלְכָּה וְנַחַת תְּבָרַח עַל גְּבֻל וְהָא יִמָּח סִפְרֹךָ לִפְנֵי שָׂרָל
לְבֹלְטֵי יְצִיָּה לְבָרֵךְ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל

De volgende transliteratie in het Hebreeuwse vierkantschrift is vrij eenvoudig af te leiden:

ארן ז פעל אתבעל בן אחרם מלך גבול לאחרם אביה כ שתה בעלם ואל מלך במלככם וסכנך בסנך ותמאה מחנך
עלי גבול ויגל ארן זן תחתספ חטר משפטה תהתפך כסא מלכה ונחת תברח על גבול והא ימח ספרך לפני שרל

(Het Nationaal Museum van Beiroet, waar deze sarcofaag is ondergebracht, geeft als Engelse vertaling:

"Coffin which Itthobaal son of Ahiram, king of Byblos, made for Ahiram his father, when he placed him for eternity. Now, if a king among kings, or a governor among governors or a commander of an army should come up against Byblos and uncover this coffin, may the sceptre of his rule be torn away, may the throne of his kingdom be overturned and may peace flee from Byblos. And as for him, may his inscription be effaced..." Het Amerikaanse [California Institute for Ancient Studies](#) en Reinhard G. Lehmann (2008) geven een iets andere vertaling.)

¹³ Gelukkig [waren ze wel deels beschikbaar in gedrukte media](#), in: P. W. Skehan, E. Ulrich, J. E. Sanders, 'Qumran Cave 4 – Palaeo-Hebrew and Greek Biblical Manuscripts', *DJD IX*, 1992; 17-50 pls. I-VI. (4Q11; Gen. 50: 26 en Exod 1-36); 51-52, pl. VI. (4Q12; fragment van Gen.26); en 51-130, pls. VII-XXXIII (4Q22; een groot deel van Exodus). *DJD* is een serie uitgaven n.a.v. werk dat in ontwikkeling is: *Discoveries in the Judaean Desert (van Jordanië)* Clarendon Press, Oxford, 1955–. Enig materiaal ook in: Eugene Ulrich, Frank Moore Cross, James R. Davila, Nathan Jastram, Judith E. Sanderson, Emanuel Tov, en John Strugnel, 'Genesis to Numbers', *DJD XII*, 1994. En: David Noel Freedman, K.A. Mathews en Richard S. Hanson, *The Paleo-Hebrew Leviticus Scroll (11QpaleoLev)*, American Schools of Oriental Research, Philadelphia PA / Winona Lake, Indiana, 1985.

Toevoeging, maart 2013: Veel van de rollen en rolfragmenten – aanwezig in *the Israel Museum's Shrine of the Book* – zijn sinds kort ook on-line te bekijken bij [The Leon Levy Dead Sea Scrolls Digital Library](#). Al langer zijn enkele (waaronder de Grote Jesaja rol) integraal te zien op [The Digital Dead Sea Scrolls](#) website van het Israël Museum in Jeruzalem.

¹⁴ Sommige joodse rabbi's zien dit precies andersom: in hun visie is het vierkantschrift heilig en het oudere schrift profaan. De Jerushalem Talmud en de Babylonische Talmud verschillen op dit punt ook van mening. De Jerushalem Talmud staat hierin dichterbij de realiteit.

¹⁵ Heel opvallend is dat Jezus Zelf zich alleen richtte tot Israël, niet tot mensen van andere volken (Mat.15: 24), en expliciet wél tot de Samaritanen, en hen Jehudah zelfs tot voorbeeld stelde (Lukas 10; 17; Joh.4). Er is maar één conclusie mogelijk: in Jezus' visie waren de Samaritanen een onderdeel van Israël, evenals de Joden; ook al was Jeshu'ah (Jezus) Zelf afkomstig van de stam van Jehudah.

Veel mensen denken dat het Akkadische spijkerschrift het oudste schrift was, dat 'dus' voorafging aan plaatjesschriften als het oude (West-)Semitische schrift waar ik het hier voornamelijk over heb. Het Akkadische spijkerschrift is echter afgeleid van het Sumerische spijkerschrift, dat zich ontwikkelde uit een archaïsch Sumerisch *plaatjesschrift* waarin elk teken een woord of een lettergreep weergaf. Het Akkadische schrift was dus in origine ook een syllabisch en ideografisch schrift en

niet een alfabet-schrift. Het is dus geenszins vreemd, dat ook het oudste West-Semitische schrift in origine syllabisch en picto-/ideografisch van aard was. Verder was, volgens C.J. Ball, ook het oudste Chinese schrift gerelateerd aan dit oude Sumerische plaatjesschrift.

Zo'n ontwikkeling van een plaatjesschrift naar een spijkerschrift heeft zich later nog eens herhaald in de ontwikkeling van het Ugaritische spijkerschrift uit het oude (West-)Semitische plaatjesschrift via het Vroeg-Fenicische schrift.

Woordvorming en de oorsprong van de Semitische talen

Veel van wat er geschreven is over talen en vooral over het Bijbels Hebreeuws lijkt te veronderstellen dat taal statisch is en dat het Hebreeuws in Jezus' tijd hetzelfde was als de taal in de tijd van Mozes. Dat is niet zo. Talen zijn voortdurend in ontwikkeling. Ze hebben een oorsprong. De woordenschat en grammatica hebben zich in de loop der eeuwen ontwikkeld. Zelfs nog maar enkele tientallen jaren geleden had niemand ooit gehoord wat een iPad was of dat een tablet niet alleen een medische pil of een plat stuk steen of iets dergelijks was waarop een inscriptie kon staan, maar ook een soort mini-computer...

Wat volgt is niet alleen een theorie over het oude West-Semitische schrift. In feite is het een theorie over de vorming van de woordenschat van de Semitische talen. Overal over de wereld wordt de lokale woordenschat gevormd via een paar eenvoudige principes. We zien het lenen van woorden van andere talen, imitatie van geluiden en verschuivingen in betekenis (zoals die van de tablet als mini-computer, vanuit de gelijkenis in vorm en deels in gebruik - voor schrijven/lezen). Maar de belangrijkste en meest gebruikte vorm van nieuwe woordvorming is door het aan elkaar plakken van twee bestaande woorden of door aan een bestaand woord een voor- of achtervoegsel te koppelen; dit heet wel agglutinatie.¹⁶

Het merendeel van dit document is in feite een test van de hypothese dat de meeste woorden in het oude West-Semitisch die geen leenwoorden of klanknabootsingen waren, oorspronkelijk - in hun eerste betekenis - gevormd waren door dit principe van agglutinatie of samenstelling, vanuit een zeer beperkte verzameling van basale noties. Zelfs voor- en achtervoegsels en grammaticale toevoegingen vonden hun oorsprong voornamelijk in deze basisnoties.

Ik kwam dit tegen toen ik me verdiepte in de Semitische woordenschat. Al vroeg ontdekte ik gelijksoortige noties in woorden die overeenkomstige letters hadden. Toen ik de plaatjes zag van het oude West-Semitische schrift, zag ik plaatjes van dingen die deze basisnoties vertegenwoordigden.

De natuurwetenschappen laten zien dat alles in deze schepping steeds opgebouwd is uit kleinere bouwstenen. Hetzelfde geldt voor de taal. We vormen vaak nieuwe woorden door twee of meer kortere woorden te combineren. Pictografische/ideografische schriftsoorten doen hetzelfde met hun symbolen. Enige studie van het oorspronkelijke Sumerische, Japanse en Chinese schrift liet me ooit zien dat veel karakters opgebouwd zijn uit andere, kleinere karakters (met minder lijntjes).

---

¹⁶ Ik gebruik de term agglutinatie hier in een brede zin, inclusief synthese, samenstelling (compounding), en het gebruik van voor- en achtervoegsels.

De basis-noties onder de vroege Semitische talen

Bij het bestuderen van het oude Semitische schrift, kan men zich niet onttrekken aan de observatie dat de karakters plaatjes zijn van objecten uit het dagelijks leven uit die tijd. Veel wetenschappers hebben gedacht dat deze objecten alleen gekozen waren in verband met de beginklank van hun naam. Het onderhavige diepgaande onderzoek hierover heeft aangetoond dat dit voorbijziet aan de onderliggende noties – de bouwstenen in de basisstructuur van de Proto-Semitische taal. Elk van de weergegeven objecten representeerde een van de basis-noties die dienden als bouwstenen van het vroege Proto-Semitisch. Het feit dat – voorzover mij bekend – deze onderliggende taalstructuur en zijn bouwstenen niet eerder zijn ontdekt ligt deels aan de verdeeldheid en vaak inadequate theorieën over de objecten die door de oude Semitische symbolen werden gerepresenteerd, en het beperkte oog dat veel linguïsten hebben voor logische structuren.

Om de onderliggende noties te ontdekken, moeten we de oude Semitische symbolen eerst ontdoen van de mystiek die er vaak omheen is aangebracht. Er zijn onnoemelijk veel bronnen die betekenis toekennen aan de oude Semitische symbolen of aan de Hebreeuwse letters (vaak specifiek aan de letters uit het latere kwadraatschrift). De meeste daarvan vinden hun wortels in joodse mystiek. Deze studie neemt daar expliciet afstand van. We hoeven niet ingewijd te worden in de *Qabbalah* of enig ander joods, gnostisch of mystiek systeem alvorens we kunnen praten over concrete noties en objecten die door de oorspronkelijke symbolen of grafemen werden weergegeven.

Moge het volgende schema helpen om een en ander duidelijker te onderscheiden:

Bijvoorbeeld:

een 'eerste' zijn, (meest prominent)	(kop van) een grote os (prominent onder het vee)			licht (zegt weinig over de basis notie)
---	---	---	---	--

De vroegste oude Semitische graphemen (symbolen) zijn duidelijk pictogrammen, die elk een object uitbeelden dat zowel een van de basis-noties vertegenwoordigt als de ermee geassocieerde klank (foneem). Dat object en de eraan gerelateerde notie kunnen objectief en wetenschappelijk onderzocht en vastgesteld worden.

De koppeling van noties aan graphemen (symbolen) en aan klanken is ook waargenomen in het [Sumerisch](#). Veel van de noties en klanken die we hier zullen bespreken, hebben sterke overeenkomsten met die uit het Sumerisch.

En een van de mooie dingen is dat het resultaat enorm veel toevoegt aan ons begrip van oude teksten uit die regio, ook aan ons begrip van alle rijkdom waar de Bijbel over spreekt.

In deze versie van dit document (vanaf mei 2012) zijn hier en daar ook mogelijke relaties met andere pictografische schriftsoorten, zoals het Chinees, aangegeven. Vele schriftsystemen lijken een gemeenschappelijke oorsprong te hebben, wat Bijbels gezien begrijpelijk is: uit de tijd van Noach. Wat ik in deze context oud-Chinees noem, is vooral *Jiaguwen* – het schrift dat gevonden is op orakel-beenderen en schildpad-schilden (vnl. 14de – 11de eeuw BC, mogelijk deels ouder) en *Dazhuan* – op bronzen vaten (vnl. 11de – 8ste eeuw BC).¹⁷

¹⁷ Zie bijv. het boek van C.J. Ball, of www.ancientscripts.com/chinese.html en de boeken van Nelson en Broadberry in de literatuurlijst voor voorbeelden.

Een korte bespreking van de belangrijkste basis-noties en symbolen

Hieronder vindt u een korte bespreking van de 22⁺ belangrijkste Paleo-Hebreeuwse letters en de onderliggende basis-noties en objecten en symbolen die daarvan de representant waren in het oude West-Semitische schrift.

Wat opvalt in de oudste tekstfragmenten, is dat de precieze vorm en stereometrische oriëntatie van de symbolen in de begintijd nog niet vastlag (concreet betekent dit dat symbolen soms 90° gedraaid, soms op hun kop of gespiegeld voorkwamen). Ook komt soms een heel andere weergave van het betreffende object of de betreffende notie voor – voor mij nog een aanwijzing dat het in het begin ging om de noties en nog niet echt om letters van een alfabet. Het gebied waarin deze oorspronkelijke tekens gebruikt werden is onnoemelijk groot, wat verklaart dat er zoveel ‘dialecten’ zijn: veel kleine variaties, vooral in de minder voorkomende noties en de daarbij horende symbolen. Daarbij zijn enkele symbolen/letters later vaak verwisseld geraakt, soms niet alleen op klankgelijkenis, naar het blijkt: bijv. de *samekh*, *tsade*, *sien* en *zajin* (vgl. Hebreeuws *tsadeq* en Aramees *zadeq* voor ‘gerechtigheid’), de *'aleph* en *'ajin*, de zachte *chet* en de *hē*, de *chet* en *ghajin* (harde *'ajin*) en de *teth* en de *tav*. Ook zijn er symbolen later samengegaan, die eerst nog verschilden, zodat onder één latere letter soms meerdere noties liggen. Dit maakt het reconstrueren en interpreteren van oude (Proto-/West-)Semitische stammen lastiger, maar niet onmogelijk, zoals wat volgt zal aantonen. Dat met zich verdiepend onderzoek de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid toeneemt moge duidelijk zijn. Dat is de reden dat dit document een levend document is, dat nog regelmatig wordt bijgewerkt.

Wat betreft de noties en de objecten achter de symbolen/letters: Van veel symbolen is de achterliggende notie en het afgebeelde object heel duidelijk. In zo'n geval zal de notie terug te vinden zijn in vrijwel alle oude Semitische woorden en grammaticale toevoegingen waarin het symbool oorspronkelijk voorkwam. Dit is bijvoorbeeld het geval met de *'aleph*, *beth*, *wav*, *jod* en *mem*.

Sommige van de noties en objecten zijn op het eerste oog iets minder duidelijk, zoals bijvoorbeeld die achter de *tsade* en *samekh*. Deze zijn echter, zoals dit onderzoek laat zien, te reconstrueren door het gemeenschappelijke element te zoeken in Hebreeuwse en Arabische woorden waarin die letter voorkomt (vooral: die met die letter beginnen) en door studie van de toenmalige cultuur en natuur rond de afgebeelde symbolen. Andere symbolen, objecten en de noties erachter zijn op deze manier duidelijk te verifiëren.

Bij elke notie hieronder geef ik links bovenaan de Paleo-Hebreeuwse letter waar het oude symbool zich uiteindelijk (tegen 1000 BC) naartoe ontwikkelde. Daaronder een plaatje van het vroege oud-Semitische symbool dat die notie weergaf (soms meerdere). Soms zal ik ook een link leggen naar de letters uit het kwadraatschrift.¹⁸ Regelmatig zal ik vooruitgrijpen naar volgende letters om woorden te vormen. Bij woorden geef ik soms de Strongcode erbij [\[in blauw tussen vierkante haken\]](#).

---

¹⁸ Het latere Hebreeuwse kwadraatschrift is ontstaan onder sterke invloed vanuit het (westelijke/ keizerlijke) Aramees (*Imperial Aramaic*). Toch zal ik bij de lettervormen proberen de link te leggen met de oude Semitische ‘voorouder’ (die tevens een ‘verre voorouder’ van dit Aramees was).

'A / 'al / 'alpu / 'alp / 'alpa / 'aleph / 'alluph

oud:

De Paleo-Hebreeuwse 'aleph is afgeleid van een plaatje van de kop van een (oer)os. De eerste basis-notie in de vroege Semitische taal was een 'eerste' of 'meest prominent' te zijn onder anderen, of **unieik**. Het object dat deze notie weergeeft was de kop van een grote os: 'aleph (varianten: 'al, 'alp, 'alpu, 'alpa, 'alluph), in het symbool zoals hier links heel eenvoudig getekend (soms werd er nog een oog in getekend, later steeds minder). De oer-os was destijds het sterkste bekende dier en de gedomesticeerde variant was een van de voornaamste en sterkste trekdieren onder het vee (het Akkadische 'alpu was onder andere het hoofd van het vee - [The Assyrian Dictionary](#) Dictionary, Deel I, p. 364). Daarom werd deze notie van de eerste, de krachtige, de meest waardevolle dus eenvoudig geassocieerd met de os. In de meeste woorden waarin de 'aleph voorkomt, herkennen we die notie van een 'unieike', 'krachtige' / 'machtige' of 'eerste' (in vergelijking met anderen). Een enkele keer staat dit symbool gewoon pictografisch voor een os. Als je in de oudheid een grote wilde oeros (schofhoogte: 2 m.!) zag, stokte je adem in je keel. De bijbehorende klank van de א - 'a is dan ook de **glottisslag** (*hamza/glottal stop* - getranslitereerd als ') niet zelden in combinatie met iets wat neigt naar onze a. In het Paleo-Hebreeuws werd dit symbool later wat gestileerd en vereenvoudigd tot drie streepjes. Hieruit is (door draaiing) de Griekse hoofdletter *alpha* (Α) en daaruit onze Latijnse letter A ontstaan (de α resp. a getekend als: c) lijkt op de oudere rondere vorm gebaseerd).

Vreemd genoeg is de vorm niet meer herkenbaar in de 'aleph van het Hebreeuwse vierkantschrift. In onderscheid van de elementaire notie (taal-bouwsteen) en het symbool, kan het *hele woord* 'aleph - אָלפּ naar de letter gelezen worden als 'de eerste Leider's adem of mond'. In het Hebreeuws is het zodoende gerelateerd aan het werkwoord onderwijzen / trainen en in het Arabisch heel opvallend ook aan relationele intimiteit. Met wat training, kan iemand zelf de 'eerste' of een leider worden. Een goed getraind sterk dier, zoals een os, is erg nuttig bij het bewerken van het land. Het Hebreeuwse woord voor school is 'ulpan - אֲשֶׁר - de eerste zekere leider's adem of mond voor de kinderen (nakomelingen) (oorspronkelijk een 'ruimte om te studeren', vooral in de Torah of tenminste Hebreeuws; later ook breder gebruikt voor een studio).

Hoe de relatie met 1000 ontstond is nog niet 100% duidelijk voor me. Theorieën variëren van een oorsprong via **een** (duizend) (i.e. numeriek), of via een 'aleph - 'eerste' die een generaal over 1000 mensen/soldaten werd, of 1000 mensen verenigd in een school, en de generaal die daarom een 'leider over 1000' werd, en daarom een 'aleph. Typisch 'kip en ei' - moeilijk om te ontdekken welke er het eerst was.

Hoogstwaarschijnlijk is ons woord olifant (Engels: *elephant*, Latijn: *elephantus*, Grieks: *elephas*, Hamitisch: *elu* - zeker een 'prominente', 'eerste' of leider onder de dieren) hieraan te relateren; Isaac E. Mozeson bevestigt dit natuurlijk graag.

Als voorvoegsel is de 'aleph de *eerste* persoon enkelvoud: 'ik'.

In de Bijbel komt 'aleph als woord - אָלפּ - onder meer voor in Psalm 144:14 :

... dat onze **runderen** ('*allupheinu*) wél dragen; dat er geen bres zij en geen vlucht, en geen geschreeuw op onze pleinen...

En in de volgende tekst, uit Zakhar-Jahu (Zacharia) 9:

6 En de bastaard zal te Asdod wonen, en ik zal den hoogmoed der Filistijnen uitroeien. 7 En ik zal zijn bloed uit zijn mond wegdoen, en zijn verfoeiselen van tussen zijn tanden; also zal hij ook onzen God overblijven; ja, hij zal zijn als een **eerste** (*ke-'alluph*) in Juda, en Ekron als de Jebusiet.

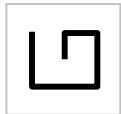
Er is, behalve de bovenstaande aspecten, nog een manier waarop de os een 'eerste' of 'belangrijkste' was, en dat was in de offerdienst aan de God van de Bijbel. Dit zien we als we beseffen dat het offeren van ossen al héél oud is; we komen het al heel vroeg tegen in de geschiedenis van de mens, zoals beschreven in Genesis én in verhalen en rituelen van andere volkeren. Zo kenden de Chinezen een zeer opmerkelijk oud keizerlijk offer-ritueel aan de God der goden, *Shang Di* (sommigen relateren deze naam aan de Hebreeuwse titel 'El *Shaddai*).¹⁹ Het offeren van dieren was een belangrijk ritueel omdat het symboliseerde dat de mens sterfelijk was door zijn rebellie tegen God, en verzoening nodig had, en dat God een plaatsvervangend sterven accepteerde. Tevens was het een manier om samen uitbundig te eten en Gods goedheid te vieren. Door van alles *het eerste* aan Hem te geven en te gebruiken voor dat samen vieren, houden we als mens onze prioriteiten recht.

¹⁹ Zie o.m. de literatuur van Nelson & Broadberry.

Ba / baitu / beth

oud:

variant:

De tweede notie is die van het ergens 'in' of 'binnen' zijn, of ergens 'deel van uitmaken' - zoals we **in een huis** kunnen zijn, of **in ons lichaam**. Dit werd gesymboliseerd door een tekening van (de plattegrond van) een kleine bedoeïenen-tent, een eenvoudig huis of een vaas: **bet** (*baitu*, *beit*). De *beth* duidt in woorden vaak op een tent, huis, lichaam (vgl. onze uitdrukking: 'onze aardse tent'), of een andere omhulling (vaas, kist, etc.). In de Semitische cultuur staat het begrip 'huis' ook voor familie/gezin.

Als voorvoegsel staat de *beth* voor 'in' - in overeenstemming met de bovengenoemde notie.

De met de □ - **ba/bet** geassocieerde klank is de harde *b*, later nog aangevuld met de zachte *bh* (waarvan de uitspraak dicht bij onze *v* komt), mogelijk geassocieerd met de geluiden rond een al dan niet klapperende tent in de wind. Deze - *b* respectievelijk *bh* - gebruik ik ook als transliteraties van deze letter in ons schrift.

In het Paleo-Hebreeuws werd dit teken wat meer geschikt gemaakt voor handschrift. Hierin zijn al (wederom gedraaid) onze *b* en iets van de Griekse *bèta* (B) herkenbaar.

Bijbels gezien is het woord *beith* - huis niet alleen het fysieke gebouw om in te wonen, maar omvat ook ons concept 'thuis', en de 'familie' of 'clan' waar je deel van uitmaakt. We vinden al deze betekenissen van *beith* als woord onder meer terug in de volgende tekst, uit Genesis 12:

1 **JaHUaH** nu had tot Abram gezegd: Ga jij uit uw land, en uit uw maagschap, en uit uws vaders **huis** (*beit*), naar het land, dat Ik u wijzen zal.

In Oud-Chinese pictogrammen is □ (radicaal 22) een symbool voor *doos* of *verbergen*.

Ga / gam / gamlu / gimel

oud:

variant:

onzeker:

De derde notie, **gam**/*gamlu*/*gimel*, met de klank van de harde, Friese **g** (als in het Engelse *gone*; tussen de Nederlandse *g* en *k* in), is die van **gaan**, **dragen** of **transporteren**. Deze notie is ook al grafisch waargenomen in Mesopotamisch (i.e. Sumerisch) schrift, rond het begin van het derde millennium BC, stond voor de werkwoorden *gen* - gaan, *gub* - staan en *de₆* - dragen.²⁰ De *gam* werd weergegeven door wat waarschijnlijk een plaatje was van het eerste middel van *gaan* of *transport*: een **voet** (met onderbeen), of van een kromme (wandel-) stok of staf.²¹ Zo'n geknikte stok speelde mogelijk ook een rol in constructiewerk. Sommigen leggen een associatie met een werpstok met een hoek erin (een soort boemerang dus, hoewel die mij uit die regio en tijd niet bekend is en ik de betekenis daarvan ook totaal niet terugvind in woorden). Niet uitgesloten acht ik de mogelijkheid dat de *gam* oorspronkelijk een **wijnstok** uitbeelde; ook hierin zit de notie van een *basis* en van *transport* - namelijk van sappen naar de ranken en druiven. Er zijn niet veel oude tekstfragmenten gevonden waar een duidelijke *gam* in voorkomt.

In Hebreeuwse en Arabische woorden wijst dit symbool vaak op de functie van de voet: **voetstuk** (plaatsen). Soms lijkt het alleen de kromme vorm weer te geven (zoals bijv. in גָּבַב - *gābab* - gebogen zijn; hoewel ook hier *de voet van een huis* in de zin van גָּבֹבָה - *gābo-ah* - een heuvel of hoogte als een voetstuk om op te aanbidden, zeer wel de basis kan zijn).

Over het laatste symbool is nog discussie gaande of het een *gam* of een *pu* (verderop) is.

In het begin lag de hoek soms onderaan, in het latere Paleo-Hebreeuwse symbool is de hoek definitief bovenaan komen te liggen. Dit is zo gebeven bij de Griekse hoofdletter **gamma** (Γ; bij de overgang naar het Grieks veranderde wel de oriëntatie van 'van rechts naar links' naar 'van links naar rechts', waarbij de zijtak van de *gamma* naar rechts ging wijzen). Onze G en C zijn daar weer uit ontstaan, waarbij uit de *gamma* bij de Etrusken eerst de C ontstond (zij hadden geen *g*-klank) en later bij de Romeinen de G er weer bij kwam.

In de harde klank van de ג - **ga** kan men de tik van een wandelstok of van een voetstap horen.

Een bekend afgeleid woord is *gamal* - גָּמַל [1580-1581] - גָּמַל - waarvan ons woord kameel (en het Engelse *camel*) is afgeleid. Het is vanuit de symbolen onder andere te interpreteren als: voeten met water voor een leider (de drie belangrijkste kenmerken van de kameel!; zie ook tabel 2 verderop). Als woord komt dit *gamal* onder meer voor in de volgende tekst uit Genesis 24. Opvallend is dat er expliciet bij staat dat de kamelen inderdaad bij de 'meester' (leider, Heer) horen:

10^a Hij nam tien van de **kamelen** (*gemallim*) van zijn meester en begaf zich op weg, met allerlei kostbaarheden die hij van zijn meester meekreeg.

²⁰ Zie: Christopher Woods (Ed.), *Visible language*, Oriental Institute Museum (no.32), Chicago, 2010; p.43.

²¹ In het Akkadisch was een *gamlu* een kromme staf of (wandel)stok (*Assyrian Dict.* Univ. Chicago, p.34).

Een kameel en het spenen (of 'rijpen') van een kind (ook dat: לָמַל - zie bijv. Psalm 131: 2; Genesis 21: 8) lijken twee heel verschillende dingen. Vanuit het oude Semitische schrift wordt het echter heel begrijpelijk: een gespeend kind (in die cultuur rond 4, soms 5 jaar oud) was er een die zelf kon lopen, zelf z'n drinken kon vinden en een herdersstok kon hanteren: $\text{JMM}\aleph$. Ook kon je in zo'n droog klimaat gemakkelijk iets voor een leider doen als compensatie of terugbetaling (voor bijv. zijn bescherming), namelijk: gaan om water (te halen) voor hem: $\text{JMM}\aleph$; wat ten slotte de derde betekenis van לָמַל - vergoeden, goed verklaart.

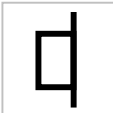
Da / dal / dalt / daleth

oud:

variant:

onzeker:

Dal (later: *daleth*) was de notie van **beweging** en **flexibiliteit**, geassocieerd met de klank *d* of *da*, en werd weergegeven door een tekening van een (tent)deur (een lap stof) die aan een stok (J -l) aan de bovenzijde of aan de zijkant hangt, of van een rechte of driehoekige deur die draait rond een stok aan de zijkant. Hij staat duidelijk in verband met het Proto-Semitische woord *daltu* - deur. Vaak heeft het symbool deze betekenis 'ingaan', 'bewegen' of soms 'hangen' - precies wat zo'n deur deed. Soms staat het puur pictografisch voor een **ingang/opening** of **fysieke deur**. De betekenis 'bewegen' en de foneem *d* worden ook goed ondersteund door een andere vorm die wel genoemd wordt als origineel: die van een vis ($\lambda\tau$ - *dag*; *digg* in het Fenicisch). De *daleth* staat ook voor **ingaan**, voor **openen** als van een deur en voor **open leggen**.

Het is ook interessant om te kijken naar het Hebreeuwse woord דלת *delet* [1817; vgl. 1802] - deur; dat was: $\text{+J}\Delta$ - iets dat hangt/beweegt (Δ) aan een stok-constructie (+J), of iets waarmee je een ingang (Δ) van een leider (J) kon afsluiten (+). Karakteristiek voor dit *deleth* als woord (deur, soms bewegend, maar niet uit zichzelf) is de volgende tekst, uit Spreuken 26:

¹⁴ De **deur** (*haddelet*) draait zich om op haar scharnier, net zo de luiaard op zijn bed.

Het woord scharnier hierin moet feitelijk draaisteen zijn; een deur bestond uit een plaat aan een paal, waarbij de paal draaide in een gat in een steen die in de vloer was ingemetseld. Zie de bijlage daarover.

Hoe fysiek en flexibel het Proto-Semitische *plaatjesschrift* is, blijkt wel uit het volgende voorbeeld: waar doet dit plaatje u aan denken: $\Delta\Delta$? Veel mensen die ik dit vraag moeten denken aan een bh of bikini, met andere woorden: aan een buste. Dat klopt. Het is het woord *dad* - buste, borst(en), tepel(s), of eventueel *dud* - geliefde. Hier werd het symbool dus breder en puur pictografisch gebruikt, los van de basis-notie die het normaliter vertegenwoordigde.²²

De latere Paleo-vorm heeft vaak een iets langere 'stok' rechtsonder. Uit de driehoekige vorm is de Griekse hoofdletter *Delta* (Δ) ontwikkeld, en daaruit weer onze hoofdletter D.

²² Sommigen verklaren de associatie van de twee deur-tekens met borsten uit het 'hangen' van de borsten. Ik vind de (picto)grafische vergelijking eenvoudiger en sterker.

Āh / hā / hallu / hillul / hē

oud:

variant:

Één van de meest interessante noties (oorspronkelijk waarschijnlijk *áh*, *há*, *hallu* of *hillul* geheten) is die van **ontzag**, **verwondering**, **overgave**, **vreugdevolle opwinding** en **aanbidding**, in reactie op iets wat men zag of ervoer, vaak in de relatie met God. De oorspronkelijke klank zat waarschijnlijk in de buurt van *āh* (nog steeds - internationaal - een uitroep van verwondering en ontzag). Dit is theologisch een van de meest interessante noties in de hele basis-verzameling. Deze notie wordt weergegeven door een plaatje van een persoon met opgeheven handen - een van de meest voorkomende symbolen. Soms werd het middelste streepje bovenaan (het hoofd) getekend als een klein rondje, soms waren de benen gespreid, soms was één arm naar beneden gericht (o.a. in de *Wadi el Hol* inscriptie). Bij de meest voorkomende vorm, zoals hiernaast weergegeven, zijn de benen (samen) gebogen als in een knielende houding. Dit benadrukt de onderliggende notie van ontzag en **aanbidding**. Deze komt overeen met het Hebreeuwse (en Proto-Semitische) werkwoord *hillul/hallal* - stralen, aanbidden, loven, roemen in; dat dus met een *hé* begint. Verwante noties die genoemd worden zijn: vreugde/**vieren** (je verheugen), **verwondering**, overgave (alle drie zelfs bij ons nog steeds redenen om je handen in de lucht te steken) en **leven** of **ademen** (denk aan hoe we ons uitrekken bij een flinke gaap). De hierboven genoemde noties en betekenissen zijn terug te vinden in veel woorden waarin de Hebreeuwse ה or de Arabische ه (*hē*) voorkomt. In het vierkantschrift komen we o.a. nog אה - *hā*, אהא - *'ahāh* [162] en אהא - *hāh* [1929] tegen. Opmerkelijk vind ik het gebruik van deze letter als voorgevoegd vraagpartikel (א / א - *hā* van verwondering) en als achtervoegsel voor 'vrouwelijk'; vrouwen werden blijkbaar in verband gebracht met verwondering en/of verheuging ☺! De klank *āh/áh* is uitermate passend bij de notie van verwondering.²³

Het gebruik als lidwoord (feitelijk: als benadrukking) vindt zijn oorsprong in de Proto-West-Semitische vorm אה - *han* die te zien is als een latere grammaticalisatie²⁴ van 'let op het volgende!' of 'let op, kinderen!'

De *hē* is de vijfde letter van het latere *aleph-beth*; vijf - dat roept Bijbels gezien ogenblikkelijk associaties op met de vijf boeken van Mozes, de *Torah*. Ook de *Torah* verheerlijkt God en helpt de mens z'n gepaste plaats in te nemen, levend in vreugde met God **JaHUaH** en met elkaar.

Deze letter is qua vorm in mijn ogen het meest gereduceerd of geschonden geraakt bij de overgang naar het Paleo-Hebreeuws. Alleen de bovenzijde is overgebleven, en op z'n kant gezet, waardoor de associatie met de rijke oorspronkelijke betekenis verloren ging. Ook de klank veranderde richting *hé*. Deze Paleo-vorm werd gespiegeld (zie wat ik schreef bij de *gimel*) bij de overgang naar de Griekse hoofdletter *epsilon* (Ε) en onze hoofdletter E. In de kwadraatschrift-vorm lijkt helemaal niets meer te herkennen van de theologisch opmerkelijke, oorspronkelijke אה - *āh/hallu/hillul*. De ה in het vierkantschrift wordt in de joodse mystiek qua vorm wel vergeleken met een huisje met een (hoog) raam, maar de relatie van de ה met een raam blijft vrij duister...

Als u ooit nog eens een hoofdletter E tegenkomt, herinner u dan, dat deze afkomstig is van een afbeelding van een persoon met de knieën gebogen en de handen geheven in vreugdevolle verwondering en aanbidding.

We vinden *há* als woord onder meer in de volgende (in oorsprong Aramese) tekst, uit Daniël 3:

25 „Maar kijk!” (letterlijk: אהא - „Há!”) schreeuwde Nebukadnezar. „Nu zie ik er viér vrij rondlopen tussen de vlammen en zij zijn ongedeerd! En de vierde ziet eruit als een godenzoon.”

De notie van אה - *hallal* komt als woord onder meer voor in de volgende teksten uit 1 Kronieken 16 en Psalm 22:

4 En hij stelde voor de ark van **JaHUaH** [sommigen] uit de Levieten tot dienaars, en dat, om **JaHUaH**, de God van Israël, te vermelden, en te loven, en te prijzen (*welhallé*).

24 Gij, die **JaHUaH** vreest! **prijst Hem** (*hallelu-hu*); al gij nakomelingen van Jakob! vereert Hem; en hebt ontzag voor Hem, al gij nakomelingen van Israël!

Hallal komt het meest voor in de Psalmen (56%), en meestal is God **JaHUaH** het onderwerp van de roem of aanbidding. Soms zijn dat mensen, bijvoorbeeld in Genesis 12 de mooie Sarah:

²³ Het Akkadisch laat in feite ook zien dat de *āh* klank hier de oorspronkelijke is. Daarin is de h-klank zelfs weggefallen. Het (benadrukte) Hebreeuwse bepaalde lidwoord ה (meestal uitgesproken als *hā*; overeenkomend met ons *dé* of *hét*) correspondeert daar met het aanwijzend voornaamwoord a of ā (dat/die).

²⁴ Zie hierbij ook wat Aaron D. Rubin erover schrijft in zijn korte notitie over grammaticalisatie, in de *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, Brill, Leiden (NL), 2013; p.133-135.

15 Ook zagen haar de vorsten van Farao, en prezen (*waihallelu*) haar bij Farao; en die vrouw werd weggenomen naar het huis van Farao.

In oude Chinese pictogrammen komt het basis-symbool Ψ veel voor in relatie tot het goddelijke en in relatie tot lof en zegen. Het kan gerelateerd zijn aan de oude Semitische *āh*, maar ook aan de Paleo-Hebreeuwse vorm van de *kaph* (zie verderop).

Wa / u / wawu / wav

oud:

variant:

Ook frequent en heel interessant is **wav** (oorspronkelijk waarschijnlijk: *wawu*) – de notie van **zekerheid/veiligheid** en **verbinding/verbondenheid** (specifiek met de Schepper en Bron van het leven). Onze psychologische notie van zekere/veilige hechting komt hier op relationeel en existentieel vlak heel dicht in de buurt. Als zodanig is hij ook een model van de **wijnstok** (vgl. Johannes 15). Als foneem is hij verbonden met de medeklinker **w** en de klinker **u** (uitgesproken als *oe*), later ook wel de *o*. Hij wordt weergegeven door de afbeelding van een tentharing; een stok met een scherpe punt die in de grond werd gestoken en waar scheerlijnen aan werden vastgemaakt die de tent overeind hielden. Hij legde de verbinding en hij zorgde voor zekerheid – dat je tent niet instortte of weggeblazen werd in een harde woestijnstorm. De *wav* werd ook wel gebruikt in z'n fysieke betekenis van een **kleine scherpe stok** (zoals een pijl), of een levende 'stok in de grond', zoals een wijnstok; incidenteel als een mens – een kleine stok in de hand van de Schepper, of een rib of ander bot.

De vorm is over de vele eeuwen grotendeels gelijk gebleven, met variaties in de vorm van de 'kop'.

De *wav* staat aan de basis van de Griekse *upsilon* (Y) en onze V/U (en de daaruit ontwikkelde W) en Y, en van de Griekse *digamma* (F) en onze F.

In de Babylonische cultuur raakte de vreugdevolle notie van zekere gehechtheid aan de Schepper **JaHUaH** totaal zoek. Als gevolg daarvan is in het Aramees en in het op het Aramees gebaseerde post-exilische Hebreeuws de *wav* aan het begin van woorden vrijwel altijd vervangen, meestal door de *jod*, zoals bijvoorbeeld in *jajin* – oorspronkelijk *wajin* (letterlijk: Ψ - een [wijn]stok in de grond met zijarmen [ranken] en vruchten daaraan) - wijn, wijnbouw (de woorden wijn, wein (D), wine (GB), vin (F) e.d. zijn er overduidelijk van afgeleid!). Incidenteel ook wel door andere letters, zoals de 'aleph, als in 'echad (hier ook een versie met *jod*: *jachad*), van *wachad* Δ III Ψ (de verbindende pin aan de deurpost [waarop de deur draait, maar die zelf stabiel op z'n plaats blijft]; of een stok in de grond ter begrenzing van de beweging [van een tent of dier, zodat het stabiel en betrouwbaar op z'n plaats blijft]). (Terzijde: in de Semitische talen Arabisch en Ge'ez is het nog steeds *wajin* en *wachad*.)

Als voorvoegsel staat de *wav* – nog steeds met de notie **verbinden** – voor het voegwoord 'en' (ook in het Akkadisch was **u** het voegwoord; dit is zelfs overgenomen in het laat-Sumerisch). Soms blijft iets van de notie van zekerheid/veiligheid behouden in een nadruk-vorm, en kan de *wav* aan het begin van een zin vertaald worden met 'Zeker...'

Er is één *wav*-woord dat de Babylonisch/Aramese disconnectie overleefde. Dat is *wav* of *wawu* - Ψ - als woord voor een haak, spijker of **verbindende pin**, dat enkele keren in onze Bijbel vóórkomt, nl. bij de beschrijving van de tabernakel, waar de *wav* een belangrijk gordijn verbindt (o.a. Exodus 26: 32; opvallend is dat daar in het meervoud een Ψ is opgenomen: $\Psi\Psi\Psi$; het waren haken, gebruikt in het kader van *aanbidding/godsverering*).

Het begrip van de verbondenheid en zekerheid die God biedt, waar de *wav* als symbool vaak voor staat, komt in de Bijbel heel veel voor.

Za / zan / zajin

oud:

onzeker:

Zan, de bouwsteen: **snijden** of **maaien**, met de z-klank die daarbij hoort, wordt weergegeven door een afbeelding van een soort **zeis** uit die tijd, waarmee ruimte werd gemaakt in wilde begroeiing en/of de graanoogst werd binnengehaald. Bij uitbreiding werd dit symbool dat later **zajin** werd genoemd wel gebruikt voor elk scherp, snijdend, groot stuk gereedschap, bijvoorbeeld ook voor een hak (ploeg) of een zwaard of dergelijk wapen, of voor een groot (vlees)mes. Daar vanuit zien we ook betekenissen als snijden of stukhakken, ruimte maken en binnenhalen van de oogst, of bij uitbreiding: die oogst zelf. De **zajin** is de zevende letter in het latere alfabet, en niet zonder opzet; merk op, dat het idee van oogsten (genieten van de opbrengst van je eerdere werk), afsnijden (van de rest) en ruimte maken ook in de zevende dag – de *shabbat* – zit.

Mogelijk vindt deze letter zijn oorsprong in twee letters; het Arabisch kent in overeenkomende woorden nog een *dz*- en een *dh*-klank (resp. ذ en ذ), waarbij de eerste vooral met woorden rond zaad/oogst en de tweede vooral met snijden geassocieerd kan worden. In de overeenkomende Aramese woorden is de tweede vaak overgegaan in een *daleth*. De wetenschapper Brian E. Colless ziet in diverse inscripties een teken = aan het begin van regels als een variant van de *zajin*: *dh* – een oud Semitisch aanwijzend voornaamwoord (demonstrative pronoun): dit.

De **klank** die bij de notie van maaien, en dus bij de Z - **za** hoort is een klank als van onze z.

Zajin voluit (𐤆𐤆𐤇𐤅) komt als zodanig onder andere voor in het werkwoord 'azin – eerst het hakmes door de struiken / de zeis door het graan – 'ruimte maken' (al is de gebruikelijke grammaticale interpretatie licht anders), onder andere in Spreuken 17:

4 Een booswicht schenkt aandacht aan een bedrieglijke lip; valsheid *schent gehoor aan* (𐤇𐤆𐤇𐤅 - *mézin*; **maakt ruimte voor**) de verderfelijke tong.

Het is waarschijnlijk dat via de eerste metalen werktuigen, de *zan/zajin* ook kwam te staan voor **alles van metaal** (in eerste instantie vooral: **brons**), voor **kostbaar** en **schittering** (vergelijk: 𐤆𐤆 [2099] - *ziv* - glans; vergelijk ook het Sumerische *zag* – de glans van metalen). Bijvoorbeeld 'goud' is in het oude Semitisch 𐤆𐤆𐤇𐤅 - wat ik interpreteer als 'het metaal (het materiaal van de messen) uit het aanbiddingshuis (de tempel of tabernakel)' (zie tabel 2). Vandaar dat de *zan/zajin* ook kan staan voor: **decoreren** (met sieraden van goud, zilver, etc.). Als je dingen die van dat (edel)metaal zijn gemaakt (die eruit voortkomen: 𐤆) gaat aanbidden - 𐤆𐤆𐤇𐤅, kom je terecht bij wat de Allerhoogste hoererij (𐤇𐤆𐤇𐤅 [2181]) noemt (waarom verkopen mensen zichzelf of anderen heden ten dage nog steeds in de prostitutie? meestal om het geld! – het klopt dus ook in die zin nog steeds). De zevende dag was apart gezet, afgesneden van de rest, geheiligd als het edelmetaal van de tempel.

Er is ook een hypothese dat de *zan/zajin* oorspronkelijk voor de **olijf** en **olijfolie** en de **glans** of **schittering** daarvan heeft gestaan (vergelijk: 𐤆𐤆𐤇𐤅 - *zajit/zeitán* [2132] in tabel 2, ook woorden als 𐤆𐤆 [2100] - *zub* - vloeien, lijken dit te bevestigen (); *zajin* - 𐤆𐤆𐤇𐤅 - zou dan letterlijk: de vrucht aan de tak van de olijfboom zijn), en bij gelijkenis van kleur en glans bij de ontdekking van brons of goud (vloeibaar brons lijkt sterk op olijfolie; in Zach.4:12 wordt olijfolie met vloeibaar goud vergeleken) dat ook kwam te representeren en in het bijzonder een zeis en zwaard gemaakt van dat metaal. Wellicht is dit ook de basis van het Arabische onderscheid. De klank is ook te relateren aan het uitperzen van olijven voor hun olie.

De vorm van de *zan/zajin* is in de loop der eeuwen eigenlijk alleen wat vereenvoudigd. De *zan* was de basis van de Griekse *zeta* (Z; de klank hiervan zou een bevestiging voor bovengenoemde olijfolie-hypothese kunnen zijn; vanuit het Griekse *zeta* lijkt *zajith* een meer waarschijnlijke oorspronkelijke uitspraak dan *zan*) en onze letter z. Doordat hij in het ontstaansproces van ons alfabet eerst als onnodig weggelaten was, is hij daar uiteindelijk op de laatste plaats terechtgekomen.

Het oud-Chinese basissymbool voor mes/zwaard (*dao*): 𠂇 - ook afkomstig van de afbeelding van een zeis, naar het schijnt; latere variant: 刀, lijkt zeer sterk verwant; zelfs in klank, want z - d / d - z verschuivingen zijn vaker waargenomen. In het Japans bestaat dit symbool voor zwaard ook: 刀 (het lijkt op dat voor kracht of macht: 力, maar die twee blijken etymologisch niet gerelateerd; de oudste vormen van het macht-symbool beeldden een arm af en dit symbool is dus qua oorsprong en betekenis eerder te relateren aan de Semitische *jad* of *kaph*).

Cha / chet / chuts?

ook:

Een weefsel, huid, buitenkant, muur, afscheiding, bedekking, grens, of limiet is een notie die vertegenwoordigd wordt door een plaatje van een tentkleed of wand-paneel van een tent of tabernakel: de *cha* of *chet* (ook wel: *cheith*). De daaruit voortvloeiende betekenissen omvatten tevens de begrippen: leder en vlees.

oud:

⚡ zou een alternatieve oude vorm kunnen zijn, een gevlochten draad of touw voorstellende, de basis-vorm van weefsel. In de Paleo-vorm is het bovenstaande symbool op zijn zij gezet. De kwadraatschrift-vorm zou gezien kunnen worden als een -sterke- verdere vereenvoudiging.

Uit de oude Semitische *chet* zijn de Griekse *èta* (Η/η) en onze H ontstaan en ook de *chi* (Χ/χ; deze laatste lijkt qua vorm meer aan te sluiten bij de alternatieve oude vorm).

onzeker:

Het woord *Chet* komt voluit als zodanig niet in de Bijbel voor. De vorm $\text{H} \text{III}$ zien we wel als naam van de stamvader van de Hetieten (met name in Genesis 23), en de vorm $\text{H} \text{III}$ (*chajath*; beest, gedierte) als verbuiging van $\text{H} \text{III}$ - *chai* - leven, en daarmee: alle wilde dieren (ook: vlees (III) met poten (H)); o.a. Genesis 1:25; Hoshea 2: 12). Dit biedt dus weinig aanknopingspunten.

Het begrip waar de *chet* voor staat komt echter wél duidelijk in de Bijbel voor. God is een God Die regelmatig duidelijke grenzen stelt. De Tabernakel had evenzo niet voor niets een wand rondom.

Een belangrijker oud Semitisch *chet*-woord blijkt *chuts* $\text{H} \text{III}$ - $\text{H} \text{III}$ - de grens van stokken en planten of stokken en (biezen, linnen of katoenen? - zie bij de *tsade*) weefsel, ook wel: buitenkant (Genesis 6: 14). Of, als het van takken van planten was, *chajits* - $\text{H} \text{III}$ - hek (bedenk hierbij dat tussen stukken land vaak natuurlijke grenzen van planten, stokken en/of stenen werden gebruikt - zie ook bij de bespreking van de *samekh* als palmboom die vaak als grensbepaling werden neergezet; bij een tent, zoals bij de tabernakel, werden stokken en grote stukken weefsel gebruikt voor de buitenwand en voor tussenwanden tussen compartimenten). Zo'n grens eerbiedigen wordt $\text{H} \text{III}$ - *chatsah* - (de ruimte) verdelen/ opdelen in tweeën. Vandaar ook weer *mechitsa* - $\text{H} \text{III}$ - partitie/ opdeling, *mechetsa* - $\text{H} \text{III}$ - helft en *chitson* - $\text{H} \text{III}$ - buiten/extern (letterlijk: wat na de grens komt).

Chet' als $\text{H} \text{III}$ - $\text{H} \text{III}$ (zonde) staat letterlijk voor: 'de grens/buitenkant van de schotel eerst' wat mij herinnert aan Jezus veroordeling van de Farizeeërs vanwege dat ze zich richtten op de buitenkant en niet op een vernieuwing van het hart. Daarin misten ze het doel compleet, wat precies is waar dit *chet'* voor staat. (Het kan ook zijn dat $\text{H} \text{III}$ refereert aan '[wat ertoe leidde dat] het vlees/lichaam omhuld/bekleed moest worden, in het begin'; vgl. Gen.3).

Dat het voorhangsel in de tempel (een soort tentkleed dat als afscheiding diende) geestelijk gezien een relatie had met het menselijke vlees, wordt uitgelegd in Hebreeën 10: 20. In de naam van Eva: $\text{H} \text{III}$ - $\text{H} \text{III}$ - $\text{H} \text{III}$ [2332] - *Chuah* (of *Chawwah*) drukt Adam inderdaad zijn verwondering en blijdschap ($\text{H} \text{III}$) uit over dat zij van hetzelfde gebeente (H) en vlees (III) was.

Ta / teth

oud:

De negende elementaire notie heeft te maken met een bewustzijn van de mens dat we geschapen of getrokken zijn uit de **aarde** die ons **omringde**, alsof we door een grote Pottenbakker zijn gevormd uit **klei**. Hieraan gerelateerd beeld het symbool **teth** waarschijnlijk ófwel een schaal of mand van aardewerk af, ófwel een pottenbakkers-wiel; in beide gevallen gerelateerd aan de stam ⊗ , waarvan afgeleid het Hebreeuwse טוה en Arabische طوى - *tawa(h)* - **draaien, omhullen**. Naast de connotatie met '[tentharingen of kleine twijgen] samen draaien of omhullen' is er wel een relatie gelegd met 'in elkaar draaien of vlechten'; of dus met het draaien van dat pottenbakkerswiel.

De noties die de **teth** waarschijnlijk weergaf zijn zodoende: **omgeven, omhulsel, bevatten**, en **klei** of modder (טיט - *tit* - ⊗ - je hand omgeven door klei zoals die van een pottenbakker, zien we in de Bijbel als klei of modder; vgl. Jesha-Jahu/Jesaja 41:25). De relatie die wel wordt gelegd met een wiel lijkt vooral die met een pottenbakkerswiel te zijn, waarop aardewerken potten werden gemaakt, mede gelet op de woorden waarin de **teth** voorkomt. Het Aramese טין en Arabische طين - *tin* - ⊗ (letterlijk, volgens de symbolen: wat voortkomt uit het be-'werken' van klei met de hand) is pottenbakkersklei, een basis voor het werkwoord 'omhullen met klei'. Een omhulling (⊗) die gemakkelijk met de hand (⌒) / uit twijgen (kleine zij-takken: ⌒) gevormd kan worden (⌒⊗) is een ⌒⊗ - טית - *teth* - mand. Als de omhulling of bedekking niet van klei, twijgen of textiel was maar met planken of stammetjes, of als een soort luifel of zonnescerm of een schuilhut omhoog werd gehouden met zwaardere takken, werd de combinatie ⌒⊗ gebruikt, zoals in טלל - *talal* [2926] - bedekken (vooral met planken). Wanneer daar teveel van is, wordt het ⌒⊗ - טלם - *telem* [2928] - onderdrukking, als in het Arabische ظلم - *z.alama/zulam* - (iemand) kwaad doen of slecht (be)handelen, duister zijn of worden / ongerechtigheid, duisternis. (Een andere manier om dit woord te verklaren is als volgt: Samen délen is een belangrijke waarde in Semitische culturen. Water of overvloed achterhouden of bedekken ⌒⊗ - *telem* - werd als kwaadaardig beschouwd.) Merk op dat jonge lammeren zo'n stabiele beschutting als eerste nodig hebben, vandaar טלאים voor 'lammeren', terwijl offerlammeren een soort geestelijke 'bedekking' bieden, vandaar טלא - [2922-3] - *tela*' of טלה - [2924] - *taleh* voor 'een lam'; wellicht oorspronkelijk: טלה - *tel'ah* of טלה - *ta'lah* - een bescherming in het kader van het God aanbidden.²⁵

Zuiver technisch is de Paleo-vorm vrijwel ongewijzigd. Ook hier is de kwadraatschrift-vorm te zien als een -sterke- verdere vereenvoudiging. In de Griekse *theta* (Θ) is nog iets meer van de *thet* te herkennen. In ons -Latijnse- schrift is deze letter niet doorgedrongen.

Soms is de **teth** verwisseld geraakt met *tav*, *tsade*, *daleth* of *zajin*. Dit soort verwisselingen maakt het soms wat lastiger om de oorspronkelijke Proto-Semitische vorm en betekenis te herleiden.

De **teth** doet mij op een of andere manier altijd denken aan de Nieuwtestamentische begrippen van ons 'in Christus zijn' (Colossenzen 3: 3) en 'de schat in **aarden vaten**' (2 Corinthiërs 4: 7).

Significant in die context is de naam van Lot: לוט - ⊗ - de **Leider** gaf hem een veilige beschutting; hoewel hijzelf als leider verbonden was met verdraaiing.

²⁵ De notie van 'gevekt of gespikkeld zijn' als 'bedekt zijn met vlekken of stippen' (טלא [2921] - *tala*) kan ook aan de basis van dit woord staan (vgl. Genesis 30: 35). Veel jonge dieren zijn gewoon gevekt om hen minder op te laten vallen in de natuur (schutkleur)...

Ja / jad / jud / jod

oud:

variant:

Dan krijgen we – als tiende – weer zo'n buitengewoon interessante notie en bijbehorend, veel voorkomend symbool: de **jad/jud** of later: **jod**. In de oudste tekstfragmenten komen twee vormen voor, zoals hier links weergegeven. Beide beelden een onderarm af, van elleboog tot en met de hand (met losse duim). Hij staat m.n. voor de **gevende** of **werkende hand**. Daarnaast ook voor: **arm, zijtak**, werken, geven, werpen, aanbidden. De oorspronkelijke **jod** (destijds: **jad**; vergelijk het jiddische **jad**, waarvan ons **jatten** en **joetje** = tientje) was qua klank zowel vergelijkbaar met onze **j** (medeklinker) als met onze **i** (als klinker, dus; merk op, dat onze **j** pas relatief recent ontstaan is uit de **i**).

Hij vormde de basis voor de Griekse **iota** (I) en onze **i**. De Paleo-vorm is een licht gedraaide variant van één van de oudere vormen. De kwadraatschrift-vorm is weer een wel zéér sterke verdere vereenvoudiging.

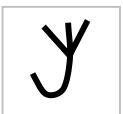
Als voorvoegsel, kon de **jod** een vrij letterlijke weergave zijn van 'hij geeft' of 'hij zal geven', waardoor het hele woord de betekenis toegevoegd krijgt: 'dat wat God geeft' of grammaticaal de derde persoon enkelvoud van een werkwoord. Dit 'hij geeft/zal geven'

generaliseerde zich namelijk grammaticaal tot 'hij' (*imperfect*). Als achtervoegsel ben **ik** de ontvanger, zodoende staat de **jod** dan grammaticaal voor 'mijn'.

In de Bijbel zien we het woord **jad** regelmatig refereren naar een menselijke hand of naar de hand van God, zoals in Exodus 13: 14 (zie ook onder de volgende letter, de **kaph**). Gegeneraliseerd als een zij-arm, inham of oever van een rivier, komt het voor in Exodus 2:5, waar Mozes als baby in zijn biezen ark wordt gevonden door de dochter van Farao:

En de dochter van Farao kwam om in de Nijl te baden, en intussen wandelden haar dienaressen langs de zij-arm / oever (**jad**); zij zag het kistje in het riet en zond haar slavinnen om het te halen.

Ka / kaph

oud:

Het **kaph**-symbool toont een opgeheven hand. Dit kan een **regerende**, overwinnende hand zijn, of een **zegenende** hand. In beide gevallen is het een hand die de elementaire notie van **gezag** of **autoriteit** weerspiegelt (denk aan een koning of koningin die een hand opheft en iedereen wordt stil; ook in de Bijbel zien we veelvuldig gebruik van terminologie als 'met opgeheven hand' of 'met uitgestrekte arm'). De betekenissen die afgeleid zijn van deze elementaire notie van gezag zijn: regeren, naar je hand zetten, toestaan, temmen, bedekken, en zegenen. Later werd wel de onderarm erbij getekend, en de hand op kinderlijke wijze weergegeven door een aantal streepjes (vingers) aan de onderkant verbonden met die arm (merk op dat deze vorm verwantschap toont met die van de **lamed**, die er ook qua betekenis is). De laatste Paleo-vorm is hiervan een abstractie. De sluit-**kaph** in het kwadraatschrift lijkt hiervan afgeleid. De gewone vorm in het kwadraatschrift lijkt daarentegen een op z'n (linker) zijkant gezette vereenvoudiging van de oorspronkelijke **kaph**. De Griekse **kappa** (K) en onze **k** zijn van de **kaph** afgeleid.

De tweede persoon wordt gezien als de ontvanger van de zegen of bescherming ('**ik zegen jou**'), als achtervoegsel staat de **kaph** voor 'u/jou'. Als voorvoegsel denk ik aan de anderen die ook gezegend zijn, zoals in de zinsconstructie: "... zoals de gezegende Mozes ..." – zodat de **kaph** in het algemeen voor een vergelijking kwam te staan. Het

woord **קַפּ** - **קַפּ** - **kaph** is de **holte** (**קַפּ** / **פּ**; zie verderop) of palm van de hand (Akkadisch: **kappu**), hoewel er een extra lezing is, ook gerelateerd aan een letterlijke betekenis van de symbolen: een sterke (of regerende - **קַפּ**) wind (**קַפּ**) die alles in de natuur (riet, bomen, zelfs mensen) laat **buigen** (vergelijk woorden als **קַפּ** en **כַּפּ**).

De **kaph** is soms verwisseld geraakt met de **qoph** en met de **gimel** (wat de laatste betreft: **קַפּ** - **gaph** in het Aramees is bijv. vleugel; van oorsprong is dit **kanaph** – de hand **קַפּ** [van een vogel] die luchtstroming **קַפּ** voortbrengt **קַפּ**; vergelijk wat Jezus zegt, dat God de Vader's **zegenende hand** is als een **beschermende vleugel** van een moedervogel over haar jong; hoewel **קַפּ** - **gaph** ook te interpreteren is als het middel om 'te gaan/reizen op de wind'). Ook in het Sumerisch was **kappu** al een vleugel.

Het idee van een hand die gezag uitstraalt vinden we duidelijk in de Bijbel terug (daar wordt dan vaak voor 'hand' het woord **jod** gebruikt met een adjectief dat krachtig betekent, bijv. **chazaq**) zoals in Deuteronomium 26: 8 (vgl. 4:34; 5:15; 7:19; Exodus 3:19; 13:9,14,16; Jirme-Jahu 21:5; 32:21; Ezechiël 20:34), waar we lezen:

8 En **JaHUaH** voerde ons uit Egypte, door **een sterke hand**, en door **een uitgestrekte arm** [vgl. de **kaph**, teken van Zijn macht, en de **jod**; teken van Zijn inzet om iets uit te werken], en door grote schrik, en door tekenen, en door wonderen.

En in Ezechiël 20:5 is de geheven hand heel duidelijk zowel een zegenende als een regerende hand; beide met een belofte, een eed van trouw:

5 En zeg tot hen: Zo zegt de Heere JaHUaH: Toen Ik Israël verkoos, hief Ik Mijn hand op tot het zaad van het huis van Jakob, en maakte Mijzelf aan hen bekend in Egypte; ja, Ik hief Mijn hand tot hen op, zeggende: Ik ben JaHUaH, uw God.

La / lam / lamad / lamed

oud (variërende oriëntatie):

De twaalfde basis-notie is die van een **leider** of **herder**. Een **herdersstaf** of ossestok heeft model gestaan voor het oorspronkelijke symbool **lam** (later ook: **lamed** of **lamad**). Vaak stond de **lam** dus (*pars pro toto*) voor de herder of leider zelf, of voor **leiden**, **onderwijzen**, **voortdrijven** of binden als werkwoord, voor **richting**, of voor een opgelegd juk. Soms werd de **lam** ook letterlijk voor een stok (bijv. tentstok, wandelstok) gebruikt. Vaak stond de **lam** in Bijbels jargon voor **de grote Herder en Leider, God Zelf**.

Ook als voorzetsel is het richtinggevend aspect herkenbaar; de **lam** betekent dan zoiets als 'naar ...'/'om te ...' of 'tot ...' (het Engelse *unto*; (ergens) *naartoe*; zoals je met je wandelstok naar iets in de verte wijst: „dáár gaan we naartoe!”, of een schaap met een tikje de goede kant op stuurt).

Fürst en anderen merken op dat aan het eind van woorden de **lamed** soms de verkleinende vorm kan aangeven; en dat hij soms is weggevallen of veranderd in een 'ajin.

Wat betreft de vorm: de krul aan het ene einde van de stok lijkt over de tijd wat afgenomen (hele vroege varianten tonen soms een volledige 360° krul). De oriëntatie varieerde sterk. De oriëntatie van de Paleo-variant verschilt van de meest voorkomende Proto-Semitische variant. In de oriëntatie zoals in de Paleo-variant is duidelijk onze hoofdletter L herkenbaar, terwijl de Griekse *lambda* (Λ) op een anders georiënteerde -vroegere- variant gebaseerd lijkt.

Vanuit de Bijbel is natuurlijk de herdersstok of -staf uit Psalm 23 zeer bekend. Degene bij wie het vaakst over zijn staf wordt gesproken is Israël's oude, grote **leider**: Mosheh (Mozes).

Het woord לָמַד - ΔΜΛ geeft aan dat je met een herdersstaf veel beweging [in een kudde] krijgt, die beweging kan worden gezien als *oefening*. Verbuigingen van het werkwoord **lamad** - onderwijzen, trainen - komen twee keer voor in Jirme-Jahu (Jeremia) 12: 16 (zie ook Psalm 25: 4, 5):

En het zal geschieden, indien zij geheel Mijn weg van Mijn volk ijverig zullen leren, om te zweren bij Mijn Naam: JaHUaH leeft! gelijk als zij Mijn volk geleerd hebben te zweren bij Ba'al, dan zullen zij in het midden van Mijn volk opgebouwd worden.

Mu / am / maim / mem

oud:

Dan is er de notie van **overvloed** die er bij God is, eenvoudig geassocieerd met **water** (de druppels water in de zee zijn niet te tellen!). Zodoende is een kinderlijk eenvoudige tekening van water de oorsprong van het symbool **mem** (*mu*, *maim*). Hij staat voor: **water**, zee, vloed, **overvloed**, machtig en **veel** (opmerkelijk: ook bij ons is er nog die verbinding tussen water en overvloed; denk aan ons woord 'meer' en uitdrukkingen als 'zeeën van tijd' en 'geld als water').

Als achtervoegsel, staat de **mem** voor **meervoud** of **overvloed**, in lijn met zijn normale betekenis. Als voorvoegsel is hij gerelateerd aan het water waar we **vanuit/vanaf** komen (denk hierbij zowel aan vruchtwater als aan het water van de grote vloed en het water dat de aarde in het begin van Genesis 1 bedekte; vgl. 2 Petrus 3: 5 - '...de aarde, die uit en door het water bestaat...').

De Griekse *mu* (M) en onze M zijn er nog duidelijk in te herkennen. In de Paleo-vorm heeft hij rechts een 'haal' erbij gekregen (die op mij -subjectief- overkomt als wilde men de onbegrensde macht van het water ietwat indammen).

De ouderdom van de *mu* = water blijkt eruit dat al bij de Sumeriërs *mu* een woord voor water was.

Zo'n enorme zee/overvloed aan water dat geen mens dat kan geven of in zijn/haar handen kan houden, werd dus aan God toegeschreven: ׀ - jam -MM - letterlijk: 'Hij geeft overvloed/water' is het Proto-Semitische woord voor zee.

In de Bijbel is water - vooral vers, 'levend' (drinkbaar) water - een uitermate belangrijk begrip; niet zo vreemd in een land waar de aanwezigheid van voldoende water meestal niet zo vanzelfsprekend is als het voor ons soms lijkt. En zo werd het een metafoor voor de redding die we net zo hard nodig hebben. Zoals Jeshu-Jahu (Jesaja) 12: 3 zegt:

Dan zult gij met vreugde water scheppen uit de bronnen van *Jeshu'ah* (het heil).

Hoe breed deze notie van de *mu*, *ma* of *am* in talen zit wordt voor mij geïllustreerd door het feit dat ook in de [Niger-Congo en Bantu](#) talen in Afrika, het voor- of achtervoegsel *ma* staat voor iets van vloeistof zoals water of iets dat niet af te tellen is.

Nu / nun

oud:

De volgende notie is die van **nieuw leven** of een **volgende generatie**, vertegenwoordigd door een **spruitend zaadje**. Dit is weergegeven in het symbool **noen** (we schrijven vaak **nun** met *u* uitgesproken als *oe*).²⁶ Betekenissen van de *nun* zijn: zaadje, **nakomeling**, dat wat voortkomt uit, nieuw leven, zoon (betekenissen waarmee hij gelijkenis vertoont met het woord זרע - *zera*'), en de werkwoorden **doorgaan** en **voortbrengen** (betekenissen van het Hebreeuwse woord *nun* zijn: doorgaan, nakomeling). Achter andere woorden geplakt, maakt de *nun* daarvan vaak een zelfstandig naamwoord (Engels: *noun*) dat het **resultaat** is van, of iets dat **volgt uit** of **lijkt op** de rest van het woord, zoals bijv. in למדן - een geleerde man, van למד - onderwijzen/leren (zie bij de letter *lamed*, hierboven), of בנין - een gebouw, van בנה - bouwen (lett. het huis van je nageslacht viere/eren/opheffen/laten 'leven'). Vaak komt de *nun* ergens anders vóór, en heeft hij de betekenis 'voortkomend uit': zoals heel elementair in נץ - צץ - *nets* [5322] - 'voortkomend uit een plant' - bloesem, of een -niet nader gespecificeerde- vogel.

Als een grammaticaal voorvoegsel staat de *nun* voor de familie-gemeenschap om me heen en ik: 'we', en als achtervoegsel (vaak met de *wav* van verbondenheid: *-nu*) 'ons', of (vaak met *jod*: *-ni*) 'me'. Gezien de noties is het niet vreemd dat de stammen לָא en אָנָא qua betekenis op elkaar lijken; het maakt niet uit of je een leider of een kind eerst laat gaan, in beide gevallen wacht je even.

Nun - נץ - צץ is in feite het veilig gesteld zijn (ץ) van het dóórgaan (צ) van het leven (נ). In dat verband is het in de moeilijke context van Exodus 33 opvallend hoe Jozua wordt aangeduid als 'zoon van *Nun*':

11 En **JaHUAH** sprak tot Mozes aangezicht aan aangezicht, zoals een man met zijn vriend spreekt; daarna keerde hij terug tot het leger; doch zijn dienaar Jozua, de zoon van **Nun**, de jongeling, week niet uit het midden van de tent.

Jozua, als voorafbeelding van *Jeshu'ah/Jehoshu'a* (Jezus; de naam *Jozua* is in feite dezelfde als *Jeshu'ah*), was de 'zoon van *Nun*' - de zoon waardoor het léven zeker en in verbondenheid dóór-ging, zoals *Jehoshu'ah* de Zoon is Die zorgde dat het Léven dóór-gaat, zeker en in **verbondenheid**, door velen als kinderen (nakomelingen) in te lijven in het huisgezin van God...

In de loop van de tijd verdween het bolletje en bleef een zig-zag lijntje over. In de Paleo-vorm is het niet helemaal duidelijk, maar lijkt een kleine zig-zag het bolletje vervangen te hebben, terwijl de lijn nog maar één kromming over heeft. Daarmee is hij een eenvoudiger/kortere uitgave van de *mem* geworden, evenals de ervan afgeleide Latijnse N en Griekse *nu* (N) ten opzichte van de M, respectievelijk M.

In het oude Chinees bestond er een soortgelijk, iets gedetailleerder symbool voor een zoon, kind of nazaat: 子 (de drie 'haren' ontbraken ook daar vaak). Zelfs in het huidige Japanse schrift is dit symbool voor een baby, kind of jong nog herkenbaar: 子.

Opvallend vind ik de vele *nu*-gerelateerde woorden in andere talen die te maken hebben met nieuw leven.

²⁶ Over de oorsprong van dit symbool en over wat het weergeeft is veel discussie geweest. Dit is typisch zo'n letter waar je uitgangspunten een grote invloed hebben. Degenen die de oorsprong van het Proto-Semitisch in Egypte leggen en niet verder terug dan 2000, hooguit 2500 voor Christus, zien gelijkenis met het Egyptische symbool voor slang (de slang was als afgod erg belangrijk in Egypte). De meeste wetenschappers die de optie van een oudere, niet noodzakelijk Egyptische oorsprong van het Proto-Semitisch openhouden, de God van de Bijbel als God zien (en niet meegaan in de verafgoding van slangen), zien in de *nun* een ontkiemend zaadje. De woorden waarin de *nun* voorkomt blijken de laatstgenoemde groep *overduidelijk* gelijk te geven. Ook de gelijkenis met het genoemde oud-Chinese symbool bevestigt de nazaat-/zaad-notie duidelijk.

Sa/si / samekh / sin

oud:

zeer onzeker:

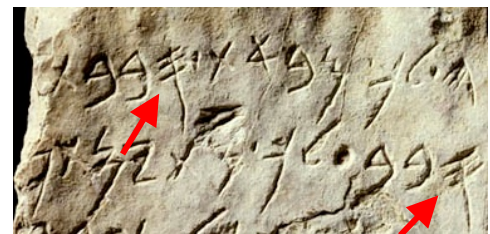

Een van de letters uit het oude Semitisch die voor velen lang het minst duidelijk waren is de *samekh*, die daar waarschijnlijk samenviel met de *sin* en mogelijk ook zo heette. Er zijn verschillende theorieën over vroege vormen en de daaraan gekoppelde betekenissen. Daarom zal ik hier wat meer weergeven van mijn onderzoek dan bij de andere letters. Links ziet u drie vroege varianten weergegeven. De eerste oude afbeelding – die ook de basis is voor de latere Paleo-Hebreeuwse/Fenicische vorm – is wel geassocieerd met een steunpaal of -pilaar; de eerste twee oude afbeeldingen beide met: (een) doorn(en) of een doornige plant. Dan is er als derde nog een zeer sterk betwijfelde (vandaar: licht grijs getekende), mogelijk regionale variant: een vis.

Een vrij breed gedragen idee is dat het eerste plaatje staat voor een ondersteunende pilaar. Vaak wordt deze betekenis grotendeels gebaseerd op een Egyptische hiëroglief. Dit blijkt echter te berusten op gebrekkige informatie.²⁷ Het tweede plaatje dat maar weinig voorkomt, is de Egyptische hiëroglief *s*. Verder kwam ik betekenissen tegen als: beschermen (mogelijk gerelateerd aan de doornige planten die vaak om een huis of stuk land werden gezet als bescherming tegen roofdieren), grijpen (dorens aan sommige zaden 'grijpen' zich vast aan de vacht van dieren om zich zo te verspreiden), kwaad en haten. In woordbetekenissen zie ik veel van de doorn terugkomen, hier en daar iets van de betekenis van ondersteuning maar die van vis ben ik nog niet tegengekomen, zodat ik vermoedde dat de grondbetekenis een **doornige plant** zou kunnen zijn.

Ook de letter *sin*, waarvan de oorsprong waarschijnlijk samenvalt met die van de *samekh* (een reden om dat aan te nemen, is dat in verscheidene Semitische talen er geen *samekh* is en zijn plaats in het alfabet wordt ingenomen door de *sin*; een tweede reden is dat verschillende oude woorden zoals die voor een tent, *sok*, zowel met een *samekh* als met een *sin* vóórkomen). Zo kwam ik het woord *sansin* - סנסן [5577] - שש שש tegen, dat een herhaling van een oude woordstam lijkt, שש - letterlijk: 'wat voortkomt uit/ het zaad van [waar-de-*samekh*-dan-ook-maar-voor-staat]', met de betekenis: zij-tak of dadeltrös c.q. grote vruchtak van een **dadelpalm**. En inderdaad, deze stevige bomen – van oudsher zeer breed verspreid in het Midden Oosten – hebben typerende bladeren en vruchten-dragende takken aan de top en een soort 'doorn'-achtige, soms scherpe overblijfselen ('vruchten' ש) van zijtakken (ש-)/bladeren: (ש-ש - שן [5512-5] - *sin*-doorn²⁸) rondom de hele stam. Ook uit de randen van de takken/bladeren (ש-ש) van veel palmen komen **doornen** voort (ש). Dit *sin* zou dan tevens een oude naam van de letter kunnen zijn!

'**Bedekken**' is veel voorkomende associatie bij de *samekh* (vgl. bijv. כסח - *kasah* [3680, 3780]²⁹ – de zegen

Amman Citadel Inscriptie, 9e eeuw BC
Fragment van 'n foto van Bruce en Kenneth Zuckerman, [West Semitic Research](#);
Vroeg Ammonitisch – zeer nauw verwant aan het Paleo-Hebreeuws en Fenicisch;

Fenicische inscriptie van Kilamuwah - koning van Sam'al, ca. 825 BC

Fragment van [een foto uit: Glenn Markoe, Phoenicians - Peoples of the Past](#);
(de met een **rode pijl** aangegeven symbolen zijn *samekh/sin*'s; let op de lange 'stam')

²⁷ Deze theorie is gebaseerd op vage gelijkenis met het Egyptisch hiëroglief: 𐀀, voor een *Djed pilaar* of *Tet kolom*, waarvan men dan *denkt* dat het een steunpilaar was. Dit berust echter op een misverstand. De *Djed pilaar* was een sterk cultisch buis-achtig ding – gerelateerd aan een papyrusstam of de sacrale wervels van een afgod – gevuld met zaad (graan of menselijk/'goddelijk' zaad dat verondersteld werd uit de ruggenmergvloeistof voort te komen) – in Egypte's vruchtbaarheids- en machtsgerichte cultus. Hij werd vaak afgebeeld in de aanwezigheid van slangen en het *ankh*-symbool. Als zodanig wordt hij wel eens gerelateerd aan de boom van kennis van goed en kwaad, waarvan God gezegd had niet van de vruchten ervan te eten. Overigens is een Sumerische oorsprong waarschijnlijker dan een Egyptische, als er al van een niet-Semitische oorsprong sprake zou zijn.

²⁸ Citaat (door mij vertaald) van [een web pagina](#) over het onderhoud van palmbomen: "De bladeren/takken van sommige palmen (*Phoenix canariensis*) hebben veel doorns, en kunnen gevaarlijk zijn om mee in contact te komen. ... Veel soorten palmen hebben doorns aan de randen van de palmbladeren en kunnen een gevaar betekenen voor degene die de palm wil snoeien."

²⁹ *Kasah* - כסח [3780] – 'bedekken met vlees, vet worden', kan goed verklaard worden als 'de zegen van de dadelpalm (suikerrijke dadels en schaduw van palmbladeren) aanbidden'. De *sin* daarin kan in feite een samentrekking zijn van *shin* en *samekh*: gezegend worden met dadels en schaduw als uit een overvloedige bron. Hetzelfde voor *sok* - שוק [7900] – tent (paviljoen of tabernakel) – de plaats waar dat

van palmladeren, of: een leider eren met palmladeren [door hem zo tegen de felle zon te beschermen]; vgl. onze parasols). Bedekkingen werden vaak gemaakt van **palmbladeren**. Dit leidde tot de eerste huizen van palmbomen en -bladeren. Opvallend is dat in het Sanskrit het woord voor de grootste balk in een huis hetzelfde woord is als gebruikt voor een palmboom (*langala*).

Palmboom-sculpturen uit een oude synagoge in Capernaum

foto: V. Gilbert & Arlisle F. Beers, [FaithImages](#)

Het Oud Zuid Arabische schrift (een vroege zij-loot van het oude Semitisch gebruikt voor Himyaritisch, Sabaees, etc.) beeldt de *samekh* zó af: 𐩨 (deze vorm zien we ook in enkele heel oude inscripties), wat een weergave lijkt van het patroon wat we zien op de stam van veel palmen.

Dus dat alles maakt de **dadelpalm** of een **palmboom**³⁰ in het algemeen tot een goede kandidaat om model te hebben gestaan voor de oorspronkelijke *samekh/sin*.³¹ Laten we eens kijken of dat bevestigd of weerproken wordt door andere woordbetekenissen of -associaties.

Als we een palmboom in de *samekh* zien en een palmtak/-blad (of de puntige overblijfselen daarvan) in 𐤒, vormt dat inderdaad een gemakkelijke verklaring voor woorden als סנפיר [5579] - *senappir* - 'vin' - 𐤒-𐤒-𐤒-𐤒 - 'palmtak om (lucht) te blazen met je hand naar een ander', dat is dus: een (hand)waaier; inderdaad met veel overeenkomst met een vin. Daaraan gerelateerd: סעיף [5585 cf. -9] - *sa'iph* - takken (van de waaiers die je daar in ziet, of 'dadelpalm ziet de hand aan de mond [etend van de vruchten tussen de takken]') of spleet (de spleten in de stam tussen de 'doorns' worden gebruikt om in de boom te klimmen om de vruchten en bladeren te bereiken; vgl. ook סנה [5572-3]). En: סעף [5585] - *sa'aph* - 'palm ziet wind'/'palm ziet open mond': palmtakken afsnijden. Evenzo kan סעף [5587-8] - *sa'iph/se'eph* - ambivalentie, verdeeldheid -, naast de normale afleiding van סעף [5585], gerelateerd zijn aan de alle kanten op waaierende takken bij harde wind, en de stabiele stam. De takken (waaiers) worden dan in andere woordsamenstellingen verkort tot 𐤒, bijvoorbeeld in wat kan voortkomen uit (𐤒) palmtakken (bijv. door ze te weven): 𐤒-𐤒 [5603-4] - **bedekken**, omheinen met panelen [zoals die van geweven palmladeren]. Er mee op en neer bewegen ('waaieren'): ספיק [5606] - *saphaq*, klappen, splashen. De waaiers worden gebruikt voor verkoeling; koel water of sap van dadels (verkort tot 𐤒-𐤒-𐤒) is een zeer verfrissende zegen (𐤒/𐤒), van daaruit: סמך [5564] - *samak* - **verfrissen**, ondersteunen (in de hitte!); als je iemand zulk water brengt, kom je wellicht in een goed blaadje en krijg je misschien wel promotie of een goed cijfer: סמן [5567] - *saman* - wat voortkomt uit koel water [brengen].

Ook stond de recht opgaande stam van de palmboom model voor door de mens gemaakte pilaren, hetgeen mede geleid kan hebben tot de notie van 'fysieke ondersteuning'. Maar woorden als סעד [5582-3] - *sa'ad* - **ondersteunen**, kunnen ook veel letterlijker afgeleid worden uit de oude Semitische vorm 𐤒-𐤒-𐤒: 'een palm boom - **kijk [hoe weinig] hij beweegt**' - zelfs in de zwaarste stormen bewegen alleen de bladeren/takken, de stam blijft stijf en stil staan (vgl. סעה [5584] - razen, van die storm). 𐤒-𐤒-𐤒 is ook uit te leggen als: 'de palmboom die toeziet op de deur (als stevige deurpost; zie ook Bijlage 8). Deze **stevigheid** kan echter ook zitten achter סר [5620,-37] - *sar* - 𐤒-𐤒 - 'een ander als een palmboom'; niet te bewegen, dus: **eigenwijs**. Zo'n eigenwijs iemand in de familie (huis): סרב-𐤒 [5621] zal door de anderen ervaren worden als een *rebel*. *Sa'ad* kan ook afgeleid worden van een vorm gerelateerd aan 'toezien op de beweging van de waaier' voor het verkoelen, en zodoende ondersteunen (in parallel met *samak*, hierboven). Als een vaardig man (herder of leider 𐤒) opklimt (𐤒) in een palmboom (𐤒), is het zeker zo dat hij **omhoog** komt (tot flinke hoogte): 𐤒-𐤒-𐤒 - סלק [5559].

Hoe zit het dan met de afbeeldingen en sculpturen van palmbomen in Tempel in Jeruzalem (1 Koningen 6:29-35; Ezechiël 41: 18-26)? Die worden niet beschreven met een *samekh* alleen maar met een woord dat met een *tav* begint: תמר - *timmor(ah)/tamar* [8561]. Ik had het idee dat dat wellicht

Een pilaar als een dadelpalm (Egyptische tempel ±200 AD)
foto: [Travel Tuesdays](#) blog

kon gebeuren. Ik moet dit nog dubbel-checken met andere Semitische talen en oude bronnen.

³⁰ Mogelijk omvat dit ook wat we nu een agave noemen, die qua basisvorm er sterk op lijkt. De vezels van de bladeren daarvan, *sisal*, worden ook gebruikt om touw van te maken. Tussen twee haakjes: is het louter toeval dat *sisal* - vooral gebruikt in de agrarische sector (vgl. 𐤒), wereldwijd - twee s-en en een l bevat?

³¹ In het 2e millennium BC was zo iets een gebruikelijke wijze om een palmboom eenvoudig weer te geven. Zie bijvoorbeeld de palmbomen op de plattegrond van [een luxe villa met tuinen](#) uit de graftombe van Amten in Thebe (Egypte, XVIIIe dynastie; daar weergegeven met niet één maar drie top-bladeren en drie aan weerszijden).

is omdat dat precies is wat ze zijn: *afbeeldingen* en *sculpturen* (volledig in lijn met de betekenis van de *tav*)! Mogelijk is een originele *tav-samekh* daar gereduceerd tot alleen een *tav* (de *samekh*, *sin* en *shin* veranderden in het Aramees vaker in een *tav*). En het woord תמר - *tamar/tomer* - תמר† [8558, -60] is toepasselijk, want het kan volgens het oude schrift uitgelegd worden als teken (†) van water of overvloed (מ) van God (א). De Israëliische **dadelpalm** was zeker 'een teken van water/overvloed van de Ander (God)' in een woestijnklimaat! Een hiermee mogelijk samenhangende plausibele verklaring voor *tamar* wordt aangereikt door het Arabische **thamara** - fruit/vrucht dragen, gerelateerd aan het oude Semitische תמר - de bron van water (vloeistof; sap, olie) van de Ander (God). Palmbomen waren een rijke bron van vruchten en olie.³²

De palm van God, of een ander zo hoog in aanzien als een palmboom, אפ, werd de basis voor woorden als שר [8269] - *sar* - prins, leider, kapitein (אפ is ook te interpreteren als: 'een hogere ander met palmbomen' want paleizen e.d. werden vaak door palmbomen omgeven, vergelijk ook סרר [5628-9] - overhangen, wild groeien, uitwassen, onbeperkt zijn, vrij gaan, de rijke man uithangen). De verdroogde oude takken (שרר [8286]) vallen af ('gaan') of knikken (beide zitten in de אר/ג) en hangen wat naar beneden en gaan verward raken (שרר [8276] - *sarag*), zodat ze vaak een soort groot 'nest' of '**rok**' vormen rond de stam (de letters *teth* of *chet* werden hiervoor wel gebruikt, zoals in סר - *sut* - afvallen, wat de rok deed). Deze 'rok' van scherp materiaal biedt verzet als je de boom wil beklimmen om de vruchten te plukken (vanwaar אפ - סרין - bepantsering/ harnas).³³ Zo'n 'nest' dient vaak als schuilplaats - חסות - *chasut* voor knaagdieren en *dus* ook... **slangen**! Dus, zo zijn we zelfs bij de veel geziene mythische connotatie met de slang, en met *satan* - שטן [7853-4] - אפ - letterlijk vanuit de oude tekens: het [zich schuil houdende schepsel dat] tevoorschijn komt uit zo'n [weerstand biedend] 'nest'/ omhulsel van de palm! Een opening maken in die 'rok' oftewel de bedekking van de palmboom openen is אפ - חסות [2834-5] - *chasaph* (erf trekken, naakt maken, ont-dekken; ook: de rok van de palmboom die de wind erf trekt). Iets doen dat lijkt op het wegtrekken van de 'rok' is נסח - *nasach* [5255-6]. Als gevolg zullen dan ratten, muizen en slangen eruit wegvluchten (נסח - lett.: voort komen uit de takken of stam van de palm).

De gevaarlijke 'rok' van de palmboom

In het Arabisch vinden we bijv. nog: ثرس - *turs* - schild; oud: אפ - de omhulling van Gods palmboom; de 'rok' die als een verdedigingsschild degene tegenhoudt die de vruchten wil stelen.

Dadels, in de Bijbel *duda'im* - '**liefdesappelen**' (net als bij ons met dubbele *d*, van *dad* - *borsten* of *dud* - *liefde*; zie Hoogl.7:7-8), de vruchten van de **dadelpalm**, groeien in trossen die op een soort net of korf vol fruit lijken (een 2e betekenis van *duda'im*). Ze zitten vol suiker (60% - vandaar אפ - סם [5561] - *sam* - zoet, als sap van dadels of palm-sap), zijn dus zéér **versterkend**, en werden en worden gebruikt als **afrodisiacum** (vgl. Gen.30:14-18 en *Issaskhar* in Tabel 3. Een zware snor werd gezien als resultaat van veel dadels eten: שפם - אפ).³⁴ Om deze redenen werd de dadelpalm zeer gewaardeerd en wel in verband gebracht met de **boom des levens** (hoeveel leven erin zit blijkt uit het feit dat pitten na 2000 jaar nog levenskracht hadden en een plant opleverden!).³⁵ Om zijn

³² Interessant is dat het Akkadisch, een oudere Semitische taal (mogelijk de taal van Abraham's grootouders!) de palmboom *gishimmaru* noemde en hem associeerde als **boom van overvloed**, waarbij *gits* de algemene term voor boom was, vanuit het Sumerisch, en de **ma-re** combinatie hier geïdentificeerd is als staande voor overvloed van God. Dit onderschrijft duidelijk wat ik aangeef vanuit het Arabisch, met de mogelijkheid dat ergens de *sh/s* verwisseling (ergens opgetreden in de ontwikkeling van het Hebreeuws) in ogenschouw moet worden genomen, zodat we het Akkadische *gitsimaru* kunnen zien als gerelateerd aan 'n gereconstrueerd West-Semitisch *samar* - de palmboom met water/overvloed van God.

³³ Hoe gevaarlijk deze 'rok' kan zijn blijkt nog regelmatig. Enkel **in de VS** vinden nog vrijwel jaarlijks mensen die hem weg willen halen de dood, vaak door het onverwacht 'loskomen' ervan.

³⁴ Dit doet (met andere zaken die inmiddels zijn gebleken) serieuze twijfels rijzen t.a.v. de deskundigheid van de vertalers van de Septuagint (LXX) die er *Mandragora's* of **Alruin** (Eng.: **Mandrake**) van maakten, een giftige plant waarvan de wortels & vruchten hallucinogenen bevatten, maar bepaald niet specifiek de lust of vruchtbaarheid bevorderen! Opvallend is dat *Alruin* veel in de wereld van het occultisme werd gebruikt (Babylon!).

³⁵ Een Bijbelse basis voor de associatie van de dadelpalm met de boom des levens is deze: In Genesis bewaken cherubs de toegang tot de boom des levens (Gen.3:24) en de eerste Tempel was gedecoreerd met een afwisseling van cherubs en dadelpalmen (en open bloemen - lelies? - zie 1 Koningen 6:29-35; vgl. Eze. 40:16-37; 41:18-26).

Een belangrijke visie op de zogenoemde *Assyrische Heilige Boom* relateert deze feitelijk aan de dadel-

vruchten 't gemakkelijkst te bereiken heb je behoefte aan een ladder: een סלם [5572] - *sullam* - מן/ף - letterlijk: palen (grote stokken) voor een palmboom.

De Indianen vertellen dat de 'Grote Geest' (door sommige Cherokee en Juchi indianen *Jahuh* of *Jaho* genoemd) oorspronkelijk het schrift doorgaf, geschreven op een palmblad. Ook rond India én in de ogen van de oude wijsgeer Plinius („*Olim in palmarum foliis scriptitatum*”) geldt het palmblad als eerste materiaal waarop geschreven werd, en het Bijbels Hebreeuws lijkt deze visie ook te bevestigen met woorden als ספר [5608-5613] - *sépher/sáphar* - schrift/schrijven (de palmboom als mond van God); פון - de palmboom spreekt van de ander / van God. Er is een stad die קרית ספר of קרית סנה - *Qirjat Sepher / Sannah* - 'Stad van het schrift / van het boek' heet; sannah - פון - 'kruin van de palm' of 'wat voortkomt uit de palm voor aanbidding', is dus ook een oud woord voor boek... In het Sanskriet wordt één en hetzelfde woord gebruikt voor schrijven en voor een palmblad (*lekhana*).³⁶

Dit alles vormt mijns inziens een bevestiging voor de *samekh = sin = palmboom* hypothese. Aangezien ik in mijn speurtocht geen enkel tegenvoorbeeld tegenkwam, ga ik hier dus voorlopig verder van uit.

Het laat tevens zien dat enige verwarring met de *tsade* al heel vroeg op de loer lag, omdat palmbomen en papyrusen beide getooid zijn met een grote cirkelvormige 'kroon' die een leuke **parasol** vormt, en waarvan de gedroogde bladeren zich laten verweven tot **matten** en dergelijke.³⁷

**Het is goed om de waarheid te kennen,
maar het is beter om over palmbomen te spreken.**

Arabisch gezegd

Dat er zoveel onduidelijkheid was rond de *samekh* komt mede, omdat hij relatief weinig voorkomt, sowieso vrij grote variaties kent, en in de loop der eeuwen grote vormveranderingen heeft ondergaan (zeker bij de overgang van de Paleo-vorm naar kwadraatschrift-vorm). In het Arabisch valt het equivalent van de *samekh*, zoals gezegd, samen met dat van de *sin/sien*. Uit de *samekh* is de Griekse Ξ *Xi* ontstaan (de kleine letter ξ uit de een script-vorm van de *samekh*), waarvan later onze **X**. Zeer intrigerend vind ik סנה [5572] - de *senah/seneh*, waar vanuit God tot Mosheh (Mozes) sprak (Exodus 3: 2-4). Ik heb het altijd apart gevonden, dat Hij, Die doornen en distels als een kwaad beschouwt, een doornstruik zou kiezen om vanuit te spreken. Als we echter zien dat סד - פון stond

**Een - vrij lage - dadelpalm
met zijn uitbundige dadelrossen**
foto: Guus Molenaar, Huizen

palm, in verband met de vruchtbaarheid bevorderende dadels en/of de Goddelijke kracht om leven te geven.

³⁶ Bron: Theodore Benfey, *A Sanskrit-English Dictionary*, Longmans, Green & Co, London, 1866; p.800.

³⁷ Zie bijvoorbeeld [deze blog](#) voor enkele voorbeelden van wat er in Egypte nog steeds van palmblederen gemaakt wordt. Merk ook op dat *raffia* (waar men matten en touw van maakt) afkomstig is van palmblederen. Zelfs biologisch heeft de palm meer overeenkomsten met papyrus, zegge en riet dan men wellicht zou verwachten. Uit dezelfde [pagina](#) als een van de vorige voetnoten: "Palmen zijn geen bomen, en kunnen beter ingedeeld worden bij de familie van de grassen." (Beide behoren nl. tot de zogenoemde 'éénzaadlobbigen', evenals bijv. ook de bananenboom, de lelie en de orchidee.)

In zijn grote werk over de geschiedenis van Egypte en zuidwest Azië zei Maspero over de palmboom in Mesopotamië:

"The date palm meets all the other needs of the population; they make from it a kind of bread, wine, vinegar, honey, cakes, and numerous kinds of stuffs; the smiths use the stones of its fruit for charcoal; these same stones, broken and macerated, are given as a fattening food to cattle and sheep." Such a useful tree was tended with a loving care, the vicissitudes in its growth were observed, and its reproduction was facilitated by the process of shaking the flowers of the male palm over those of the female: the gods themselves had taught this artifice to men, and they were frequently represented with a bunch of flowers in their right hand, in the attitude assumed by a peasant in fertilizing a palm tree. Fruit trees were everywhere mingled with ornamental trees - the fig, apple, almond, walnut, apricot, pistachio, vine, with the plane tree, cypress, tamarisk, and acacia; in the prosperous period of the country the plain of the Euphrates was a great orchard which extended uninterruptedly from the plateau of Mesopotamia to the shores of the Persian Gulf.

Bron: G. Maspero, (A. H. Sayce, Ed.; M. L. McClure, Vert.), *History Of Egypt, Chaldea, Syria, Babylonia, And Assyria; Volume III.*, The Grolier Society, London, 1903.

voor een (vrucht-) tak van de dadelpalm, en dat je in die tijd aanbad met je armen omhoog 𐤃 (zoals de palm met zijn bladeren lijkt te doen), dan kunnen we 𐤇𐤍𐤃 identificeren als de bladerrijke en vruchtdragende kroon van een dadelpalm. Als we daarbij bedenken dat de dadelpalm een connotatie had met de boom des levens, met stabiliteit en met ondersteuning (zowel stevig, als qua vruchten zéér voedzaam én gezond) gekoppeld aan een zekere mate van ongenaakbaarheid als je niet *regelmatig* van z'n vruchten eet (en dode takken weghaalt), wordt het plaatje ineens een enorm stuk begrijpelijker.³⁸

Palmboom / Menorah met daarboven van links naar rechts: 𐤃 𐤃 𐤃 - Gods teken voor de leider (?). Aan weerskanten: een Ram (Hij is groot/verheven), met (links) nog een jad en tav: Hij geeft een teken. Op een vaas uit Lachish, 13de eeuw BC.

Voegen we daarbij de - door God gewilde - afbeeldingen van palmen in de tempel en het feit dat Hij temidden van de 𐤇𐤍𐤃 verblijft / eet (Deut.33: 16), dat de profetes/richtster Deborah onder een palm woonde en richtte (Richt. 4: 5), dat de mensen die Jezus' goddelijkheid erkennen, met (dadel-)palmtakken naar Hem (z)waaien of ze neerleggen zodat Hij daarop kan gaan en staan (Joh.12:13; Opb. 7: 9), dan past alles ineens precies in elkaar!

Nog opvallender wordt het, wanneer we het daar gebruikte Griekse woord in zijn vroege vorm opschrijven: ΦOINIE , en dan kijken naar het woordbeeld van de overeenkomstige letters waar de Griekse van afgeleid waren: ΦOINIE (of OINIE), lezen we: de palmtakken - inclusief vrucht-takken - zien op- en neergaan of branden (dan wel zien 'blazen' / waaien of spreken!). Dit Griekse woord voor dadelpalm (*Phoenix dactylifera*) is wel ge-

bruikt voor de naam van de Feniciërs, van oudsher zeelieden (gedreven door de wind!) en bewoners van kustplaatsen (met palmen!), maar de etymologie van ΦOINIE (o.a. in de Septuagint v. Ps.92: 12 (LXX 91:13) en Job 29: 18) was tot nu toe onbekend, volgens Thayer's woordenboek. En, ja, de mythische vogel **Feniks** (ook ΦOINIX), volgens de Egyptenaren een reïncarnatie van de hoogste God, bouwde steeds na ca. 500 jaar zijn nest op een **palmboom** (aldus Ovidius), waarna hij zichzelf daar in vuur verbrandde en herboren uit de as herrees.

Ik lees deze *Feniks* mythen als een mythische verbastering van het werkelijke gebeuren, waarbij de Engel van **JaHUaH** in vuur op de top van een palm landde en tot Mosheh (Mozes) sprak en voor Gods volk nieuw leven aankondigde (mogelijk ook al 'n eerdere, soortgelijke ontmoeting met een ander). De palmboom staat daarin symbool voor Gods tegenwoordigheid waarin Hij Zijn volk nieuw leven brengt. En wat betreft de perioden van 400 à 500 jaar waarover Ovidius sprak: de roeping van Abraham (Gen.15:13) vond 400- 500 jaar voor Mosheh plaats, en 400- 500 jaar na Mosheh de inwijding van de 1e tempel met palmbomen (1 Kon. 6: 1, 29-35); weer zo'n periode daarna de 2e tempel, en tenslotte Gods aanwezigheid in de vorm van 'tongen van vuur' op mensen die met hun handen omhoog (als palmbomen) aanbaden (Hand.2), weer ca. 500 jaar later - alle als teken van **Gods aanwezigheid en verbondsvernieuwing met Zijn volk**.

Leek wat Mosheh zag hierop?

De Chinese traditie (m.n. vanaf de 11^e eeuw BC; dus ca. 300 jaar ná Mosheh) noemt deze *Feniks*: **Fenghuang** (鳳凰), zegt dat dit grote, zowel mannelijke als vrouwelijke vliegende wezen de tegenhanger is van de draak [de Bijbelse slang, nog met poten!] en beeldt hem af, slangen aanvallend met z'n sterke klauwen. Hij zou de vijf voornaamste deugden belichamen [goedheid, rechtvaardigheid, kennis, trouw/integriteit en goed gedrag; alle karakteristiek voor de God van de Bijbel] en alleen bij een regeerder blijven als die oprecht was. Iets van klok en klepel...?

(Deze verklaring over de סנה - *seneh* voorziet ook in een basis voor een nog aannemelijker verklaring van het eerdergenoemde סלק - *seliq* - de palmboom waar vanaf *El*, de Eerste Herder, oprees (zoals de zon bij haar opkomst), als een woord voor (hoog) oprijzen.)

Opvallend is ook het woord שרף - 𐤏 𐤏 𐤏 - *saraph* [8313, -5] - branden, letterlijk: blazen als de palmboom van God;³⁹ of *seraph* [8314] - een soort engel met 6 vleugels (3 aan beide zijden!) die

³⁸ De gebruikelijke uitleg 'doornbos' is des te merkwaardiger, omdat het woord סננה - *cannāh* door de bekende woordenboeken wél geïdentificeerd wordt als 'palmtak'. En de oude Kanaänitische plaatsnaam קרת סנה - *Qirjat cannāh* (Joz 15: 15-16, 49; Richt 1: 11-12) wordt uitgelegd als 'stad van het boek' (vergelijk dat palmtakken - uit de kroon van de palm - het originele schrijfmateriaal waren)! Ook wel: קרת ספר - *Qirjat cepher* (stad van de taal; letterlijk: van de palmboom-mond van God) en nog later heette het daar *Debir* (vgl. *dabar* = woord).

³⁹ Deze notie van het 'waaien' of 'blazen' van de palmtakken naar God als blijk van verheerlijking jegens Hem, komen we in veel woorden tegen. Bijvoorbeeld in פאר - *pa'ar* [6286] - verheerlijken,

namens God sprak...

Nelson en Broadberry laten zien dat in de oudere Chinese pictogrammen de naam van de oer-God van de Chinezen, (*Shang*) *Di* (mogelijk gerelateerd aan *Shaddai*), symbolisch gerepresenteerd werd door een symbolische representatie van de Drie-eenheid boven op een boom (de Boom des Levens!).

Een dergelijk verbasterd 'restant' van Bijbelse noties (geestelijk zien we dat de tegenstander vaak plagiaat pleegt en de ideeën van God *deels* kopieert) zien we in de mogelijke wortels van de naam van het *Sinai* gebied - 𠄎𠄎𠄎 (nieuw leven van tussen de takken van de palmboom; of: levenskracht die Hij ons geeft en nieuw leven dat Hij ons geeft; denk aan de verbondssluiting van JaHUaH met Zijn volk daar; merk op dat dit woord een deel is van het Griekse woord *Phoenix*): bovenstaand woord *Ceneh*, en de naam van de Mesopotamische maan-god wiens naam gelijk was aan die van de letter *Sin*. Deze god was volgens oude mythologie de Schepper en hoogste God, en de zoon van een god die ook wel kortweg *El* werd genoemd. In het midden tot eind van het 3^e millennium BC stonden zijn grootste heiligdommen in Ur en *CHarran*.

Heel interessant is ook het woord 𠄎𠄎𠄎 [5515] - 𠄎𠄎𠄎 - *Sinim* (in de Bijbel alleen in Jeshu-Jahu (Jesaja) 49:12), wat velen relateren aan de inwoners van (Zuid-) China (misschien ook die van (West-) Amerika - de Indianen). Onder het subkopje '*Chinese connecties...?*', tegen het eind van dit document, kom ik hierop terug.

Net als de palm mogen we onze armen/handen opheffen in de ontmoeting met **JaHUaH**, de Almachtige, en Zijn vurige, lichtende aanwezigheid verwelkomen.

Valt u trouwens ook op wat mij opvalt; de gelijkenis tussen de Menorah - 𠄎𠄎𠄎, en de oude *samekh/sin*. Beide hebben een centrale 'stam' met aan beide zijden drie zij-takken/armen (bij de Menorah zijn ze omhoog gebogen om zo de lampen te dragen). Beide golden geruime tijd als nationaal symbool van Israël (pas relatief recent is de zogenaamde '*Davidster*' met *zijn mystieke/ occulte achtergrond* [666!] door de Joden geadopteerd). De zeven (volheid!) lichten bovenop de Menorah in de Tempel in Jeruzalem waren een weerspiegeling of symbool van Gods continue aanwezigheid daar.

In de recente geschiedenis van het herrezen Israël is ook de palmboom (vrijwel steeds afgebeeld met wederzijds 3 bladeren en 1 in het midden dus 7 in totaal en aan elke kant een vruchttaak; incidenteel met 6 bladeren aan elke kant - dus 12 in totaal) weer 'herrezen' als afbeelding op gouden Israëliëse herdenkingsmunten.

Wat betreft het woord 𠄎𠄎𠄎 - 𠄎𠄎𠄎 - *samekh*: dit kan geïnterpreteerd worden als de dadelpalm die veel zegen brengt, de dadelpalm (zoals gezegd bevatten verse, rijpe dadels 60% suiker en zijn ze rijk in bijna alle vitaminen!) en water die je weer kracht geven [in een droog en uitputtend klimaat!], of de dadelpalm die je weer een hoop kracht geeft, of veel palmbomen [om je huis] als een teken van welvaart en gezag.

Het Ugaritisch spijkerschrift (ook van Semitische origine) kende twee symbolen bij de s-klank: 𐎗 en 𐎗𐎗. Beide bevatten gelijkenis met de palmboom; het eerste is een ruwe, vereenvoudigde weergave, bij het tweede symbool valt op dat - evenals bij het origineel - aan beide zijden van een centrale stam drie 'takken' getekend zijn.

Ook het Chinees kent een soortgelijk *symbool, radicaal 2*: 𠄎 (oude vormen: zegelschrift: 𠄎, 𠄎, 𠄎; orakelbeenderen o.a.: 𠄎). Dit wordt wel uitgelegd als een gras-aar en staat qua betekenis voor een (voor de Chinezen onbekende) opbloeiende plant in de aarde, en *bloei, kleurrijk, vruchtbaarheid, overvloed* en *rijkdom*. Ook hier ligt, in combinatie met het symbool voor een mes, een link met *schrijven*. Dit lijkt in oorsprong dus zeker gerelateerd. Eveneens te relateren lijkt het Chinese *symbool, radicaal 96*: 王 (oude vormen: 𠄎 en 𠄎) dat staat voor alles wat met de keizer of hoogste godheid te maken heeft. Het komt o.a. voor in het symbool voor *keizer* of *hoogste autoriteit of godheid*: 皇 (een samenstelling van de 王 en daar bovenop: 白 - een groot, puur, wit licht); een symbool dat we even eerder al zagen als onderdeel van de Chinese naam van de Feniks: *Fenghuang*: 鳳凰...

Israël Liberata
1958 en 1971
herdenkingsmunten

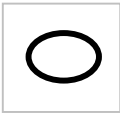
decoreren, stralen; maar ook: een boom schudden, over de takken gaan; volgens de symbolen: blazen naar de prominente Ander (God dus), zoals de palmtakken deden. Met andere beklinking: 𠄎𠄎𠄎 - *pe'ér* [6287] - een uitbundige hoofdtooi (haar of hoed). En: 𠄎𠄎𠄎 - *peo'rah* [6288] - takken met gebladerte, ornamentatie. Echter ook: 𠄎𠄎𠄎 - *pa'rur* [6289] - gloeien, rood worden, is goed te verklaren vanuit de verschijning rond de verbonds-aankondiging van God aan Mozes. Zonder deze context was de relatie tussen deze woordbetekenissen lastig te zien!

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

Met een klein extra 'haaltje' erbij krijgen we [radicaal 100](#): 生 - leven, geboorte, nieuw; [radicaal 3](#): 主 - meester, chef, heer; of [radicaal 96](#): 玉 - het Chinese symbool voor de essentie van de hemel op aarde: jade, een edelsteen met een kleur die karakteristiek is voor de bladeren van veel palmen (bij uitbreiding ook gebruikt voor andere edelstenen)! Ook heel opvallend vind ik de parallel met de oudste variant van het Chinese symbool 氣 - *qi* [chi/tshí], dat is: 𠄎 (dus sterk lijkend op de Griekse variant van de 𠄎: 𠄎). Dit is het symbool voor *levensenergie*. Het Chinese [symbool](#) 手 - *shiou* is van oorsprong een hand met vijf vingers en lijkt dus *niet* rechtstreeks gerelateerd. In combinatie met het bovenstaande symbool krijgen we echter: 扌 - zich nederig neerbuigen, gehoorzamen.

'A / 'ainu / 'ajin en ghan / ghainu / ghajin

oud:

variant:

De 'ainu ('ajin) werd weergegeven door een afbeelding van een oog, een plaatje van de basis-notie van het kunnen zien, overzien of toezien op. Dat is ook de primaire betekenis; daarvan afgeleid zijn betekenissen als: ziener, bekijken, inzicht, visie. Dit is vrij algemeen bekend en hierover is weinig discussie, zodat ik er verder niet veel aandacht aan schenk (zie de woordenlijst in Tabel 2 voor voorbeelden). De uitspraak van de 'ajin is een 'stemhebbende faryngale fricatief'; in onze westerse oren lijkt de klank vaak op de klinker *a* of *o*, maar het is dus een keelklank met een ch-achtig element erin. De Paleo-vorm is een vereenvoudiging, evenals de Griekse *omikron* (O) en onze *o*.

Wat de analyse van de 'ainu / 'ajin wat compliceert is, dat er naast de 'ajin (') oorspronkelijk nog een hardere variant: *ghan / ghajin* (*gh* of *ġ*) bestond. In een aantal Hebreeuwse woorden waarin nu een 'ajin voorkomt, is dit oorspronkelijk deze variant *ghajin* geweest. Hoewel er een klank-verschil is, heb ik tot nu toe geen ander origineel symbool gevonden dan ☉. Voor het verschil in betekenis heb ik vooral gekeken naar woordbetekenissen in het Arabisch, dat de غ - *ghajin* nog kent als aparte letter naast de ع - 'ajin (het Ugaritisch had deze ook).⁴⁰ Wat daarin opvalt, is dat de غ - *ghajin* de notie van **omhullen** lijkt te vertegenwoordigen. Enkele voorbeelden: غم - *ghamma* - م☉ - iets helemaal bedekken/omhullen⁴¹ en van daar: غمد - *ghamada* - م☉ - iets in een omhulling laten ingaan (Engels: *to sheathe*; bijv. een zwaard in een schede), غامر - *ghāmir* - م☉ - als het eerste water (de wereldwijde zondvloed) anderen omhullen dat wil zeggen: alles overspoelen (ook zonder de 'aleph: overspoelen, onder water zetten / bedekken met water), غل - *ghal* - ج☉ of de versterking-door-verdubbeling daarvan: غلغل - *ghalghala* - (een stok of mens omhullen): invoegen, penetreren, zich onderdompelen in, en غور - *ghaur* - diep penetreren (lett.: غور☉ - je 'pin' omhullen in/met de ander). Deze notie van omhullen wordt ook goed weergegeven door het symbool ☉ (de notie en het symbool staan daarmee dicht bij die van de ⊗ - *teth*). We hebben het dan nog steeds over wat je aan de buitenkant ziet, als bij de 'ajin, al gaat het hier vaak juist om dat je iets **niet** meer ziet omdat het **omhuld** of **bedekt** is. Het lijkt dus vooral om een **variantie** in klank en betekenis te gaan. In het Grieks is een *ghajin* in transliteraties meestal met de letter *gamma* weergegeven; bijvoorbeeld in de stadsnaam Gomorra: Γόμορρα voor het Hebreeuwse עַמּוֹרָה - 'amorāh - oorspronkelijk dus hoogstwaarschijnlijk *ghamorāh* - מ☉ (in overeenstemming met de betekenis hiervan als een plaats van veelgodendom en/of waar de fallus veel aanbeden werd, die door puin **bedekt** en niet meer zichtbaar is). In de vorm van de latere ע - 'ajin (en i.h.b. in de cursieve vorm ervan: ע) zien we ook een relatie met de kleine (cursieve) Griekse letter γ - *gamma*.

Het volledige woord 'ajin - ع☉ - kan gelezen worden als: (toe)ziende op de hand(en) van je kinderen, die – zoals ouders weten – vaak vuil zijn wanneer ze buiten spelen, en dus een wasbeurtje nodig hebben, wat je deed bij *een fontein* of *bron* (de tweede betekenis van het woord, naast 'oog'; meestal geïnterpreteerd als een 'oog' - d.w.z. een gat - in de grond). Overigens is ook *ghajin* te lezen als het op je kinderen passen, maar dan niet in de zin van op ze toezien, maar in de zin van hun hand vasthouden (omhullen).

In andere pictografische schriftsoorten, zoals het oud-Chinees, werd het oog vaak afgebeeld als: 目. Het symbool ☉ stond daar voor de zon (waarvan het licht alles *zichtbaar* maakt). In dat verband is het opvallend dat de Egyptische zonnegod Ra' of Re' (Hebr.: רע) in het Egyptisch hiërogliefenschrift werd weergegeven door hetzelfde symbool: ☉, en dat zijn naam in het W-Semitisch geschreven werd als ☉ - de god 'zon' / de god die doet zien.

⁴⁰ Het Akkadische spijkerschrift (overgenomen van de Sumeriërs) had geen letters voor afzonderlijke klanken dus ook niet voor deze, maar het bestaan van *ghayin* is ook in het Akkadisch vastgesteld, met soortgelijke woorden als hier aan het Arabisch ontleend. Voor details, zie bijv.: Gary A. Rendsburg, Aaron D. Rubin, John Huehnergard, 'A Proper View of Arabic, Semitic, and More' (ook [hier](#)), *Jl of the American Oriental Society*, Vol. 128, No. 3 (Jul. - Sep.), 2008, pp. 533-541; en ref. 15 daarin. Zij noemen o.a. de stam Gh-L-P (Akkadisch: *ghalāpu*, Arabisch *ghallafa*, Ugaritisch *GhLP*, Hebreeuws עלה) - 'bedekking, omhulling' - מ☉ - letterlijk: omhullen een stok in een opening/holte.

⁴¹ Dus: het hele *gamma* bedekken! Het is niet ondenkbaar dat de notie onder de vroeg-Griekse *gamma* vooral die van de *ghajin* is.

Wat opvalt in het Hebreeuws, is dat veel woorden met een 'aleph erin, ook bestaan met op die plaats een 'ajin. De betekenissen zijn vaak enigszins gerelateerd aan elkaar, evenals de uitspraak. Er is echter een subtiel maar groot verschil tussen wat er eerst was en wat krachtig was ('aleph) en wat we nu voor ogen zien ('ajin), aangetast door de zonde in de wereld. Bijgevolg heeft het woord met de 'aleph vaak iets authentieks, iets van betrouwbaarheid of integriteit in zich en het woord met de 'ajin lijkt meer op het uiterlijk gericht, op hoe iets er uitziet. Dit verschil is treffend voor de betekenissen van de 'aleph en 'ajin: de 'aleph vertegenwoordigt dan het eerste, authentieke, en de 'ajin het - voor het oog / voor de buitenkant - nagemaakte. Neem het voorbeeld van de woorden אור - 'ór = (groot) licht en עור - 'ór = huid, vel. God Zelf is gekleed in een groot licht (אור - 'ór - Psalm 104: 2; vgl. Zijn lichtend aangezicht als het eerste (א) zekere/veilige (ו) gezicht van een ander (ג), net als de zon elke morgen). Sinds de zondeval (Genesis 3) zijn wij gekleed in en tegenover het oog/het zien (ע) van de ander (ג) beschermd (ו) door een kleed van huiden of andere stoffen (עור - 'ór). Merk op dat als we op de betekenis of notie onder de letters letten, ook hier de 'ajin zeer wel een ghajin kan zijn geweest.

Phu / pi / pé

oud:

mogelijk:

onzeker:

De elementaire notie van een (lucht)opening zoals een opening tussen stukken tentdoek, de **neus** of **mond**, een **open plek** en de **luchtstroming** die met die alle geassocieerd is, is de basis van het symbool **pé** (*pu*). De algemene visie is dat de **pé** stond voor een open mond omdat het woord פֶּה - *peh* [6310] nog steeds o.a. mond is in het Hebreeuws. De prominente *pu*, oftewel פּוּ - אָפּ - *aph* is echter, opvallend, niet de mond maar de **neus**. Dit geeft aan dat de originele letter *pu*, meer dan voor mond, primair stond voor **luchtopening**, of een andere opening (een open plek; 'hier' is פּוֹה - *poh*). Bij uitbreiding ook voor verwijding of rand/hoeek, en voor de werkwoorden (hard) **blazen** of **uiteendrijven** (bijv. van vee, zodat een opening in het midden ontstaat). Vanuit het werkwoord blazen kan de *pu* ook staan voor wind, adem of spreken. Meest aannemelijk is dat het symbool *pu* een afbeelding was van een **opening tussen twee stukken tentdoek** (waardoor de wind woei).⁴² Het symbool dat ik eerder bij de *gam* afbeeldde - hier als laatste - zou ook hier kunnen passen.

Hiernaast symbolen die wel als originele vorm worden genoemd. Soms werd hij ook wel afgebeeld als twee parallelle streepjes: ||. De Paleo-vorm sluit aan bij de eerste oude variant, evenals de Griekse *pi* (Π; ook hier de ||), die naast de *phi* (Φ) en onze P wel op de *pu* wordt herleid (wederom door spiegeling, en het sluiten van de opening).

Qua **klank** passen de harde *p*, en vooral de zachte variant *ph* van de **pé** ook goed bij de notie van luchtstroming; de harde variant vooral bij aanvang ervan (bijv. als een tentdoek ietwat losschiet).

Veel wind is nodig om een vuurtje op te stoken om metaal te smelten, te smeden en/of te zuiveren. Dit zien we in een woord als פָּזַז - *pazaz* [6338] - veredelen, zuiveren van metaal. Het zuiverste metaal was פָּז - *paz* [6337] - *gezuiverd* of *puur* goud (in heet - aangeblazen - vuur gelouterd).

In de Bijbel zien we de woorden *yad* en *peh* onder andere in Job 21:5, waar Job met een typisch Hebreeuwse parallel zegt:

Wendt u tot mij, dan zult gij ontzet staan en de hand (*yad*) op de mond (*peh*) leggen.

Een heel duidelijk gebruik van de letter **pē/pu** als mond/adem vinden we in het laatste woord van Psalm 34: 1; dat is בֶּפִּי *be-ph-i* - in mijn mond/adem; voorvoegsel *be* - in, achtervoegsel *i* - mijn, en de letter **pē/phu**: mond/adem/opening. Iets dergelijks in Psalm 119: 43 בִּפְּי - *mi-p-i* - vanuit mijn mond. Dat het woordje פֶּה - *peh* [6310] niet alleen 'mond' maar elk soort opening kan aanduiden, zien we o.a. in Genesis 42: 27; 43: 21; en 44: 1; waar het bijvoorbeeld gaat over de **opening** van de zakken van de broers van Jozef.

In het oud-Chinese schrift werd de mond zó afgebeeld: ☐ of: ☐. De notie van 'luchtopening' heb ik daar nog niet opgezocht.

In het Sanskrit staat *va* voor 'blazen' (als van de wind; bron: Theodore Benfey, [A Sanskrit-English Dictionary](#), Longmans, Green & Co, London, 1866).

⁴² Volgens een andere visie komt de *pu* van de bocht-vorm en stond oorspronkelijk voor 'rand'. Dit kan ook nog aansluiten bij de afbeelding als twee parallelle streepjes en bij het idee van de opening tussen stukken tentdoek, en ondersteunt ook de latere Paleo-vorm. In de met de *pu* samengestelde woorden vind ik van de notie 'rand' echter weinig terug.

Tsa / tsad / tsadé / tsaddie / tsaddiq

oud:

onzeker:

De herkomst van de **tsa** (later: *tsad*, *tsadé*, *tsadei*, *tsaddie*) is heftig bediscussieerd en leek in eerste instantie inderdaad wat lastig te distilleren. Daarom zal ik ook hier wat uitgebreider bij stil staan. In de literatuur kwam ik van deze letter twee ogenschijnlijk totaal verschillende Proto-Semitische groepen symbolen tegen en twee groepen betekenissen: de eerste varianten laten zich ook in de paleo-Hebreeuwse vorm nog duidelijk herkennen en beelden een **plant** uit. In het derde oude symbool zijn in de literatuur wel verschillende dingen gezien: een liggende, jagende man, een lasso/valstrik of een pad naar een doel. Ik kom hierop nog terug.

Enige duidelijkheid geeft het woord voor boom, als zijnde een *geziene* plant: 𐤆𐤓 - *ēts*.⁴³ De overeenkomstige latere Fenicische variant van deze letter geeft een indicatie over welke plant of plantengroep het specifiek zou kunnen gaan: de **papyrus**. In het oudste pictografische Sumerische schrift (het Semitisch onderging heel vroeg grote invloed vanuit het Sumerisch en vice versa) bestond het symbool 𐎗 - *še*, dat stond voor (de aar van) **gerst** of **graan**.⁴⁴ Runische alfabetten of *futharks* hadden een symbool als deze figuur: 𐌆, met de betekenis **zegge** of **bescherming** (met een klank die lijkt op de moderne x, z, zs of Turkse ç - allemaal niet ver van de *tsade*). Mogelijke betekenissen zijn dan: **papyrus** of een andere grote **gras-achtige plant**.

Onderzoek van Hebreeuwse en andere Semitische woorden die met een *tsadé* beginnen, liet zien dat deze letter waarschijnlijk inderdaad de grondbetekenis van een **waterminnende, rechtop groeiende plant** had, zoals **papyrus**, **riet**, **katoen**, **graan** (vooral rogge, spelt of tarwe) of **zegge**. In de dorre streken en woestijnen van Israël en de omliggende gebieden was men blij als men een groepje van dergelijke planten zag, want dan had men water gevonden. Er tussen lopend, **perste** men water uit de bodem omhoog. Zelfs als het waterniveau te laag was, kon men vaak nog wel wat vocht uit de planten **zuigen**. In combinatie met de *mem* - water - staat de *tsade* voor dorst (wat je voelt als er veel water aan je lichaam **onttrokken** is). Papyrus om op te schrijven werd gemaakt door alle water uit het lichte merg van de papyrus stengels te **persen** (vandaar wellicht ook de koppeling met de kleur wit). **Geperste, gedroogde** stengels of vezels van riet, zegge of biezten werden vlechtten tot matten die gebruikt werden voor wanden, daken en zonneschermen (eenvoudig met twee stokken onder één zijde) - waarmee veel voorkomende associaties met 'bedekken' te verklaren zijn (waarschijnlijke betekenissen die ik tegenkwam. Heel significant is het woord 𐤆𐤓 [6632] - *tsāb* - 𐤆𐤓 - een rieten hut of afdak, later ook een overdekte draagstoel. Tot recent zetten de *Moeras Arabieren* een traditie van tenminste vijf millennia voort in de gigantische moerassen van Mesopotamie: wonen in rieten hutten.⁴⁵ Ook bekend zijn de Egyptische schepen van papyrusstengels. Ook vezels van linnen en katoen werden al in die tijd gebruikt voor het maken van weefsels, en ook de eerdergenoemde vezels voor touw (de genoemde lasso of valstrik voor dieren). Noten van een zegge (bijv. de *cyperus esculentus*; in het bronstijdperk waarschijnlijk overvloedig aanwezig in de Egyptische Nijl-delta en eerder al in de Sumerische delta van Eufraat en

GIGANTIC CHALDEAN REEDS.¹

Mannen te paard (vissers?) temidden van veel riet op een oude Chaldeese afbeelding

Uit: G. Maspero, (A. H. Sayce, Ed.; M. L. McClure, Vert.), *History Of Egypt, Chaldea, Syria, Babylonia, And Assyria: Volume III.*, The Grolier Society, London, 1903.

⁴³ In het Sumerisch: 𐎗 - *giš* of *geš* = boom. De gebruikelijk veronderstelde uitspraak hiervan met een [sh] klank aan het eind is een reconstructie. Persoonlijk vermoed ik dat deze meer [tsh] is geweest (Akkadisch: o.a. *ets*, *itsu*). De begin-klank [ġ] doet vermoeden dat de 'ajin, waar de West-Semitische vorm mee begint, hier oorspronkelijk de variant *ghajin* kan zijn geweest. De eindklank van het Sumerische *giš* kan ook daar gezien worden als afkomstig van de 𐎗 - *še* - (aar van) graan (bron: D.A. Foxfog - zie volg. noot). In het Akkadisch was *tsutsū* een moeras of bos van riet (of evt. ook hakhout of andere opschietende twijgen).

⁴⁴ Bron: D.A. Foxfog's *Introduction to Sumerian grammar*, p.8.

⁴⁵ Zie het plaatje hierboven en: Edward Ochsenchlager, 'Life on the Edge of the Marshes', *Expedition*, Vol. 40 No.2, 1998; p.29-39; geïllustreerde publicatie van het Museum van de Univ. van Pennsylvanië. En: 'The Mesopotamian Marshlands: Demise of an Ecosystem', UNEP/DEWA/TR.01-3; ook met foto's.

Tigris), uit de drassige grond **getrokken**, werden gegeten en vaak als aas voor visvangst gebruikt (vandaar, mogelijk, de latere connotatie met visvangst, tussen het riet; zie ook de afbeelding). Mogelijk werd van een dikke holle stengel van een van deze gewassen of analoog aan papier een soort koker gemaakt – gekoppeld aan woorden voor liggen en rollen –, en zo'n koker als blaaspijp gebruikt (of een taaie stengel als boog) in combinatie met de *wav* als pijl, waaruit dan de connotatie met jagen en 'er (snel) uit schieten' van deze combinatie ook direct duidelijk wordt.

De plantennaam **לַעֲזָא / צַל - tse'el** [6628] is een wilde lotus (*lotus silvestris*) die op plaatsen groeit waar wilde dieren de toegang ertoe vaak verhinderen (o.a. nijlpaarden of dinosaurïërs aan de Nijl-oever – vgl. Job 40: 21) – vandaar en wegens haar schoonheid letterlijk: de plant van God.

Alles overziende geloof ik stellig dat de **tsade** stond voor een plant, in het bijzonder de hierboven genoemde **riet-achtige planten**, en wel speciaal de **papyrus**, en – via die papyrus – voor het werkwoord '[vloeistof] **onttrekken door persen, knijpen, drukken of zuigen**' (vgl. de Engelse werkwoorden: *to extrude* en *to drain*). Verscheidene woorden illustreren deze betekenis heel duidelijk, zoals de stam **צַל - צַל־צַל** [4711] - *matsats* – letterlijk: 'water onttrokken aan die planten', met als gangbare betekenissen '(uit)zuigen, droogleggen, persen, uitknijpen' (precies wat met papyrus werd gedaan!). Nauw gerelateerd daaraan is **צַל - מִצַּל** - *mits* - sap (de vloeistof die je met de hand uit een plant of fruit knijpt). (Terzijde: in sommige woorden zijn de *samekh* en *tsade* ooit verwisseld geraakt, zoals éénmaal in **לֹא־סִי** [6071/-2] - most, veronderstel ik.) Wanneer we het erg warm krijgen, gaan we zweten (i.e. water uit de huid naar buiten werken), vooral op het voorhoofd: **צַל - צַל־צַל** [4696]. Het Arabisch heeft nog een woord **صَوَّح** - *tsawwach* - **צַל - צַל־צַל** - (uit)drogen (compleet; huid en tot op het bot). Mooi is ook de stam van het Arabische **صَهَرَ** - *tsahara* - samensmelten of door het huwelijk verenigd worden of zijn, oftewel: **צַל - צַל־צַל** - 'samengeperst om je te verheugen in de ander'. De 'uitgedroogde plek' **Tsion** [6724 - -6] - **צַל - צַל־צַל** - lett.: 'het resultaat van uitpersen met een stok' – heeft in het Arabisch (**صهيون**) een extra *áh/hé* – het is daar een *heilig/ aanbiddenswaardig* uitpersen, of *het leven* wat eruit geperst wordt - **צַל - צַל־צַל**. Een andere verklaring ziet **Tsion** als afgeleid van **צַל - צַל־צַל** - *tsaiah* – glanzen, markant zijn (als een plant die met zijn takken aanbidt: **צַל - צַל־צַל**, gerelateerd aan **צַל - צַל** of **צַל - צַל** - bloem), en ziet er zodoende een stralende burcht op een rots in. Het woord *tsion* wordt overigens ook gebruikt voor een pilaar of wegwijzer; iets dat lijkt op / is gemaakt naar het voorbeeld van (צַל) een tak (צַל) van een plant (צַל) of een stam of stok in de grond (צַל), of als afgeleid van *tsavah* – iets dat als een schoof graan neergezet is, zie verderop.

Ook de *tsade* woorden gerelateerd aan **onderdrukking** kunnen goed verklaard worden uit het persen of **drukken/knijpen** dat nodig is om water of olie uit een plant, zaad of noot te **onttrekken**.

Het 'liggende' symbooltje kan heel goed staan voor een plantenstengel (i.h.b. van de papyrus) met een druppel vloeistof aan het uiteinde. Ook de klank van de *tsade* klopt met het uitpersen.

De woorden **צַל - צַל־צַל** - *tsav* [6673] en **צַל - צַל־צַל** - *tsavah* [6680] (waarvan *mitswah*) beschouw ik als afkomstig uit de graanoogst, waar graanstengels (צַל) samengebonden werden (צַל) in schoven om te rijpen (צַל); de betekenis zit dus vooral op het aspect van **samengebracht zijn tot één en in aanbidding jegens God**. Het woord **צַל** in de mysterieuze tekst van Jeshajahu 28: 10 en 13 is wel gezien als een spellingsoefening, aangevend dat de oorspronkelijke naam van de letter **צַל** *tsu* of *tsav* was en niet *tsa*, of als refererend aan banden of bindingen, "band aan binding, touw aan touw...". De Septuagint bevestigt dat laatste ("θλιψιν επι θλιψιν ..."), en het past goed in de context. Dit maakt een **צַל - צַל־צַל** - *mitswah* niet zozeer een gebod maar meer iets wat voortkomt uit het **samengevoegd zijn in vreugdevolle aanbidding**.

Een zeer illustratief *tsade* woord is wat je wellicht geroepen had als je zag dat een adder zojuist de arm of hand van je kind gebeten had (een kinderhand of arm is één van de meest waarschijnlijke plekken waar een adder een mens zal bijten): "zuig [het gif] uit die opening die je ziet op de kinder-hand/-arm!" Juist; die uitroep werd gespeld: **צַל - צַל־צַל** [6848] - *tsiph'oniy* – een woord (of moet ik zeggen: uitroep?) voor "adder!"⁴⁶

Overigens is de associatie tussen riet, biezen en papyrus enerzijds en uitzuigen anderzijds in de Hebreeuwse taal ook te vinden in de stam **צַל - צַל־צַל** - *gome'/gama'* [1572/-3] – riet, biezen, papyrus én uitzuigen, drinken (naar de oude symbolen: **צַל - צַל־צַל** - iets dat met z'n voeten in het water stond).

Veelzeggend ten aanzien van de betekenis van de *tsa* is ook **צַל - צַל־צַל** - *matsah* [4682], oftewel: **צַל - צַל־צַל** - ongezuurd brood: gemaakt uit water (צַל) en graan (צַל) om van te leven (צַל).

De oorspronkelijke scherpe **s-klank** van de *tsa* past goed bij al dit soort planten: ze ritselen, en ook bij het geluid van het uitpersen ervan: tsss...

Sommigen hebben verondersteld dat de *tsade* twee of zelfs drie oorspronkelijke wortels heeft, en

⁴⁶ Na het lezen hiervan (in een vorige versie) reageerde een pastorale collega: „Dus in feite bevestigt de taal van de Bijbel dat, als we daartoe een opening zien, we elkaar mogen helpen om het gif dat de slang in ons spuit, weer kwijt te raken?!“ Inderdaad! Dit is een mooie metafoor!

zien bijvoorbeeld geen relatie tussen צור - *tsur* als werkwoord 'binden' [6696] en als 'rots' [6697]. In mijn ogen maakt de Proto-Semitische wortel 𐤗𐤕𐤕 dit wel duidelijk; hij is een weergave van het onderdrukken van een ander met een tent pin (om zijn beweging te begrenzen; bijvoorbeeld op de manier zoals met vee-dieren wel wordt gedaan, hen met een touw aan een tent pin vastzetten, zodat ze niet weg kunnen lopen⁴⁷). Dit kan ook eenvoudig worden opgevat als een beschrijving van een rots, als 'bewegingsloos'; uitiem stabiel, of deze kan men zien als een zeer sterk gecompriëerde, 'uitgeperste' materie, verbonden met God (vaak werd God in de oudheid op bergen aanbeden).

In de Bijbel is het volledige woord *tsad* - 𐤕𐤕, wat staat voor 'zijde/zijkant' (te lezen als: 'het riet beweegt' of 'het riet ingaan' - wat betekent dat het opzij wordt geduwd, riet op de zijkant/oever van een rivier, 'de duwende of persende beweging' uitgeoefend op de zijkant van een plant of zo, of 'drukken tegen de deur' [met je zijkant/heup]) zien we onder andere in Jesha-Jahu 66:12 - en ook daar met een nabije gedachte-associatie aan **zuigen** en '**drukken op**':

Want zo zegt JaHUaH: Zie, Ik doe haar de vrede toestromen als een rivier en de heerlijkheid der volken als een overvolle beek; dan zult gij zuigen, gij zult op de heup/zijde (*tsad*) gedragen en op de knieën gekoesterd worden.

De *tsade* wordt ook wel *tsaddiq* [6662] - **rechtvaardige** genoemd. De twee begrippen liggen dicht bij elkaar, want de zuiver **rechttop** groeiende graan- of rietplant (zonder kronkels, zijtakken of scheefgroei), die in eenvoud blinkt in de zon en veelvoudig vrucht draagt voor een grote oogst is een belangrijk model voor de **oprechte** (Mat. 9: 37-38; 13: 24-43).

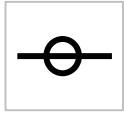
⁴⁷ Dit is gerelateerd aan mijn verklaring van 'echad - oorspronkelijke stam *wachad* - 𐤗𐤕𐤕 - letterlijk: 'de pin aan de deurpost (waarop de deur hangt/draait)', die stabiel blijft, temidden van het regelmatig bewegen van de deur; van daaruit: **stabiel**/vast, niet vluchtig, 'één'; ook met het oog op Exodus 21: 2-6 : 'met een pin/priem aan de deurpost' - voor altijd loyaal / één met het huis/ de familie waarin je mag dienen. In het Akkadisch was het woord voor 'slaaf' zelfs letterlijk: 𐤗𐤕𐤕 - 'pin aan de (hogere) ander z'n deur'. Vergelijk ook het Hebreeuws en Arabisch עֶבֶד - 'ebhed / عبد - 'abd - slaaf, volgens de oude representatie: iemand die de huis-deur overziet.

Qu / quph / qoph

oud:

De **qu** of **quph** (later: **qoph**) was ook niet triviaal en vereiste enig onderzoek van mij. Een van de oudste symbolen is de linker variant hiernaast, wat een **zon op de horizon** voor schijnt te stellen. De vele connotaties van **qoph**-woorden met 'oosten' geven aan dat het in de eerste plaats om een **opkomende** zon gaat. In Egypte kende men een symbool dat lijkt op het tweede plaatje, waarin een cirkel op een verticale streep stond voor de opkomende zon. Veel begrippen waarin de **qoph** voorkomt blijken inderdaad met een **opgaande** of **op- en neergaande beweging** te maken te hebben, andere met een rondgang (als van de zon), met een **kring** of **cirkel**, of met **laag/nederig** of (je) **klein** (maken). Een geassocieerde notie is: klein zijn en groeien, zoals de opkomende zon klein en laag begint. Ook de associatie met **licht worden** of **vuur**, of 'in vlammen opgaan' en 'geur afgeven' (prettig of onprettig) komt voor, in het bijzonder bij de $\ominus$ -**quph** in samenstelling met de Δ **dalt** (Δ - $\ominus$ - beweging van de opgaande zon - met warmte en licht / opgaande beweging, als van vlammen⁴⁸).

Sommige geleerden zien de latere Paleo-Hebreeuwse **quph** als een stok met een touw eraan (of in het klein ook wel een naald en draad); ik veronderstel dat het hier gaat om *het woord quph*, geschreven als $\ominus$ Υ $\ominus$ - wat opgaat vanaf een tentharing en een opening/lus vormt, of wat opgaat vanaf een tentharing tegen de wind - dus een scheerlijn of iets dergelijks, waarmee je bijv. je tent of een dier vast kunt zetten. Naast de oorspronkelijke betekenis van **opkomende zon** en **opgaande beweging** kreeg de **quph** zodoende de **bijbetekenis** van **touw aan een stok** of naald-en-draad en ook wel: oog van die naald (of gat in het blad van een bijl).

Het idee dat de letter **quph/qoph** van oorsprong zou staan voor een aap (een betekenis van het woord **quph/qoph**) is niet juist; dit woord is een leenwoord uit India of Egypte.⁴⁹

Onze Q/q gaat terug op de oud Semitische **quph**, evenals de oud-Griekse **Qoppa** - / .

Illustratief voor de vorming van woorden is **qanu** (**qanah**) - een holle stok of buis. Als een spruitend zaadje van tarwe of riet 'opkomt' (& leeft) - $\text{𐤒} \text{𐤏} \text{𐤏}$, is een (levende) holle staak inderdaad precies wat je krijgt. Engelse woorden als **cane**, **canister**, **canon** (kanon - tekst) en **cannon** (kanon - oorlogs-) zijn er waarschijnlijk van afgeleid (deels via het Grieks).

In oude Chinese pictogrammen werd de opkomende zon getekend als: ☀ (tevens ideogram voor ochtend).

⁴⁸ Wat betreft de associatie tussen 'opgaan' en branden/offeren/aanbidden: vergelijk de joodse altaarnamen מִזְבֵּחַ הָעֹלָה en $\text{מִזְבֵּחַ הַקְּטֹרֶת}$ - van 'opgang', i.e. opgaan in rook, en van wierook - die ook omhoog ging.

⁴⁹ Dat laatste wordt gesteld door Aaron D. Rubin, in: '[Egyptian loanwords in Hebrew](#)', in: G. Khan et al. (Eds), *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, Brill, Leiden, 2012; p. 793-794.

Ra / raisu / rosh / resh

oud:

Een van de laatste noties in deze lijst is die van een **hoofd** – vooral in de zin van: **een (hogere) ander** of **De Ander** (God). De **raisu** (*resh*) symboliseert dit door een hoofd van een man af te beelden (ראש - *rosh* is nog steeds een hoofd in het Hebreeuws; in vrijwel alle andere Semitische en veel Afrikaanse talen bestaan parallelle woorden als *ras*, *rash*, of *rasu* voor een hogere ander of leider en in veel culturen kende men een godheid *Ra*⁵⁰ of *Re*). In de afbeeldingen zitten veel variaties, zoals hier geïllustreerd (de onderste twee varianten zijn beïnvloed door Egyptische tekeningen; de onderste is een vroege vorm gerelateerd aan een specifieke haardracht⁵¹); ieder tekende blijkbaar een hoofd zoals hem dat goed leek. De betekenis is: man, maar vooral: de ánder, soms God, of een ander die hoger is (vgl. de oude wortel *ram*, als in *Abh-ram* - verheven vader). Vanuit het Proto-Semitisch is het begrijpelijk dat *het woord resh* staat voor eerste, hogere, top, etc., want ראש can gelezen worden als: de ander eerst laten eten (wat je typisch deed met een hogere – zie Lukas 17: 7-8) of - waarschijnlijk - als: **de Ander Die prominent naar voren komt**, of: een ander die de eerste of prominente bron had (vaak: de hoogste persoon van de regio).

Vaak wordt verwarring tussen of ontwikkeling van de r naar de l (of andersom) klankmatig verklaard; het voorgaande laat zien dat er ook een betekenis-verklaring mogelijk is, omdat de noties onder deze twee letters erg op elkaar kunnen lijken.

Een uitdagend woord leek het Hebreeuwse ראש - *tāraph* - afplukken (bladeren van een boom eraf eten; vooral van frisse groene blaadjes), verslinden (het ene dier door een ander) / *tereoph* - buit, voedsel, prooi / *tārēph* - verzadigd zijn. De centrale notie is dus die van een grote hoeveelheid eten. De oude vorm is: ראש. In eerste instantie dacht ik hierbij aan tamelijk ingewikkelde verklaringen waarbij ik de *resh* breder zou moeten zien dan de hogere Ander (meestal God!). Later zag ik dat hier dus eenvoudig staat: de mand (ש) (met voedsel) van die hogere / van God (ראש) openen (ראש).⁵² De Arabische woorden ثرف - *taraf* / *turfa* - luxe / *tarifa* - in luxe leven, lijken dit beeld te bevestigen. Dezelfde stam blijkt ook aan de basis te liggen van het Arabische ثرع - *tari'a* - vol zijn of worden / vullen (vooral van een kom of mand!) (oud: ראש - de mand van God zien, die uiteraard goed gevuld is). Ongeveer het tegendeel van deze rijkdom krijg je wanneer je die mand van God afschermt: ראש / ראש - *tārach/torach* / ثرح - *taricha* / *tarach* - verdriet, moeite (hebben) (oud: ראש - de mand van God afschermen).⁵³

Ons woord *ras* (het Engelse *race*) is volgens Klein afgeleid van de *resh*. De Paleo-vorm is sterk geabstraheerd en vereenvoudigd, en erg gemakkelijk te verwarren met de *dalet* (het belangrijkste verschil is de nog iets langere 'stok' rechtsonder, de iets 'plattere' driehoek en dat de *resh* vaak iets meer naar links helt). De kwadraatschrift-vorm en de Griekse en Latijnse vormen (de Griekse *rho* - Ρ - en onze letter R/r) zijn hier – wederom in gespiegelde vorm - duidelijk aan te relateren. In de kwadraatschrift-vorm ligt de visuele verwarring met de *dalet* nog steeds op de loer.

⁵⁰ In het Hebreeuws geschreven als ראש - in het oude schrift: ראש - dus: de god die ons doet zien. Inderdaad: *Ra'* werd in Egypte en ook elders vaak vereenzelvigd met de zon.

⁵¹ Ook is het mogelijk dat hier met opzet gekozen is voor de achterzijde van het hoofd van de godheid; vgl. hoe Mozes God alleen van achteren zag.

⁵² De *tet* hier kan wellicht, behalve als mand, ook geïnterpreteerd worden als afbeelding van het brandhout onder een offer (uiteengescheurde delen van een dier).

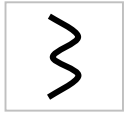
Een alternatieve associatie van het woord ראש is 'omhulling, door God gegeven, die open ligt' (zoals bij een verscheurd dier). Ook is het te zien als 'omhulling van God voor de naaktheid/na de kloof', gerelateerd aan de kloof die er door menselijk wantrouwen was gekomen tussen mens en God (Gen.3), waardoor de mens zich naakt was gaan voelen. God maakte toen een nieuwe omhulling van dierenvellen voor hen door - voor het eerst - een dier op te offeren (te verscheuren). Ik sluit niet uit dat er in een vroeg stadium ooit contaminatie heeft plaatsgevonden met een vorm die met een *zajin* begon, waarbij de notie van snijden die van verscheuren versterkte.

⁵³ De overeenkomst in woorden toont overigens aan dat in het Arabisch, naast de letter ط - *tet*, ook de ث - *tha* (soms) correspondeert met de Hebreeuwse *tet*, hoewel hij qua vorm meer lijkt op de Arabische ت - *tav*, en overigens qua herkomst ook vaak geassocieerd wordt met de Hebreeuwse *shin*.

Sha / shad/thad / shadu / shi / shin

oud:

De oorsprong van de latere Hebreeuwse letter ש *shin* is van alle letters het moeilijkste te achterhalen. Over de herkomst van de *shin* is weer heel wat gediscussieerd. Hier links zien we de Paleo vorm en enkele vormen die in oudere inscripties voorkomen. Vanwege dat het Hebreeuwse woord *shēn* de betekenis *tand* heeft, zijn er mensen die denken dat daar de oorsprong ook ligt (Benner modificeert de oude vormen tot ש om deze stelling te kunnen handhaven). Ik zie echter in de oude symbolen geen afbeelding van een tand en ik zie ook de notie *tand* niet terug in de Semitische woorden waarin dit symbool voorkomt (behalve het woord *shēn*). Andere suggesties die geopperd zijn, zijn: een Egyptische (schutters-)boog, een stel hoorns (vgl. *shophar*) van een oer-os (*ra'am*), een wolkenpartij, een slang of zelfs de zon.

Wat opvalt is, dat de Hebreeuwse *shin* overeenkomt met twee letters in enkele andere Semitische talen, zoals het Arabisch. In de betekenissen in woorden zie ik ook twee groepen. Hoewel mijn studie van dit symbool in z'n vorm en context nog niet is voltooid, acht ik het waarschijnlijk dat het in oorsprong om twee varianten gaat die in het latere Hebreeuws opgingen in één alfabet letter.

In een aantal van de oude symbolen kan men **moederlijke borsten** herkennen. De ene variant zou dan een afbeelding van een paar borsten zijn. Dit symbool zou dan *shad* of *thad* (= borst; vgl. het Arabisch *ta*) kunnen hebben geheten.

Een van de betekenissen van het woord *shad* שד is (vrouwelijke) *borst*, *tepel*. De tepel is ook letterlijk het deel van de borst (ש) dat *ingaat* (ד) in de baby's mond...

(In een van de zeer oude *Wadi el-Hol* inscripties ziet [Brian E. Colless](#) een soortgelijke vorm: ש as *thad* - borst, evenals in zijn bespreking van het [Qeiyafa-ostrakon](#); mede in verband met het feit dat *th*, *sh* en *d* in Semitische talen qua klank dichtbij elkaar staan - ze worden vaak door elkaar gehaald -, zie ik deze bewuste **thad** als een vroege variant en wellicht wel de oorspronkelijke naam van de ש.)⁵⁴

Vergelijk ook ons woord *tiet*. Er zij opgemerkt dat in het gereconstrueerde Proto-Semitisch de klank *th* veel voorkwam. Mogelijk is het woord *dad* דד - borst(en), dat ik eerder uitlegde als een grafische afbeelding van twee borsten, etymologisch ook een verbastering van het woord *thad*.

Een zeer belangrijke notie die we tegenkomen in ש-woorden is die van een **bron** die **opwelt** en **voeding** (m.n. **drinken**), **warmte**, koestering en **volheid voortbrengt**. Aan deze interpretatie: '**borsten**' zijn dan ook de betekenissen '**bron**', 'opwellen' en 'opzwellen' gekoppeld. Voor de interpretatie van de oorspronkelijke symbolen als **een bron** (van water of leven), gesymboliseerd door een paar moederlijke borsten spreken bijvoorbeeld woorden als שר / שורר - *shor/surr* [8270] - navelstreng: een bron van leven vanuit de ander; שאל - *sha'ab* - de bron van een prominent huis - i.e. water putten; of שרש - *shersh/ shoresh* [8328-30] - wortel. Zoals de *nun* het resultaat of het leven dat ergens uit voortkomt weergaf, wees de *shin* op de **bron** van dat leven (wat we binnenkrijgen om dat leven mogelijk te maken). De link in de Hebreeuwse taal tussen vrouwelijke borsten en de notie van een bron vinden we natuurlijk héél duidelijk in Spreuken 5: 15-21. Beide waren uitermate **vitaal voor het leven**. Bij het tweede en derde oude teken kan ook aan de baarmoeder met ovaria worden gedacht - in de oudheid gezien als bron van leven (merk hierbij op dat *'adam* - *prominente bloed* het Semitische woord voor mens is; dit gaf een speciale connotatie aan menstrueel en nageboorte-bloed). Daarbij heeft de *shin* ook de connotatie met **warmte** en **vuur** (ook Spreuken 6: 27 e.o. legt het verband: vuur - borst(en)). In veel gevallen heeft de *shin* met een overvloedige (**uitpuilende**) mate van **drinken** dan wel **eten** en **voeding** te maken.

Het geluid van een zogende baby lijkt ook sterk op dat van de *shin* en de *thad* (de waarschijnlijke fonetische oorsprong).

De vele destructie- en kracht-gerelateerde *shin*-woorden acht ik mogelijk afkomstig van een tweede wortel. Ze zouden goed in verband gebracht kunnen worden met de interpretatie van het oude symbool (1^e en 2^e variant) als een stel **koehoorns** - mogelijk van de gevreesde en veel bejaagde wilde oer-os, of als een juk wat men de gedomesticeerde os oplegde (pictografisch zijn beide qua gelijkenis goed te verdedigen). Het feit dat de *shin* in veel van deze woorden gekoppeld is aan de '*aleph*, maakt deze interpretatie nog wat aannemelijker.

⁵⁴ Zie ook het commentaar bij [Spreuken 5:19](#) van Keil & Delitzsch' *Biblical Commentary on the Old Testament*.

Het is opmerkelijk, hoe veel vruchtbaarheid gerelateerde afgoden (godinnen) in oude culturen in het Midden Oosten, vaak afgebeeld met veel of grote borsten, namen hadden waarin de *shad/shin* of *thad* een belangrijke plek hadden, bijvoorbeeld beginnend met '*ash*...' - 'de eerste borsten ...' (of warmte/vuur) of *hath*... - 'aanbid de borsten/ bron ...', niet zelden gevolgd door een *resh* - '[van] de hogere ander' (nl. die afgod).

Nogmaals: de Hebreeuwse *shin* zou dan een samenvoeging zijn van oorspronkelijk twee oude Semitische symbolen: een voor borsten en een voor koe-hoorns of een juk. Het feit dat er in een aantal andere Semitische talen twee symbolen zijn (bijv. Arabisch) of waren (Ugaritisch) als equivalent van de Hebreeuwse *shin*, lijkt dit te bevestigen. Eventueel kunnen de bron- en overvloed-gerelateerde noties ook verklaard worden vanuit het symbool als koehoorns – zo'n hoorn werd ook wel als chique drinkbeker gebruikt (denk aan ons oude begrip van een hoorn van overvloed).

Wat de hoorns, de bron, de borsten en de melk die uit die borsten komt allemaal gemeenschappelijk hebben is de notie van iets dat ergens anders uit **voortkomt, uitpuilt, uitsteekt of naar voren komt** (uit een lichaam, uit de aarde, of wat dan ook). Dit is tevens karakteristiek voor de genoemde bij-notie van **vuur** (vergelijk onze uitdrukking: een *uitslaande* brand). We vinden dit ook terug in het eenvoudigste werkwoord dat van deze letter gemaakt was: שח - *shah*; dat is: uitreiken, zich uit(st)rekken.

Het woord *shēn* - שׁן [8128] - שׁן - tand, kan verklaard worden als iets dat voortkomt (שׁ) uit het lichaam van een kind (נ) (juist voor het gespeend wordt), terwijl het fysiek ook lijkt op de eerste kiem die voortkomt (שׁ) uit een zaadje (נ). Het laat zich echter ook lezen als: 'de opvolger (*nun!*) van borstvoeding', want een kind kreeg borstvoeding tot hij voldoende tanden en kiezen had om zelf te kunnen eten (er waren nog geen potjes met kindervoeding ☺!).⁵⁵ Ook mogelijk is dat het woord *shēn* niet eens een Semitische oorsprong heeft; in het Sumerisch was *zu shinnu* al een woord voor tand.

Een lezer was zo vriendelijk om mijn aandacht te richten op het Arabische woord *قوس* - *qush* - een (schutters) boog, ook aanwezig in het Bijbels Hebreeuws als קוש - *qush* [6984] of *qosh* [6983] - boog, of: een valstrik leggen; oorspronkelijke vorm waarschijnlijk: שׁן-ו . De combinatie שׁן-ו kan geïnterpreteerd worden als: iets dat opgaat vanaf een tentharing (een lijn, touw of koord; zie mijn bespreking bij *qoph*), en bij een valstrik komt die plotseling te voorschijn. Wat de boog doet, is dat hij een opwaarts gerichte of brandende (ו) pijl (שׁ) tevoorschijn laat komen/schieten (שׁ). Overigens waren die opwaarts gerichte pijlen een teken van macht (קו-קו - *qav-qav* [6978]). U moet hierbij weten dat de *wav* (een stok met een scherpe punt) ook werd gebruikt als teken voor een *pijl* of *speer*.

Dat zet mij op het spoor van de jacht. Inderdaad blijkt er een oude stam *shud* (/showd) שׁד te zijn tevoorschijn laten komen een pijl of speer die ingaat, dat is de *jacht* (denk aan het Engelse werkwoord *to shoot*), en van daaruit een tweede betekenis van een verkorting hiervan tot שׁד *shad*: vernietiging, geweld en macht (letterlijk: opkomen om in te gaan).⁵⁶ Als het *een ander* is op wie wordt gejaagd, wordt het שׁד - *shadar* - strijden. Alle puzzelstukjes blijken aardig in elkaar te passen.

Wat ik zojuist aangaf over *shad* (in twee betekenissen) vind ik wel apart in verband met het feit dat God wel *El Shaddai* – letterlijk: God mijn *Shad* – wordt genoemd. Bijbels én taalkundig gezien kan Hij enerzijds met almacht, overwinning en dus bescherming, en anderzijds met een bron, of met tedere koestering en voeding in verband worden gebracht (vergelijk wat dat laatste betreft *Jesha-Jahu* [= *Jesaja*] 66)! Te meer opmerkelijk, daar dit juist de twee dingen zijn waar veel mensen (tegenwoordig niet meer alleen mannen!) zo sterk naar verlangen, en die zo'n enorme aantrekkingskracht op hen uitoefenen: onbegrensde macht en de warmte van een koesterende en voedende borst. Wat ze - helaas - vaak niet weten, is dat ze in feite verlangen naar *El Shaddai* – de enige ware God, en naar Zijn tedere liefde en krachtige bescherming, ons in *Jeshu'ah* gegeven... Koestering (שׁ) en in beweging gezet worden (ד) blijken overigens ook psychologisch logisch op elkaar te volgen; het eerste is nodig voor het tweede.

Ugaritisch spijkerschrift, gerelateerd aan het oude Semitisch, had 30 'letters'. Het eerste Ugaritische equivalent van de oude Semitische שׁ is 𐎗 - *t/th* (*thanna*; vergelijk de Arabische ث), die twee varianten kent die er erg op lijken: 𐎗 - *š/sh* (*shin*) en 𐎗 - *d* (*dal*); alle drie met het grote, borstachtige 𐎗 -teken, ook te zien als iets wat tevoorschijn puilt; de *dal* niet te verwarren met het equivalent van de oud Semitische ד - *daleth*, zijnde: 𐎗 - *delta*; afgeleid van een plaatje van een grote poort met twee deuren). De overeenkomst tussen de Ugaritische *th* en oude Semitische שׁ , gecombineerd met de oude *thad* – borst(en) in verschillende vroege Semitische bronnen⁵⁷ bevestigt het idee dat

⁵⁵ Qua vorm lijkt de Arabische letter *sin* (ش), equivalent met de Hebr. *shin* op een שׁ of klein tweetal שׁן (*ta* - *t/th*)'s met een Arabische ن (*nun*) eraan vast, dus inderdaad lijkt het op het equivalent van: شן - *shen*. Taalkundig / etymologisch lijkt dit echter niet van betekenis.

⁵⁶ Uitgesproken als *shed* ook duivel, demon.

⁵⁷ Opmerkelijk kent het Arabisch nog twee hiervan afgeleide vormen van het woord voor vrouwelijke borst of uier: *ثدي* *thady* en *ثدان* *thadan* – letterlijk: mijn borst respectievelijk de borst voor de baby. Je zou ook kunnen zeggen dat ze blijkbaar alleen aangeraakt mogen worden door de hand (يد) [van de vrouw zelf of haar echtgenoot (of de boer, in het geval van de uier)] of door de baby / het jong

het ω -teken een plaatje van een paar borsten weergeeft en de oudste (Proto-)Semitische naam ervan waarschijnlijk *shad* was of mogelijk *thad*. Merk op dat zelfs de Arabische ث (*t/th - ta*) nog steeds lijkt op inhoud in een zak of iets dergelijks die die zak doet uitpuilen, of op een enkele borst met de tepel erin aangegeven, en lijkt op de *nun* (dus verband houdt met de nakomeling).

Alles bij elkaar genomen staat het **duidelijk naar voren komende** of **voortbrengende** element centraal in mijn interpretatie van de ω , zowel in de interpretatie van het symbool als moederlijke borsten of bron van water of leven, als de interpretatie als koe-hoorns (als aanvullende betekenissen zijn ook wel genoemd: tand(en), scherp(en), persen, (ver)malen, al herken ik die niet; een veronderstelde betekenis 'persen' lijkt te komen van verwarring met de *tsade* en dat 'scherpen' van de *sin*).

De verwantschap tussen de *shin* en de *sin/sien* die er in het kwadraatschrift lijkt te bestaan, blijkt geen oude papieren te hebben. De herkomst van de *sin* (ook als woord: doorn) is meer gerelateerd aan die van de *samekh* in het oude Semitisch dan aan de *shin*. *Sin* en *samekh* waren hoogstwaarschijnlijk oorspronkelijk één en dezelfde letter. Verder zijn *sin* en *shin* soms verwisseld. Dit is nu nog duidelijk te zien in vergelijking met het Arabisch waar de *sh* en *s* vaak precies verwisseld zijn ten opzichte van het Hebreeuws (vergelijk bijv. Hebreeuws *shalom* en Arabisch *salam* en Hebr. שָׁלוֹם, Bijbels Aramees שָׁלוֹם, Aramees שָׁלוֹם - oplichten/-tillen/dragen, met Ugaritisch *nsh* - optillen en Arabisch *nasha'a* - opgroeien, alle gerelateerd aan de palmboom als pilaar; terwijl *niet* gerelateerd lijkt: het Hebreeuwse שָׁלוֹם - geld lenen tegen rente /oplichten in de zin van bedriegen).

Interessant is een vergelijking van de noties onder de *shin* respectievelijk de *sin/samekh*: borsten/bron respectievelijk (dadel)palm. Dadelpalmen groeiden vaak bij een bron of oase. God wordt met beide geassocieerd. Beide kunnen in een enorme behoefte voorzien en nieuwe energie geven (zie ook Hooglied 7: 8). Beide hebben iets bijna-heiligs en kunnen een aspect van intimiteit vertegenwoordigen (fysiek of geestelijk).

Een typerend *shin* woord is $\omega\omega\omega$ - *shem* - naam, identiteit, eer. Letterlijk staat er 'de bron van overvloed/water' - God en Zijn Naam, en elke goede naam van Hem afgeleid, is een bron of hoorn van overvloed (en het water dat daarvoor in die cultuur essentieel was). Merk op dat de joodse aanduiding voor God; $\omega\omega\omega$ - *Ha Shem* - normaliter vertaald met 'De Naam' - vanuit zijn Proto-Semitische oorsprong net zo valide te vertalen is met: 'prijs de Bron of Hoorn van overvloed'! Wat zeker een vroeg gebruik van deze uitdrukking (ten tijde dat de glorieuze Naam van God, **JaHuaH**, ook nog gewoon gebruikt werd) niet onwaarschijnlijk maakt...

Hoe komt het dat $\omega\omega\omega\omega$ - *shemajim* en $\omega\omega\omega\omega$ - *shamem*, die op het eerste gezicht beide lijken op een meervoud van dit eten en drinken, zo mijlenver van elkaar af staan als 'hemel', en 'verwoesting'? Dit kan dus zitten in een dubbele oorsprong van de *shin*. Het eerste - hemel - kan op verschillende manieren gezien worden: (i) fysiek als een combinatie van *shin/shad* (borst, oorsprong, bron) en *majim*: de hemel als waar het (regen)water vandaan komt (vgl. Gen.7:11; Deut.11:11); (ii) als een meervoud: 'voedsel en water in overvloed', dus: 'geen zorgen meer'; of (iii) als de plaats waar we allemaal een naam zullen hebben - persoonlijk gekend en erkend worden zoals we echt zijn - en God van nabij kennen (vgl. bijv. Openbaringen 2: 17; 3: 5, 12). Het tweede - met de dubbele *mem* - kan gezien worden als verwijzend naar de tweede wortel van de *shin* (bijv. de gevreesde hoorns van de oer-os), maar het kan ook gebaseerd zijn op de *shin* als waterbron en refereren een overstroming (die er soms zijn, zelfs in woestijngebieden!) die een hele oogst aan voedsel kan wegvagen en zelfs waterbronnen een lange periode onbruikbaar kan maken! Nu, dat is nog eens verwoesting!⁵⁸

(nakomeling: ω). Het Arabisch voor de mannelijke borst is voluit **ثندوة** *thundu'ah*. Bij de basisvorm hiervan is de *th* van een vorm voorzien die aangeeft dat het gaat om een *afgeleide* (voortkomend uit ω de eerste ω): **ثناد** *thanād* (mv. *thanādin*).

⁵⁸ In dit verband is het significant wat Maspero in zijn enorme standaardwerk schreef over de Eufraat en Tigris - dat belangrijke 'brongebied' van de Semieten:

"They are subject to annual floods, which occur when the winter snow melts on the higher ranges of Armenia. The Tigris, which rises from the southern slope of the Niphates and has the more direct course, is the first to overflow its banks, which it does at the beginning of March, and reaches its greatest height about the 10th or 12th of May. The Euphrates rises in the middle of March, and does not attain its highest level till the close of May. From June onwards it falls with increasing rapidity; by September all the water which has not been absorbed by the soil has returned to the river-bed. The inundation does not possess the same importance for the regions covered by it, that the rise of the Nile does for Egypt. **In fact, it does more harm than good**, and the river-side population have always worked hard to protect themselves from it and to keep it away from their lands rather than facilitate its access to them; they regard it as a sort of necessary evil to which they resign themselves, while trying to minimize its effects."

Bron: G. Maspero, (A. H. Sayce, ed.; M. L. McClure, vert.), *History Of Egypt, Chaldea, Syria, Babylonia, And Assyria; Volume III.*, The Grolier Society, London, 1903.

Is er een relatie met ons symbool '3'? Het feit dat $\text{שׁשׁ} / \text{השׁשׁ}$ - *shēsh/shishāh* [8337] - 'zes' = 2x3 is, doet vermoeden dat dat wel eens het geval kan zijn...

De Paleo-vorm is wat vereenvoudigd voor het schrijfgemak. De Griekse sigma (Σ ; waarvan onze S) is qua vorm duidelijk gerelateerd, alleen 90° gedraaid (de oorspronkelijke *thad* was ook vaak 90° gedraaid met de twee punten naar rechts gericht; de Griekse versie is dan weer de gespiegelde versie hiervan); de plaats in het alfabet is echter die van de *samekh*.

In het oude Chinese schrift was 凵 een symbool voor een bron of fontein; dit zou zeer wel gerelateerd kunnen zijn (vergelijk m.n. de 2° en 3° oude vorm). Een ander oud Chinees symbool dat heel misschien ook gerelateerd is, is het symbool voor regen: 雨 . Het bovenste deel hiervan, waar de regen blijkbaar uit voortkomt (de bron van de regen), vertoont *vage* gelijkenis met het oude Semitische *shad-/shin*-symbool (op zijn kop; op oriëntatie werd in 't begin niet zo gelet).

Mij viel nog de gelijkenis op van de Semitische stam *shi*: ش met de Chinese radikaal *shi*, *shih* of *si*: 糸 of 𦉳 , modern vereenvoudigd: 纟 (soms verdubbeld), niet zozeer qua vorm (hoewel het bovenste deel grafisch wel wát lijkt op de na-Babylonisch Hebreeuwse *shin*), maar wel qua uitspraak en betekenis; beide staan voor **zijde** (van de zijderups). Een opmerkelijke parallel; waarschijnlijk hebben we hier te maken met een latere leenvorm (niet met een gemeenschappelijke bron; zijde werd in eerste instantie alleen in China geproduceerd en de oude vorm van het Chinese karakter laat heel wat anders zien;⁵⁹ ook Fürst, p.877 onder ישי - zijde [4897], ziet dit als leenvorm vanuit het Chinees en niet afgeleid van השׁשׁ , zoals Strong het zag).

⁵⁹ In oude varianten van het Chinees (zegelschrift/*dàzhuàn*, *Jinwen*, resp. *Jiaguwen*) wordt de 糸 (*shi*) weergegeven als: 𦉳 , 𦉳 of 𦉳 - een afbeelding van een gedraaide (zijden) draad. Eenzelfde symbool komt in fragmenten van het oude Semitische schrift incidenteel ook wel voor, al is het daar vaak geïnterpreteerd als *chet* (dus als weefsel) of *ghajin* (omwikkelen; consistent met de cocon van de zijderups). Het zou goed zijn, deze interpretaties nog eens te herzien... (Er zou heel misschien ook een relatie kunnen bestaan tussen dit oude Chinese karakter en de Oud Zuid Arabische 𐤌 - zie bij de *sin/samekh*.)

Overigens bestaat het huidige Chinese 糸 (*shi*) symbool uit twee delen; de betekenis van zowel het bovenste als het onderste deel is: 'klein', wat geen associaties lijkt te hebben met de betekenis van de Semitische of Hebreeuwse symbolen. Dit versterkt mijn idee dat het hier om een leenvorm gaat.

Ta / tav

oud:

De *tav* is typisch een weergave van de notie van een **afronding**, **afsluiting**, **einde** en **vervulling** of **completering**, zoals van het *aleph-beth*. Dit kruis-teken staat voor een **teken**, **handtekening** (incl. de connotatie: definitieve vaststelling), **schrijven** (*tavah* - $\text{𐤕} \text{𐤓} \text{𐤕}$ - schrijven is een vorm van het vieren van *tav*'s - tekenen van zekerheid en verbondenheid, omdat iets wat opgeschreven is vastligt), **geschrift**, of voor **markeren**, drukken of einde. Als achtervoegsel duidt het aan dat een woord een abstractie of variant is van iets anders (ook het vrouwelijke meervoud wordt met een *tav* gevormd) of een getekend of gebeeldhouwd beeld van iets. Soms staat de *tav* letterlijk/ fysiek voor twee gekruiste stokken of een dergelijke constructie. Hij klinkt als getik op een beitel om tekens te graveren.

De latere Paleo-variant is iets gedraaid. In de Griekse (Τ, τ) en Latijnse (T, t) varianten is de bovenste streep kort of zelfs helemaal weggefallen.

Tav (𐤕) bestaat als woord uit twee tekens: $\text{𐤓} \text{𐤕}$ - het *tav*-teken zelf en de *wav* - elementair: de stok met scherpe punt waarmee je zulke tekens in een rots kon graveren. Daarnaast staat het woord *tav* ook voor '(kruis)teken van verbondenheid/hechting en zekerheid'. Deze *tav* (uitgeschreven als $\text{𐤕} \text{𐤓} \text{𐤕}$ - $\text{𐤕} \text{𐤓} \text{𐤕}$) als een teken van God is Bijbels erg significant: het BDB woordenboek heeft voor de *tav*: 'merkteken (als een teken van ontheffing van oordeel)!' (mijn vertaling). We komen hem tegen in Job 31: 35 (wat in het (Oud) Hebreeuwse origineel veel rijker is dan in enige vertaling); en in Ezechiël 9: 4-6, waar we lezen:

4 En **JaHUaH** zei tot hem: Trek midden door de stad, midden door Jeruzalem, en maak een **tav** (kruis-teken) op de voorhoofden der mannen die zuchten en kermen over al de gruwelen die daar bedreven worden. 5 Tot de anderen zei Hij te mijnen aanhoren: Trekt achter hem aan door de stad en slaat neer. Ontziet niet en hebt geen deernis. 6 Grijsaards, jongelingen en jonge meisjes, kleine kinderen en vrouwen, moet gij doden en verdelen; maar niemand die de **tav** (het kruis-teken) draagt, moogt gij aanraken; bij mijn heiligdom moet gij beginnen. Toen begonnen zij bij de mannen, de oudsten voor de tempel.

Een ander typerend *tav*-woord is $\text{𐤕} \text{𐤓} \text{𐤕}$ [8552, 8549] - $\text{𐤕} \text{𐤓} \text{𐤕} \text{𐤕}$ - *tamam/tamim* - het afsluitende teken van overvloed in overvloed (of: van overvloed_{en} - meervoud); dat is volgens het BDB woordenboek: compleet zijn, áf/klaar zijn, aan het einde zijn (gekomen); ook refererend aan volmaaktheid.

Heel veelzeggend is de *tav* in het woord *Torah* - תורה [8451] - $\text{𐤕} \text{𐤓} \text{𐤕} \text{𐤕}$ - letterlijk: (kruis)teken van zekerheid en verbondenheid met de Ander Die vreugdevolle aanbidding waard is, of: een-(kruis-)teken-van-zekerheid-en-verbondenheid-met-de-Ander/ander dat er is om gevierd en vanuit geleefd te worden! Of: de volheid/vervulling van het verbond met de God Die we aanbidden. Het is dus geen juridische *wet* als een *last* - absoluut niet! Het is een teken van Liefde om vreugdevol omarmd te worden, en een bron van levendig en bloeiend gemeenschapsleven! Opmerkelijk vind ik ook de klank- en symboolgelijkenis met $\text{𐤕} \text{𐤓} \text{𐤕} \text{𐤕}$ - תרועה [8643] - *teruah* - het blazen van de ramshoorn, als teken, van **JaHUaH**, de God van zekere verbondenheid, dat toeziet op, of visie geeft voor léven in aanbidding jegens Hem.

De '*aleph* en *tav* samen ($\text{𐤕} \text{𐤕}$ / אַת) staan onder andere voor iets wat **compleet**, volledig, helemaal afgerond is (vergelijk onze uitdrukking: van a tot z). Dit korte woord komt in de Bijbel veel voor, o.a. al in Genesis 1: 1, waar staat dat God de $\text{𐤕} \text{𐤕}$ hemel en de $\text{𐤕} \text{𐤕}$ aarde schiep. Gebruikelijk heeft men dit woord niet vanuit de oude ideografische betekenis gelezen, het daarom slechts grammaticaal geïnterpreteerd als de vierde naamval (*accusatief*) oftewel het *lijdend voorwerp* (opmerkelijk met dat 𐤕 -teken!) aanduidend, en het dus in vertalingen maar weggelaten. Dit is dus typisch weer zo'n geval waar wat kennis van het oudere Semitisch ons helpt, de Bijbel beter te lezen en te vertalen. Ik zie er in de zin in Genesis 1 ook een aanduiding in van het feit dat God de *gehele* hemel en de *gehele* aarde schiep, dus als een benadrukking van de *volheid* van het lijdend voorwerp.

De ontwikkeling richting dat accusatieve gebruik van $\text{𐤕} \text{𐤕}$ is overigens ook vanuit de oude symbolen te verklaren, want de 𐤕 (*tav*) werd vaker gebruikt om aan te duiden dat het om een ding ging, zodat $\text{𐤕} \text{𐤕}$ van iets een belangrijk ding (*dit* ding) maakte (een *specifiek lijdend voorwerp*). Het woordje $\text{𐤕} \text{𐤕}$ / אַת heeft trouwens vele betekenissen, waarvan de meeste voortkomen uit het weggefallen zijn van een of meerdere andere symbolen. Een heel fysieke betekenis is afgeleid van de 𐤕 als kruishout, d.w.z. werktuig, door een os 𐤕 getrokken: een ploeg of iets dergelijks [855] (waarschijnlijk is hier een *wav*, als puntige stok die door de grond werd getrokken, uit weggefallen). Uit $\text{𐤕} \text{𐤕}$ / אַת in de zin van nabijheid [854] is een oorspronkelijke *nun*-weggefallen; het ging oorspronkelijk om $\text{𐤕} \text{𐤕} \text{𐤕}$ / אַת - een *teken* van je *kinderen belangrijk* te vinden, en dus bij hen te zijn (zie ook Fürst, p. 168).

Sommigen zien in $\text{𐤕} \text{𐤕}$ ook een heenwijzing naar Jezus: de Eerste én Laatste / de Prominente aan

het kruis. Men zegt dat ✚ zo'n 7000 keer voorkomt in het Eerste Testament en vooral dáár waar Jezus in feite betrokken was. Ik zie zoiets als *mogelijk* een mooie *extra* connotatie, niet als basale betekenis.⁶⁰

Dat God met het kruis alles afrondt en compleet maakt, is natuurlijk een Bijbels gegeven tot en met. Dit vind ik als Christen ook een reden om terug te gaan naar het oude (West-)Semitische schrift, waar het kruis duidelijk herkenbaar was. In het Paleo-Hebreeuws was dat al iets minder en in het vierkantschrift is het helemaal onherkenbaar geworden. Geen wonder, dat de joden uit Jezus' tijd hier op aarde Zijn kruisgang niet herkenden als 'van God'!

In het oude Chinees is het teken ✚ (radicaal 24) een teken voor **volheid** en **afronding**, en voor tien (10). Volgens anderen is het van oorsprong het teken voor zeven (7) – de volheid van de (scheppings)week, en voor God Zelf. Nelson en Broadberry (zie literatuur) brengen het ook in verband met een oud Chinees pictogram waarin de oorspronkelijke Godheid zegenend is afgebeeld...

In **Tabel 1**. op een van de volgende pagina's is één en ander wat meer systematisch samengevat, met de overeenkomstige letters van het vierkantschrift erbij.

De beschikbare oude Semitische bron-teksten zijn nog maar zeer beperkt en omdat bepaalde letters relatief weinig voorkomen is het lastig, deze helemaal goed te identificeren. Het moge helder zijn dat de oorsprong en betekenis van alle letters, daardoor nog niet geheel duidelijk zijn en er nog nader onderzoek nodig zal zijn om ook de minder bestudeerde letters helemaal duidelijk te krijgen.

Vervolg

In de volgende hoofdstukken van dit document geef ik een aantal eenvoudige, m.n. oudere woorden en namen weer, met een *mogelijke* interpretatie van de betekenis ervan, herleid uit de betekenissen van de letters.

⁶⁰ Qua Bijbel-uitleg onderscheiden de rabbijnen wel vier lagen, waarbij de eerste de belangrijkste is, etc: (1) wat er letterlijk bedoeld wordt (*Peshat*), (2) een (mogelijk geestelijke) toepassing/interpretatie daarvan (*Remez*), (3) een verdere ontrafeling met behulp van andere teksten over hetzelfde (*Derāsh*), (4) een geheime/verborgen boodschap van God (*Sod*; dit hele systeem wordt wel *PaRDeS* – paradijs/boomgaard genoemd). Dit soort 'extra's' in de tekst zien, hoort dan op die 4^e laag, terwijl de lezing van 'et als letterlijk: *gehele* bij laag (1) hoort. Hoewel ze heel mooi kunnen zijn, ben ik over het algemeen wat terughoudend met interpretaties op laag (4) (waar veel joden vaak met de occulte *qabbalah* e.d. aankomen) en concentreer me vooral op de lagen (1)-(3), met nadruk op (1).

Hier wordt overigens de bewering over Jezus' aanwezigheid gelogenstraft door bijv. 1 Samuël 13:2, waar het woordje אֵל maar liefst 5 keer en in minstens 2 betekenissen in één zin voorkomt, in een situatie waar het volk God compleet verlaten had.

Tabel 1. De oude Semitische leetterkenen en hun herleide betekenissen

Op basis van een groot aantal bronnen en veel Bijbelse woordstudie heb ik onderstaande lijst van oude (West-)Semitische symbolen en hun waarschijnlijke (grond)betekenissen gereconstrueerd.

Oud Semitisch (tot ca. 1000 voor Christus)					Paleo	Modern (vierkant)		
teken + var.	beschrijving	andere betekenissen	naam	klank	teken	teken	naam	klank
	(kop van) 'n os	eerste, 'premier', sterk, kracht, leider, liefste, begin 1000, 1	'al, 'alpa	ʾ, 'a			'aleph	ʾ, 'e
	tent/huis (-plattegrond); vaas?	huis, gezin/familie, (t)huis, tempel, 'in'/'binnen', lichaam, pot 2	baitu	ba, bha			béth	b, bh
	voet, (wandel) stok, werpstok?	lopen, bijeenbrengen, dragen, voetstuk, vehikel, beweging 3	gam, gamlu	ga			gimel	g
	deur (v.e. tent, huis), vis	bewegen, hangen, binnengaan, ingang, iets dat plat is 4	dalt / dag	da			daleth	d
	man met geheven armen (vnl: knielend)	zich verheugen, aanbidden, zich verwonderen, (doen) zien, leven, vieren (hoerah), adem, bloeien, 5	hillul, áh/há	h / áh / há			hé (venster)	h / a, e
	tent-pin/-haring staak, haak	samenvoegen, verbinden, 'en', beveiligen, zeker, pijl, mens, rib/bot, ruggengraat, wijnstok 6	wawu	wa, u, wu			wáv	w / u, o
	zeis, zwaard, olijf(olie)?	wapen, hakken/snijden, oogst, voedsel, metaal, kostbaar 7	zan	za			zajin	z
	tent-/ tabernakel-kleed, hek	buitenkant, afscheiding, vlees, weefsel, huid/leder, grens 8	chéts	cha			chét	ch
	(aardewerk) schaal / mand	omgeven, omhulsel, bevatten, klei / modder, draaien, duister 9	téth?	ta			thét	t
	hand (duim los, vingers samen)	gevende hand, vingers, werken, werpen, aanbidden, arm, hij, Hij (God) geeft, mij, zijtak, lid 10	jad jimnu	ja / i			jod	j / i
	(opgeheven gezags-)hand	zegenen, naar je hand zetten, toestaan, gezag, bedekken 20	kaph kappu	ka, kha			kaph	k, kh
	herdersstaf, ossestok	leider, leiden, onderwijzen, juk, 'tot' (naartoe), trainen 30	lam	la			lamed	l
	water	overvloed, veel, zee, vloeistof, machtig, vanuit, bloed 40	mu, maim	ma, am, mu			mem	m
	spruitend zaadje, slang (Egypt.)	zaad, nakomeling, zoon, leven, doorgaan, wij, Heilige Geest ?	nun, nahasu?	nu			nun	n
	(dadel) palm / (plant met) doorn(en) / vis?	levensboom, ondersteuning, vruchtbaarheid, verzoeking, koel, waaier, stevig, bedekken, hoog	sin samaku	sa, si			sa- mekh/ sin	c, s
	oog; zien, resp. omhullen	inzien, toezien op, ziener, bekijken, inzicht, eruit zien als	'ainu, ghain	'a, gha			'ajin/ ghajin	' / gh
	lucht-opening, rand, hoek?	opening (verwijding), uiteendrijven, mond, wind, waaien, blazen	phu	pu, phu			pé(h)	p, ph
	plant (papyrus, riet; graan, uitgeperst)	(uit)persen, uitzuigen, holle pijp/koker, drogen, omhullen, rollen, bedekken, papier, (na)jagen, wit	tsad	tsa			tsadé/ tsaddi	ts
	zon op de horizon, ~ in omloop / aap??	op- (& neer)gaan, verheffen, verlichten, cirkel, kring, opening (waar licht in komt; oog v.e. naald), oosten, geur, zwaaien, tijd, 100	quph	qu			qoph	q
	hoofd v.e. man	de (hogere) ander of Ander: God, geest, man, begin, top, principe	raisu, ra'ish	ra, re?			résh	r
	borst(en), bron, wolk? hoorns? (schutters)boog?	bron (v. leven, water), uitpuilen, volheid, voortbrengen, bad, op-(z)wellen, vuur?, (koe)hoorns? juk?	shadu, shin	sha/tha, shi			shin, sin	sh / s
	twee gekruiste stokken, kruis	teken, handtekening, markeren, afsluiting, constructie, eind, geschrift	taw	ta			tav	t, th

De grijze plaatjes en betekenissen zijn onzekere, latere of tijdelijke/regionale ontwikkelingen en toevoegingen. De u staat voor de oe-klank. De klank van de letters was vaak inclusief de grijze klinkers.

Deze tabel is samengesteld en geverifieerd, aangevuld en bijgewerkt op basis van bestudering van veel herontdekte inscripties uit die tijd en analyse van vooral een groot aantal woorden uit het Bijbels Hebreeuws, Aramees en andere Semitische talen en een veelheid aan andere bronnen (zie aan het eind van dit document).

Oude Hebreeuwse woorden en hun betekenissen

De eerste woorden en observaties die ik tegenkwam intrigeerden me om van een groot aantal woorden een betekenis uit de oude Semitische pictogrammen (en/of ideogrammen) te herleiden. Zo'n analyse heeft echter wel zo z'n grenzen. Niet alle Hebreeuwse woorden zijn op deze manier te interpreteren: zeker de verbogen vormen niet, vormen die door grammaticale voor- en achtervoegsels zijn aangepast, waaruit soms andere letters zijn verdwenen (m.n. letters als de *wav* zijn vaak zoek geraakt), klanknabootsingen en leenwoorden vanuit andere talen¹ niet. Ook is bekend dat soms letter-omwisseling en lettervervanging is opgetreden (bijv. tussen *jod* en *wav*, *lamed* en *resh*, of *sin/samech* en *sin/shin*). Me terdege bewust van deze beperkingen, stond ik versteld over het grote deel van alle woorden die ik tegenkwam die betrekkelijk eenvoudig 'leesbaar' bleken (met de meest waarschijnlijke oorspronkelijke betekenis) vanuit de oude Semitische plaatjes. Waar die betekenis enigszins afweek van de door de rabbijnen ingekleurde betekenis binnen het latere jodendom, bleek het oude Akkadisch en/of het Arabisch vaak mijn analyse van de oorspronkelijke betekenis te bevestigen.

De lijst op de volgende pagina's geeft aan, hoe een eenvoudige Israëliet tussen 2000 en 1000 voor Christus (ruwweg: de tijd van Abraham tot en met David; daar de midden- en late bronstijd) de woorden in de Bijbel **mogelijk** eenvoudig kon interpreteren, door de betekenis ervan af te leiden uit de vroege basis-betekeningen van de oude Semitische symbolen waaruit ze zijn samengesteld. *Dit slechts ter illustratie*; soms kan de etymologische ontstaanslijn in werkelijkheid *misschien* anders verlopen zijn.

Verscheidene Hebreeuwse woorden zijn vooral interessant om te analyseren, vanwege het licht dat ze bieden op de geschiedenis van Israël. In Israël en omliggende landen/volken was לַא - אֱל - 'El (Akkadisch: *ilu/elu*) het algemene woord voor God/god of een belangrijke (eerste/grote) leider. Dit klopt met de oude Semitische symbolen. Als we de oude Semitische symbolen echter iets letterlijker nemen, is direct duidelijk waarom mensen in die tijd bij 'god' vaak dachten aan een os (stier, kalf of koe). Dit komt overeen met de oudere bron van het woord 'El, dat de naam was van een Kanaänitische godheid, die vaak ook als een os werd afgebeeld. Wegens zijn enorme kracht is de oer-os (schofthoogte tot 2 meter!) vaak een symbool geweest van de hogere machten. Allerlei afgoden werden vaak afgebeeld met delen van het lichaam van een os. In het oude Mesopotamie is een terugkerend figuur is de os-man, *gud-alim* in het Sumerisch (merk op de gelijkenis van *alim* = oer-os, stier, bison, wilde ram met 'Elohim; terwijl *gud* = de gedomesticeerde koe; ons woord *koe* is verwant aan *gud*). Een expert zegt dat deze figuur vooral naar voren kwam gedurende de "fase van ontwikkeling die culmineerde in het structureren van stadsgebaseerde, hiërarchische gemeenschappen".² Bijbels is dat de tijd die culmineerde in het bouwen van de toren van Babel.

Er zijn tegenwoordig toegewijde mensen die Gods heerlijke Naam **JaHUAH** belijden, die moeite hebben met het woord 'God/god' omdat het lijkt op de naam van een oer-afgod. In plaats daarvan gebruiken ze liever de Hebreeuwse (Bijbelse, zeggen ze) aanduiding 'El. Het bovenstaande laat zien dat dit misleidend is: juist van 'El (en de daarvan afgeleide varianten) kan worden vastgesteld dat het ooit de naam van een afgod was.

¹ Een paar saillante voorbeelden van zulke leenwoorden zijn:

פַּרְעֹה - *phar'e'oh* - farao, van Egyptisch *pr' 3* - groot huis (denk aan ons gebruik van 'het Witte Huis' als metoniem voor de Amerikaanse regering).* Voor een Israëliet in de tijd van Mozes/Mosheh zag dit woord eruit als: *het blazen van de hogere ander zien en aanbidden* – precies wat ze eerst t.o.v. de farao moesten doen en wat tenslotte die farao moest doen tegenover God.

הַיְכָל - *hēikāl*, of: הַיְכָל - *hēikhal* - tempel of paleis, via het Akkadisch *ekallu* ontleend aan het Sumerische *e₂-gal* - letterlijk: groot huis.** Het valt hierbij op dat etymologisch een meer oorspronkelijke vorm van dit woord dus אֱלֹהִים - *agal* is, te interpreteren als: aanbidding aan/voor de voeten van de Leider; het is in lijn met Bijbels denken dat de heiligste ruimte in de tempel de voetbank van God was.

* Zie: Aaron D. Rubin, 'Egyptian Loanwords in Hebrew', in: G. Khan et al. (Eds), *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, Vol.1 A-F, Brill, Leiden/Boston, 2012/2013; p.793-794.

** Zie: Aaron D. Rubin, 'Sumerian Loanwords', in: *ibid*, Vol.3 P-Z, p.665-666.

² M. Rice, *The Power of the Bull*, Routledge, London, 1998, p.272; geciteerd in: Renate Marian Van Dijk, *The Motif of the Bull in the Ancient Near East: An Iconographic Study* , PhD proefschrift, Universiteit van Zuid Afrika, febr. 2011; p.68. Er zij opgemerkt dat de grote oer-os uit die tijd (waarvan onze gedomesticeerde koe afstamt) gemakkelijk een leeuw aankon. Van Dijk noemt ook dat Mesopotamische koningen vaak werden vergeleken met ossen (p.107) en de vroege Egyptische koningen of farao's kregen titels zoals 'Machtige Stier' e.d. (p.105). Vergelijk Gen. 49: 22; Deut. 33: 17 waar Jozef vergeleken wordt met een stier of oeros.

Iets uitgebreider dan 'El is אלה - אלהים - 'Eloha / 'Elāh / 'Aloha³ - letterlijk de eerste, grote leider die je aanbidt. De God van Israël gebruikte voor Zichzelf hiervan de vorm: אלהים - אלהים - 'Elohim. Er is veel over deze titel 'Elohim, geschreven, waarbij de uitgang -im als meervoudsvorm (majesteitsmeervoud? Drie-eenheid?) is opgevat. Hij kan echter ook 'Hij geeft (א of י; lett: overhandigt) overvloed (א) betekenen. Dat klopt: JaHUaH deelt graag Zijn overvloed met ons.

Andere woorden zijn erg interessant, omdat hun betekenis vaak moeilijk te begrijpen is voor ons westerlingen. Een voorbeeld is het woord חכמה - חכמה - *chokhmah* - wijsheid, want het lijkt nu moeilijk te 'pakken' waar het bij wijsheid nu precies om gaat. Laten we eens kijken wat de oude Semitische symbolen ons vertellen. We weten dat *chokhmah* is afgeleid van חכם - *chakham* [2449], het is de 'vierende' א (hillul) of vrouwelijke vorm daarvan. En חכם - *chakham* is in het oude Semitische schrift: אהחח; dit laat zich interpreteren als: de grens (grenzen) (beperking(en)) van de opgeheven (regerende) hand(en) (van de meervoudsvorm -m is het niet 100% duidelijk of die slaat op de grens of de hand). Met andere woorden, dit woord heeft pictografisch de connotatie: wanneer we de beperkingen van onze menselijke macht (er)kennen en vieren, zijn we wijs bezig.⁴

Een ander belangrijk woord om hier direct te noemen is het woord *Hebreeuws*, oftewel 'Ibhriet - אהחח, teken - א - *schrift* (!) van 'ebher - אהחח: zien/ het oog hebben op het huis van de ander (aan de overkant, je kunt het wel zien maar er niet zomaar naartoe; een gebied aan de overkant of verderop; de betekenis van het verwante werkwoord werd: oversteken, zoals Jakob/Israël de Jabbok overstak - Genesis 32: 22, en het volk Israël de Jordaan - Jozua 1).⁵ In beide gevallen was God daar nauw bij betrokken! Israël kwam zo mét God 'van de overkant', zij waren de mensen van 'daarginds' - 'ibhri -, en zo zag men ook hun taal. Er is hier nog een extra laag aanwezig,⁶ want אהחח kan ook staan voor iemand die toeziet op (zorgt voor) het huis van een ander, dus een bediende of knecht. In de naam van hun taal - de tekenen van een knecht - werd Israël er continu aan herinnerd dat ze dienstknechten waren geweest in Egypte (zoals Jakob bij Laban) en dat hun God hen had bevrijd! Merk op dat in de wereldgeschiedenis niemand zó letterlijk אהחח - 'Ibhriet - een knecht aan een kruis, met de tekenen van dat kruis in Zich - is geweest als *Jeshu'ah*/ Jezus. Inderdaad: Hij kwam van 'gene zijde' om hier als Dienaar dat kruis in onze plaats te dragen!

³ Deze vorm komt o.a. voor in Psalm 30: 13 (met achtergevoegde *jod* = mijn). En o.a. ook veel in de *Peshitta* - de vertaling in het Syrisch Aramees van het Eerste Testament, gebruikt in sommige Oosterse kerken. Niet te verwarren met אלה - 'allah, 'elah - eik, terebint. Dit is de levende (א) vorm van het sterke materiaal - eikenhout o.i.d. (vanwaar het woord אול - 'ul - sterk) - waaruit de betere (א - 1^e kwaliteit) tentharingen (1) en herdersstokken (ל) werden gemaakt.

⁴ Meer hierover in een apart artikeltje: [Wijsheid](http://www.Hallelu-JaH.nl), hier op www.Hallelu-JaH.nl, april 2011.

⁵ Er zijn aanwijzingen dat ook hier 'de Ander' (God) gelezen kan worden en dat het huis refereert aan de zon, die gezien werd als het huis van de goden; bijvoorbeeld het woord ברק *baraq* zou dan in origine (het licht van) de opkomende zon zijn geweest (het huis van de Ander dat opgaat of straalt). 'Ebher zou dan refereren aan het punt op de (oostelijke) horizon waar je nog naar de (opkomende) zon kunt kijken zonder dat die je verblindt.

⁶ Nog een additionele laag wordt wel gezien door 'ibhrit te vergelijken met *berit*; 'ibhrit is dan: oog hebben voor het verbond.

Tabel 2. Hebreeuwse woorden en hun betekenis volgens de Semitische symbolen

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
𐤀𐤁	𐤁𐤀	אל יל	'El	410	de prominente/ eerste/ machtigste/ krachtigste Leider/ Herder: God (of lokaal de grootste leider)
𐤀𐤁𐤅	𐤁𐤀𐤅	אלוה إله	'Eloah / 'Elāh / 'Elah / 'Ilāh ⁷	426 433	de prominente/ eerste/ machtigste/ krachtigste Leider/ Herder (die zekerheid biedt) om te aanbidden: God
𐤀𐤁𐤅𐤍	𐤁𐤀𐤅𐤍	אלהים	'Elohim	430	de eerste, machtigste, krachtigste Leider/ Herder om te aanbidden, Hij geeft (uit Zijn hand komt) volheid/overvloed: God JaHUaH
𐤀𐤁	𐤁𐤀	אב	'ab, later: 'ābh ⁸	1-2	de eerste, krachtige (gezagspersoon) van het huis (/ de familie): vader, patriarch
𐤀𐤁	𐤁𐤀	אב	'ēbh	3-4 vgl. 24	de eerste hut/tent (van riet, palmladeren e.d.): (jong) groen, vegetatie, vruchten
𐤀𐤁𐤀	𐤁𐤀𐤀	אָבֵד	'ābhad	6-7, 9	het jonge groen ingaan (in 1 ^o instantie vooral van een kind of een lam): weglopen, zoekraken, verdwijnen
𐤀𐤁𐤅	𐤁𐤀𐤅	אָבִיר אָבִיר	'Ābir 'abbir ⁹	46-47 vgl. 82-84	mijn Vader, God: de Machtige ; mijn vader/patriarch, hogere: een machtige ; een os uit het huis van God of om in de tempel aan God te geven (offeren): zeer grote os, stier, buffel
𐤀𐤁𐤅	𐤁𐤀𐤅	אָבֵל	'ābhēl	58	het jonge groen van een herder / eerste verblijfplaats van een herder: weide ¹⁰
𐤀𐤁𐤅	𐤁𐤀𐤅	אָדוֹן	'ādōn	113	de eerste deur-pin ¹¹ voor de kinderen (d.w.z. die hen stabiel bij het huis/de familie houdt): heer, leider v.h. huiselijke reilen en zeilen
𐤀𐤁𐤅	𐤁𐤀𐤅	אָדָם ادم	'ādam 'ādām 'edom PS 'adam Ak: adam	119- 132	eerste/prominente (met) bloed: (donker) rood, rode aarde, bloedrood, een mens, Adam, Edom
𐤀𐤁𐤅	𐤁𐤀𐤅	אָהַב	'ahābh	157- 160	prominente blijdschap/verwondering/léven in je huisgezin: liefde, liefhebben

Een **grijze letter** geeft aan dat die er wel of niet kan staan. De verklaringen in grijs zijn voorlopige ideeën; nog totaal niet geverifieerd en niet zó aannemelijk dat het wel heel duidelijk dié verklaring moet zijn. **Paarse tekst**, eventueel voorzien van een **A** betreft **Arabisch** varianten, soms zijn **Aramese donkerrood** gezet. Vormen in andere talen, zoals **Akkadisch (Ak)** of **Proto-Semitisch (PS)** vaak **groen**.

De *ā* is de lange *aa* van de Hebreeuwse *qāmets*, als in ons woord *laan*. De *ē* die van de *tseree*, als in *zee*. De *e* is de korte, bijna-stille *shewa*. De *u* vertegenwoordigt hier de **oe**-klank, tenzij anders aangegeven.

⁷ *Ilu* in het oude Sumerisch, met als vrouwelijke vorm: *Ilatu* (-at is een bekende *Semitische* vrouwelijke uitgang).

⁸ In het *Sumerisch* was **abba** al het woord voor vader, in het *Akkadisch* **abu**, in het oud Chinees was het **ba** (vergelijk ons *pappa* en *pa*).

⁹ Zie ook het aparte artikel erover: **'אָבִיר - 'Abir – de Machtige van Ja'aqobh / Isra'el'**, op de Hallelu-JaH website, juni 2014.

Verwant is waarschijnlijk ook: יָבֵר - *jaber* - de *hiphil* vorm van יָבַר - *'abar* [82] (zoals genoemd in Job 39: 26): hij doet mijn vader als God zijn: zich boven alles verheffen ⇒ (hoog) vliegen (vooral van roofvogels).

¹⁰ De betekenis van אָבֵל [56-57]: wenen, rouwklagen, is waarschijnlijk (later) afgeleid van de naam Abel en zijn droevige lot – zie aldaar (in tabel 3).

¹¹ De pin die vastzit aan de deurpost, waarop de deur draait (zie ook de bijlage daarover). Hij heeft sterk de connotatie: stabiliteit en 'bij elkaar houden', ondanks de beweging van de deur; hier toegepast op kinderen (nageslacht). Zie ook *wachad*.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
		און	'on	202	eerste kind; reproductie-kracht die zich uit in een eerste kind: kracht, macht ¹²
		און	'aven	205	primaire verbondenheid met je kinderen is voor sommigen een afgod , kost moeite en lukt dan nog soms niet (⇒ ijdel)
		אור	'or	215-218	de eerste zekerheid en verbondenheid van/met de Ander (God): licht , (ww:) stralen ¹³
		אזור ازار	'ezōr 'izār	232	eerste rijkdom verbonden met God; gemaakt met het eerste mes van de eerste God (ter vervanging van het licht waarin we eerder - net als God - gehuld waren ¹⁴): kledingstuk om onderlijf te bedekken, gordel ; figuurlijk / metaforisch ook: trouw ; macht van God over koningen (Job 12:18)
		אח اخو	'āch 'achu ¹⁵ Ak: <i>achu</i>	251-252	je eerste/belangrijkste vlees (en bloed) / de eerste, dichtst bij je huid: broer, naaste, broeder
		אחר اخر	'acher 'achar	312	de eerste tentwand/grens/vlees van de ander / een broer van de ander: een ander(e), (de) volgende
		איש אנוש	'ish PS: 'ish vgl. 'anosh van: PS: 'inush Ak: nishu A 'ins-ān	376, 377 582 vgl. 605	door een prominente 'hand' voortgebracht / de eerste nakomeling (mens) verbonden met de Bron / met het on-stoffelijke: man/echtgenoot / (sterfelijke) mens ¹⁶
		אם	'am 'ēm <i>amma</i> ¹⁷	517	het eerste (vrucht)water / de eerste die je in overvloed te drinken geeft: moeder/mamma

¹² "This root occurs as noun only twelve times. In Genesis 49:3, Deuteronomy 21:17, Job 40:16, Psalm 78: 51 and Psalm 105:36 the word designates **reproductive power as evidenced in the first born son**. In Isaiah 40:26-29 the creative power of God is highlighted. Physical strength and/or wealth are denoted in Job 18:12, Job 20:10 and Hosea 12:9." Bron: R. Laird Harris, Gleason L. Archer Jr., Bruce K. Waltke, *Theological Wordbook of the Old Testament* (TWOT), Moody, ISBN 978-0802486493 (nadruk toegevoegd). We zien hier hoe de Bijbel Zelf de betekenis volgens de oude symbolen uitlegt of bevestigt in de context...

¹³ Zie ook: '[Het Licht van Kerst](#)', op deze Hallelu-JaH site, december 2011. Vergelijk ook ons woord 'vuur'.

¹⁴ Dat licht, die verbondenheid met God, was door het wantrouwen van de mens kapotgesneden, zoals de *zan* in dit woord pictografisch duidelijk aangeeft.

¹⁵ De Arabisch vorm *أخو* - 'achu is het overeenkomende werkwoord: je verbroederen, je als broer of vriend gedragen; naar de oude symbolen: je verbinden (als) met een broeder / primaire vlees (lichamelijk wezen). Mogelijk is dit de grondvorm (het primaire vlees waarmee je verbonden bent).

¹⁶ De oude vorm schijnt nog deels dóór in een veel gebruikt meervoud: אֲנָשִׁים of אֲנָשִׁי (zie bijv. Richt. 18: 25; 2 Kron. 9: 14; Ps. 119: 24), en wordt ook gebruikt in de Samaritaanse Pentateuch (Gen.18: 16; 19: 10, 16). Opvallend is dat אֲנָשִׁי elders wel uitgelegd wordt als 'sterfelijke' (in tegenstelling tot God; vgl. Job 9:32), 'dodelijk gewond' of 'ongeneeslijk ziek'. Het Akkadische *enēshu* betekende: 'zwak zijn'. Zo is blijkbaar de staat van de mens: zwak, en afhankelijk van God en anderen... Ook de connotatie 'sociaal' komt voor, hetgeen logisch lijkt te volgen uit de onderlinge afhankelijkheid. Het komt in de Bijbel 42 keer voor in de Hebreeuwse en 25 keer in de Aramese vorm ('*enash*'), beide voornamelijk in latere poëtische teksten (bijv. Psalm 103: 15; 9: 20 e.v.). Zie ook in tabel 3 bij de naam '*Enosh* [582]. Ik moet ook denken aan אֲנִי - 'ani - 'ik ben' (letterlijk: de 1^e in mijn geslacht).

¹⁷ **Sumerisch: ama**. Volgens Giovanni Semerano is de overeenkomstige **Akkadische** vorm *ummu* (moeder, baarmoeder; uitspraak: *uum*, waarschijnlijk ook gerelateerd aan het **Sumerische ummum**) de basis van het Engelse woord *womb* (baarmoeder) en het Gotische *wamba*. De daarin toegevoegde *b* als een soort huis of omhulling, vind ik opvallend. De nauw verbonden baarmoeder-notie lijkt de uitleg als *eerste water* te ondersteunen.

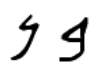

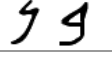

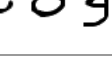

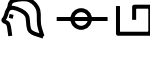

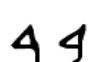

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
		אמן	'āman 'omen	539-540, 543-544 vgl. 528-530	de eerste vloeistof/melk (overvloed/volheid) voor het nageslacht / wat een moeder voortbrengt / de houding van een goede moeder t.o.v. haar kinderen: ¹⁸ voeden, koesteren, bevestigen, ondersteunen, trouw zijn, trouw, betrouwbaar, vertrouwen
		אמר	'āmar	559-564	de eerste overvloed/volheid van de Ander (God): Het Woord (Jezus), (Zijn) spreken (vgl. Genesis 1), ⇒ spreken (i.h.a.)
		אָמִיר	'āmir	534 vgl. 559-564	de plaats waar God sprak / Zijn overvloed (door)gaf: bergtop, boomtop, hoogte
		אמש	'emesh	570	de eerste regenbui/waterbron (dus: drinkgelegenheid) (van deze dag): avond , (m.n. wat bij ons is: gisteravond)
		אמת	'emet oud: 'amint	571 vgl. 539, 529 etc.	moeder heeft er (jegens haar kroost) voor getekend / het teken van het eerste (vrucht)water / van de grote (zond)vloed: zeker, trouw, stabiel, waarheid
		אנף	'anaph	599	opengaan voor (bevallen van) het eerste kind: hard ademen/zuchten; pijnlijk; later ook (wegens associatie met een snuivende stier): kwaad, trillen van neusvleugels
		אף	'aph	639	onze eerste/belangrijkste luchtopening: neus
		אש אזה	'esh 'azāh 'as 'ēs	784-785 228	wat prominent naar voren komt / de eerste Bron (van warmte / God als Bron van een [verterend] vuur dat van Hem uitgaat) / de beste olijfolie om te branden (voor licht) / de prominente palmboom (seneh in vuur): vuur
		אשה	'ishāh PS: nishu vgl. nāshim	802 vgl. 5389	de eerste die voortbrengt, om je in te verheugen / de eerste verbonden met de Bron, om je in te verheugen (/ over te verwonderen) / de belangrijkste borsten om je in te verheugen / de eerste bron van leven (vrouwelijke vorm van 376 of 582): vrouw, echtgenote
		בדל	bādāl	914-915	de herder(s-staf) bij de staldeur (scheidt bijv. de schapen van de bokken): scheiding maken / apart zetten
		בֶּטֶן	beten boten	990-993	'huis' (ruimte) ter omhulling van kinderen/zaad: baarmoeder (ook: buik, pistachenoot)
		בֵּיצָה	bēitsā	1000	'leeft' in/ houdt van een 'vogel-huis' op de tak van een boom of plant, om lekker te vinden/van te leven: ei
		בכר	bākar A: bikr	1069	degene die thuis gezag heeft over anderen (anderen tot zegen is of naar zijn hand zet) / voor een jong gezin: de zegen van God: eerstgeborene / eerstgeboren worden

¹⁸ Hierbij valt te denken aan wat God zegt in Jeshajahu (Jesaja) 49:15.¹⁹ Hier lijkt er al vroeg verwarring te zijn geweest over de juiste letter (vergelijk ook: Sumerisch *izi*, Turks: *isi*). De tweede en derde varianten zijn de oudste **Aramese** en **Fenicische** vormen. De **Fenicische** is waarschijnlijk ouder dan de bovenste, Hebreeuwse vorm. Het **Arabisch** kent een dergelijk woord voor vuur helemaal niet (voorzover mij bekend); voor het belangrijkste Arabische woord نار - *n'ur* zie [5135] en [215]. Het woord zou een leenwoord kunnen zijn vanuit het **Sumerische izi** (ook in **Turkse isi**).

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
			<i>bāmāh</i>	1116	huis van veel aanbedding / groot huis van aanbedding: berg of hoge plaats , i.h.b. berg of hoogte voor aanbedding
			<i>bēn</i> PS: <i>bin</i> Ak: <i>binu</i> A: <i>'ibn</i> ²⁰	1121	nakomeling van het huis (= familie!) / van vader: zoon , ²¹ kleinzoon , lid van een groep in meerv. ook: een heel volk dat van een patriarch afstamt
			<i>bānāh</i>	1129	(het huis voor) je nageslacht eren: bouwen
			<i>bā'al</i> PS: <i>ba'l</i> Ak: <i>bēlu</i> A: <i>ba'l</i>	1166-1169	in huis / in de familie de geziene ²² leider: echtgenoot, meester, eigenaar (i.h.b. v. slaven)
			<i>boqer</i> (<i>bāqar</i> <i>bāqār</i>)	1242 (1239-1241)	het 'huis van God'; de zon gaat op / [de tijd] wanneer de familie opgaat naar de ander/ Ander (God): zonsopgang, morgen (en activiteiten die vooral 's morgens gedaan werden, zoals God dingen vragen en ploegen)
			<i>bar bār</i>	1250	het huis van God: open veld ; het graan dat daar groeit (oorspronkelijke huizen waren ook gebouwd van riet- / graan-achtige stengels)
			<i>bōr</i> (<i>borit</i>) <i>bar</i>	1252-1253 (1305 / 1262 Pred. 3:18) vgl. 1287	het Huis van/verbonden met God is zuiver als schitterend metaal of kristal: boor is een metaal met kristal-gelijkende mineralen, voornamel. van niet-aardse oorsprong; <i>boorwater</i> en <i>borax</i> worden al heel lang gebruikt als reinigings smiddel voor vuile handen resp. om metaal te zuiveren / oxidatie te voorkomen bij het smelten of solderen van zilver en goud
			<i>bārar</i>	1305	⇒ zuiveren, selecteren, polijsten, kiezen, reinigen of laten stralen, testen, bewijzen
			<i>bārāh</i>	1262 vgl. 1250 2274	het huis waarin God woont (de tempel, ons lichaam) of het huis/lichaam van een ander eren/verheugen/laten leven: eten, te eten geven (i.h.b. van brood/koeken [1250!]), voeren, vlees geven ; ook: kiezen ?

²⁰ De Arabische vorm lijkt aan te geven dat het van oorsprong om een nakomeling van 'ab - vader gaat.

²¹ Ernst E. Ettich (in: *Hebräisch – ein uraltes Hieroglyphensystem*, 1951) verklaart het parallelle בַּת - *bat* - dochter als dat je je huis moet afsluiten om een dochter te beschermen („Tochter, zusammengesetzt aus den Hieroglyphen Haus, Kreuz (Abschließung). Derjenige, welcher eine Tochter hat, muß sein Haus abschließen, es behüten, bewachen.“, p.16; deze notie is bekend uit de Bijbel – vgl. bijv. Hooglied 8: 9). Het meervoud בנות - *banot* maakte duidelijk dat בַּת - *bat* werkelijk een vrouwelijke variant is van *ben*.

²² 'Gezien' in de zin van dat men 'tegen hem op kijkt'. Vergelijk wat ik bij de bespreking van de noties en symbolen zei over de 'ajin als een letter van (gericht zijn op) het uiterlijk (in tegenstelling tot de 'aleph, die over een fundamentele kwaliteit gaat). Ook de interpretatie van de 'ajin als *ghajin* is hier mogelijk: de leider die het huis / de familie omhult, d.w.z. beschermt.

²³ Fürst zegt van een vorm *bōr* dat de *wav* erin oud is; hij zegt dit echter niet van een overduidelijk verwante vorm met een *patach* met de betekenis: *in a moral sense, tried, approved, pure, clear*; de Bijbelse vorm is zonder die *wav*. Gesenius zegt hierover niets en koppelt *bōr* als *purity* en specifiek als *cleanness of hands ... figuratively for innocency* min of meer aan *bōr* als *that which has a cleansing property: lixivium, alkali* .... met verwijzing naar [H1287]. Zie ook de bespreking van deze woord-familie, in de tekst na deze tabel.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	ברית	<i>berith</i>	1285 1286	in het teken dat de Ander (God) geeft [zijn] / in Gods handtekening zijn / het teken dat God geeft aan Zijn huis (familie) / aan het huis (m.n. van Israël) geeft God een teken / zuivere (vgl. <i>bōr</i>) hand teken(ing): verbond ²⁴
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅 𐤁𐤀𐤅	ברך برك -nch ²⁵	<i>bārakh</i> A: <i>bāraka</i> A/G: <i>berk</i>	1288- 1291	in Gods geheven (rechter) hand zijn / (in je huis / met je lichaam een ander/ de Ander zegenen / verwelkomen (in je huis) een ander die gezag heeft (God, heerser of priester)): knielen, knie, zegening, zegenen, prijzen
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	ברק	<i>bāraq</i> ²⁶	1299- 1301	(even) laten stralen (vgl. <i>bārar</i>) als de opgaande zon / in Gods licht: bliksem / weerlicht
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	בשר	<i>bāsār</i>	1320	het huis voor het leven (palmboom als symbool van leven) van de Ander: lichaam ook: knecht die bijv. goed nieuws overbrengt
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	גְּבַל	<i>gebal</i>	1380- 1381	de voet van het huis van de Leider: berg (de gelijknamige Fenicische stad heette in het Grieks Byblus)
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	גִּבְעָן	<i>gibbēn</i>	1384	je krijgt een kromme rug (kromme aardse tent) van met je kinderen lopen / voet in hun tent zetten: met kromme rug, gebocheld
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	גִּבְנוֹן	<i>gabnon</i>	1386	wat er uitziet als een gebochelde / voet van het huis van leven dat doorgaat: (ronde) bergtop
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	גִּוּדָד	<i>guwd</i> <i>gādad</i> <i>Gad</i>	1410- 1418 1464	je voet tegen (de scharnierpin van) de deur zetten: [met kracht] binnenvallen (invasie) [dit werd vaak gedaan in] een troep/horde
𐤁𐤀𐤅 ²⁷	𐤁𐤀𐤅	גְּדוּל	<i>gadal</i> <i>gādol</i> <i>godel</i>	1419- 1420 1431- 1433	de voet of stok die binnenkomt bij de leider / voet/staf van een leider die binnenvalt: groot (in lengte, aantal, ...), machtig, invloedrijk, hoog, oud (worden)
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	גָּהָר	<i>gāhar</i>	1457	de voeten of heersersstaf aanbidden van de hogere ander: neervallen/ zich uitstrekken (in aanbidding)
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	גֹּר	<i>gur / ger</i>	1481/ 1616	gaan naar (de tentpinnen van) de ander: rondreizen / reiziger/vreemdeling
𐤁𐤀𐤅	𐤁𐤀𐤅	גַּמַּל	<i>gimel</i> <i>gāmāl</i> ²⁸	1581	(beest met grote) voet(en), die veel water kan meenemen, waarop je een leider vervoert / voet(en) voor een (machtige) leider: kameel

²⁴ De hier gegeven beschrijvingen zijn alleen additionele associaties. Volgens een gebruikelijke en meest waarschijnlijke etymologie komt *berit* van *bārāh* – samen eten (als vorm van het gezin van de ander eren).

²⁵ A/G = Amhaars/Ge'ez.

²⁶ *Baraqu* in het Sumerisch. In het Akkadisch is *baraq*: een ram (lichaam van een wezen dat 'opgaat' in de zin van dat hij stoot met zijn hoorns die omhoog staan en in de zin dat hij hoog oprijst op de bergen).

²⁷ Volgens Fürst had de oudste vorm de *wav* niet. De Samaritaanse *Torah* heeft hem (soms?) wél waar de MT hem niet heeft (o.a. in Deut.26: 8).

²⁸ De naam *gammal* voor dit dier komt ook al in het Akkadisch en Sumerisch voor, daar vaak voorafgegaan door het determinatieve symbool *ANSHE* (niet uitgesproken) voor zoiets als 'spullen', vergelijkbaar met ons 'pak' in 'pakezel', soms in combinatie met een woord voor (zand)zee; de kameel was reeds in het 3^e millennium BC in het M.O. bekend als lastdier voor woestijnreizen, i.h.b. voor welgestelden (er wordt soms beweerd dat hij pas later is gedomesticeerd, maar dit is wat de archeologie via taal en afbeeldingen aantoont).

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁	גֶּפֶן	<i>gephen</i> ²⁹	1612	kromme stok biedt opening naar vruchten/zaad / 'transporteert' de mond van je kinderen (doet hen lopen): wijnrank, druif, fruit
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁	דָּבָר	<i>dābhar</i> <i>dābhār</i>	1696- 1697	door een woord te spreken kom je a.h.w. bij de ander/Ander ('in zijn/haar huis') binnen; ook: een ding (waarmee je a.h.w. binnenkomt)
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁		<i>Tigre:</i> ³⁰ <i>dāgdāgā</i> <i>PS: d.gd.g</i>	vgl. 1413	ergens ingaande/bewegende voeten (herhaald, om de herhaling aan te geven): vertrappen, uitpersen (denk aan wijnbouw), tappen (in de zin van: met voet tikken)
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁	דָּד	<i>dad</i> <i>A: dad-ah</i>	1717	(naar de vormgelijkenis, ze zorgen dat een baby iets <i>binnen</i> krijgt, en volgens sommigen het idee van 'hangend'): vrouwelijke/ moederlijke borsten / voedende moeder ³¹
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁	דָּוִד	<i>dud dod</i> (David) <i>Ak: dādu</i> <i>A: dād</i>	1730- 1732	deur-aan-deur beweging-aan-beweging (of volgens de voorgaande: borst-aan-borst) verbinden / ingaan met een pin in de opening: verbinden, samenvoegen, samenweven, geliefde, pleegvader ³² ook: een geweven mand, korf
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁	דֶּלֶת	<i>deleth</i>	1817; vgl. 1802	wat hangt/beweegt aan een stok-constructie: een deur
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁	דָּם	<i>dām</i> <i>PS: 'adam</i> <i>Ak: damu</i> <i>A: dam</i>	1818	bewegende ('circulerende' zeggen wij) / uitstromende (uit een wond) vloeistof: bloed ; ³³ ⇒ ook: (rode) wijn ('beweegt' in het glas)
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁	דָּרַךְ	<i>dārakh</i> <i>derekh</i>	1869- 1870	bewegen voor de ander met de opgeheven hand: stappen, marcheren; weg ³⁴
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁	דָּרַשׁ	<i>dārash</i>	1875	bewegen naar de ander, naar de bron (van informatie): vragen, informeren naar
𐤁𐤓𐤁	𐤁𐤓𐤁	דָּשָׁא	<i>dāshā'</i> <i>deshe'</i>	1876 1877	beginnen met prominent voortbrengen / gaat in de borst (maag) van de os / ingaan tot de bron [van water] eerst [om alles te laten]: uitspruiten, groeien, groen worden, nieuw gras, vegetatie

²⁹ In het Akkadisch: *gupnu* (dezelfde medeklinkers; ik sluit niet uit dat de eerste u (Y) er oorspronkelijk al in zat: de wijnstok als stok in de grond – vgl. *wayin*; in dat geval is de betekenis vanuit de symbolen nog duidelijker, omdat de wijnstok een 'voet' is die ruimte en voeding ['levensadem'] geeft aan de druiven).

³⁰ Tigre is een Zuid-Semitische taal. Dit is één van de vele oude voorbeelden uit deze taalgroep die net zo kloppen met het oude (West-)Semitische schrift als de meeste woorden uit de andere Semitische talen.

³¹ Fürst vergelijkt ook דָּלַד - te drinken geven, bevochtigen, en het sanskrit *da-dhi* - melk, *dhē* - drinken en *dhajā* - een zogend kind. Hij noemt ook het Aramese synoniem דָּלַד, maar het is de vraag of dit niet etymologisch gerelateerd moet worden aan *thad / shad*, dus in oorsprong דָּלַד - zie aldaar.

³² Fürst legt uit dat de oorspronkelijke stam hiervan mogelijk דָּד - *daw* is (hechten, weven, samenbinden); dit zou vanuit de oude symbolen zeer goed verklaard kunnen worden als: ingaan met een pin, als in oorspronkelijk naai- en weefwerk.

³³ Mogelijk ook via de connotatie van bloed en de ziel, die uiteindelijk 'ingaat tot (Gods) overvloed'.

³⁴ Vgl. Jeshu-jahu (Jesaja) 49: 11; 57: 14 en 62: 10.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤁 𐤀 𐤅	𐤁 𐤁 𐤅	הדר	<i>hādār</i>	1926	aanbidding/lof bij de deur van de ander: waardigheid, eer, majesteit, glorie
𐤅 𐤆 𐤅	𐤅 𐤆 𐤅	הוה היה	<i>hāwāh</i> later: <i>hājāh</i>	(1961)	je verwonderend en in verbondenheid (met anderen) kunnen aanbidden en vieren, dat is pas Léven, zijn (met), worden, ademen
𐤅 𐤆 𐤅	𐤅 𐤆 𐤅	הון	<i>hon</i>	1952	je (kunnen) verheugen in/over verbondenheid met je nageslacht is (de grootste): rijkdom, genoeg
𐤅 𐤆 𐤅	𐤅 𐤆 𐤅	הלך	<i>hālakh</i>	1980	leven (/aanbidden/vieren) met een herdersstaf in je rechterhand: wandelen, gaan ³⁵
𐤅 𐤆 𐤅	𐤅 𐤆 𐤅	הלל הלול حلال	<i>hālāl</i> <i>hillul</i>	1984 1974	de Leider der leiders aanbidden of je in Hem verheugen: stralen, vieren, prijzen, roemen in
𐤅 𐤆 𐤅	𐤅 𐤆 𐤅	הנה הן	<i>hinneh</i> <i>hen</i>	2009 2005	uitroep/aanmaning als aan kinderen (𐤅) om goed op te letten (als zich verwonderend, met respect): kijk!, let op!
𐤁 𐤆 𐤅	𐤁 𐤆 𐤅	הורר	<i>har hor</i> <i>harar</i>	2022- 2023 2042	aanbidding in verbondenheid met God ([plek waar je] / [plek die] de Ander (God) met wie je verbonden bent aanbidt): berg, heuvel
𐤅 𐤁 𐤅	𐤅 𐤁 𐤅	הרה	<i>hārāh</i>	2029- 2030	vieren (blij zijn met) dat de ander leeft (blij is met jou): zwanger worden
𐤁 𐤁 𐤆	𐤁 𐤁 𐤆 𐤁 𐤁 𐤇	וּדָד יָדָד וד	<i>wad / ud</i> <i>wādād</i> <i>udad /</i> <i>jādād</i> <i>wadda</i>	3032 vgl. 1730- 1732	transpositie van du / daw (vgl. 1730-1732) - ingaan in verbondenheid / je tenten ingang-aan-ingang verbinden: verbonden/verenigd zijn, bijv. in nauwe vriendschap: gehecht zijn aan, liefhebben ³⁶
𐤅 𐤁 𐤆 𐤅 𐤁 𐤇	𐤅 𐤁 𐤆 𐤅 𐤁 𐤇	וּדָה יָדָה ودی	<i>wādāh /</i> <i>udāh /</i> <i>jādāh</i> <i>wada</i>	3034 (I) vgl. 3032	wādāh & hiph'il van jādāh: een geliefde persoon (Persoon) eren/aanbidden: prijzen, erkennen, noemen, danken, je uitdrukken, be-/erkennen, belijden (bijv. Gods Naam), vieren, verheerlijken; ook: je hand bewegen in (/ Hij geeft dat je ingaat tot) vreugdevolle aanbidding: lofprijzen (vgl. ook הַיְדָה / הַיְדָה - hujedāh [1960] - loflied); ook: [zich] neerwerpen
𐤅 𐤁 𐤆	𐤅 𐤁 𐤆 𐤅 𐤁 𐤇	וּדָה יָדָה ودی	<i>wādāh /</i> <i>udāh /</i> <i>jādāh</i> <i>wada</i>	3034 (II) vgl. 3384	(je verheugen in) een pijl of speer die ingaat (zodat je kan leven): (neer)werpen, schieten

³⁵ Zie ook onder *lā'akh*. Er is een verklaring mogelijk die verwijst naar de uitgestrekte arm/hand van de leider die zegt: „Ga!”, daarbij mogelijk een richting aangevend, zoals bijvoorbeeld God tegen Abraham zei in het gedeelte (de *Parashah*) uit Genesis (12:1–17:27) dat wel '*Lekh lekha*' (לך-לך) wordt genoemd – dus wandelen/gaan omdat je gezonden bent.

³⁶ Zie ook Fürst's woordenboek (Julius Fürst (Samuel Davidson, vert.), *Hebrew & Chaldee Lexicon to the Old Testament*, Bernhard Tauchnitz, Leipzig / Williams & Norgate, London/Edinburgh, 1885) hierover, p. 540-541. E.e.a. is ook nauw gerelateerd aan het Sanskrit *wad* - spreken, vertellen en *wand* - prijzen, zegt hij. Zie ook bij *wādāh* [3034] en *wādā'* [3045], die duidelijk hieraan te relateren zijn.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
			<i>wāda'</i> <i>jāda'</i> ³⁷	3045-3047	verbondenheid (zie 3032) zien / de scharnierpin van de deur 'zien': de ander en z'n tent/lichaam ³⁸ ontdekken, (diepgaand) kennen, vertrouwd zijn met (persoonlijke ervaring!); de latere vorm ook: een hand (-beweging) (voor ogen) zien: zien ; <i>hiphil</i> (vgl. 3034 (II)): een pijl/doorn doen/zien ingaan: iets ergens in steken, iemand met doorns kastijden
			<i>wachad</i> <i>'echad</i> <i>jachad</i> ³⁹	259 3162	de pin bij de deurpost blijft stabiel/vast [zelfs met alle beweging van de deur] en houdt de deur en wand bij elkaar : 'één'
			<i>wajin</i> <i>jajin</i> A: <i>wajn</i>	3196	vrucht aan een zijarm (zijtak) van een stok in de grond (wijnstok): druif; wijn; wijnbouw
			<i>walad</i> <i>walat</i> <i>jalad</i> ⁴⁰	3205 3206	de pin/zijtak van de leider (man) die ingaat / die omhuld wordt: geslachtsgemeenschap ⇒ verwekken, in verwachting zijn, baren, voortbrengen ⇒ kind
			<i>wārad</i> <i>warada</i> <i>jārad</i>	3381	de tentpin van de ander in laten gaan / de verbondenheid met God ingaan: laten zakken, afdalen, arriveren, aankomen, opdraven, gevonden worden

³⁷ Zoals eerder vermeld, zijn de woorden die oorspronkelijk met een *wav* begonnen ooit aangepast en beginnen nu met een *jod* of een *andere letter*. Dit is daar een van. Merk op dat de latere vorm *jāda'* geïnterpreteerd kan worden als: de hand zien - zien wat je moet doen, geheel in lijn met de Babylonische / rabbijnse visie-verschuiving richting 'werken'. In sommige afgeleide woorden zoals *todah* (תודה [8426] - belijdenis, dank aan God) is de *wav* er nog wel. De stam is waarschijnlijk verwant aan het Sanskrit *wid* – wat gezien wordt als de basis van ons *weten*, Gotisch *witan*, Latijn (*di*)*videre*, etc.

³⁸ Wat betreft de lichamelijke kant, kunnen *tentpin* en *deuropening* ook fysiek lichamelijk worden gezien, wat de 2^e betekenis: 'seksuele gemeenschap hebben' ogenblikkelijk duidelijk maakt. Vergelijk het taalgebruik in het Eerste Testament, bijv. in Ruth 4:13: „hij (Boaz) ging tot haar in...”
Vergelijk *Arabisch: wadād* - liefde, vriendschap.

Beide betekenissen zijn gekoppeld aanwezig in de eerste keer dat dit woord in de Bijbel voorkomt, in Genesis 3: 5, 7, waar Adam en Eva ('*Adam en Chuah/Chawwah*) letterlijk hun pin en opening zagen en 'bemerkten' (NBG) dat ze naakt waren. Opvallend is in die context dat het woord טוב - *tobh* - goed, letterlijk gezien kan worden als: 'omhulling van de lichaams-pin' en רע - *ra* - kwaad als: 'de ander zien'. Als pastoraal werker weet ik dat het bij pornografie gaat om het zien (afstand!) en bij goede gemeenschap om elkaar verwelkomen en als het ware omhullen (ook geestelijk).

Overigens geeft de verklaring uit de tabel ook direct het verband met het synoniem דעת - *da'at* (1847) weer.

³⁹ In het Arabisch nog steeds *وحد* - *wachada*. Zie ook: André H. Roosma, '*God is één!*' *Accede!* webdocument, mei 1993 (met belangrijke toevoeging uit 2011). Zie ook Exodus 21: 2-6.
Vergelijk: *jachad* - geslachtsgemeenschap - 'met je zijtak of pin het vlees/lichaam ingaan' (vgl. de fysieke verklaring bij *jāda'*).

⁴⁰ Gesenius brengt in zijn *grammatica*, 1.2 § 19., deze laatste twee woorden etymologisch met elkaar in verband. Het Proto-Semitische origineel was waarschijnlijk WLD. Het Engelse *to weld* (lassen) en *wild* kunnen qua origine zeer wel hieraan gerelateerd zijn.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
			wārāh jārāh	3384 vgl. 8451	in verbondenheid met God leven (God geeft dan regen, laat je pijl doel treffen en onderwijst je over het leven): (be)regenen, werpen/mikken/raken, instrueren/onderwijzen; iets/ een ander zijn doel laten raken met een pijl de ander 'aanbidden': mikken, zijn doel raken; werpen, schieten ; de wijnstokken van de Ander laten leven: (be)regenen, overstromen ⁴² / <i>hiph'il</i> : 'n ander zijn doel <i>doen</i> raken/ <i>doen</i> leven: onderwijzen, aanwijzen, tonen, richting aangeven, instrueren ⁴³
			wāted jāted A: watad	3489	pin in ondersteuning/constructie van een deur / pin om een kruis mee in te gaan: nagel / grote spijker / (tent)pin / scharnierpin
			zābach	2076- 2077	snijden in het lichaam's vlees: slagersmes / slachten
			zāhābh	2091	het metaal (van de grote messen) in de tent/ het huis van aanbidding (de tabernakel/ tempel) / het kostbare/schitterende in het aanbiddingshuis: goud
			zajith zeithan A: zaytun zait	2132 2133	teken als van een metalen (i.e. schitterende) tent pin (oorspr.: זרת) of van een metalen hand-decoratie: (schittering/glans ⁴⁴ en daaruit:) olijfolie, olijfbom, olijf (noot: in lampen / voor verlichting werd vooral olijfolie gebruikt)
			zākhar zēker zakhār	2142- 2145	kostbaar achten de zegenende hand van God / het instrument om een ander te zegenen en de Ander -God- te eren: (hardop) gedenken (wat God gedaan heeft) / een 'instrument' hebben om een ander te zegenen (en de Ander te eren): mannelijk ⁴⁵
			zāman zemān	2163- 2166	wat voortkomt uit veel olijfolie [hebben voor lampen] / al veel graan geoogst hebben: tijd [maken voor iemand/iets], afspreken, seizoen
			zānāh	2181	wat voortkomt uit (edel)metaal (i.e. afgodsbeelden) aanbidden: afgoderij, hoererij plegen (vooral geestelijk)

⁴¹ Oud Zuid Arabisch en Ethiopisch *wrw*, Ugaritisch *iri*, Eblaitisch: *warum*. In het Arabisch kon ik geen parallele vorm vinden; wel *fawwārah* (dus met een *opening* er nog voor) - bron, fontein, hetgeen aansluit bij het *beregenen*. In het Akkadisch was er *erā* of *irā* - zij-aan-zij (positionering).

⁴² Fürst (p.607) vermoedt dat deze vorm getransponeerd is van רַוַּה - *rawah*, dat zich vanuit de oude symbolen nog duidelijker laat verklaren als: Gods wijnstokken laten leven.

⁴³ Fürst (p.606/-7) legt hier een verband met אָרָה / אָרָא - *gloeien / branden / licht* (אֹר) *geven/brengen*.

⁴⁴ Denk ook aan het *vflammende/flikkerende zwaard* van de engel die de toegang tot het paradijs bewaakte – Genesis 3: 24. Het is hier niet 100% duidelijk of de *zan/zajin* oorspronkelijk met de olijf en olijfolie was verbonden en met de ontdekking van metaal (brons, in eerste instantie) ook daarvoor (en met name voor een zeis of zwaard) kwam te staan, of dat de etymologische lijn eventueel precies andersom liep.

⁴⁵ Een alternatieve interpretatie/reconstructie is: een zwaard of een zeis in de (regerende) hand van een ander (geven); hem zodoende toerusten; want door hardop Gods daden te gedenken geef je geestelijk-emotioneel een zwaard om te overwinnen, of een zeis om te oogsten, in iemands hand.

De tweede betekenis refereert ook aan deze bekrachtiging door God. Het is mannelijk, je kracht in God te vinden! En daarnaast, een mannelijk 'tool' hebben is bedoeld om een ander te zegenen (& de Ander te eren).

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
			zāra'	2232	de zeis van de ander zien (iets doen met het oog op het maaien): zaaien, zaad of vrucht opleveren , <i>niphal</i> : gezaaid/bevrucht worden
			chābhar	2266-2269	je grens (huid/wand) tegen het huis/lichaam van een ander aan / de tentkleden van het (grote) huis van God (de tabernakel): samenvoegen, verenigen
			chag	2282	je vlees of je tentkleed voeten geven: op pelgrimage gaan, feest vieren, feest
			chad	2299	de huid / het vlees / de wand ingaand: scherp
			chāwāh	2331 2421?	je ribbenkast – de buitenkant/huid/ het vlees van je 'tentharingen' (ribben) – 'vieren' / laten dansen: ademen, leven
			chul	2342 2343	de grens van de tentpinnen van de leider/herder: een cirkel; dansen (in een cirkel), draaien (ook innerlijk, van pijn of weeën)
			chor	2356	een soort tent (tentkleed en pinnen / tentkleed van verbond) van God: holte, grot ; (vgl. <i>hor</i> [2022, -3] - berg, en Ex. 33: 18-23)
			chai PS: <i>chaiah</i>	2416-2417	(als iemands) huid (nog) beweegt/'werkt' (vooral van z'n pols/arm) ⁴⁶ , is er leven in hem
			chaiā Ar. <i>cheiva'</i> PS: <i>chaiah</i>	2416 2423	vlees met poten dat leeft: dier, beest; levend wezen
			chaiah Ar. <i>chaia'</i> PS: <i>chaiah</i>	2418 2421-2422	(zie vorigen): leven (werkwoord)
			chajil	2428-2429	leven als een leider / de (ruime) limieten van de hand van een leider (wat hij kan doen): kracht, macht, rijkdom
			chākham	2449-2450	de grenzen van onze menselijke macht (erkennen) / (gezien als afgeleid van <i>chaikhām</i>): leven als (vorsten en priesters) met opgeheven hand(en) (rein): wijs (zijn) ⁴⁷
			chokhmāh	2451-2452	de grenzen (beperkingen) van onze menselijke macht (erkennen en) vieren: wijsheid ⁴⁸
			challon	2474	wat lijkt op, of wat voortkomt uit, een grote en een kleine stok in een wand: raam
			cham	2525-2527	natte (bezwete!) huid: warm, heet
			chomer chēmar ⁴⁹	2563-2564	tentkleed vol van de overvloed (bijv. aan graan) van de Ander (God): vat van ca 300 liter ; grens/huid tegen het water van de Ander/ander (nl. om een huis of boot waterdicht te maken): mortel, bitumen, asfalt, pek
			chēmet	2573	ding van huid voor water / huid die water tegenhoudt: waterzak

⁴⁶ Vergelijk het gebruik van ons woord 'pols' in medische kringen; bijv. iemand die 'geen pols heeft' is dood. Vgl. ook: *Chinees*: 持- *chi* - leven, 氣- *Qi* - levensadem.

⁴⁷ Ook -heel basaal-: het vlees zegent het water (wat het zo hard nodig heeft), als illustratie van wat wijs is.

⁴⁸ Zie ook het korte artikel: '[Wijsheid](#)', hier op de Hallelu-JaH website, april 2011.

Vergelijk de gerelateerde Arabische woorden *حاکم* - *chākīm* (heerser) en *حکیم* - *chakīm* (wijze/arts).

⁴⁹ Hiervan ook: [H2543] - *chamor* - ezels, of (max.) ezelslading aan graan of andere goederen.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤁 𐤍	𐤁 𐤍	חַנָּן	<i>chen, chan, chanan</i>	2580-2581, 2603-2604	de huid van je (klein)kinderen (aanraken): vriendelijk buigen ; nieuw leven voor het vlees / leven/gewas op de grens (met de woestijn): oase (was een verrassing in de woestijn); nieuw leven voor het vlees: genade ⁵⁰
𐤁 𐤍 𐤍	𐤁 𐤍 𐤍	חַסַּד (خُذ حُسد)	<i>chāsad chēsēd</i>	2616-2617	toegang bieden/krijgen tot de grens om de Boom des Levens / het vlees krijgt toegang tot het leven / [de rol van] een palmboom (pilaar/kolom) als deurpost (tussen wand en deur; zie bij <i>wachad</i>): houdt bij elkaar, biedt bewegingsvrijheid / de tegenwerkende 'rok' (dode takken) van de (eigenwijze) palmboom bewegen/weghalen: niet eigenwijs zijn maar: loyaal, trouw, vriendelijk zijn, genade , ⁵¹ vriendelijkheid, trouw ; <i>pi'el</i> : het tentkleed van de palmhut ingaan: je nek of hoofd buigen ⇒ vermaand worden; schaamte
𐤁 𐤍 𐤍	𐤁 𐤍 𐤍	חַפָּף	<i>chāphaph</i>	2653 vgl. 2645 2348	een tentkleed over een opening / tegen wind: bedekken, afschermen, overdekken
𐤁 𐤍 𐤍	𐤁 𐤍 𐤍	חַסַּד חַצַּד حُصد	<i>chāsad chatsad chatsad</i>	vgl. 2673	een deur maken in een wand van riet / de wand of het 'vlees' van het koren ingaan: het snijden van maaien ; kort/in tweeën snijden of verdelen ; ook, fig.: snijdende opmerkingen maken
𐤁 𐤍 𐤍	𐤁 𐤍 𐤍	חֹק	<i>chōq</i>	2706 vgl. 2708	tentkleed/grens, met pinnen opgezet: veilige begrenzing ⇒ inzetting, voorschrift
𐤁 𐤍 𐤍	𐤁 𐤍 𐤍	חַרָּה	<i>chārāh</i>	2734	het vlees waarmee je God aanbidt: branden, ontsteken (oorspronkelijk vooral v.e. offer) ⁵² ⇒ ook: gloeien, warm worden, laaien (van kwaadheid of jaloezie)
		חַרְוֹן	<i>chārōn</i>	2740 vgl. 2734	wat voortkomt uit <i>charah</i> : kwaadheid, hitte, brand, vuur
𐤁 𐤍 𐤍	𐤁 𐤍 𐤍	חַשָּׁב	<i>chāshabh</i>	2803	de wand van een bronput (lett: bron-huis) vereiste: ontwerpen, nadenken, uitvinden, plannen, tellen, beoordelen
𐤁 𐤍 𐤍	𐤁 𐤍 𐤍	חֹשֶׁן	<i>choshen</i>	2833	(extra) lap of plaat verbonden met de borst en daar vóór komend: borstlap, borstplaat (onderdeel van de kleding van de hogepriester; deze lap van het verbond bracht symbolisch de nakomelingen van Israël naar voren tegenover God)

⁵⁰ Het begrip genade is vanuit de symbolen ook te begrijpen als: een afschermend tentkleed (tegen de felle, brandende zon) voor je kinderen. Het geeft hen ruimte om te spelen en op te groeien, zonder levend te verbranden.

⁵¹ Opvallend is, dat het Arabisch dit woord – voorzover ik weet – niet kent; zeker niet in positieve zin (alleen als schaamte of be-schamen, en dan is de middelste letter een *dad* of wat in het Arabisch overeenkomt met de *shin* in het Hebreeuws). De positieve betekenis is tamelijk uniek voor de God van de Bijbel! Zie ook de korte studies '[Wat God JaHUaH over Zichzelf zegt](#)', januari 2012 en '[Pesach \(2\) God opent de weg ten leven](#)', april 2012, hier op deze [Hallelu-JaH website](#).

⁵² Ook de interpretatie: 'de ontzagwekkende verschijning van God' (Die verschijnt in laaiend vuur!) is mogelijk.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤊𐤍⊗	𐤇𐤑⊗	טבל	tābal	2881	het lichaam van de leider / van de staf omgeven: (in)dopen
⊙𐤍⊗	⊙𐤑⊗	טבע ظبع	tāba' A: z.abagh	2883	de omhulling van het huis / van het lichaam (de tekens op een schild of ring) laten zien: een zegel indrukken, verzegelen, inzakken
𐤒𐤆𐤑⊗	𐤒𐤑𐤑⊗	טהור ⁵³ טהר	tāher tāhor tehor tohar	2889- 2892	God is gekleed in (omgeven door) licht (glorie); dus: de te-aanbidden-'omhulling' van (verbonden met) de Ander: schijnen, stralen, licht, schoon of puur worden of zijn
𐤍𐤆⊗	𐤑𐤑⊗	טוב	tobh	2896- 2898	omgeven door zekerheid/verbondenheid van thuis / van binnen: goed ⁵⁴
𐤑𐤆𐤑⊗	𐤑𐤑𐤑⊗	טויה טوی	tāwāh A: tawa tawiya	2901 cf. 4299	de tentpinnen met je hand omhullen: teza-men rollen, draaien, oprollen, omhullen, verbergen, begraven / je tentpinnen (ribben, botten die zichtbaar zijn geworden) omhullen: hongerig zijn, vasten
𐤊𐤆⊗	𐤇𐤑⊗	טול	tul	2904	omgeven door de tentpinnen van de leider: i.e. leven in zijn huis: thuishoren / (fysiek): (aanbiddend) zich neerwerpen / <i>hiphil</i> : neergegoid worden
𐤑𐤆𐤑⊗	𐤑𐤑𐤑⊗	טוש	tus	2907	cirkelen om de takken van een palm: fladderen, rondvliegen
𐤊⊗	𐤇⊗	טל	tal	2919 2920	de omhulling van de herder(sstok): dauw
𐤇𐤑⊗	𐤑𐤑⊗	טנא	tene'	2935	een omhulling / geweven mand voor eerste-klas (?) fruit of graan: mand, korf (o.a. in Deut.26)
𐤒𐤆	𐤑𐤑	יד	jad	3027- 3028	de open of bewegende (actieve, werkende, gevende) hand of arm ; ook: zijtak (bijv. v.e. rivier)
𐤑𐤆𐤑	𐤑𐤑𐤑	ידה	jādāh	3034 (III)	werkwoord afgeleid van jad - hand: pakken, je hand ophouden, (een object) werpen overige betekenissen: zie bij <i>wādāh</i>
𐤒𐤆𐤑	𐤑𐤑𐤑	ידיד	jedied	3039 vgl. 1717, 1730	met wie je hand-in-hand loopt / in wie je '3 ^e hand' ingaat: geliefde, liefelijk
𐤍𐤑	𐤑𐤑	יהב	jahābh	3052	thuis vreugde geven: geven, voorzien, komen
𐤑𐤆𐤑	𐤑𐤑𐤑	יונה	jonah	3123- 3124	Hij geeft verbondenheid (verbond met God) aan het nageslacht dat aanbidt: ⁵⁵ de Geest van God, gesymboliseerd door de duif – de hand op de tentpin die het zaad 'aanbidt'
𐤑𐤆𐤑	𐤑𐤑𐤑	יחש	jāchas	3187	de takken in de 'schort' van een palmboom vertonen een duidelijke sequentie van 'generaties' (<i>vaak hithpa'el</i>): zich geneaologisch laten registreren / g. geregistreerd worden

⁵³ Vgl. אור 'or - licht. Er zijn ook geassocieerde woorden met *tsade* (glimmende olie) of *zajin* (idem, of metaal).

⁵⁴ Hiervan afgeleid: יטב - *jātabh* – Hij geeft dat het goed is: voorspoedig zijn.

⁵⁵ Denk hierbij ook aan de rol van de duif in de geschiedenis van Noach, die van Jezus, en de naam van de profeet Jona(h) en diens rol voor Ninevéh. De duif komt vaak op (is verbonden met) plaatsen waar veel mensen samenkomen.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
יָמִין	יָמִין	יָמִין	<i>jāmin</i> PS: <i>jamin</i> Ak: <i>imnu</i> A: <i>jamin</i>	3231-3233 vgl. 4326 8486	de hand van overvloed voor je kinderen: rechterhand, rechts kiezen, rechts(af) gaan (ook: zuidelijk)
יָסָר	יָסָר	יָסָר	<i>jāsar</i>	3256	de (zweepende, gedoornde) tak van de palmboom van de Ander / God: tuchtigen, kastijden, corrigeren, instrueren
יָקָר	יָקָר	יָקָר	<i>jāqar</i>	3365	de hand die opgaat naar God: op waarde schatten, waardig zijn, kostbaar zijn
יָרָא	יָרָא	יָרָא	<i>jārē'</i> <i>jir'ah</i>	3372-3373 3374 vgl. 7200	geef de ander eerst/ let eerst op/ ding eerst naar de hand van de Ander / Hij (God) ziet [7200] ⁵⁶ / God geeft prominent / God geeft prominent vreugde/ontzag/leven (en dus moeten wij): 'vrezin', respect tonen
יָרָה	יָרָה	יָרָה יָרָה	<i>jārāh</i>	3384	zie bij <i>wārāh</i>
יָרַח	יָרַח	יָרַח	<i>jerach</i> <i>Jerach</i>	3391 3392	hij geeft/leidt Gods tentkleed (i.e. het sterrenfirmament): de (nieuwe) maan
יָשָׁב	יָשָׁב	יָשָׁב وَيْسَب	<i>jāshabh</i> <i>waṭaba</i>	3427 vgl. 7673-7676	Hij geeft / verbonden met je opgerichte tent: zitten, wonen, verblijven, settelen (voorbereiden op een huwelijk) (enthousiast) springen (Himjaritisch: zitten)
יָשָׁע	יָשָׁע	יָשָׁע	<i>jāsha'</i> <i>jasha'</i>	3467-3468 vgl. 8191	de hand die naar voren komt (die uitgestoken wordt) zien / Hij geeft een bron/drinken in zicht: redden; gered worden; redding, veiligheid (droogte was vaak de grootste bedreiging!)
יָשָׁר	יָשָׁר	יָשָׁר يسر	<i>jāshar</i> <i>jēsher</i> <i>jāshār</i> <i>jasar</i> <i>jasira</i>	3474-3477	de hand die naar voren komt (die uitgestoken wordt), van God: oprecht, recht, juist (zijn) de bron van God bij de hand: effenen, geëffend, recht/vlak zijn, voorspoedig zijn, gemakkelijk (zijn/maken), florerend
יָשַׁע	יָשַׁע	יָשַׁע	<i>kebhes</i>	3532	de zegen over je huis met leven (als vlees, kaas, wol en offer): een ram, lam of schaap
יָשַׁע	יָשַׁע	יָשַׁע	<i>kibhsāh</i> <i>kabhsāh</i>	3535	de zegen over je huis met leven, voor de aanbedding: een ooi (om te kunnen offeren)
יָשַׁע	יָשַׁע	יָשַׁע	<i>kohen</i>	3548-3549	de zegenende hand die aanbedding laat voortduren/leven / die (je nageslacht) voorgaat in aanbedding (zodat God nieuw leven kan geven): priester
יָשַׁע	יָשַׁע	יָשַׁע	<i>kol</i>	3605 3606	de zegenende hand van de Leider maakt alles: compleet, heel, geheel ⁵⁷
יָשַׁע	יָשַׁע	יָשַׁע	<i>kālāh</i>	3615 3617	⇒ compleet maken, voltooiën, afronden, beëindigen; vervulling, voltooiing, einde, beëindiging
יָשַׁע	יָשַׁע	יָשַׁע	<i>kallāh</i>	3618	vrouw die compleet is en jou of je gezin compleet maakt: bruid, schoondochter
יָשַׁע	יָשַׁע	יָשַׁע	<i>kelii</i>	3628	maakt je hand a.h.w. meer compleet: werktuig, gebruiksvoorwerp, artikel, vat, wapen; juweel, sieraad

⁵⁶ Vergelijk dat de naam יְרֵאִיָּה - Jir'i-jah (Irijah) (in Jirme-jahu / Jeremia 37: 13-14) door sommige woordenboeken verklaard wordt als 'JaH vrezend' (van *jir'ah* [3373]), door anderen als 'JaH ziet me' (van *ra'ah* [7200]).

⁵⁷ Zie ook het korte artikel: ['De Zegenende Hand van God brengt alles tot volheid'](#), op deze Hallelu-JaH site, 4 aug. 2012.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
			<i>kānāph</i>	3671 3670	wat voortkomt uit een machtige hand en lucht kan verplaatsen: vleugel (ook overdrachtelijk gebruikt voor een hoek of flap van kleding, een deel v.e. gebouw, e.d.); ook (wat die vleugel met lucht doet): opzij geduwd worden
			<i>kēs kissēh kissē' kāśāh</i>	3676 3677 3678 3680 vgl. 5440 5521 5526 7900 7931	de zegenende (gezags)hand van de palmboom die aanbidt: de palmboomkruin als troon van de Engel van JaHUaH: troon , en: koninklijke waardigheid, macht / ook, bij vergelijking: het (maan)licht dat door die kruin schijnt: feest van volle maan / die palmtakken boven je of om je heen als hut of kleding: bedekken, beschermen
			<i>kaph</i>	3709	de hand (van gezag) open: palm van de hand / zegenen met wind: [blazen door te waaieren met] een palm blad
			<i>kherub</i>	3742- 3743	de zegenende hand/vleugel van God (de Ander) over Zijn verbondshuis / voor de veiligheid/bescherming van Zijn huis: cherub of engel
			<i>kārat</i>	3772 vgl. ook 3774	een teken van de zegenende hand van God: (een verbond) sluiten (meestal: door stukken vlees af te snijden en te offeren, zo die dieren te vernietigen/executeren) ⁵⁸
			<i>kesebh</i>	3775	de zegen met leven over je huis: een jong schaap (m.n. als offer)
			<i>kātabh</i>	3789- 3792	een regerende/zegenende hand (iemand met autoriteit/kennis) tekent op de steentablet (/ lichaam/ huid/vel/ perkament?/ tentdoek): schrijven
			<i>lo'</i>	3808 3809	een herdersstaf vóór een os: nee, niet, geen, noch
			<i>lā'akh</i>	- vgl. 1980 3212 7993	de leider's eerste (d.w.z. rechter) hand van gezag: bevel, bevelen, zenden, uitvoeren, tot stand brengen, werken, dienen, „voorwaarts!” ⁵⁹
			<i>lebh</i> ⁶⁰	3820- 3821	de leider van je 'aardse tent' (lichaam): je hart (ook geestel.: de leider van binnen) ⁶¹
			<i>lāban</i>	3835- 3837	wat voortkomt uit / lijkt op een huis van een leider (huizen van leiders waren vaak van schitterend wit gekalkte stenen): (schitterend wit (maken), nobel, stenen maken; geestelijk ook : voortkomend uit het huis van de Leider – (na offeren en mikwah / genade ontvangen) ben je: rein → reinigen

⁵⁸ Zie bijv. Genesis 15: 18 – Gods verbondssluiting met Abraham, waarvoor Abraham enkele dieren in tweeën had gehouden.

⁵⁹ Dit is een mooi voorbeeld om het frequent wegvallen van bepaalde letters – hier de *kh* – te illustreren. Fürst geeft aan dat *לָךְ* gezien moet worden als stam of basis van *לָךְ*? [1980] - gaan, wandelen, komen, *לָךְ*? [3212] - wandelen en *לָךְ*? [7993] - werpen, en zelfs van *לָךְ*? [7971] - weg-/uitzenden (veronderstelt verwarring van *kh* en *ch*). Zie ook de voetnoot over *mal'akh*, iets verderop.

⁶⁰ In het Sumerisch: *libbu*.

⁶¹ Volgens Giovanni Semerano is dit, d.w.z. het overeenkomstige Akkadische woord *libbu*, de basis van het Duitse woord *Liebe*, het Latijnse *lubens*, het Engelse *love*, en dus impliciet ook voor ons woord liefde.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤀𐤌𐤍	𐤁𐤆𐤇	למד	<i>lāmad</i> ⁶²	3925	de herder zorgt voor veel beweging / laat veel dieren ingaan: trainen, leren, training
𐤏𐤁𐤐𐤏𐤍	𐤏𐤁𐤐𐤏𐤍	מועדה	<i>mow'ed</i> <i>mo'ed</i>	4150-4151	de overvloed van het verbond zien en ingaan tot aanbidding / veel tentpinnen zien bewegen (omdat velen met tenten optrokken naar een centrale plek) tot aanbidding: feest, feesttijd (van JaHUaH, voor heilige, feestelijke samenkomst), afgesproken plaats
𐤏𐤏𐤍	𐤏𐤏𐤍	מוץ	<i>mutš</i>	4160 vgl. 4671	veel/hard met een stok persen: onderdrukken, -er (ook: graan dorsen)
𐤏𐤏𐤍	𐤏𐤏𐤍	מלא מלא מלא	<i>mālē'</i> <i>mālā'</i> <i>melā'</i>	4390-4392 (4393-4396)	de overvloed van de herder voor zijn ossen: (ver)vullen, vol maken, voldaan zijn; vol
𐤏𐤏𐤍	𐤏𐤏𐤍	מלח ملح	<i>mālach</i> <i>melach</i> A: <i>malacha</i> <i>milch</i>	4414-4417	water op de herder z'n huid: [zweet], zout, zouten, inwrijven met zout, verdampen, tot poeder wrijven, ook: aantrekkelijk
𐤏𐤏𐤍	𐤏𐤏𐤍	מלח ملح	<i>mallāch</i> A: <i>mallāch</i>	4419	een leider/man met water op z'n eerste/eigen huid/vlees: zeeman
𐤏𐤏𐤍	𐤏𐤏𐤍	מלך ملك	<i>mālakh</i> <i>melekh</i> PS: <i>malik</i> Ak: <i>maliku</i> A: <i>malik</i>	4427-4430	machtige leider met opgeheven (gezags-) hand (die alles naar z'n hand zet / onder zijn hand heeft / kan zegenen): koning; als koning(in) (gaan) regeren ⁶³
𐤏𐤏𐤍	𐤏𐤏𐤍	מן	<i>mān</i>	4478	veel zaad/graan / veel wat zorgt dat het leven doorgaat: man(na) ⁶⁴
𐤏𐤏𐤍	𐤏𐤏𐤍	מנרה מנורה	<i>menorāh</i>	4501	lampen dragend (als licht-dragers - vgl. 5135 en 215) / leven voortbrengend vanuit God, voor aanbidding: (de grote tabernakel/tempel lampenstandaard) Menorah ⁶⁵

⁶² *Lamadu* in het Sumerisch.⁶³ Niet te verwarren met מלאך *mal'akh*: (af)gezant, boodschapper of dienaar (ook: engel) – mogelijk ook van לאך - *la'akh* – zie daar en ook bij *hālakh*; (en/of van מלא - *male' / melo'* (4390-3) – vol maken / volheid – letterlijk: 'overvloed/water van de Leider/Herder, de Eerste'; gerelateerd aan: מלה (4405-6) – *millah* – woord, spraak, uiting). Vergelijk מלאכיה *Mal'akhi-Jah* of מלאכי *Mal'akhi* – Maleachi de profeet, een speciaal soort boodschapper van JaH, de Allerhoogste.⁶⁴ De oude tekens zijn ook te interpreteren als: water/vloeistof voor je kinderen. Dat doet denken aan moedermelk. De smaak van het *manna* blijkt deze associatie te bevestigen. In Numeri 11: 8 staat dat die smaak was als לשד הששמן - *leshad hashshāmen*; letterlijk: naar/volgens de borst - vet/vloeistof; of, vrijer: vet sap (de Jewish Publ. Soc. vertaling vertaalt: 'rich cream' – zoets als: zoete slagroom). Rabbi Abraham H. Gottesman relateert het inderdaad aan borstvoeding en aan Gods belofte van 'melk en honing' (natuurlijke moedermelk bevat twee keer zoveel suiker dan de destijds bekende geitemelk) (zie: Abraham H. Gottesman, 'Milk and Honey', *Jewish Bible Quarterly, Vol.22, No.3, July 1994*; p.187-189; vergelijk ook de metafoor die Mozes gebruikt in Numeri 11:12; en vergelijk Jesha-jahu / Jesaja 7: 15, waar moedermelk gekarakteriseerd wordt als *chemah u debash*, meestal vertaald als: boter en honing). Wat een mooi beeld van Gods moederlijke zorg voor Zijn volk!⁶⁵ Zie ook de artikelen-serie over de palmboom en de Menorah op deze [Hallelu-JaH website](#). In een uitgebreide studie van het woord מנרה, merkt C. Houtman op: "It is argued that as to its shape, the lampstand was based on the iconographically attested tree of life, and that as to its function it was primarily a 'tree' and secondarily a light holder, symbol of YHWH's approachability and powerful presence in the aniconic sanctuary. ... The shape of the tree might have been picked because the presence of the

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
		מִנְחָה	minchah	4503	wat voortkomt uit vlees tot aanbidding: (vlees)offer, schatting, gave
		מַעֲשֵׂר	ma'asēr ma'asar	4643	voortkomend uit / de overvloed zien van de palmboom van God (dat is zo rijk, dan wil je geven een): 'tiende'/gave
		מוֹץ	mots	4671 vgl. 4160	de meerderheid van de graanstengel / wat voortkomt uit de stengel van graan: stro, kaf (van koren)
		מַצָּה	matsāh	4682	recht-toe-recht-aan brood, gemaakt van water en graan (zonder gist of zuurdesem) om van te leven / genieten: matse
		מִצְוָה	mitswāh	4687 van 6680	wat voortkomt uit graan dat samengebonden is in aanbidding (de rijke oogst binnenhalen en God ervoor gaan aanbidden, danken, denk aan <i>Shabhuot</i>): wat je doet als je samengebracht bent in vreugdevolle aanbidding; instelling, instructie, gebed
		מִצֵּץ	matsats	4711 vgl. 4160	water geperst uit planten: zuigen, uitputten, persen
		מַרְאֵה מַרְאֵה	mar'eh mar'āh	4758 4759	voortkomend uit <i>rā'āh</i> - zien vgl. [7200-04]: zien, visie, visioen ; ook: spiegel ⁶⁶ (bij-associaties: veel God aanbidden of je prominent verheugen in de overvloed van God, leidt tot ~)
		מִשְׁפָּט	mishpāt	4941 vgl. 8199	afdekking over of omheining om de opening van een waterbron (grens voor veiligheid): beoordeeling, bepaling, recht, privilege, passend, beschermende maatregel
		נָגַע	nāga'	5060- 5061	wat voortkomt uit / volgt op gaan kijken: aanraken (o.a. Gen.3:3)
		נֹחַ	nuwach	5118	wat voortkomt uit een zeker gestelde tent / grenzen (tentpanelen met scheerlijnen en haringen): rust / rust(ige) plaats
		נֹר נֹר	nur	5135 (5216)	wat voortkomt uit verbondenheid met God / uit het licht (vgl. 'or) / licht laten voortkomen uit: verlichten, bloeien, glanzen / wat voortkomt uit Gods nabijheid: vuur (vgl. אֹר 'or (215) - licht, en נִיר nir (5214) - lamp ⁶⁷)

tree of life turns the sanctuary into a kind of paradise and also conveys the idea that the resident is the owner of the tree of life (Gen. 2:9; 3:24). More weight, however, might be attached to the fact that the tree was a specific place where theophanies happened (Gen. 12:6f.; 18:1; Judg. 6:11, 19, and see also 2 Sam. 5:24). That suggests the possibility that the form of a tree was chosen as an invitation to YHWH to manifest himself right there, in the sanctuary (cf. Gen. 21:33). Besides, the symbolism associated with the tree makes it fitting that the lampstand, the primary function of which is to spread light, should be in the form of a tree. After all, the life it symbolises owes its existence to light. The oil is its sap and the lights are its flowers and fruits.”

Bron: C. Houtman, 'מִנְחָה – lampstand', in: *Database – Utensils in the Hebrew Bible*, online resource, Het Oudtestamentisch Werkgezelschap (OTW), 2010-2011.

⁶⁶ Traditioneel gezien als afgeleid van het werkwoord *ra'ah* [7200] - zien. Opvallend is echter de gelijkenis met het Akkadisch *amāru* - zien, vinden, ontmoeten, leren kennen, lezen, verschijnen (gezien worden) (*Akkadian Dict.*, Univ. Chicago, p. 5-27; vgl. ook Arabisch *مرأى* - *mar'an* - gezichtspunt, visie en *'amma* - zien). Wellicht zit *mar'ah* dichterbij de originele vorm dan *ra'ah*. De eerste a-klank in beide (de tweede, lange ā in het Akkadisch) zou kunnen wijzen op een oorspronkelijke *'ajin*, zoals in de oud-semitische vorm lichtgrijs aangegeven.

⁶⁷ Dat het ook hier oorspronkelijk נֹר was zien we bijv. terug in het woord מְנוֹרָה - *menorah* [4501] - veel lampen voor aanbidding. Ook al in het Sumerisch: *nuru* = licht.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤁𐤇𐤁	𐤁𐤇𐤁	נזר	<i>nāzar</i> <i>nāzir</i>	5139 5144	voortkomend uit het kostbaar vinden van God: zich toewijden aan God, z. afscheiden; iemand die speciaal toegewijd is aan God: nazireër
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	בֵּן	<i>nin</i>	5209	wat voortkomt uit zaad uit de mannelijke <i>jad</i> ('zijtak'): nakomeling(en)/zoon
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נֶכֶס	<i>nekas</i>	5232 5233 vgl. 3676	wat voortkomt uit de zegenende takken van de palmboom (vgl. <i>kēs</i>): dadels, rijkdom, goederen, schatten
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נֵס	<i>nēs</i>	5251 vgl. 5264	gemaakt vanuit of naar het voorbeeld van de palmboom: paal, vlaggenstok, vlag, standaard
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נֶעַר	<i>na'ar</i>	5288 5290 5271	kind dat [niet meer op zichzelf gericht is maar] een ander ziet [en helpt] / kind op leeftijd dat hij God 'ziet'/kent: jongen, knecht
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נֶפֶשׁ نَفْس	<i>nāphash</i> <i>nephesh</i> A: <i>nafs</i>	5314- 5315	(nieuw) leven ingeblazen in je borst(kas) / vanuit de Bron: adem(en); ziel
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נֵץ	<i>nēts</i>	5322	komt voort uit een plant: bloem, vogel (vooral: valk, sperwer)
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נָצַב	<i>nātsabh</i>	5324 vgl. 6632- 6638	oorspronkelijk: wat lijkt op een rieten hut bouwen; later: (en masse) verzamelen, neerzetten ⁶⁸
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נֶצַח	<i>netsach</i>	5332	wat voortkomt uit het vlees van een plant of vrucht uitpersen: sap
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נָצַר	<i>nātsar</i>	5341	iemand die lijkt op een plant van God (omdat hij stil staat/zit): wachter
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נֶצֶר	<i>nētser</i>	5342	wat voortkomt uit een plant van God: scheut, spruit, zijtak
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נָקִיא	<i>nāqī'</i>	5355	nieuw leven met opgeheven handen (vgl. 1 Tim.2:8) (/ wat voortkomt uit het [in rook] doen opgaan van een os [als offer]): rein, schuldeloos, onschuldig
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נָשָׂא נָסָה	<i>nāsā'</i> <i>nāsāh</i>	5375- 5376	de vruchten van de palm eren: dragen, steunen, pi'el: rijk beladen, verheffen nieuw leven via de palm (Boom des Levens) eren: sparen, vergeven, aannemen
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נֶשֶׁר	<i>nesher</i>	5403 5404	voortkomend uit de bron (wolken) van de Ander (God): arend, gier ⁶⁹
𐤁𐤍𐤁	𐤁𐤍𐤁	נָתַן	<i>nātan</i> <i>tin</i>	5414- 5416 vgl. 4976	(levens)teken gegeven aan je nageslacht / wat voortkomt uit een teken/ding voor je kinderen (vgl. ook <i>jahāb</i>): geven, geveer ⁷⁰

⁶⁸ Mooi vind ik de afgeleide vorm in de gelijknamige *Parashah* נִצְבִּים - *nitsābhim*, die begint met (Deut. 29: 9^a): הִנֵּה אֲלֵהֶיכֶם יְהוָה לִפְנֵי יְהוָה לְלֶכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, door de NBV vertaald als: 'Hier **bent** u allen nu **bijeen**, ten overstaan van de HEER, uw God', door de (H)SV als: 'U **staat** heden allen voor het aangezicht van de HEERE, uw God'. Het idee is ondubbelzinnig dat de aldus vergederde Israëlieten door **JaHUaH**, hun God, daar bijeengebracht waren om a.h.w. voor Hem een huis op aarde te zijn (vgl. Ef. 2: 22), terwijl tevens het verbond met **JaHUaH** dat ze binnen gingen voor hen een huis van veilige beschutting was.

⁶⁹ Ook te interpreteren als: wat komt na het eten door de ander: (het afval en) de roofvogel die komt om dat afval op te eten.

⁷⁰ Waarschijnlijk is dit woord overgenomen uit het **Sumerisch** (vandaar dat de betekenis niet zo duidelijk te zien is uit de symbolen?). Opvallend is echter dat het daar *ontvangen* betekende... Zie Matthias Ifejika, 'The Biblical Exegesis: Does "natan" mean give or receive?', op Academia.edu, 26 juni 2014. Lettinga (uitgave 1976; p.115) geeft onder verwijzing naar *Ug. itn* aan dat de grondvorm van *nātan tin* was. Heel mooi vind ik in de oude vorm geïllustreerd: Gods ultieme gave van nieuw leven via het kruis en de opstanding van Jezus Christus, Gods Zoon. Hierbij zijn wij de begenadigde ontvangers...

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
		סֹבֵךְ שׁוֹבֵךְ	sobek	5441 7730	palmboom-takken die je huis zegenen: vlechtwerk van palmtakken (gebruikt voor daken van de eerste huizen)
		סָבַךְ	sābak	5440	werkwoord vanuit sobek [5441]: vlechten, samenweven
		סִין vgl. שׁוֹן, שׁוֹן سِن	sin PS: shin cin tsin A: sinn, sanna	5512,5 515	wat overblijft (op de stam) of opzij voortkomt uit een tak van een palmboom: doorn, (grote, scherpe) punt; tand, slagrand, punt; werkwoord: scherp
		סֹכָה סֹכָה שׁוֹךְ שׁוֹךְ	sukkāh sākāh sākak sok	5521 5526 7900 vgl. 7931	een palm die je zegent met zijn takken / tot vreugde; palmtakken als een beschermende / zegenende hand [boven je hebben] tot vreugde: sukkah (/soekah; mv. sukkot ⁷²), hut, tent, tabernakel, paviljoen / vlechten, bouwen, bedekken, beschutten
		סֵמֶל	semel	5566 vgl. 8071	de statige palm [als voorbeeld voor] veel leiders: standbeeld, afgod
		סֵנָה	senāh seneh sannāh	5572- 3; vgl. 7158	een dadelpalm met zijn vruchten, als in aanbidding met zijn takken hemelwaarts: kruin van de dadelpalm; ~~braambos~~
		סֵנָסִין	sansin	5577 5578	wat voortkomt uit / zaad van een dadelpalm: vruchttak van een dadelpalm (Hoogl.7:8) ⁷³
		סַעַד	sā'ad	5582- 5583	een palmboom die als pilaar/deurpost toe- ziet op de deur of (met ghajin) die de deur omgeeft / de palmboom – zie hem bewegen (de bladeren; de stam blijft stevig staan, zelfs in een orkaan): ondersteunen, stevig
		סַפְּהָק	sāphaq	5606	[wind] laten waaien door palmbladeren op en neer te bewegen / bij een palm in de stormwind gaan de bladeren wild op & neer: slaan, klappen, splashen/rondspatten
		סַפְּרָה	sāphar sephar sēpher	5608- 5613	de palmboom (d.w.z. fysiek vertegenwoordigende) mond van God: schrift, schrijven, tellen, boek(rol), schrijver, accountant ⁷⁴

⁷¹ Er zijn in het MiddenOosten meer planten en bomen met doorns, dus een oorsprong met *tsade* is, gezien de door experts geconstateerde onzekere eerste letter van de Proto-Semitische vorm, ook mogelijk. Vanwege de West-Tsjadische (taalgroep in N-Afrika, verwant aan het Semitisch) vorm *sin* (met *samekh*) - scherpe punt, tand of scherp, verwacht ik dat de vorm gebaseerd op de palmboom de oorspronkelijke is.

⁷² Merk op, dat vanouds **Sukkot** het grote feest van het **licht** is (en van water/overvloed). Het licht bovenop de grote zevenarmige **Menorah** (zelf een afbeelding van een palmboom, c.q. de Boom des Levens) in de tempel symboliseerde de aanwezigheid van God daar. Voor meer details hierover: zie de verhandeling over *ceneh/cenah* bij de bespreking van de *sin/samekh*, de artikelen-serie: 'De Palmboom in de Bijbel' (1), (2), (3), (4), (5), (6), en het artikel: 'De grote gouden Menorah', alle op deze Hallelu-JaH site, januari 2012 e.v. Vergelijk ook Jezus' uitspraak: „Ik ben Het Licht der Wereld!” (Johannes 8: 12).

⁷³ Deze vruchttakken waren gelig en gebogen tot ong. een halve cirkel, vandaar mogelijk ook *sin* als naam voor maan-god (afgod) in enkele landen om Israël heen.

⁷⁴ Afgeleid hiervan is סַפִּיר - *sappir / saffier* [5601] (waarschijnlijk *lapis lazuli*), de edelsteen en de hemelsblauwe kleur daarvan. Deze edelsteen en kleur werden vaak met God en Zijn troon verbonden (Exodus 24: 10; Ezechiël 1: 26; 10: 1; vgl. Openbaring 21: 19 – de gedaante van het tweede fundament van het hemels Jerushalem).

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤎𐤏𐤕	𐤎𐤏𐤕	סרח	sārach serach	5628- 5629	een palmboom's 'andere huid' (de 'rok' van dode palmbladeren rond de stam) ⁷⁵ / een palmboom die met z'n lange bladeren over de grens van een ander groeit / een wijde rok, van palmbladeren, gedragen door een ander volk?; het vlees van een sar – prins (o.i.d.): overhangen, uitbundig groeien, je niet laten beperken, 'vrij' leven
𐤎+𐤕	𐤎𐤕	סְתֵר סְתֵרָה סְתֵר סְתֵר	sēter sitrāh sātar setar	5641-3	palmboom-constructie van de ander/Ander: afdak, bedekking, schuilhut ⇒ zich verschuilen, verbergen (⇒ niet gezien worden, vernietigen/afbreken) ⁷⁶
𐤁𐤕𐤐	𐤁𐤕𐤐	עבד عبد	'ābhad 'abd ⁷⁷	5647- 5653	toezien op het huis en de deur (/ op alle beweging in huis): (een ander) dienen, werken; slaaf, dienaar
𐤁𐤕𐤐	𐤁𐤕𐤐	עבר	'ābhar	5674 vgl. 5679	(je komt in een dal om daar je schapen te laten grazen en) ziet (daar) de tent van een ander: voorbij-/overtrekken, oversteken
𐤁𐤕𐤐	𐤁𐤕𐤐	עבר	'ēbher 'abhar ghēbher?	5675- 5677 vgl. 5680- 5684	zien (maar niet rechtstreeks kunnen bereiken) de (of, met ghajin: de omhulde, d.w.z. niet zichtbare) tent van een ander: overkant
𐤅𐤁𐤐	𐤅𐤁𐤐	עדה עדות	'ēd 'ēdāh 'ēdut	5707 5713 5715	hij ziet in- en uitgaan: getuige, getuigen, getuigenis
𐤁𐤐	𐤁𐤐	עד	'ēd	5708	wat je eruit ziet komen/bewegen (vgl. dam [1818] - bloed): menstruatie,⁷⁸ bevulling
𐤅𐤁𐤐	𐤅𐤁𐤐	עדן	'eden	5727- 5731	kijken naar de beweging van je kinderen (en kleinkinderen, etc.) / zien de open deur van je kinderen (dus een goede, open relatie met hen) / zien de deur (Deur) ten leven: heerlijkheid, vreugde, liefelijkheid
𐤁𐤕𐤐	𐤁𐤕𐤐	עוד عود	'ud	5749	zie de stok-in-de-grond bewegen / de grond ingaan: stok, stam, steel, paal, twijg, tak, luit (Spaans: <i>laúd</i> , van العود - <i>al-'ud</i> ; d.w.z. incl. het lidwoord! 5000 jaar oud instrument!) ⁷⁹ (ook ט'י: feest); lichaam, bouw; kracht, intensiteit; ook : zie de stok bewegen: vermanen, omkeren, herhalen

⁷⁵ Hetzelfde idee staat aan de basis van סרין - 'wat voortkomt uit / overblijft van de takken van de 'andere palm' (i.e. niet de dadel, maar die op kusten) - een 'rok', 2e 'huid' of 'pantser' rond de stam, met veel vlijmscherpe, stekelige randen – zie [deze pagina \(in 't Engels\) over onderhoud aan palmbomen](#) voor een video.

⁷⁶ Ik vind het wel opvallend dat *hét palmboom-teken van God* (denk ook aan mijn uitleg van de *seneh*, bij de bespreking van de *samekh*) 2500 jaar geleden *verborgen* is geraakt en dat al die tijd is gebleven...

⁷⁷ Onder Arabisch sprekende christenen is een populaire naam: *'Abdul Masih* - slaaf of dienaar van de Messias, en *'Abdul Jasu* - slaaf of dienaar van Jeshu'a/Jezus.

⁷⁸ De vagina wordt vaker in verband gebracht met een deur(opening), zie ook *wāda' / jāda'* [3045].

⁷⁹ De Engelse [Wikipedia](#) zegt: „The origin of the name oud (and its etymological cousin, lute) for the musical instrument is uncertain, but the Arabic العود (*al-'ūd*) refers literally to a thin piece of wood similar to the shape of a straw, and may refer to the wooden plectrum traditionally used for playing the oud, to the thin strips of wood used for the back, or to the wooden soundboard that distinguished it from similar instruments with skin-faced bodies. ... A plectrum called a *risha* is used to play the oud.”

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
		עזר	'ēzer, 'āzar	5826-5828	hij ziet (tijdig) het wapen van de ander / hij ziet toe op het gereedschap/ de kostbaarheden/ de olijfolie van de ander: hulp, steun; helpen, beschermen (dat laatste ook via de <i>ghajin</i> – omhulling van het zwaard / de zeis van de ander)
		עין	'ajin PS: 'ain Ak: inu Egypt: 'in	5869-5870	oog (hebben) voor de handen van je kinderen / toezien op en werken aan het zaad: oog, zien, toezien op (ook: inzien, weten)
		עלה	'ālāh	5927	opzien naar / oog hebben voor de Leider en Hem aanbidden: opgaan (naar de tempel in Jeruzalem, waar God 'woonde'); offeren
		עָלָף ⁸⁰	ghālaph	5968	een stok in een opening omhullen: bedekken, hullen, versluieren
		עַם	'am	5971-5972 (5973)	zien velen; geziene (i.e. grote) hoeveelheid/ massa: volk, stam, natie, mensenmassa
		עמר	ghomer ('omer)	6016	omhulling van de overvloed van God: maat voor graan e.d. of graanschoof
		ענה	'ānāh	6030 6031 6032	erop toezien dat je kinderen blij worden / gaan aanbidden / ontzag tonen: antwoorden ⁸¹ , en (als ze dwarsliggen): hen vernederen, verootmoedigen aarde waarop je ziet dat je kinderen staan te trappelen van vreugde: plat-trappen je nageslacht zien doet je (God Die jou zo zegende) aanbidden; [het maakt je]: nederig
		ענן	'anan	6050-6051 / 6049	toezien op je kinderen (en ze dus tegen de zon beschermen onder een bedekking) / de ogen van je kinderen (beschermen): bedekken, bewolken / kijken naar je kindskinderen (dus: in de toekomst): waarzeggerij, magie
		עֵץ	'ets ⁸²	6086 6097	geziene (i.e. grote) plant: boom
		עָקַב עֲקָבָה	'āqēb 'iqqēbāh	6119	ziet toe op het opgaan (naar boven gaan) van je lichaam (bij elke stap): achillespees/ kuit/ hiel ⁸³
		עָרַב	'ārab	6150	uitzien naar de ander die thuiskomt: avond, zonsondergang, donker worden ⁸⁴
		ערוער	'aroēr	6176	„het oog van de ander, het oog van de ander!” oftewel: „ze zien me” (zegt iemand die) naakt (is); ook: (naakte) jeneverstruik
		עָרַר	'ārar	6209	zichtbaar voor de ander(en): ontbloten, kaal maken

⁸⁰ Arabisch: *ghallafa*, Akkadisch: *ghalāpu*, Ugaritisch: *GhLP*. De 'ajin was hier dus heel duidelijk een *ghajin*! Dit woord bevestigt sterk de betekenis van de *ghajin*.

⁸¹ Denk hierbij aan dat in Israël volgens de *Torah* kinderen vragen moesten stellen over wat God had gedaan en de ouders dan antwoord (getuigenis) moesten geven. Dit was bedoeld te leiden tot vreugde en aanbidding.

⁸² In het Sumerisch: 𒌶 - *ĝiš* of *ĝeš* [*gitsh/getsh*] – boom, (timmer)hout. De g-klank aan het begin hiervan doet vermoeden dat de 'ajin hier oorspronkelijk de variant *ghajin* geweest kan zijn. Akkadisch: o.a. *ets*, *itsu*.

⁸³ Vergelijk ook het Aramese עֲשָׂק - *shaq* – de kracht of bron (ש) van het omhooggaan (ק): het onderbeen.

⁸⁴ Ook verklaarbaar vanuit 'ārar – uitkleden, dat je alleen 's avonds thuis deed. Zie ook de bespreking van veel varianten van deze stam, aan het eind.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
		עָשָׂה	'āsāh	6213	„zie hoe (zelfs) de palmboom aanbidt (en vrucht voortbrengt tussen haar takken)!“ / erop toezien dat de palmboom leeft: (iets) doen / tot stand brengen / maken, handelen, vieren
		פֶּה	pēh ⁸⁵	6310 vgl. 639	luchtopening om mee te leven en te aanbidden: mond
		פֹּט	put	6316	'opening' die een pijl omgeeft: (schutters) boog
		פֹּת afgel: פתה	put poth	–, 6596	opening waarin een pin eindigt: opening/gat waarin de scharnierpin van een deur draait, vrouwelijk geslachtsorgaan, etc. (vgl. NL slang 'pot' in deze gevallen)
		פָּלַט פָּלַט	pālat pelet pallēt	6403- 6405	opening die de herder biedt in begrenzing/omhulling: ontsnappen, ontsnapping, causatief: doen ontkomen, bevrijden, ~-ding
		פֶּסַח	Pesach pāsach	6452 6453	een opening in het hek om de boom des levens / in het voorhangsel naar het Heilige der Heiligen: Pascha; nieuw leven geven ; (dit is voor mensen onmogelijk!): verlamd zijn ⁸⁶
		פָּקַד فقد	pāqad ⁸⁷ A: faqada Ak: paqādu	6485	open leggen om licht toegang te geven / een [lichtend] vuurtje aanblazen: licht brengen in, verlichten, => open leggen, splijten, opzoeken, observeren, tellen, onderzoeken, aandacht besteden aan, aanwijzen; -straffen- [sic!]
		פָּקוּד	piqqud	6490 vgl. 6485	=> wie/wat openlegt / opengelegd/verlicht/geteld is, waar je aandacht aan besteedt: aanwijzing, mandaat, voorschrift, regel, aangewezen, opziener, ge(s)telde
		פָּרְדַּס	pardes	6508	open plek waar de Hogere (God) toegang gaf tot de Boom des Levens: paradijs ⁸⁸
		פָּרָה	pārāh	6509 vgl. 6529	je verheugen in het spreken van de Hogere (God) / in de opening die de Ander (God) geeft / de mond van de ander verheugt zich: vrucht dragen, vruchtbaar zijn
		פָּרַח فَرِح فَرِح	pārach farrach faraja Ak parāchu	6524- 6525	een opening in Gods tentkleed: uitbotten, spruiten, bloeien; opengaan, verlaten, afscheiden, splijten / => (vgl. Pesach) vreugde, blijdschap

⁸⁵ Pu in het Sumerisch en Akkadisch.⁸⁶ Zie de serie korte artikelen over Pesach: [Pesach \(1\)](#), [\(2\)](#) en [\(3\)](#), op de Hallelu-JaH website, april 2012.⁸⁷ Ook te interpreteren als: een opening die opgaat, of: waar de zon in opgaat, en die een deur wordt: toegang biedt tot wat 'binnen' is. Ook van daaruit is de grondbetekenis: openleggen, licht brengen in, goed bekijken. De notie van 'verlichten' (afgekort tot פד - p-d) zien we terug in wat letterlijk een 'verlichtingsstok' of 'vuurstok' genoemd zou kunnen worden: een fakkel: לִפְתָּד - lappid.Het overeenkomstige Akkadische *paqādu* staat voor betekenissen als: 'zorgen voor', 'iemand iets toevertrouwen', 'zich ergens voor inspannen' (bron: [The Assyrian Dictionary of the Oriental Institute of the University of Chicago](#), Oriental Institute, Chicago IL, USA, 1956-2006; ISBN 0 918986 05 2; deel 12 (2005), p.115-129). En het Arabische *faqada* betekent: iets zoeken, onderzoeken, inspecteren of missen / kwijt zijn. Dit alles ondersteunt de interpretatie 'aandacht besteden aan', 'zoeken' of 'open leggen', en geenszins de latere rabbijs-joodse (getraumatiseerde/wantrouwende) interpretatie 'straffen' zoals o.a. de NBV hanteert.⁸⁸ De *Jewish Encyclopedia* geeft in zijn uitleg bij 'Paradise' enkele mooie achtergronden t.a.v. het paradijs en de rol van Boom des Levens (lijkend op de dadelpalm) daarin. Zie daar ook onder 'Tree of Life'.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
		פָּרָשׁ	<i>pāras</i> ⁸⁹	6536-6537	de openingen in de palmboom van de hogere ander (in de stam, tussen de voormalige bladvoeten) laten een verdeling van de stam zien; de opening naar de Ander (God)'s Boom des Levens (raakte ontoegankelijk ⇒): verdelen, in tweeën breken
		פָּרֵשׁ	<i>peresh pāraš</i> ⁹⁰	6567-6571	wat naar voren komt uit een opening van de ander: uitwerpselen, mest, gestold bloed, afval ⇒ afschieden, verdelen , ⁹¹ specificeren; verwonden, snijden, prikken, bijten (als v.e. slang, met gif); een trekpaard
		פָּתַח	<i>pātach petach</i>	6605-6608-6610	opening, geconstrueerd in een wand of oppervlak: (deur)opening, ingang, openen ; ook: graveren, inkerven
		צָב	<i>tsābh</i>	-6632	oorspronkelijk: een rieten hut/huis/tent; later: schuiltent, dak, overdekte draagstoel
		צָבָה	<i>tsābhā'</i> ⁹²	6633-6635	wat je vroeger deed met riet voor een groot huis: (een grote menigte) verzamelen; een massa dingen of mensen (samenbrengen)
		צָבָה	<i>tsābhāh</i>	6638	oorspronkelijk: een rieten huis oprichten; later: een menigte verzamelen, opzwellen
		צַד	<i>tsad</i> <i>As. tsaddu</i>	6654	het graan of riet ingaan: het opzij duwen; zijde, zijkant ; ook: een touw van riet-vezels ingaan: vangen in een valstrik of net
		צְדוּק צְדִיק	<i>tsādoq tsādaq tsedeq tsaddiq</i>	6659-6664	als een riet- of graanstengel recht omhoog groeien en (als een tentharing) glanzen als goud zoals graan in de (opkomende) zon doet (vgl. Mat.13:43): oprecht, rechtvaardig(e) ⁹³

⁸⁹ Waarschijnlijk gerelateerd (leenwoord? gemeenschappelijke oorsprong?) aan het Sumerisch: *parasu* - snijden, uiteen scheuren. In het Akkadisch: *parāsu* - stoppen, afsnijden, aftappen, verdelen, uitpluizen (ook: *parsu* - verdelen, afscheiden; *parrasu* - een helft, en *parātsu* (met *tsade*) - een eed breken / liegen, een bres slaan; bron: *The Assyrian Dictionary of the Oriental Institute of the University of Chicago*, Oriental Institute, Chicago IL, USA, 1956-2006; ISBN 0 918986 05 2; deel 12 (2005), p.165-195).

⁹⁰ Het Akkadisch had al *parshu* - uitwerpsel(en), gestold bloed (wat dat laatste betreft, vgl. *parishtu* - een vrouw na de menopauze; en *parāsu* in de zin van het bloeden stoppen; bron: *The Assyrian Dictionary of the Oriental Institute of the University of Chicago*, Oriental Institute, Chicago IL, USA, 1956-2006; ISBN 0 918986 05 2; deel 12 (2005), p.187, 205-206). Het woord komt daar, evenals in de Bijbel, vooral voor in de context van het slachten van dieren bij het offeren.

De naam van de farizeeën פְּרוּשִׁים - *perushim*, was afgeleid van het werkwoord *pārāsh*.

⁹¹ W.b. de betekenis 'verdelen' kan verwarring met *pāras* een rol gespeeld hebben.

⁹² Ook צָבָה. Vgl. Proto-Semitisch *tsub* - volksstam. Fürst (p. 1179) geeft ook צֹבָה - *tsoba'* - "plantation, establishment, settlement". Zie ook zijn referentie aan de stam צָב in zijn opmerking over צָבָה - *tsāvāh* [6680] (hieronder). Op p. 1174 (zie ook p. 1172) zegt hij: צַבַּת - *tsābat* - "to bind together", en als *tsebet*: "a sheaf, a bundle"; hetgeen allemaal mijn theorie bevestigt. *The Assyrian Dictionary* geeft bij *tsābu* als eerste betekenis: een groep mensen, een team; bij *tsabātu*: nemen, pakken, grijpen, en bij *tsubbutu*: verzameld, verbonden.

⁹³ Er is ook reden de צַד hierin te interpreteren als een houten, dus stevige/degelijke deur, die met z'n opgaande pin צַד goed draait en zo het goede (c.q. God) binnen en het kwade buitenhoudt; jaar in, jaar uit. Ook: de deur-pin (het scharnier) omhoog persen, zodat de deur goed werkt. Zie ook Bijlage 8. Het woordbeeld doet me ook denken aan de rechtvaardigheid van Abraham die eruit bleek dat hij zijn tentharingen met de hand uittrok (uit zijn geboortegrond), omhoog, - om te gaan en te vertrekken (*uittrekken* vanuit zijn vaders huis) in antwoord op Gods roepstem. Ook doet het denken aan de Papyrus met de stok (de Schrift-rollen) rond laten gaan en er in je handel en wandel door omhoog-gericht worden.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
		צהל צהר	<i>tsāhal</i> <i>tsāhar</i> <i>tsōhar</i>	6670, 6671- 6672 cf. 6693	uitpersen (een stof) voor aanbedding van de Ander (God)/ van een leider: olie ergens uitpersen / wrijven tot aanbedding van de Ander / tot vreugde van een ander: doen glimmen / wanneer alles zo glimt in de zon: mid-dag
		צו צוה	<i>tsāv</i> / <i>tsav</i> , <i>tsāvāh</i> ⁹⁴	6673 6680	graan of riet verbinden/bijeenvergaderen (in schoven om te rijpen; riet voor een huis): samenbrengen, regelen, versterken, opdracht geven, aanstellen, zenden, mee laten doen, uitleg geven hoe iets gedaan gaat worden, delegeren, opdracht
		צוצ ציצ	<i>tsuts</i> / <i>tsits</i>	6692 / 6732	uitbotten vanuit een stok in de grond (plant) of vanuit een tak (zij-arm) ervan: bloeien, schitteren / bloem ⁹⁵
		צוק	<i>tsuq</i>	6693- 6695	persen (als om er olie uit te krijgen) door te hameren (op en neer) met een stok of uitknippen zoals je een stok omwindt: persen, verdrukken / uitpersen/-schenken
		צַחַק	<i>tsāchaq</i>	6711- 6712	de druk (spanning) in je spieren/huid verlichten/opheffen: lachen, de gek steken met
		צִיר	<i>tsir</i>	6735	(in)gedrukt door de hand van God: harde steen met een gat of holte erin, gebruikt als een steen waar een deur in draaide over personen: innerlijke pijn gedreven door de hand van een ander: boodschapper, gedelegeerde, ambassadeur
		צמא	<i>tsāme'</i>	6770- 6773	als het water dat je (persoon, land of...) eerst had allemaal uit je getrokken is, word je: dorstig / als je dorstig bent moet je eerst ergens water uit onttrekken (om te overleven)
		צמח	<i>tsāmach</i> <i>tsemach</i>	6779- 6780	bot uit, zoals water (zweet) uit je huid: uitspruiten, groei (vooral van planten)
		צר	<i>tsar/ tsār</i>	6862	(als papyrus) onder druk gezet / uitgeperst door de ander/Ander: in het nauw, in moeilijkheden, onderdrukt, onderdrukker

⁹⁴ Het gaat hier over het binnenhalen/verzamen (en in schoven samenbinden en opzetten) van de graan-oogst of van riet voor de bouw van huizen. Fürst (p. 1180) geeft bij צַחַק - *tsāvāh* [6680]: “prop. to establish, to erect, to set up, proceeding from the fundamental signification **to join firmly together, to put closely together (into one), to close or wind together**, closely connected in its organic root צַחַק **with צַב (צָבַב)** [zie hierboven]. ... Hence 1. ... to erect, set up ... 2. ... to settle, to appoint, to constitute, to give definite directions, to arrange; ..., to strengthen...” (nadruk toegevoegd). In zijn verdere uitleg van de betekenis in diverse specifieke gevallen, is wat sterk naar voren komt het centrale thema van het regelen/ arrangeren/ ordenen/ afspreken, deels via delegatie van macht, om iets groots met vereende krachten tot stand te brengen.

Met het Akkadische *tsūchu* (lachen/vreugde, vrijerij) heeft het de notie gemeen van het met vreugde samenkomen (hoewel *tsūchu* etymologisch dichterbij het Hebreeuwse צַחַק - *tsavach* - roepen).

⁹⁵ Hebt u ooit aan een *tsitsit* [6734] (Israëliisch gedenkkwastje aan de kleding) gedacht als aan een *teken* van floreren of bloeien (voor/door God)? Dat is wat het *letterlijk* is!

Zie ook het artikel over de '*Tsitsit*' op deze Hallelu-JaH website, april 2012.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤀 𐤁	𐤁 𐤁 𐤁 𐤁	קבב קבה	qab qābab qēbāh qubbāh	6894- 6898	rond (gewelfd als de omgang van de zon) huis/ tent: gewelf, boog, gewelfde tent ⇒ maag/ buik(je), kom/schaal (m.n. als inhoudsmaat) ? vanuit het instorten van gewelven?: vloek
𐤁 𐤁 𐤁 𐤁	𐤁 𐤁 𐤁 𐤁	קבר קברה	qeber qibrāh	6913	opgaan naar het huis van God: sterven ⇒ graf, tombe
𐤁 𐤁	𐤁 𐤁	קדד	qad, qādad Akk.: qadādu ⁹⁶ quddudu	6915	de horizon ingaan / binnengaan zoals de opgaande zon (= laag!) / op en neer bewegen (als een ouderwetse tentdeur): buigen (en weer omhoog komen)
𐤁 𐤁 𐤁	𐤁 𐤁 𐤁	קדוש (קודש) قدس	qādash qādash qodesh qiddush qadusa qaddūs ⁹⁷ quds	6918 6922 6942- 6947 4720	de opgaande zon komt erin en straalt uit: stralend, glorieus, helder licht buigend ingaan tot een bron: (jezelf of een voorwerp) baden, reinigen, zuiveren ; / buigen voor overvloed / ? buigen onder een juk ? ⇒ (toe)wijden (aan) / heiligen, apart zetten voor, heilig, glorieus, stralend ⁹⁸
𐤁 𐤁 𐤁	𐤁 𐤁 𐤁	קוהל	qāhal	6950	opgaan, verbonden met aanbedding van de goede Herder / de 'scheerlijn' voor de aanbedding van de Leider (God): samenkomst; samenkomen
𐤁 𐤁	𐤁 𐤁	קוה	qā qo qav qāv qāweh	6957 6961	wat opgaat vanaf de tentharing is de (op- gaande) (scheer)lijn; ook: meetsnoer, touw
𐤁 𐤁 𐤁	𐤁 𐤁 𐤁	קוה	qoāh qāwāh	6960	de lijn naar boven (in je leven) vieren/geden- ken: hopen, verwachten ook: een touw 'laten leven': draaien, binden ⇒ (als je dat kunt): sterk zijn
𐤁 𐤁	𐤁 𐤁 𐤁	קול	qol	6963	het 'lijntje' van onze Leider (naar ons en v.v.): de stem ; met zo'n opwaarts lijntje is er lichtheid

⁹⁶ Of dit in het Akkadisch nog een relatie heeft met *qadū* - aandacht besteden aan (je erover buigen?, licht erin laten binnengaan?), is niet helemaal duidelijk.

⁹⁷ Arabisch: *quds, qadusa*, Akkadisch: *quddushu, qadāshu* - (zich) reinigen, toewijden aan; een *qudāshu* was daar ook een soort trouwring (een ring, gedragen door vrouwen als teken van getrouwd zijn); een *qadishtu* was een vrouw met een bevoorrechte of speciale status, of *bijv.* een speciaal aangestelde voedster; *qadshūtu* of *qadshuttu* de status van priester; ook: *quddushu* - heilig, puur; en *qushshudu* - reinigen, louteren, heilig, puur. →

⁹⁸ In de stam קדוה zit zowel het aspect van reiniging als van apart zetten voor de dienst aan God. Hoewel het woord als zodanig daar niet voorkomt, zie ik het begrip mooi geïllustreerd in Numeri 8: 5-22.

De interpretatie van de oude symbolen is (nog) niet helemaal duidelijk. Bij de interpretatie 'stralend', gebaseerd op: licht (als van de opgaande zon) dat beweegt en sterker wordt, en van binnenuit naar voren komt / uitstraalt, denk ik aan hoe God Zelf in Zijn heiligheid stralend licht is en gehuld is in licht. Christus heiligt (en reinigt) Zijn bruid zodat ze stralend en buitengewoon waardig zal zijn (resp. zonder vlek of rimpel) – Efeziërs 5: 25-27; Openb. 19: 6-8. Alternatieve interpretaties zijn *bijv.*: vuur verbonden met de Bron (?), geestelijk: de opgaande zon / Morgenster binnenlaten in je hart (?).

Vanuit de platte fysieke interpretatie: op en neer ingaan tot een stel borsten (een vrouw), zien we de betekenis: '(mannel. tempel-) prostitué' [6945], maar mogelijk ook de betekenis van 'je toewijden aan', omdat toewijding in een huwelijk gekoppeld was aan seksuele gemeenschap. De vrouwelijke Kanaänitische afgod die wel zo bijgenaamd werd, werd vaak afgebeeld, haar borsten omhoog duwend (mogelijk geassocieerd met de recht-toe-recht-aan interpretatie: opgaande beweging van de borsten).

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
מַיִן	𐤎𐤅𐤍	קום	qoam quwm	6965- 6966	veel scheerlijnen: overeind komen/zetten, rechtop staan, opstaan (vgl. מַקוּם - maqum [Jiddisch: mokum]: een plaats waar veel woningen <i>opgericht</i> zijn: stad ⁹⁹)
שׁוֹשׁ	𐤑𐤅𐤑	קוש قوس	qosh qush	6983-4	zie qav / qu / qo [6957] : lijn of opgaande pijl die ineens naar voren komt: buigen, valstrik, een valstrik leggen, schuttersboog
קָטָר	𐤒𐤕𐤓	קָטָר قطر קָטָר קְטוּרָה	qātar qitter Ak: qatār A: qatara qutār PS: qutr q _e torah	6999- 7004 6988	wat opgaat en ons omhult naar God toe (in verbondenheid met de God Die we aanbid- den): rook/geur van een (reuk)offer laten opgaan, omhullen, mist, (wie)rook, ruiken, aroma, geur, stof, druppelen (ook: iets wat mistig is: een raadsel, knoop)
קָטָס	𐤒𐤕𐤑	קָטָס קָטָב קָטָב قصب קָטָה	qātsats qātsab qetseb qatsaba qātsāh etc.	7094- 7099 7112- 7113	het stralende, opgaande (goudkleurige; i.e. rijpe) graan / riet voor je huis/voor schoven (vgl. tsabah/ tsavah): afsnijden, scheren, maaien, in stukken snijden; afgesneden/ geschoren zijn; ⇒ rand, laagste, kust, limiet, ‘tot zo ver’
קָטָסִיר	𐤒𐤕𐤑𐤓	קָטָסִיר قصر	qātsir qātsar qatsura	7105 7114- 7115	het stralende, opgaande graan van (de hand van) God: (riet, gras of graan) oogst(en); ook: gekort worden, kort zijn, ongeduldig zijn, gegriefd worden; (inge)kort worden, korthed, reductie
קָרָא	𐤒𐤓𐤕	קָרָא	qārā ¹⁰¹	7121- 7124	opgaan naar de Ander/ander: (aan)roepen, de naam noemen, tevoorschijn roepen
קָרַב	𐤒𐤓𐤕	קָרַב ¹⁰²	qārab	7126- 7127 7131 7138	opgaan naar het huis van de ander/Ander: naderen, toenaderend, nabij, verwant; ook: offeren (vgl. qorban [7133])
קָרַב	𐤒𐤓𐤕	קָרַב	qereb PS: q.rb Ak: qerbu	7130	het centrum (waar alles om draait) van het lichaam: darm/ingewand (als in elkaar gevouwen; vgl. [7126-7]), middel, ‘hart’ (fig.)
קָרְבָּן	𐤒𐤓𐤕𐤍	קָרְבָּן قربان	qorbān qurbān	7133 vgl. 7126	wat uit het naderen/offeren (qārab) voort- komt, wat met (‘t vet op) de ingewanden werd gedaan: offer (vgl. grammat. voorvoegsel nun in niphil)
קָרָה	𐤒𐤓𐤕	קָרָה	qārāh	7136	opgaan naar de Ander/ander tot vreugde/ aanbidding: ontmoeten, verlichten
קָרִי	𐤒𐤓𐤕	קָרִי	qeri	7147	geheven hand tegen de ander: tegenstand, oppositie, verzet, (vijandige) ontmoeting
קָרָן	𐤒𐤓𐤕	קָרָן	qāran PS: qarn Ak: qarnu A: qarn	7160	het opgaande/verheven licht dat uit de Ander (God) voortkomt: stralen (van licht, o.a. zon~; vgl. [7136]), bij uitbreiding: omhoog uit iets anders voortko- mend, bijv. uit een dier: gehoord zijn (zie [7161-7163]; in de Talmud later ook gebruikt voor een mast die omhoog steekt uit een schip)

⁹⁹ In Gen.1:9-10 is מַקוּם de plaats waar het water naartoe stroomde, dus daar is de oude waternotie van de מ hiermee verbonden, vergelijk מִקְוָה - miqwah - bad, daar gebruikt voor ‘het samengestroomde water’.

¹⁰⁰ De Gezer kalender heeft de vorm zonder jod, dit kan het werkwoord betreffen.

¹⁰¹ Vergelijk het Engelse to cry, Franse crier, etc.

¹⁰² Vergelijk ook: Arabisch: قرابة - qarābah - relatie, verwantschap.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
			<i>qeren</i> ¹⁰³	7161-7163	wat opgaand voortkomt uit het hoofd / uit de <i>ram</i> (grote wilde oeros, als (af)god vereerd [7213]): hoorn (ook in andere toepassingen, bijv. als drinkgerei); bij uitbreiding ook: macht
			<i>qāra'</i> <i>qāragh</i> <i>qera'</i> <i>qeragh</i>	7167-7168	het opgaan (zodat er licht in komt) van de ander's omhulling zodat je hem ziet (slaat vooral op kleding): stukscheuren (bijv. bij rouw of shock), vod, gescheurde kleding
			<i>ro'eh</i> <i>rā'ah</i> <i>ra'ā</i>	7200-7204	ziener/profeet ⇒ werkw. zien (vergelijk Rom.1: je kunt pas goed <i>zien</i> als je de Ander - God - eerst aanbidt!)
			<i>ra'am</i> <i>ram</i> <i>re'em</i>	7213-7214	Gods grote ossen van/in overvloed: oer-os (schofthoogte: tot 2 m.); ¹⁰⁴ ⇒ verheffen, verhogen, verheven zijn
			<i>resh</i> <i>rosh</i> A: <i>ra's</i> Akk: <i>ra'shu</i> → <i>rēshu</i> Ug: <i>rish</i>	7217-7220	de ander die prominent naar voren komt: grote baas, chef, hoofd, 1^e ; / de eerste bron [van een rivier; een stroom, door God gegeven] is / plek waar God eerst naar voren kwam: hoog in de bergen, top (v. berg), hoogte ; ¹⁰⁵ ook: 'n ander krijgt hier koorts (vuur) van: bitter, gif(tig) ¹⁰⁶
			<i>ruach</i> <i>rāwach</i> <i>rewach</i> A: <i>ruch</i>	7304-7308	de hogere Ander verbonden met ons vlees: levensadem, ziel, geest de ander (geest) die aan de tentpinnen en -kleden zit: wind, geest de ander z'n tentpinnen op onze grens: tussenruimte (tussen tenten)
			<i>ru'a</i>	7321	Gods verbond zien: juichen, roepen, uitroepen, geluid voortbrengen (van vreugde, in waardering/aanbidding, bij overwinning)
			<i>rācham</i> <i>rechem</i> ¹⁰⁷ Ug: <i>r-ch-m</i>	7355-7362	de ander haar huid (als bescherming om je heen) met water: baarmoeder ⇒ de affectieve gevoelens die een moeder daar koestert: liefde, compassie, tederheid

¹⁰³ *Qannu* in het Sumerisch. Vergelijk de medeklinkers in het Latijnse *cornu* (*kárnon* in het Keltisch; Proto-Indo-Europees: *k'rū, k'era(w)*); dus verwant aan ons 'hoorn'. De oorspronkelijke stam lijkt *qr* - opgaand vanaf (oftewel: bovenkant van) het hoofd.

¹⁰⁴ Deze visie is in volledige overeenstemming met die van Frederic Delitzsch, in: *The Hebrew Language – Viewed in the Light of Assyrian Research*, Williams & Norgate, London & Edinburgh, 1883; p.6-7. Hij vergelijkt dit woord daar met "het Assyrische *rīmu* – die kwaadaardig lijkende wilde stier met sterke hoorns vaardig in het beklimmen van de bergen, wiens kolossale en geduchte beeltenis door de Assyrische koningen gezet werd voor de ingang van hun paleizen om de naderende vijand af te weren en af te schrikken." (mijn vertaling). Hij verzet zich sterk tegen de interpretatie als de *antelope leucoryx* oftewel de *Arabische oryx* antilope die in modern 'Ibhriet wel ראם לבן wordt genoemd. Uit het duale meervoud *hoorns* (קרני) in Psalm 22:22; 92: 11 blijkt dat het geen eenhoorn is (de vertaling die de SV hanteerde). Vgl. ook Job 39: 9-10 en Deut 33: 17. Men denke ook aan ons woord *ram* – zowel een gehoornd dier als iets om bijv. een stadspoort mee in te *rammen*.

¹⁰⁵ In het Sumerisch was *reshu* een top (b.v. van een berg).

¹⁰⁶ Oorspronkelijk zat er in deze betekenis hier nog een *wav* bij in: check op *veilig* drinken/eten, vandaar dat dit begrip ook in de vorm *רוש* voorkomt.

¹⁰⁷ Dit woord was ook al in het Akkadisch bekend; daar onderging het een ontwikkeling, i.h.b. in de beklining: *rachmu* ⇒ *rechmu* ⇒ *re'mu*. Vergelijk Arabisch: *rachima* - genade hebben (met/voor iemand), compassie, *rachma* - medelijden, compassie. En Ugaritisch: *r-ch-m* - vriendelijk zijn.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
		רימון رمان	<i>rimón</i> A: <i>rummān</i> Turks: <i>nar</i> Hindi: <i>anār</i>		overvloed aan zaad uit de hand van de Ander (God): granaatappel (naar het Latijn: <i>pōmum</i> / <i>mālo grānātum</i> = appel met veel zaad; biologische naam: <i>Punica granatum</i> , het geslacht <i>Punica</i> verwijst naar de Feniciërs die het verspreidden) ¹⁰⁸
		רע	<i>rēj'a rē'a</i> <i>righ</i> PS: <i>ri'</i>	7453	met <i>ghajin</i> : ¹⁰⁹ de ander die je met zijn armen omhult (omarmt) / die je bescherming geeft / (evt. ook met 'ajin: de ander die zich / z'n handen laat zien (laat 'wapperen'; die iemand helpt)): vriend, metgezel
		רע	<i>rā'</i>		de hogere ander (god) die doet zien: de zon die als afgod Rā' o.a. in Egypte werd gediend ¹¹⁰
		רעה	<i>rā'āh</i> <i>roa'</i>	7451 7455	die afgod aanbidden / met <i>ghajin</i> : God afschermen: slecht, verkeerd, kwaadaardig ¹¹¹
		רעה	<i>rā'āh</i>	7462- 7464 7453	de ander die erop toeziet (evt. <i>ghajin</i> : omhult, beschermt) dat iemand met vreugde kan leven/floreren: herder, vriend
		רעם רעם	<i>ra'am</i> <i>rā'am</i>	7481-2	de god van licht (zicht) en water: donder, donderslag de ander ziet water / er is veel verkeerd: opgewonden zijn/doen
		רפאה	<i>rāphāh</i> <i>rophe</i>	7495 7499 7505	(vgl. <i>nephesh</i> [5314-5]) de Ander (God) blaast of ademt je weer tot leven: genezen, gezond maken, genezer

¹⁰⁸ Bijbels geldt de granaatappel – overeenkomstig zijn oorspronkelijke naam – als symbool voor vruchtbaarheid, zegen en overvloed. Men zegt dat één vrucht wel tot 800 zaden kan bevatten.

Aan de granaatappel wordt ook wel een werking als afrodisiacum toegeschreven; hij zou bij mannen en vrouwen het testosteronniveau laten stijgen (en ook wordt aan de zaden een oestrogene werking toegeschreven, nuttig voor vrouwen in de overgang). Onverdeeld zijn de meningen hierover echter niet. Apart is dat Hippocrates en anderen de granaatappel juist voorschreven als middel om conceptie te voorkomen... Als de rijpe vrucht van de boom valt, springen de zaden alle kanten op. Vandaar de associatie in ons woord hand-granaat, die ook in het huidige 'Ibhriet een רימון יד - *rimon jad* is.

Het na-Babylonische rabbijnse/talmudische jodendom verbindt de granaatappel met de vele (613) *mitswot* die men uit de *Torah* heeft gedistilleerd, en zodoende met gerechtigheid en heiligheid. Dit berust mijns inziens op een misvatting. Gerechtigheid en heiligheid zijn volgens de *Torah* een genadegave van God en niet het gevolg van menselijke pogingen zich aan 613 wetjes te houden...

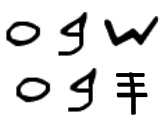

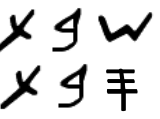

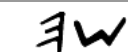

¹⁰⁹ De Griekse vorm ΠΑΓΟΥΗΛ van de hiervan afgeleide naam Reghu'el [7467] geeft een *indicatie* dat de oorspronkelijke vorm waarschijnlijk met een *ghajin* werd geschreven.

¹¹⁰ De oude schrijfwijze hiervan is zeer opmerkelijk, want in Egypte was of , soms ook een meer gedetailleerde afbeelding van een rechteroog, het hiëroglief waarmee deze (af)god werd aangeduid.

De Bijbel zegt dat God een ontoegankelijk licht bewoont. De zon is een voor de mens totaal ontoegankelijk licht, dus de associatie van de zon als woonplaats voor God is op zich niet zó gek...

¹¹¹ Mogelijk heeft dit woord bijgedragen aan de angst onder Israëlieten en later onder joden om God te zien. → Het is tragisch dat in het Romeinse rijk de zon-aanbidding – een grote vorm van 'kwaad' dus – syncretistisch werd opgenomen in de Roomse kerk (zie bijv. de stralenkransen rond hoofden van 'heiligen', etc.). De interpretatie van de vorm met *ghajin* laat zien hoe verkeerd het was om de glorieuze Naam van God af te schermen / te verbergen, zoals het rabbijnse jodendom later deed.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤁𐤍𐤗	𐤁𐤍𐤗	שָׂאן	shā'an	7599 vgl. 8172	wat moederborsten of overvloed prominent betekenen voor baby's/kinderen: rust, rustig/kalm/vredig zijn, tot rust brengen
			shāba' sābā' sāba' sābēa' shebha' PS: shaba' of saba' Ak: shebû, shabā'u A: shabi'a	7646- 7659	(ש/𐤁) je opgerichte tent zien/ de bron/volheid van je huis zien /zien hoe goed je gedijt: zich verzadigen, voldaan/verzadigd zijn, compleet zijn, zweren (als compleet maken), genieten van; ook: volheid, zeven (7) ¹¹² , een week (ש/𐤁) de palmboom (met z'n suikerrijke vruchten en schaduw en als symbool van Leven) thuis zien: verzadigd/voldaan zijn , etc
			shābat shābhat shebet shabbāt sabbt	7673- 7676 vgl.	zie 7646 e.v.; het oprichten van je tent is afgerond: wonen, rusten; Shabbat ¹¹³ ook: intense vorm van שָׁבַת? jāshabh [3427] (zie daar) - wonen, verblijven, settelen
			shad thada	7699 vgl. 1717	moederborst (volheid) die ingaat (in baby's mond): tepel, borst, boezem ¹¹⁴
			shed, shod, shud, shadad	7700- 7701, 7703 vgl. 7710, 7712	wat naar voren komt en (met een pijl of speer) ingaat (met geweld binnendringt) gewelddadig(e), vernietiger/-ing, demon ¹¹⁵
			shāh	-	opkomen als in aanbidding: uitreiken, zich uit(st)rekken

¹¹² In het Sumerisch was *sebet* / *sebe* (mannelijke/vrouwelijke vorm; zevende: *sebu*) al het woord voor het getal zeven; ons woord *zeven* zou zelfs van een gemeenschappelijke bron afkomstig zijn, vergelijk ook het Gotisch *sibun*, Latijn *septem* en Sanskrit *saptan* -

¹¹³ Vergelijk ook Arabisch: *ثابت* - *thabata* - stabiel/stevig staan, solide. De Arabische *ث* - *tha/ta* komt, evenals de Arabische *س* - *sin*, vaak overeen met de *ש* - *shin* in het Hebreeuws. Ik duid hier de betekenis ervan als het uitpuilen, naar voren komen of omhoog komen vanaf het grondvlak, net als borsten en hoorns dat doen. In combinatie met het symbool voor tent of huis zie je dus een tent die opgericht is. Wanneer je aan het eind van een dag je tent weer opgericht had, was je als nomade in het oude Midden Oosten klaar en kon je gaan zitten. Opvallend in dit verband is ook het Arabische *وثب* - *wathaba* - springen, in de oude symbolen: 𐤁𐤍𐤗 - de pin(nen) van de opgerichte tent; die werden met de voet in de grond gestampt. Vergelijk ook שָׁבַח - *shābach* - het tentkleed van de opgezette tent, dat niet meer klappert o.i.d. maar **tot rust komt** en **geen zorgen meer** oplevert. En שָׁבַק - een opgezette tent op laten gaan/opbreken, of opgaan vanaf een tent - **laten gaan, vertrekken**.

De meest oorspronkelijke uitleg is hier moeilijk te achterhalen. *Shabbat* is ook te lezen als: je werk als bron (𐤁 van inkomsten/voeding) voor je gezin/familie (𐤁) afronden (𐤁) (deze uitleg sluit aan bij het Arabische *sabab* - bron van bestaan), of de volheid (𐤁) thuis (𐤁) volkomen maken (𐤁), of eventueel het koesteren (𐤁) van je huis(gezin) (𐤁) tot volkomenheid (𐤁) (of het teken van [de verbondenheid van] je huis met De Bron); ook is een uitleg mogelijk die uitgaat van een oorspronkelijke vorm met evt. een 'aleph erin: het teken (𐤁) van de Bron (𐤁) van de eerste mens (𐤁𐤁 - [aller] vader), het teken van Gods verbond met Adam. Zie ook *shāba'*.

Een andere uitleg ziet in de *shin* het getal zes zodat *shabbat* of *shebet* de afronding is na zes werkdagen, gerelateerd aan *shebha'* - zeven (7).

Over de oorsprong van de *shabbat*, incl. overzicht van de literatuur zie ook: Dr. J. H. Meesters, *Op zoek naar de oorsprong van de sabbat*, (*Studia Semitica Neerlandica*, Vol 7), Van Gorcum, Assen, 1966.

¹¹⁴ Fürst zegt hiervan: "of fullness that pours itself out" – van volheid die zichzelf uitgiet. Dit is geheel in lijn met de hier gegeven interpretatie van het symbool 𐤁.

In het Sumerisch was *shadu* of *sadu* een berg – in feite een 'uitpuiling'/'opzwellings' van de aarde, waarvan uit rivieren volheid van leven in een wijde omgeving brachten.

¹¹⁵ De oorspronkelijke eerste letter is hier onzeker; eenzelfde woordstam komt ook voor met de letter *tsade*: 𐤁𐤍𐤗 - *tsud* [6679] - jagen (onderdrukken door met een pin/pijl/speer erin binnen te dringen). Het is aannemelijk dat dit de oorspronkelijk grondvorm was.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤆𐤆𐤀	𐤆𐤆𐤀	שוב	shubh	7725	opkomen voor de verbondenheid met je huisgezin/familie / je bron/volheid is verbonden met je thuis/familie (vgl. Lukas 15: 10-32): terugkeren, omkeren, opnieuw
𐤆𐤆𐤀	𐤆𐤆𐤀	שופר	shophār	7782	een naar voren komende 'stok' (ramshoorn) om op te blazen voor de Ander (God) / je borst en ribben ¹¹⁶ gebruiken om te blazen voor God: de shofar of ramshoorn (blazen)
𐤆𐤆𐤀 𐤆𐤆𐤀 ¹¹⁷	𐤆𐤆𐤀	שוק שוק	shoq shuq A: saq	7785 7783 7784	de bron verbonden met het omhooggaan (wat maakt dat je kunt staan): dij, heup, been, schenkel / van daaruit ook: rennen , en: straat (waar je over rent)
𐤆𐤆𐤀 𐤆𐤆𐤀	𐤆𐤆𐤀 𐤆𐤆𐤀	שור תור ثور	shōr Aram: tōr shurh ¹¹⁸ A: taur Ak: shūru Ug: toro shur	7794 8450 7791-2 7788 7789	het vóórkomen?/ de omhulling?/ hoorns? ¹¹⁹ verbonden met God: os, stier, koe ⇒ ook: een steunbeer/-muur (m.n. voor een groot gebouw, soms gedecoreerd met de beeltenis van een stier); en: rondwandelen (wat ossen deden); en: een vijand (de oer-os was gevaarlijk) deze twee ⇒: verkennen
𐤆𐤆𐤀	𐤆𐤆𐤀	שכר שכור سكر	shekhar shākhār shikor shukkar sukkar ¹²⁰ σικερα	7941 7937 7910 7942-3 G4608	overvloed uit de zegenende hand van God: molasse of suiker en de alcoholische dranken gemaakt van vloeistoffen met een hoog suiker-gehalte; dronken worden of zijn
𐤆𐤆𐤀	𐤆𐤆𐤀	שלום سلام	shalom ¹²¹ A: salām PS: shalām	7965	de bron van de leider verbonden met overvloed: completeheid, heelheid, goedheid, welzijn, vrede, veiligheid, gezondheid
𐤆𐤆𐤀	𐤆𐤆𐤀	שמן	shāman shemen	8080- 8082	een bron van overvloed voor je nageslacht / wat voortkomt uit een bron van overvloed / een volle boezem/uier (voor veel kinderen): olie, vet; vet worden/maken ¹²²

¹¹⁶ De 𐤆 wav werd niet alleen gebruikt als symbool voor een tentpin, maar ook wel voor botten (w.o. ribben; vergelijk de naam *Chawwah/Chuah* [2332]) en hoorns (bijv. van dezelfde ram als waarvan de hoorn als *shophar* werd gebruikt).

¹¹⁷ Een uitleg vanuit de palmboom als steunpilaar is ook mogelijk; de oorspronkelijke vorm: 𐤆 of 𐤆 is niet 100% duidelijk..

¹¹⁸ Het Griekse ταῦρος - *tauros*, Latijn: *taurus* en PIE *tauro* - (krachtige) stier, os zijn hier duidelijk mee verwant / van afgeleid! Dit woord (alle vormen) stond ook voor het sterrenbeeld Stier.

De Arabische vorm staat ook voor een meester of chef. Het meervoud ervan is: *tirān* – de etymologische voorouder van ons woord *tiran*! Dit geeft een beeld van hoe men in die tijd aankeek tegen de grote os.

¹¹⁹ De Arabische vorm is met een *ṭa* (ook in het Mehri). Het Aramees is anders dan het Hebreeuws. Het is niet zeker dat het hier oorspronkelijk de 𐤆 als borsten of bron betrof; mogelijk ook de 𐤆 als hoorns, of misschien de 𐤆 - omhulling. De uitleg vanuit de generieke notie van de 𐤆 is ook zeer wel mogelijk: het naar voren komen – d.w.z. het vóórkomen / het zich presenteren van God. De stier (denk aan de grote oer-os met 2 m. schofhoogte) werd als het machtigste dier gezien en zodoende als beeld (omhulsel van klei; de 𐤆 is ook zeer toepasselijk!) van de (af)goden (zie ook bij 'El).

¹²⁰ Sanskrit - *śārkarā*. In de Spaanse en Portugese woorden, *azúcar* respectievelijk *açúcar*, is een spoor van het Arabische lidwoord bewaard gebleven. Een verklaring die uitgaat van een eerste letter 𐤆 is is ook zeer plausibel, want dadelpalmen waren daar toen een belangrijke bron van **suiker**. De uitvinding van suiker zoals wij dat nu kennen is van véél latere datum.

¹²¹ Sumerisch: *salymu, silymu*. In het Akkadisch: *shalamu* - heel/veilig zijn/worden; herstellen; slagen, voor spoedig zijn; ook: *salimu* - vrede, overeenstemming; *salimatu* – bondgenootschap, verbond, verbintenis.

¹²² Van oorsprong mogelijk refererend aan vette moedermelk en/of (melk)boter. Zie ook de voetnoot bij *man(na)* [4478].

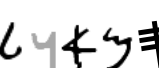

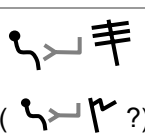
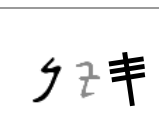

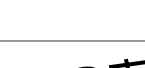

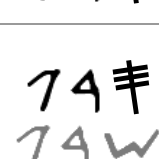
(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
⊙מל	○ימ	שָׁמַע	shāma' shema' PS: shema' Ak: shemu A: sama'	8085-8086 8088-8098	opkomende overvloed zien / een bron van overvloed zien, doet: horen (in de zin van luisteren, gehoor geven aan); hoor! ook: gehoor, raadpleging, boodschap waarnaar geluisterd wordt
מלמ	מלמ	שָׁמַר	shāmar	8104 8106	de bron van water/overvloed van God (wat doe je daarmee): letten op, bewaren, acht geven op, beschermen, behouden, verduurzamen
ימ	ימ	שָׁעַן	shā'an	8172	baby's & kleine kinderen die de borsten van hun moeder zien rusten vertrouwend
⊙ל	○ול	שָׁעַע	shā'a'	8173	een bron zien: je verheugen in
⊙⊙ל	○⊙ול	שָׁעַע	shā'a'	8173a	ook, in een blijkbaar aversieve of beschermende reactie daarop, of met 3 ^e letter ghajin: een bron/ het vóórkomen van iets voor het zicht afschermen: dichtsmeren, i.h.b. van ogen; besmeerd worden, verblind worden
⊙ל⊙ל	○ל⊙ול	שָׁעַשָׁע	sha'shu'ā sha'shua'	8191 vgl. 3467	„een bron in zicht, een bron van veilig-/zekerheid in zicht!": vreugde, verblijding, verlustiging, genot, (redding), ook: object van ~
⊗ל	⊗ל	שָׁפַט	shāphat shephat shephat	8199-8202 vgl. 4941	afdekking over of omheining om de opening van een bron (grens voor veiligheid): regeren, beoordelen, bepalen, verordenen, berechten, handhaven, straffen
ל	ל	שָׁקַל	shāqal sheqel Ak: shiqlu		de bron van het opkomen/stralen van (een) leider- (schap) / de stralende borst van een leider / shin als weegschaal die - quph - open neergaat?: shekel (munt); wegen (gewicht)
מל	מל	שָׁרַר	shorer A: surr	8270 8326	(voedings-/levens-)bron vanuit/verbonden met de grotere ander: navel(streng); ook: wijnstok in zijn functie t.o.v. de ranken
למ	למ	שָׁרָה	shārāh	8281 8271 8284 8285	voortbrengen: de ander tot leven / voortbrengen om de Ander (God) te aanbidden / doe je met een pasgeboren kind-aan-avelstreng [8270]: losmaken, vrijzetten; ¹²³ ook: de bron van de ander 'aanbidden': wijnrank (Jer. 5: 10 parallellisme; vgl. [8286.-91, -9]) en: eerbetoon aan de Ander/ander - je bron: armband (en: navelstreng zat soms om arm!)
למל	למל	שָׁרַשׁ	shārash sheresh shoresh	8327-8330	de bron van waaruit de ander naar voren komt: wortel, wortel schieten, iets met de wortels doen, ontwortelen
⊙ל	○ל	שָׁבַע	saba' soba' sabea'	7646-7649 7653-7654	het palmboom-onderkomen zien (waar God verbleef; + overvloed van vruchten! + notie van prinselijk): volheid, overvloed, vervuld zijn
לל	לל	שָׁגַב	sāgab	7682 7687	(een) palmboom/-bomen als 'voet' (fundament, ondersteuningspilaren) van je huis: verheven zijn, verheffen (als op pilaren)

¹²³ Hiervan ook: שְׁרוּת - shērut [8293] - vrijheid, bevrijd overblijfsel (vgl. ook shā'ar 7604-6); שְׁרַי - shārai [8298] - bevrijder (Ezra 10: 40); שְׁרִיד - shārid [8300-1] - overlevende, bevrijde, overblijvende; שְׁרַר - shārar [8324-5] - je losmaken van een ander, dat zich (tenminste in de Babylonische en Joodse visie) ontwikkelde tot: vijandig zijn, aanvallen, benauwen, belagen; en שְׁרַת - shārat/shāret [8334-5] - als een soort navelstreng functioneren: bijdragen aan, (geestelijk be)dienen; bediening.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
		שטן	sātan	7853-7854	(1 ^e letter <i>sin/samekh</i>) hij lijkt op de palmboomrok (omhulling van dode, prikkende bladeren die toegang tot de vruchten afschermt): tegenwerker / schepsel dat voortkomt uit die weerbarstige omhulling/'rok' rond een palmboom / heeft te maken met het verdraaien of omhullen van (i.e. afschermen van toegang tot) de Boom des Levens: slang / tegenwerker/ satan zijn karakter is ons gescheiden te willen houden van het Leven en van de vrucht die God ons wil geven door Zijn Woord en Geest
		שכל	sākhāl sekhel	7919-7920-7922	de palmboom zegent de Leider / de sok (tent) van de leider: omzichtig te werk gaan, overwégen, intelligent, wijs(heid)
		שמאול	semol	8040	veel palmen van de eerste verbonds- Leider (God?): rond Fenicië (Grieks voor: palmenland): het noorden, links (als je met je gezicht naar 't oosten staat)
		שמהה	sāmāch sāmēach simchāh	8055-8056-8057	een palmboom (boom des levens) aan de waterkant / palmbomen, water en een tent boven je hoofd (om je in te verheugen), dan heb je: vreugde; je verheugen
		שן, שן	shēn PS: shin / cin / tsin A: sinn ¹²⁴	8128 vgl. 5512-5515-5572-5577	wat voortkomt uit een zijtak van de palmboom (a.d. rand v.d. bladeren en wat overblijft als de bladeren afvallen): doorn, scherp voorwerp, tand
		שערה	sā'ar se'ar se'orāh	8175-8177-8178-8181-8184	(vgl. wat in de bespreking van de <i>samekh/sin</i> staat over het woord <i>ceneh</i>) de palmboom ziet de Ander -God- (en begint heftig met zijn bladeren te zwaaien, als in een): storm / een (wilde) haardos (die op die palm lijkt) / gerst (vgl. de lange, wilde 'haren' aan de aar)
		שרף	sāraph	8313	de palmboom van de Ander (God) (zie bij de bespreking van 𐤏𐤍𐤀) die 'blaast': vuur, in vlam zetten, branden
		שרף	sārāph seraph	8314	(1 ^e letter <i>sin</i>) een rebellerende/eigenwijze (sar), vurige mond/geest: slang / (1 ^e letter <i>sin/shin</i>) een naar voren komen of het leven van de Ander (i.e. God)'s mond/adem: seraf (hoge engel / boodschapper v. God; mv.: <i>serafim</i>) ¹²⁵

¹²⁴ In het West-Tsjadisch (de Engelsen zeggen: West-Chadic, een taalgroep in N-Afrika, verwant aan het Semitisch) eveneens *sin* (met *samekh*) - scherpe punt, tand, scherp.

¹²⁵ Opvallend is dat in Jesha-Jahu / Jesaja 6, waar de *Serafim* worden genoemd, één van hen een kool van het altaar van God neemt (zie bij vuur - 'ésh) en hiermee de lippen (mond) van Jesha-Jahu aanraakt. De oude Semitische weergave geïllustreerd dan wel geparalleliseerd!

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤏𐤅𐤁	𐤏𐤅𐤁	תבה	tebāh	8392	het door God getekende/ontworpen / het geconstrueerde tijdelijke 'huis'/onderkomen voor de aanbidder (Noach, Mozes): een ark
𐤏𐤅𐤂	𐤏𐤅𐤂	תודה	todāh	8426	een teken van kennis (zie bij <i>wāda'</i>) manifesteren: belijdenis, getuigenis, dank aan God
𐤏𐤅𐤃	𐤏𐤅𐤃	תוה	tāvāh	8427-8428	tekens met een tentpin/schrijfstift tot leven brengen: merktekens plaatsen, schetsen, bekrabbelen (als je dat op iemand's huid doet, doet 't pijn)
𐤏𐤅𐤄	𐤏𐤅𐤄	תורה	torāh	8451 8452 vgl. 3384	(kruis)teken van zekere verbondenheid van de Ander Die we vreugdevol aanbidden / (kruis)teken van zekere verbondenheid met de Ander / met anderen, om gevierd/vanuit geleefd te worden: Torah ¹²⁶
𐤏𐤅𐤅	𐤏𐤅𐤅	תושׁיה	tushiJāH	8454	voleinding/teken van (verbondenheid met) de bron van JaH / God: wijsheid, kunde, succes
𐤏𐤅𐤆	𐤏𐤅𐤆	תְּכֵלֶת	tekhēlet	8504	de tekenen (de kleur) rond de zegenende/regerende hand van de Herder/Leider: hemels blauw / blauwpurper ¹²⁷ (kleur van een draad in <i>tsitsit</i>)

¹²⁶ Normaliter wordt Torah gezien als afgeleid van de *hiph'il* vorm van één (of meer?) van de werkwoorden *jārāh* [3384] - mikken (werpen, (be)regenen, instrueren/onderwijzen - een ander zijn doel laten raken), dat is: **horah** - הורה - 𐤏𐤅𐤂 - 'hij onderwees' (van oorsprong waarschijnlijk *hurāh*; ja, met opvallende klankgelijkenis met ons *hoera!*) - vreugdevolle aanbidding/verwondering over het verbond met de Ander (God) die we aanbidden / leven vanuit vreugdevolle aanbidding/verwondering over het verbond met de Ander (God). Zie ook de artikelen-serie over 'De Torah': (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) en (10), op de 𐤏𐤅𐤁 Hallelu-JaH website, februari-maart, juli, okt. en dec. 2012. Volgens de gangbare relatie met *jārāh* is de **Torah** erop gericht om mensen tot hun doel te laten komen (door zijn onderricht).

Terzijde vermeld ik dat **Horah** ook de naam is van een vreugdevolle Israëlitische dans, vaak gedanst op de muziek van הבה נגילה - *Habhah Nagilah* - 'Laat ons ons verheugen', die van Ukraïense afkomst is, hetgeen het wat zigeuner-achtig aandoende karakter verklaart. Overigens zien traditionele linguïsten via het Grieks wel een verband tussen ons woord *koor* en dit *Horah*, maar helaas niet tussen de twee woorden *Horah* en *horah*.

Van oorsprong zit in het woord *Torah* overigens veel meer dan vaak wordt gezien. Zo is תורה - *Torah* ook te zien als opgebouwd uit תור - *tur* [8446] - zoeken of verkennend rondwandelen, en ה - *áh* - aanbidding; wie zoekt om God te aanbidden, heeft veel aan de *Torah*. Of als opgebouwd uit תור - *tor* [844x] - een opsomming, reeks, ordening, en ה - *áh* - aanbidding; de *Torah* is een ordelijke opsomming (van o.a. wonderen van God) die oproepen tot aanbidding. Regelmatig vinden we in de Bijbel een mooi symmetrisch meervoud van *Torah*: תורות - *torot*, voor bijv. Gods instructies aan een bepaalde persoon.

De ouderdom en etymologie van *jārāh* is vrij onduidelijk. Gezien het moment waarop de **Torah** gegeven werd, ligt er misschien ook een relatie met het Akkadische woord *tarú* - meenemen, wegleiden, een persoon of slaaf terugkrijgen of -halen (*Akkadian Dictionary*, Univ. Chicago, p. 245 e.v.). Ook is wel een relatie gelegd met met het Akkadische *tērtu* - een boodschap, informatie, instructie, of een goddelijke boodschap of openbaring (*ibid.*, p.357 e.v.). Binnen het jodendom is ook wel een relatie gelegd met 'or [215-218] - licht; via de *Torah* gaf God hen licht.

¹²⁷ Mijn woordenboek geeft aan dat de eerste twee letters mogelijk een latere verbastering zijn, en het oorspronkelijk שֶׁחֵלֶת - *shechelet* was, oftewel: 𐤏𐤅𐤆. Dit geeft een nog duidelijker etymologie van de kleuraanduiding, via de verwijzing naar de kleur van het hemelgewelf (het teken van de bron van het tentdoek van de grote Herder/Leider). Dit geeft aan dat de kleur naar de hemel, naar God verwijst.

Volgens de Hebreeuwse Wiki komt *tekhēlet* overeen met het hemelsblauw   dat Engelsen wel azuurblauw noemen (met de zuivere RGB coördinaten: 0,127,255; CMYK: 255,255,0,0).

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de Oud Semitische plaatjes en betekenis
𐤔𐤌𐤕	𐤔𐤌𐤕	תמה	tāmah	8539	enorm verwonderd zijn door een duidelijk teken van overvloed / een teken van veel verwondering: stomverbaasd zijn, paf staan, je verwonderen, verbouwereerd zijn
𐤔𐤌𐤕	𐤔𐤌𐤕	תמיד	tāmid	8548	ondertekenen met vloeistof (inkt) met de hand (om iets vast te leggen) / het teken/ de vastlegging van een natte 'hand' en 'ingang' (vgl. <i>jada'</i> & de voetnoot bij <i>Qain</i>): huwelijksverbond: voortdurend, continu, trouw ¹²⁸
𐤔𐤌𐤕	𐤔𐤌𐤕	תמר	tāmār	8558	teken van overvloed van God / teken van water van God: palmboom ¹²⁹ (symbool voor de Boom des Levens)
𐤔𐤌𐤕	𐤔𐤌𐤕	תנין ook: תנים	tannin PS: t.nn.n A: tinnin	8577 vgl. 8565	wat een einde maakt aan alle leven: (mythische) draak, zeemonster(s), reuzenslang
𐤔𐤌𐤕	𐤔𐤌𐤕	תקוה	tiqvāh	8615	het teken van de opgaande lijn in je leven (het koord van het Woord waarlangs je door God geleid wordt) vieren/gedenken: hopen
𐤔𐤌𐤕	𐤔𐤌𐤕	תרועה	teru'ah	8643 vgl. 8451	het kruisteken/de voltooiing van Gods verbond zien en met vreugde aanbidden: juichen, roepen, bazuinen blazen
𐤔𐤌𐤕	𐤔𐤌𐤕	תשובה	teshubhāh	8666 vgl. 7725	ondertekenen dat je de Bron van zekerheid van/ verbonden met je huis wilt aanbidden/ eren: antwoord(en), terugkeren, bekering

Persoonlijk vind ik al deze voorbeelden (en er zijn nóg véél meer!) té sprekend om te zeggen: het is maar toeval, dat het geheel van de elementaire betekenissen van de symbolen zó overeenkomt met de woordbetekenis, al beweren veel taalwetenschappers dat dit wel toeval zou zijn, omdat ze het verband (nog) niet kunnen verklaren. Ik zie het als een kenmerkend staaltje van hoe God Zijn geschreven Woord in die tijd ook voor de minder geletterde man begrijpelijk maakte. Als wetenschapper kan ik er vragen bij hebben (bijv. hoe is die mooie samenhang precies tot stand gekomen?); als gelovig mens (schepsel) verwonder ik me er liever gewoon over en aanbid God, wetend dat wij met al onze 'wetenschap' maar zo'n verschrikkelijk pietepouterig klein stukje 'weten' van alles... Mijns inziens hoeven vragen die er wetenschappelijk zijn, de verwondering, die we als gelovigen kunnen ervaren, namelijk niet in de weg te staan.

¹²⁸ Het is ook een teken van overvloed (die niet opraakt)! Hier kan gedacht worden aan de seksuele verbintenis die voor altijd is: het teken / de handtekening van het 'water' uit de zijtak die ingaat (vergelijk die dubbele laag bij het werkwoord *jada'*).

¹²⁹ Als je in de woestijn liep en je meende water te zien, was het vaak een luchtspiegeling. Wanneer je een palmboom zag, wist je wél zeker: daar is een oase, vandaar: een teken van water van God of een ander.

De verrijking van het Hebreeuws vanuit de oude Semitische symbolen

De letters en hun betekenissen intrigeren me, met name die *hé*. Vanuit de taalkunde weet ik dat de *hé* zowel als voor- als achtervoegsel aan woordstammen is toegevoegd, en toch vind ik het *als gelovige* mooi hoe de *hé* een grote rol speelt in woorden als ‘zijn’/‘leven’ - הָיָה (je samen verwonderen, verblijden en aanbidden in verbondenheid), en ‘levensweg’ - $\text{הַלַּחֲחֵה$ - *halakhah* (je samen verwonderen en verblijden in de zegenende hand van de grote Leider; c.q. met vreugde aanbidden de Leider Die Zijn zegenende hand uitstrekt over je vreugdevolle aanbidding).

Vaak brengt het oud-Hebreeuwse, ik bedoel: oude Semitische woordbeeld me op associaties die ik anders niet of niet zo snel gezien zou hebben. Neem een woord als *shem* שֵׁם - naam. Als je ernaar kijkt, zie je een bron van water. Een naam hebben, staat in verband met beschikken over (een) waterbron(nen) wat in dat gebied bijna synoniem is met te drinken en te eten hebben. Als je dat ook voor je nageslacht hebt - $\text{שָׂם$, dan ben je dus *rijk*, dat is ‘vet’ zeggen ze tegenwoordig wel (en toen dus ook: *shamen* = *vet*, *rijk*; kijk naar de koeien hier in de wei en die in Afrika, dan zie je wat *rijk* en *vet* met elkaar te maken hebben).

Nu wordt de Israëliëse geloofsbelijdenis, het *Shema* $\text{שְׁמָעָה$, wel vertaald met ‘*Hoor* (Israël...)’, maar je kunt het ook lezen als: *de Naam zien!* En als: *de bron van overvloed zien*, of als: *eten en drinken zien* (zien hoe gezegend je bent door God)! Inderdaad komt de heerlijke, belofte-volle **Naam** van God in de eerste regel al twee keer voor! Zijn glorieus Naam, dat wil zegen: Zijn aanwezigheid is de belofte waardoor we kunnen leven vanuit het *Shema* - vanuit het zien van De Naam! De bijbehorende belofte aan Israël was dat ze ook voldoende eten en drinken zouden zien/hebben.¹³⁰ Zeker een reden om goed te luisteren...

Gesproken over eten en drinken en God, moet ik nog denken aan *shalom* שָׁלוֹם - een bron van de grote Herder, met zekerheid/verbondenheid en dat alles in overvloed (of: en genoeg te drinken), of: de bron van de (goede) Herder, met zeker goed water. Dat is toch **volmaakt**? Wat zou een oud-Semitische (of tegenwoordige!) mens zich nog meer hebben kunnen wensen?

Genieten van volheid (ל) met een vorst of met een koning (regerende hand) onder een afdak van palmladeren of in de beschutting van een palmboom לִשְׁכָּנָה , dat deed je in een luxe **paviljoen**, of met De Koning of Zijn priester (zegenende hand) in de **tabernakel**: inderdaad in beide gevallen in een *sok* - סֹךְ / שֹׁךְ . Wanneer we als Zijn kinderen (nageslacht בְּנֵי) zo in de volheid van de grote Koning mogen delen, *tabernakelt* Hij bij/onder/in ons (*shakan* שָׁכַן), en ervaren we in vreugdevolle aanbidding iets van Zijn *Shekhinah* (שֵׁכִינָה); de bron en volheid (ל) van Zijn glorieus en heerlijke zegen (ל) die Hij deelt (יָד) met Zijn kinderen (בְּנֵי) die Hem aanbidden (עָבָד).

Wat eten betreft, is het belangrijk om wat je binnenhaalt niet je relatie met God te laten bederven, zoals gebeurde bij Eva en Adam in Genesis 3. Wat voortkwam uit het eten buiten de door God gestelde grenzen (לִשְׁכָּנָה - *nachash*) is wat in het Arabisch wordt genoemd: *nachasa* ‘iemand ongelukkig maken’ of ‘in het ongeluk storten’. Het Hebreeuws heeft dit vastgehouden in de benaming voor ‘slang’ (Arab: *حَنَش* - *chanash*), wat lijkt op: ‘het vlees van je kinderen etend’; slangen vielen vaak kinderen aan! Opvallend associëren zowel het Aramees als het Arabisch *nachash* ook met koper. Slangen waren één van de eerste objecten die (als afgod) van koper/brons werden nagemaakt.

Soms zit er iets moois in van die kleine woordjes. Een combinatie van twee ervan die we regelmatig tegenkomen, vertaald als ‘daarom’, is: עַל-כֵּן - *al-kēn*. In het oude schrift: עַל-כֵּן - ziende de Leider die zegen geeft / gezag uitoefent over de kinderen / het nageslacht. Ja, dat is wel een reden om iets te doen (bijv. in Genesis 2: 24: „*daarom* zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot een vlees zijn.”) Eigenlijk is het zicht op de Leider (God) (עַל-כֵּן) al een voldoende aanmoediging en met ‘daarom’ te vertalen. En Zijn zegen over Zijn kinderen (עַל-כֵּן - vaak als *bevestiging* gebruikt), Zijn „*Ja en amen*” (vgl. 2 Korinthiërs 1: 18-20) versterkt dat nog.

Door de zegen van God wordt alles helemaal áf; compleet, rijp, volwassen, héél. We zien dit in de tweeletterige oude Semitische stam כָּל - *kol* (Arabisch: *كل* - *kull*) - op zichzelf wel vertaald als ‘alles’, ‘het geheel’, ‘ieder(e)...’. Hierop zijn woorden gebaseerd als: כָּלָה [3615-7] - *kālāh* en כָּלָל [3634-6] - *kālāl* / *kelal* (de laatste is Aramees) - voltooiën, voltooiing, compleet, כָּלִיל [3618] - *kālīlāh* - bruid (als zijnde een vrouw die voltooid/volwassen/volledig voorbereid is, klaar om het huwelijk in te gaan), כֶּלֶךְ (3624) - *kelach* - (lijfelijke) volwassenheid, op volle sterkte zijn, כָּלִיל [3632] - *kālīl* - geheel, en מִכְלָל [4359-60] - *miklāl* / *miklul* - volmaaktheid, schoonheid / iets dat heel vol-maakt is.

Zo zie ik dat de letters en woorden de Bijbelse boodschap vaak ondersteunen en bevestigen. Neem het gegeven dat God ons al kent vanaf of van vóór ons prilste begin in de baarmoeder (Psalm 131,

¹³⁰ Zie ook de serie korte artikelen: ‘Het *Shema* - de Israëliëse geloofsbelijdenis’: (1), (2), (3), (4), (5), op deze H Hallelu-JaH site, januari - februari 2012.

139). Dat gegeven zie ik bevestigd in het feit dat het ongeborn kind het uitgangspunt is in het woord voor baarmoeder: רַחֵם - *rèchèm* [7358/-6] - רַחֵם - letterlijk de ander z'n huid (als beschermende wand), met water / in overvloed [om je heen]. Merk op dat hiervan is afgeleid de uitspraak-variant: רַחַם [7355/-6] - mededogen, barmhartigheid, liefhebben - koesteren en beschermen als in een baarmoeder, of met de gevoelens die je daar voelt. Enigszins verwant lijkt רַחַם - *nacham* [5162] - in oorsprong: de (door tranen natte?) huid van je kroost in overvloed strelen/aanraken: troosten in verdriet.

Twee belangrijke Bijbelse begrippen zijn יְרֵאת יְהוָה - *jireat JaHUaH* (o.a. Psalm 19: 9; Spreuken 1: 29; 2: 5; 8: 13; 9: 10; 2 Kronieken 19: 9) en פַּחַד יְהוָה - *pachad JaHUaH* (o.a. 1 Samuel 11: 7), beide gebruikelijk vertaald met 'de vrees des HEEREN', wat ik altijd een begrip heb gevonden dat moeilijk te rijmen valt met het karakter van God. We kunnen ons afvragen: Wat staat hier in de oorspronkelijke tekens, in relatie tot de glorievolle Naam יְהוָה? In het eerste geval is dat יְדֵי אֱלֹהִים - *jirath* - 'Hij, de Ander, geeft van begin tot eind', of: 'de hand van de Ander, eerst en laatst'.¹³¹ **JaHUaH** is er met Zijn zegenende en regerende hand van begin tot eind - Hij laat je niet los en heeft alles in de hand! (Denk aan mijn bespreking van het begrip *wachad/é Chad*.) Blij en in verwondering over Zijn grootheid en liefde, geef je je gewonnen in de hand van De Almachtige. Voorzover er van onze kant vrees of angst in zit, is het de vrees van een kind dat weet dat 't niet zonder zijn of haar bijzonder dierbare vader en moeder kan, en daarom in een druk winkelcentrum ook zelf de hand van vader of moeder goed vasthoudt. Als wij ons realiseren Wie **JaHUaH** is, en hoe Hij met ons omgaat, dan wordt Hij ons zó dierbaar dat we Hem absoluut niet kwijt willen - voor geen goud! Een alternatieve vertaling zou mijns inziens dus zijn: 'onze gehechtheid aan **JaHUaH**'. Daarom zegt Spreuken 16:6^b ook: "door de *jirath JaHUaH* wijkt men af van het kwade", want als je erg aan Hem gehecht bent Die je **Leven** geeft, dan wil je absoluut niet dat zonde die relatie in de weg staat. Zoals Jezus zei: „waar je schat is, dar zal ook je hart zijn.” Ook is er een relatie met *ra'ah* - (voor)zien. Vanuit Zijn grootheid voorziet (*jireh*) God voor degenen die bij Hem horen (Genesis 22: 14). Hij ziet het ook als we Hem consequent afwijzen en dan is er reden tot vrees... De stam van *jirath* wordt in 2 Samuël 7: 23 in de NBV vertaald met 'indrukwekkend' en in Nechem-jah (Nehemia) 1: 5 met 'ontzagwekkend'. Uit vergelijking met andere Semitische talen blijkt dat de *jod* aan het begin in oorsprong waarschijnlijk een *wav* geweest is: יְדֵי אֱלֹהִים (Fürst's woordenboek bevestigt dit), zodat de grondbetekenis op basis van de symbolen wordt: de verbondenheid met God eerst (en laatst). Dan dringt zich ook de associatie met het woord licht 'or op (verderop daar meer over). God is licht, of een verterend/louterend vuur (vgl. Exodus 20: 18 e.v.). In *jirath JaHUaH* zitten dus de connotaties: 'altijd uitgaan van onze verbondenheid met **JaHUaH**', 'besef van de grootheid van **JaHUaH**' (reden tot gerustheid als je bij Hem hoort, tot vrees indien niet) of 'besef dat **JaHUaH** louter(end) licht en vuur is'. Tot zover de eerste vorm.

Nu de tweede. *Pachad* is פַּחַד - de wind die je tentdoek (een 'wand' van je tent) of je vlees doet bewegen, open blaast, ingaat.¹³² In de open vlaktes van en rond Israël kan het behoorlijk waaien en stormen. Dat is een natuurgeweld waar je als eenvoudige bedoeïen best wel wat angst voor kunt hebben. Gelukkig is er de *Ruach ha Qodesh* - de Heilige Geest/Wind. *Ruach* - רֹּחַ אֱלֹהִים - de Ander Die (als wind) aan je tentharingen en tentwanden komt, of Die (God zijnde) zekerheid en verbondenheid biedt aan je tentkleden en je vlees. Laten we eens kijken naar het verband waarin *pachad JaHUaH* voorkomt in 1 Samuel 11: 7. "Toen viel de *Pachad JaHUaH* op het volk, en zij trokken uit als één man (een 'ish 'é Chad)." (Leest u het gedeelte vooral eens in z'n hele verband - het is een indrukwekkend verhaal!) Wat of wie verenigt mensen zó? Angst? Meestal niet; angst doet ons meestal ons terugtrekken op onszelf. De Heilige Geest staat er wél om bekend, mensen te verenigen tot één. We dienen mijns inziens *Pachad* hier dan ook zó op te vatten: als een synoniem voor *Ruach*, met de nadruk erop dat de Geest van God geen doetje is. Als God met Zijn aanwezigheid, Zijn Geest komt, dan gebeuren er grote dingen (vergelijk Exodus 19)! Dan kun je beter met Hem meedoen, Hem gehoorzamen en eren, dan tegen Hem ingaan! Ik zou hier *Pachad* vertalen met: 'de bijzonder indrukwekkende Geest van God'.

¹³¹ Als de *tav* aan het eind, zoals gebruikelijk, alleen als grammaticaal achtervoegsel (*status constructus*) wordt geïnterpreteerd, wordt dit: 'Hij, de Ander, geeft eerst' of: 'de hand van de Ander eerst'. Zie voor een uitgebreide studie over *jirath JaHUaH*: John J. Parsons, '[The Fear of the LORD - Further thoughts on Parashat Eikev](#)', op de website *Hebrew for Christians*. Op andere gronden koppelt ook hij *jirath JaHUaH* aan de Geest van God en aan vervulling met een diep ontzag voor Wie God is in Zijn grote almacht en liefde.

¹³² Een Alternatieve interpretatie van *pachad* leest: de opening in de grens [nl. die om de Boom des Levens; vgl. *pasach* en *chesed*] ingaan - iets wat je niet zomaar kon doen; er stond een engel met flikkerend zwaard.

De betekenis van de letters die onderscheiden is van de functie van de letters in het alfabet en in de grammatica (bijvoorbeeld: de *hé* als achtervoegsel dat van een werkwoord een zelfstandig naamwoord maakt), zorgt er soms voor dat een woord twee, bijna tegenovergestelde, betekenissen krijgt. Bijvoorbeeld het woord 𐤠 𐤢 𐤏 𐤍 in relatie met de stam 𐤢 𐤏 𐤍 : met die *hé* als grammaticaal achtervoegsel blijft het 'zonde', maar met de *hé* als pictogram voor 'aanbidding' wordt het 'zondoffer'. Dit verschijnsel kom ik veel vaker tegen. Kennis van het oude Semitische schrift en de oorspronkelijke betekenis van de symbolen, creëert dus ook duidelijkheid en begrip wat betreft veel van dit soort 'vreemde betekenis-verschillen'.

De gods-aanduiding 'Elohim' besprak ik al. Een vorm hiervan, die 84 keer (7x12 : volheid) in de Torah voorkomt, is אלהים - 'Eloheikhem. Oud Semitisch geschreven: 𐤀 𐤍 𐤠 𐤢 𐤏 𐤍 . Bij JaHUaH's geven van overvloed wordt hierin dus benadrukt dat Hij dat met gezag (𐤍) doet, dan wel dat Hij het is Die gezag/macht in overvloed (𐤀 𐤍) aan ons geeft (𐤠), om de betreffende aanwijzingen op te kunnen volgen. In de grammaticale interpretatie van de *kaph* als achtervoegsel (God Die als het ware zegt: „Ik strek mijn zegenende hand naar *jullie* uit!“) zit dit element van Gods bekrachtiging al, maar in de oude Semitische weergave zit het hier nóg sterker, vind ik. In de specifieke context van elk van die 84 teksten is dit zeer veelzeggend! De Torah was niet een wet om zelf in eigen kracht te volbrengen, maar een aanwijzing om te leven vanuit de innige verbondenheid met God en vanuit Zijn kracht!

Opvallend vind ik het **licht** - אור - 'or [215-8] dat God schiep in het eerste begin, in Genesis 1: 3, als basis van de hele verdere schepping. Volgens de oude Semitische symbolen kan dit **licht** vertaald worden als 'de eerste zekere **verbinding** met de Ander, i.e. met God, en/of met de ander/elkaar'.¹³³ God wordt voorgesteld als 'gekleed in dit licht' (Psalm 104: 1-2; 1 Timotheus 6: 16¹³⁴). God biedt zekerheid en verbondenheid. En die zekerheid en verbondenheid ('veilige hechting', noemen de psychologen dat; je kunt ook zeggen: 'zékere verbondenheid') is een vorm van **licht** – **het stráált** (vgl. het woord *glorie*). Het is de allereerste basis die God legt onder Zijn schepping. God heft de duisternis, het on-leven, de on-zekerheid en angst op. Hij geeft licht. Wat hier en op andere plaatsen **Licht** wordt genoemd is '**veilige hechting**' met God (vergelijk hoe Johannes over licht schrijft). Zoals het zonlicht ons lichaam verwarmt en alle biologische leven op aarde mogelijk maakt, maakt de 'zékere verbondenheid' met God geestelijk alle leven mogelijk en hebben we – wij als mensen en de hele schepping – de warmte daarvan ook dagelijks nodig.

Hoewel deze vertaling wellicht in eerste instantie wat vreemd lijkt, past hij precies bij het feit dat God JaHUaH *wachad* ('*echad*) is – een betrouwbare en stabiele God Die bij elkaar brengt zoals de stabiele pin aan de deurpost die de bewegende deur continu verbonden houdt met de muur.

In zijn Evangelie (Johannes 1; 3; 9; 12) zowel als in zijn eerste brief, spreekt Johannes vaak over dit licht, en hoe we erin moeten en kunnen wandelen en het om ons heen verspreiden.¹³⁵ Daar bevestigt hij dat dit **licht** inderdaad de **verbinding met God** is, en dat in dat licht zijn of wandelen betekent zijn of wandelen in eenheid of hechte relatie/gemeenschap met Hem. Duisternis is alleen te creëren door God, als de Bron van dit licht, buiten ons leven te sluiten. Let eens op het aantal keren dat in de betrokken Bijbelpassages woorden als 'gemeenschap', 'in', 'eenheid', 'verbond' voorkomen – allemaal woorden die iets weergeven van de notie van verbinding achter de *wav* (Jesaja 42: 6 koppelt zelfs 'licht' en 'verbond' – impliciet: met God – aan elkaar, in een typerende Hebreeuwse parallel).

Paulus (2 Korinthiërs 4:6-7) verwijst naar dit vers (Genesis 1: 3) als hij aangeeft dat God dit licht aangedaan heeft in onze harten. Daardoor kunnen we met ons hart de **stralende glorie van God JaHUaH** zien in het aangezicht van Christus, net als het volk Israël iets van de glorie van God kon zien stralen vanaf Mozes' gezicht, toen Mozes bij God op de berg of steeds wanneer hij later in het

¹³³ Zie ook: '[Het Licht van Kerst](#)', op deze 𐤠 𐤢 𐤏 𐤍 Hallelu-JaH site, december 2011.

Dezelfde oude Semitische symbolen (en Hebreeuwse letters, afgezien van de Masoretische leestekens) vormen ook de naam van [de historische stad Ur](#), dus door haar stichter of indirect door diens ouders (volgens [het apocriefe boek Jubileeën](#) is Ur gesticht door Ur, de zoon van *Kesed* – vandaar: *Ur Kesdim* in Genesis 11) genoemd naar dit licht, naar deze verbondenheid met God. Rond het eind van het derde millennium BC was Ur een van de grootste wereldsteden – ruwweg tot kort na Abraham's vertrek daar vandaan richting Kanaän. Opvallend, dat toen deze man van God daar wegtrok, de plaats, het land en koninkrijk aan welzijn en/of welvaart en macht inboette. Zoiets gebeurt vaker. De uitspraak van *Ur* doet denken aan ons woord 'oer', of liever gezegd andersom. Ook geen toeval...

¹³⁴ Vgl. ook: Exodus 10: 23; 13:21; 14:20; Deuteronomium 4: 12; Ezechiël 43: 2; Daniël 2: 22; Psalm 18: 28; 36: 9; 43: 3; 118: 27; Jeshajahu 9: 2; Mikha 7: 7-10; Nahum 1: 3-7; Habakuk 3: 2-4; Zakharjahu 14: 7; Handelingen 12: 7; 22: 6-11; Colossenzen 1: 12; Openbaringen 18: 1; 21: 11, 23-24; 22: 5.

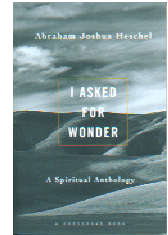
¹³⁵ Vgl. ook: Spreuken 4: 18; Jeshajahu 2: 5; 42: 6; 58: 5; Handelingen 13: 47; 26:18-23; 1 Korinthiërs 4: 5; 2 Korinthiërs 4: 6; 6: 14; Efeziërs 3: 9; 5: 8; Jaqobus 1: 17; en 1 Petrus 2: 9.

heiligdom van de tabernakel was geweest (vgl. 2 Kor.3:6-7; zie ook de korte studie '[Let the light shine](#)' op *Immanuel's place*).

In de bespreking van de *samekh/sin*, besprak ik het woord *seneh*, en legde uit dat het de kroon van een palmboom is, en hoe God met Mozes sprak vanuit een vurig licht vanaf de top ervan. Ook besprak ik de Griekse variant van de palmboom: *phoenix*. De etymologie van *phoenix* was goed verklaarbaar vanuit de terug-transliteratie in de originele oude Semitische tekens. Herinner u dat de grote Tempel Menorah in feite een afbeelding was van die palmboom met Gods licht er bovenop. Mijn oog viel op het woord *lux*, Latijns voor 'licht', en ik transliteerde het terug (net als ik dat deed met *phoenix*): 𐤆𐤃𐤕. Het is weer die zelfde **palmboom**, met zekerheid **verbonden** aan de **Leider** (of vice versa)... Toeval...??

Bij wat ik zei over de God Die verbindt: zie ook wat ik in **Tabel 2.** schreef over *tsāvāh* en wat ik verderop, onder **Tabel 3.**, schrijf over de aanduiding *tsebha'oth* die vaak voor God JaHUaH gebruikt wordt: Hij brengt inderdaad mensen samen; Hij verbindt.¹³⁶

“*Er kan geen natuur zijn zonder geest,
geen wereld zonder Torah,
geen broederschap zonder een Vader,
geen mens(elijk)heid zonder verbondenheid met God.*”

Abraham Joshua Heschel ¹³⁷

Die verbondenheid met God kunnen we niet uit onszelf bereiken. Dat laat het oude Arabische woord *الو* zien, dat waarschijnlijk teruggaat op het oude Semitisch 'alu - 𐤀𐤋𐤁; de betekenis ervan is: niet in staat zijn tot, onbekwaam zijn.

De laatste twee zinnen van Heschel doen me denken aan het 'Onze Vader' gebed. 'Onze Vader' is in het Hebreeuws één woord: אבִּינֵנוּ - 'Abhinu (merk op dat ook dit woord alle drie de oorspronkelijke klinkers bevat en in feite geen Masoretische klinkertekens nodig heeft!); in het oude Semitisch geschreven: 𐤀𐤁𐤁𐤍𐤏 - letter-lijk: Vader (Eerste van het huis/de grote familie), Hij geeft Zijn kinderen (nageslacht) zekerheid/verbondenheid. En dát in slechts vijf symbolen... Willen we het nóg duidelijker, nóg mooier, nóg puntiger?

Wat me raakt is dat deze oude taal zo'n *fysieke* taal is, krachtig wortelend in belangrijke voorwerpen uit een praktisch nomadisch bestaan, vol van eerbied voor God.

Vaak moeten we ons echt inleven in het *fysieke* herdersleven om een woord te herkennen. Neem het Hebreeuwse (en Arabische) woord מֶלַח - *melach* [4414/-6] - zout (ook: verdampen). Iedereen die ooit een dagje heeft meegelopen met een veeboer of herder zal weten dat bijna alle dieren het lekker vinden om aan je handen te likken, vooral aan het eind van een warme dag. Waarom? Omdat ze houden van het zoute zweet op je huid (wat ze nodig hebben). En ogenblikkelijk zie je hier wat zout te maken heeft met de huid van de herder (𐤍𐤏𐤃), met de *mem* erbij als water (het zweet bevatte water voor het opgedroogd was) of als voorzetsel met de betekenis 'van/vanaf'; zout is het spul dat het vee aflikt *van de herder z'n huid*, wanneer 't water eruit *verdamp*t is!

Het woord מֶלַח - *mallach* [4419] - zeeman wordt meestal in verband gebracht met het zout van de zee. Maar oud Semitisch gezien is het gewoon een leider (vaardig man) die water op z'n huid heeft - eenvoudig hè...

Een ander geval waarin wat kennis van de oude Semitische oorsprong duidelijkheid geeft, is waar later een of meer letters zijn weggevallen. Al bij de bespreking van de *shin/shad* besprak ik dat het woord *shad* 𐤑𐤏 bijvoorbeeld *borst*, *tepel* kan zijn maar ook *geweld* of *macht*. Die twee lijken nog al ver uit elkaar te liggen. Door te kijken naar het woord *dad* 𐤃𐤃 - in feite een afbeelding van *twee borsten*, en te bedenken dat de *shin* 𐤑 deze associatie ook had, is het niet zo gek dat *shad* evenals het oudere *thad* stond voor *borst*. Via de *wav* (een stok met scherpe punt) die ook wel voor een *pijl* of *speer* werd gebruikt, zagen we dat de oude stam *shud* (/showd) 𐤑𐤏𐤃 stond voor jagen, letterlijk: *eten van* (/ *een boog* en) *een pijl/speer* die *beweegt*, en van daaruit: *vernietiging*, *geweld* en *macht*. Zowel almacht en dus bescherming, als een bron, en koestering en

¹³⁶ Zie ook: Egbert Brink, '[Le peuple de Dieu, un ensemble assemblé](#)', blog op *La Revue Réformée*, N° 210; Faculté Jean Calvin, Editions Kerygma; ISSN: 1777-5698.

¹³⁷ Bron: Abraham Joshua Heschel, '[The Meaning of This Hour](#)', lezing op een conferentie van Quaker leiders in Frankfurt am Main, Duitsland, maart 1938; uitgebreid en gepubliceerd in 1943. Posthuum opgenomen (door Samuel H. Dresner - Ed.) in: *I Asked For Wonder - A Spiritual Anthology*, Crossroad, 1983; ISBN: 978 0824505424; p. 128; en zo geciteerd in: '[The Bloods of Your Brother](#)', blog door Skip Moen, 22 mei 2011.

voeding zijn van toepassing op God JaHUaH, zodat Hij wel aangeduid wordt als *El Shaddai* - letterlijk: God *mijn Shad*. In beide zit een element van dat God meer dan voldoende is en biedt.

U weet dat Joodse godsdienstige leiders zich graag *Rab*, *Rabbi* (= mijn *Rab*) of *Rebbe* (de Jiddische vorm) laten noemen. Dit is een interessant woord, hoewel niet helemaal zó positief. Oud Semitisch is het [7227] - letterlijk de Ander/ander (God/god) van het huis, of de ander/Ander z'n huis/tent, o.a. ook voor een tempel of de zon (het huis van de goden in de visie van velen in die regio). In het Aramees (niet in het Hebreeuws!) ging het [mogelijk via tempel] staan voor groot(s) [7229]¹³⁸ en van daaruit, of vanuit de betekenis 'de god van het huis', voor een topman (en voor een menigte - uitspraak: *rob* [7230; vgl. -35, -36]). Van daaruit ontwikkelde zich het Joodse woord *Rabbi* - letterlijk: mijn topman/baas/chef/meester. Ik sluit niet uit dat er ook een sterke connotatie heeft gelegen met - *r'abh*, wat te interpreteren is als *andere* of *hogere vader* (vgl. het Engelse *godfather*). Ik moet daarbij denken aan Jezus' opmerking dat we ons niet 'rabbi' of 'vader' moeten laten noemen, omdat we **Één Vader** hebben... waar dus zowel jodendom als RK-kerk enorm tegen in zijn gegaan in de aanduiding van hun leiders. Het begint me steeds meer op te vallen hoe mainstream na-exilisch (Babylonisch, *talmudisch*, gebaseerd op de leer van de farizeeën die Jezus fel bestreed) rabbijns jodendom en rooms katholicisme heel vaak op één (duistere) lijn zitten... ☺ Zo ook hier.

Dat huis van de ander komen we ook tegen in een ander woord dat het vermelden waard is: - '*arab* (waarvan ook ons woord *Arabisch*). Dit is een interessant woord omdat het zoveel ogenschijnlijk totaal verschillende betekenissen heeft, die echter allemaal te herleiden zijn tot die oude Semitische grondvorm: *kijken naar de ander z'n huis* (veel van die betekenissen zeggen ook iets over hoe Israël de oorspronkelijke Arabische nomaden [6152] zag)¹³⁹:

Als je de zon - dat huis van de goden - *zág* (ernaar kon kijken zonder verblind te worden), was de zon dicht bij de einder (opgaand of ondergaand) en had je 't dus over *het oosten* of vooral: *het westen* [6153 vgl. 6150] (de Arabieren waren onder de Semieten de meest zuidwestelijk wonenden). Als je het huis van de [menselijke] ander zag, ging je dus op bezoek (de Arabische nomaden stonden bekend om hun gastvrijheid), wat *aangenaam* [6149, 6156] was (men maakte het je *aangenaam*). Of was/ werd 't *avond* [6150, 6153] en moest je er overnachten. Of je ging *een onderpand* [6148] halen of een lening. Of je ging vreemd, en *vermengde* [6151, 6154] je dus met anderen (de voorvaderen van de Arabieren, zoals Ismaël en Ezau bleven JaHUaH niet trouw). Of je zag door de bekleding van doek (tent) of leem (huis) de stokken-structuur van de ander z'n huis (*de ander z'n huis zien*, heel fysiek): *populieren- of wilgenhout* [6155] (groeit snel, is niet degelijk). Het kon ook een *zwerm* [6157] muggen of ander ongedierte zijn die de huizen (of lichamen) van mensen kwam bezien of bezoeken. [Verwarring kon er nog zijn met dat je loerde op iemands aardse tent, in hinderlaag, maar dat is '*arab* (met *aleph*, niet *ajin*).]

Veel woorden bevatten ook een schat aan informatie over die tijd en de gebruiken van die tijd. Bijvoorbeeld over waarvoor basismaterialen gebruikt werden. Uit [3869] - *luz* - amandelhout, letterlijk: '[het materiaal van] de verbinding tussen een leider en z'n zwaard / een boer en z'n zeis' zien we dat amandelhout voor handvaten werd gebruikt. Uit [2091] - *záhábh* - goud, '(het materiaal van) de grote messen in de tent/ het huis van aanbidding (de Tabernakel/Tempel)' dat de mensen dát karakteristiek vonden voor goud, dat het vooral voor de messen in de tempel werd gebruikt. Dat was dus blijkbaar het voornaamste of meest bekende/karakteristieke gebruik van goud! Et cetera.

Bij zilver - [3701] - *késeph* - ¹⁴⁰ - moest ik even nadenken. Maar als je denkt aan het rituele belang - bijvoorbeeld op Egyptische afbeeldingen - van verkoeling (wat wind:) voor gezagspersonen () , wat vaak met een blad (een zegenende hand:) van een palm () werd gedaan, bijvoorbeeld met een blad van de dadelpalm, of van een palm als de *Copernicia baileyana*. En als je die ziet is het direct duidelijk. En heb je gelijk ook een verklaring voor het equivalente [3700] - *kácap* - puffen, verlangen (als naar water), verbleken (een los palmbiad verbleekt snel; wordt eerst wat **zilver**grijs, later beige-bruinachtig).

Hebt u ooit nagedacht over de etymologie van **ebbenhout** (Engels: *ebony*), die kostbare houtsoort? In het oude Semitisch was het - Hebreeuws [1894] - *hoben*. Blijkbaar werd het gebruikt

¹³⁸ Of als leenwoord vanuit het Sumerisch, via het Akkadisch. In het Sumerisch was *rabum* 'groot(s)'. *Rabu* was het werkwoord 'groot maken' of opvoeden.

¹³⁹ Frederic Delitzsch, in: *The Hebrew Language - Viewed in the Light of Assyrian Research*, (Williams & Norgate, London & Edinburgh, 1883; p.9) kijkt naar het Arabisch en ziet de betekenissen 'binnengaan, ondergaan (van de zon)' als afgeleid van een stam die met *ghajin* in plaats van '*ajin* begint. Dit kan ook kloppen, want de *ghajin* vertegenwoordigt de notie van het bedekken of voor het zicht verbergen, zoals de zon bij zonsondergang aan het gezicht wordt onttrokken.

¹⁴⁰ Sumerisch: *kaspum*, dus ook de medeklinkers *k-s-p*.

als een manier om het huis van je kinderen te eren (het gaat een volgende generatie mee). Ezechiël 25: 17 bevestigt dat het inderdaad werd gebruikt als een cadeau om anderen te eren...

Zeer interessant vind ik ook de familie van woorden die terug te voeren zijn op een stam בור of בר - *bōr*. In het oude schrift: בֹּר , dat is: huis van of verbonden met God (of een hogere ander). Veel van deze woorden hebben te maken met zuiverheid, zuiveren, etc. – bijv. בר - *bōr* [H1252-3] - zuiver(heid), zuiverend loog, en ברר *bārār* [H1305] - zuiveren, laten stralen. Het huis van God was en is zuiver en stralend bij uitstek! Een van de stoffen die hoogstwaarschijnlijk al rond 2000 BC gebruikt werden (en nog wel gebruikt worden) en tevens een van de voornaamste boorzouten is *borax*,¹⁴¹ dat in de natuur voorkomt. Het werd veel en wordt nog steeds wel gebruikt om zilver en goud mee te zuiveren en bij het heet solderen/lassen van zilver en goud, om het vloeien te bevorderen en oxidatie te voorkomen (vgl. Jes. 1: 25; Job 9: 30). Met dat *borax* werd of bleef het edelmetaal zuiver en puur en mooi glanzend (bepaalde zilver-poetsmiddelen bevatten *borax*; een heel dun laagje ervan doet het zilver na het poetsen ook minder snel weer oxideren/zwart worden). Ditzelfde *borax* wordt nog steeds ook gebruikt in was- en bleekmiddelen. Een millennia-oud middel om je handen mee zuiver te maken was *boorwater*; water waarin boor-zuur of een een boor-zout is opgelost (dit is een oud desinfectans en conserveermiddel; het is anti-bacterieel, en werkt ook tegen schimmels, virussen en insecten; vgl. boor-zalf; vgl. 2 Sam. 22: 21; Psalm 18: 21, 25). Ons woord *borax* en de naam van het chemisch element *boor* zijn etymologisch overduidelijk van de oude Semitische stam *bōr* afgeleid. Een mooi aspect is ook, dat boor een heel bijzonder element is, dat relatief weinig in ons zonnestelsel voorkomt; voornamelijk in sporen vanuit kometen, dus van buitenaf. Ook opmerkelijk is de vorm waarin het voorkomt, onder andere in de vorm van glas-achtige kristallen. Het wordt ook toegepast in glas om het warmte-bestendiger te maken (*Pyrex* glas) en speelt een rol in de productie van lcd-schermen en beschermende kleding (kogelvrije vesten). De boorverbinding triëthylboor wordt in de ontsteking van raketmotoren toegepast omdat het zo ongevoelig heet en fel brandt. Het kristal-/ glas-achtige en de buitenaardse herkomst doen me toch weer denken aan de visioenen van mensen die iets gezien hebben van het hemelse *huis van God*, of van *het Nieuwe Jeruzalem* dat ook een soort ‘huis van God’ is...

Voor sommige woorden die maar een of enkele keren in de Bijbel voorkomen, en waar vroegere vertalers vaak maar een betekenis hebben *afgeleid* of *geraden* vanuit de context, biedt het oude Semitische schrift vaak een beter aanknopingspunt. Neem bijvoorbeeld het woord בתה - *batah/ battah* [1326-7]. De eerste vorm komt alleen voor in Jeshu-Jahu (Jesaja) 5:6; de tweede in 7:19. De standaard BDB en Strong's woordenboeken beschikbaar in de meeste Bijbel software relateren het aan vernietiging en aan een oude (*hypothetische!!*) werkwoordsstam: ‘in stukken breken’. De SV en NBG vertalen ‘woest’ en ‘wildernis’, ‘woestheid’ of ‘woestenberg’. Ik zie בָּתָּה en denk eraan dat de בָּתָּה een goed afgesloten huis was – wat stond voor een dochter die wat bescherming nodig had, o.a. om maagd te blijven, en ik veronderstel dus dat als je dat gaat (respect)eren (בָּתָּה), ons woord בָּתָּה heel goed kan staan voor ‘ongerept’ (‘maagdelijk land’, onaangeroerd, woest of braakliggend terrein). De SV en NBG vertalingen blijven nog prima in dit geval, maar ik zie hier geen behoefte aan een veronderstelde wortel ‘in stukken breken’. De contexten van de verzen lijken de oud-Semitische uitleg gelijk te geven. Bijvoorbeeld (Jes.5:6; N.B. zelfs de wolken mogen het met hun regen niet ‘aanraken’):

Ik zal hem tot een wildernis (בתה) maken, hij zal gesnoeid noch behakt worden, zodat er dorren en distels opschieten; en ik zal de wolken gebieden, dat zij op hem geen regen doen vallen.

Sprekend over maagdelijkheid, vind ik de afleiding van בתולה - *bethulah* [1330-1] uit het woordenboek veel gecompliceerder dan die van de oude Semitische vorm בָּתָּה - een dochter van (verbonden met) een eerbiedwaardige leider (of een dochter, die vanwege haar maagdelijkheid zeker is dat ze bewonderd zal worden door een zekere leider/man, waarbij de ‘pin’ ook nog voor een bepaald

¹⁴¹ Woordenboeken verwijzen voor de etymologie van *borax* naar het Perzische en/of Arabische *borak*, maar de wortel is dus veel ouder en gewoon in de Bijbel te vinden.

Zelfs [een redelijk kritische website zegt over borax](#): „According to legend, Babylonians brought borax from the Far East more than 4,000 years ago to be used by goldsmiths, and writings have frequently cited ancient Egyptians as using it in metallurgy, medicine, and mummification, but none of this can be substantiated. The nitron baurak of the Greeks, the borith of the Hebrews, the baurack of the Arabians, the boreck of the Persians, and the burack of the Turks might all appear to express the same substance, borate of soda (i.e. borax). However, there is little evidence to show when or whether these names described the substance we now know as borax (Na₂B₄O₇·10H₂O). In fact, they are all transliterations of the Arabic word meaning to glitter or shine.”

lichaamsdeel van die man kan staan). Het oude Semitisch is kuis en niet zo expliciet als de moderne ondergrondse jeugd-cultuur en haar taal, maar was ook niet zo preuts als onze cultuur van voor de jaren '60 van de vorige eeuw; het benoemde de meer 'gevoelige' dingen in ietwat bedekte termen, en soms voor meerdere uitleg vatbaar, maar het werd wél in een paar tekens voldoende duidelijk wat er bedoeld werd...

Bij de bespreking van de letters besprak ik een paar betekenissen van het woord 'aleph. Er is iets wat me trof toen ik het Arabisch equivalent opzocht. Het drie-letterige Arabische woord overeenkomend met אֱלֶף is: الف - *ilf* (met de variant: اليف - *alif*) - intiem; goede vriend, geliefde. Begrijpelijk vanuit de oude Semitische symbolen אֱלֶף - de mond (en hand, bij *alif*) van de eerste leider. De Arabieren denken blijkbaar bij iemands mond primair aan zoenen, de Joden primair aan onderwijzen (alleen bij de Hebreeuwse variant אֱלֶף / אֱלֶף [441] - 'alluph - de mond *verbonden met* de eerste leider - kom je in het woordenboek naast de betekenissen 'baas' en 'tam/dociel' ook '(intieme) vriend' tegen; de laatste twee ook bij het Arabische الوف - *aluf*, dat ook 'gehecht, trouw, toegewijd' in kan houden). Dat is duidelijk een iets ander accent in die culturen...

Overigens vind ik *ilf/alif* en ons 'lief' wel héél érg veel op elkaar lijken, qua letters én betekenis (m.n. in Vlaanderen wordt 'lief' ook zelfstandig voor een geliefde gebruikt... Lijkt me wel 'voer' voor meneer Mozeson)... Waarmee ik overigens ook weer - op een andere manier, namelijk via de liefde - terug ben bij de 'aleph als 'eerste'! Ook het symbool אֱלֶף blijkt die connotatie van 'eerste' in de zin van 'meest intiem geliefde' of 'degene aan wie je het meest gehecht bent' al in zich te hebben, zodat we wel iets van die Arabieren kunnen leren, en al die woorden als 'El (God), 'abh (vader), 'am (moeder) en 'ishah (vrouw/echtgenote) ook op dié manier uit te leggen zijn.

Soms is de betekenis voor de Bijbel-uitleg beperkt, maar linkt een oude Semitische uitleg mooi aan ons bekende woorden. Dat is bijvoorbeeld het geval met אֱלֶף ⊗ ⊖ qatan - klein - letterlijk op te vatten als: de opkomende (groeïende of lichte) omhulling (kleren) van je kinderen (groeïend, maar nog klein). Die kleren maak je dus 't gemakkelijkst van katoen. Inderdaad: de twee blijken gerelateerd, via het Arabische qutun (Akkadisch: qutnu - dunne stof)! Kijkend naar hoe katoen groeit is אֱלֶף ⊗ ⊖, als zijnde 'de groeiende/opgaande omhulling van het zaad' inderdaad een heel goede omschrijving van katoen in de katoenbol, dus in combinatie met het gegeven van het Arabische qutun en een Akkadisch qutnu en qatānu of katanu - klein, dun, plat (van textielvezels en stoffen), sluit ik deze oud-Semitische uitleg/oorsprong bepaald niet uit!

Katoen werd reeds rond 3000 BC in Egypte verbouwd (in India, China, Peru mogelijk al nóg eerder), en was dus in de tijd van de aartsvaders in die omgeving wel bekend. Terzijde: Balashon vraagt dan: waarom wordt het huidige Hebreeuwse woord voor katoen - כותנה - *kutna*, dan zo anders geschreven? Onder verwijzing naar Klein legt hij dan een link tussen *kutna* en het Aramese כיתן - *kitan* - vlas, linnen (volgens Jastrow is *kitan* afgeleid van de wortel: כתת, die staat voor vermorzelen of behameren, en dit is hoe vlas werd voorbereid) en het Hebreeuwse כתנת - *kutonet* - jas (waarvan: tuniek), oorspronkelijk dus van linnen, volgens Klein, terwijl bijvoorbeeld een Joodse qittel dus wél van katoen was. Een oude Hebreeuwse naam voor de katoenplant was צמר גפן - *tsemer gephen* - wol van de druif (mogelijk omdat de bladeren op die van druiven leken [?]).

Een nóg leuker voorbeeld hiervan vind ik onze woorden 'noot' (muziek~ en aantekening) en 'note' (overgenomen van de Engelsen) (ook: noteren, blocknote, notitie, nota, notaris, etc.). Wist u dat deze waarschijnlijk van Proto-Semitische komaf zijn? In het Arabisch bestaat die oorspronkelijke vorm nog: نوت - *not* - muzieknoot, en نوتة - *nota* - noot/'note'; (korte) aantekening. Dit komt van het oude Semitische: אֱלֶף - 'wat voortkomt uit het met een pin (met scherpe punt) tekens zetten' - het geschrevene dus, ja vooral die snel neergekrabbelde 'note'.¹⁴² ☺

Het is waarschijnlijk aan onkunde of aan Grieks/westers dominantie-denken te wijten dat de meeste etymologische woordenboeken (zoals bijv. P.A.F. van Veen, N. van der Sijs, *Van Dale Etymologisch woordenboek*, 1997; M. Philippa e.a., *Etymologisch Woordenboek van het Nederlands*, 2003-2009; T. Pluim, *Keur van Nederlandsche woordafleidingen*, 1911; zie [nota](#) en [noot](#) in de etymologiebank.nl; of de Engelse [Online Etymology Dictionary](#) van Douglas Harper, 2001-2011) niet verder teruggaan dan tot afgeleide Latijnse varianten als *nota*, *notare*, *noto* en *notus*. Er schijnt hooggehouden te moeten worden dat de wortels van onze taal in het Grieks en Latijn liggen, en niet in een (veel oudere) oertaal als het vroeg-Bijbelse (West-)Semitisch...

Interessant is het Hebreeuwse woord voor 'zon': שמש - *shemesh*. Bij het nagaan van [de oude Semitische vorm ervan](#), viel het me op dat de *sin/samekh* en de *shin* hierin al vroeg in de ontwikkeling van de Semitische talen al door elkaar gehaald zijn (bijv.: Hebreeuws: twee *shin*'s, Maltees: twee *sin*'s, Oud Zuid Arabisch en gereconstrueerd Proto-Semitisch: een *shin* en een *sin*). De verklaring daarvoor blijkt te vinden in de betekenis van de symbolen. Beide vormen - met *sin/samekh* en met *shin*

¹⁴² Zie ook het korte artikel: 'Een korte noot', op de [Hallelu-JaH](#) site, januari 2012.

- lijken namelijk een uitroep van iemand die te lang in de hete zon door de woestijn loopt: een roep om een bron (𐤀) en/of een palmboom (𐤏), en water (𐤁). Bij een bron / oase had je palmbomen en waar palmbomen groeiden, was vaak een bron (of je kon palmsap aftappen), zodat de twee hier inderdaad equivalent zijn en elkaar versterken. Opvallend is dat dit oude woord inderdaad vooral staat voor *de hitte* van de zon.

Mogelijke interpretaties... iets over de totstandkoming ervan

De interpretaties die ik bij de betekenissen in bovenstaande lijst geef, zijn *mogelijke* interpretaties. Het hoeven niet de historisch gezien eerste of meest oorspronkelijke te zijn; om die met enige zekerheid vast te stellen, zou veel meer onderzoek nodig zijn, zo het al mogelijk is. Toch wilde ik ook hier mijn best doen om ten minste een zo reëel mogelijke interpretatie te geven. Er zijn woorden waarvan het niet gemakkelijk is om zo'n reëel mogelijke interpretatie te bepalen, bijvoorbeeld omdat er meerdere verklaringen mogelijk zijn die soms allemaal op het eerste oog wel aannemelijk lijken. Zo'n situatie vereist dan wel wat diepgaandere studie, zowel van het gebruik van woorden in de Bijbel, als van gebruiken uit die tijd en in die omstandigheden.

Neem bijvoorbeeld de woorden 𐤏𐤏𐤏 [2616-17] - *chasad, chesed*, en 𐤏𐤏𐤏 [2623] - *chacid*. De betekenissen volgens het woordenboek zijn: *chasad* - loyaal, trouw, genadig, vriendelijk zijn / vermaand worden; *chesed* - vriendelijkheid, trouw / schaamte; *chacid* - vriendelijk, geestelijk toegewijd. Hoe hangen die samen met de oude Semitische vormen: 𐤏𐤏𐤏 III en 𐤏𐤏𐤏 III? Door me een béetje in te leven in die tijd, zou ik in 𐤏𐤏𐤏 III kunnen lezen: de grens/huid (even naïef geïnterpreteerd als: de buitenkant van de stam) van een palmboom met je hand bewegen - in de hoop, natuurlijk, dat hij z'n vruchten laat vallen. Als hij dat doet, is je actie geslaagd. De palmboom was 'vriendelijk' voor je of 'trouw' aan jou, zou je kunnen zeggen. Met wat moeite kan ik het schudden zien als vermanen van de eigenwijze stam, maar het schaamte-aspect zit er niet in. Ik kan ook een laagje dieper gaan, en uit andere woordbetekenissen e.d. ontdekken dat de huid, bekleding of buitenkant (III) van een palm hoogstwaarschijnlijk niet slaat op de buitenkant van de stam, maar op de 'rok' van verdroogde en in elkaar verwarde palmbladeren, iets onder de top, waar dus de levende bladeren en de vruchten boven zitten. Bovendien kan ik wat specifieker denken aan palmbomen zoals de dadelpalm, waar je welhaast in *moet* klimmen om de dadel-trossen te plukken. Je moet dan wel die tegenwerkende 'rok' van de (eigenwijze!) palmboom weghalen (bewegen), voordat de zoete vruchten bereikbaar worden. De palmboom die dat toelaat is *niet eigenwijs* maar weer *genadig, vriendelijk en loyaal*. Dat weghalen van die 'rok' van lastige dode palmbladeren met hun scherpe randen, lijkt wel wat op het idee van het weghalen van eigenwijsheid door vermaning. De palmboom verliest dan ook 'n stukje omhulling/'(be)kleding' (waar de III vaak voor staat); hij staat er wat 'naakt' bij, wat ook de connotatie met schaamte van die kant voor de hand liggend maakt (naast via de vermaning). En het maakt zodoende deze verklaring aannemelijker dan de eerste. Daarbij moet je dan bij een werkwoord nog rekening houden met de in de Bijbel voorkomende verbuigingsvormen. Deze blijken hier inderdaad goed bij deze laatste verklaring aan te sluiten.¹⁴³

Er zijn hier nog twee verklaringen mogelijk: Huizen van rijke mensen, koningen, e.d. waren meestal omringd door palm bomen. 𐤏𐤏𐤏 III kan aangeven het ingaan (𐤏) binnen de omheiding, (III) gevormd door die palm bomen (𐤏), als een speciale verleende gunst. Echter, in dit geval, zou alleen de *hiph'il* vorm (iemand anders toegang verlenen) ondersteund worden door een betekenis gerelateerd aan 'genade' of 'goedheid'. En de 'schaamte' betekenis wordt niet of nauwelijks ondersteund. Als laatste: de palmboom in 𐤏𐤏𐤏 III staat tussen een wand en een deur; hij kan gezien worden als dienend als een deurpost. De deurpost was gebruikelijk gebogen naar de top toe, zo dat beide deurposten daar samen kwamen. Bij deze deurpost stond vaak een slaaf, die iedereen verwelkomde. Vanuit deze gebogen deurpost of de buigende slaaf, kan *chesed* zijn gaan staan voor een gebogen nek hebben, d.w.z. voor het vriendelijk knikken naar iemand met lagere stand. Het buigen van de nek of van het hoofd kan, natuurlijk, ook gerelateerd worden aan schaamte, zodat dit een andere, redelijke verklaring kan verschaffen.

Tot slot van dit onderdeel...

Wat zo mooi is aan deze manier van het lezen en bestuderen van de Hebreeuwse woorden, vind ik dat het zo afgestemd is op het leven van de Bijbel en van die tijd. Daarbij: nu ik de plaatjes van het oude Semitische schrift er als ezelsbruggetje bij heb, onthoud ik heel veel Hebreeuwse woordbetekenissen een stuk eenvoudiger. Om die eenvoud te illustreren geef ik bovenstaande lijst met woorden en hun *mogelijke* interpretatie volgens de oude Semitische pictogrammen.

Deze lijst breid ik zo nu en dan verder uit. Ik ben ook nog bezig hem te verifiëren aan de hand van het andere Semitische talen zoals het Arabisch (waarin soms het Proto-Semitisch beter bewaard is gebleven) en andere gegevens over de levenswijzen, gewoonten, cultuur en talen van die tijd.

¹⁴³ Zie ook de korte studies '[Wat God JaHUaH over Zichzelf zegt](#)', januari 2012 en '[Pesach \(2\) God opent de weg ten leven](#)', april 2012, hier op deze Hallelu-JaH website.

Een aantal sprekende Bijbelse namen

Naast de woorden die we in *Tabel 2.* zagen, zijn ook een groot aantal – met name vroeg-Bijbelse – **namen** van God, mensen en streken veelzeggend. Hieronder zomaar een aantal willekeurige voorbeelden:

Tabel 3. Bijbelse namen en hun betekenis volgens de Semitische symbolen

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
			JāH	3050	Hij Die geeft, Die handelt zodat je je met vreugde verwondert / (Hem) aanbidt (c.q. viert wat Hij geeft): JaH
			JeHUaH	3068-3074	de God Die je laat zijn/léven (1961); in vreugdevolle verwondering en in veilige verbondenheid aanbidden en vieren: JaHUaH / JeHUaH
			'Abhrām	87	de vader van veel anderen / verheven vader (zie bij <i>ram</i> [7213- 7214]): Abram ¹⁴⁴
			'Abhrā-hām	85	de vader van veel anderen-die-aanbidden / de vader van God-aanbidders (gelovigen): Abraham
			'Adam	120	de eerste die veel bewoog / de eerste die toegang had tot (Gods) volheid / de eerste met bloed (i.e. de eerste mens 'van vlees en bloed'): Adam
			'Aharon	175	de prominente die eer geeft aan de andere nakomeling (Mosheh/Mozes) (mogel. ook gerelateerd aan het oud Egyptische <i>aha rw</i>): Aäron
			'Onān	209	krachtige (1 ^e ; vgl. 'on 202) nakomeling: Onan
			'Elijahu	452	mijn God is JaHUaH / JaHUaH is God (de Prominente Leider, Hij geeft vreugdevolle aanbedding en verbondenheid): Elia
			'Enosh	582	eerste nakomeling verbonden met De Bron (God - <i>El Shaddai</i>): Enos ¹⁴⁵
			'Āsnat	621	primaire palmboom (i.e. vruchtbaarheid, leven-gever) ter voltooiing van nageslacht (vrouw v. Joseph): Asnat ¹⁴⁶
			'Estēr	635	de voornaamste [met] het palmboomteken (teken van toch (over)leven) van de Ander (God): Esther ¹⁴⁷
			'Arām	758	de os van de anderen / van de goden / de eerste <i>ram/re'em</i> (zie aldaar): verheven - Aram

Een **grijze letter** geeft aan dat die er wel of niet kan hebben gestaan.

De verklaringen in grijs zijn voorlopige ideeën; nog niet geverifieerd en niet zó aannemelijk dat het wel absoluut duidelijk dié verklaring móét zijn.

Paarse tekst, eventueel voorzien van een **A** betreft *Arabische* varianten.

In de rechter kolom is vetgedrukt de **gebruikelijke transliteratie** opgenomen. De transliteratie in de transliteratie-kolom is een meer nauwkeurige transliteratie vanuit de Hebreeuwse tekst.

¹⁴⁴ Soms wordt אַבְרָם geïnterpreteerd als אָב רָאם - *verheven vader* (van: אָב - vader, en רָאם - *r'am/r'ém/rá'am* 7213-4 - heel letterlijk pictografisch: 'andere ossen' of 'Gods ossen'; d.w.z. 'n *grotere/hogere* soort; mogelijk een *oeros* of wisent-/bison-achtige met indrukwekkende schofthoogte: tot rond de 2 m.).

¹⁴⁵ Gen.4:26 vermeldt dat toen Enosh werd geboren, men ook de naam van **JaHUaH** – de glorierijke Naam die Gods verbondenheid met Zijn mensen uitdrukt – ging aanroepen.

¹⁴⁶ Het is niet duidelijk of dit een Egyptische naam is, of een Semitische vertaling daarvan.

¹⁴⁷ Normaliter geacht van Perzische oorsprong te zijn – dat ook een Semitische taal was; het is dan wel een teken van Gods soevereiniteit dat deze naam ook in dit schrift zó mooi klopt met Esther's levensdoel.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenissen
𐤀𐤂	𐤀𐤂	גַּד	Gad	1410 vgl. 1413- 1418	met je voet ergens ingaan: binnenvallen (invasie) ; [dit werd vaak gedaan in] een troep/horde ; Israël's zoon/de stam en de (af)god Gad
𐤅𐤁𐤁𐤁	𐤅𐤁𐤁𐤁	גּוֹלְגוֹתָא גּוֹלְגוֹתָא	Golgotha Golgolet	G1115 1538	gebruikelijk: <i>galgal</i> - voeten voor een leider - wiel/rollen/rond, met + = ding: rond ding ⇒ schedel (plaats) (vgl. Arabisch: جَلْجَلَة - <i>galgalah</i> - schedel) / ook: voetstuk (verhoging, berg) voor de Herder/Leider aan het kruis: Golgotha
𐤄𐤁𐤁𐤁	𐤄𐤁𐤁𐤁	גְּרִזִּים	Gerizim	1630	het voetstuk (de berg) waar God Zijn rijkdommen gaf in overvloed; (m.a.w. waar God het volk Israël Zijn zegen gaf, vgl. Deut.11: 29; en 27: 12): de berg Gerizim ¹⁴⁸
𐤁𐤁𐤁𐤁	𐤁𐤁𐤁𐤁	הַאֲבֵל הַכֵּל هابيل	Hābhel Hābīl ¹⁴⁹	1893 ⇒1891 -1892	aanbidding jegens Vader God (is wat Eva bij de geboorte van hem en z'n oudere tweelingbroer uitsprak) / vreugde voor het huis van de herder: Abel ¹⁵⁰
𐤁𐤁𐤁𐤁	𐤁𐤁𐤁𐤁	הַגֵּר	Hagar	1904	aanbiddend/erend de voeten van / meegaan met de ander (letterl. en fig.: onderdanig en dat ze meeging met Abraham en Sarah, vanuit Egypte): Hagar ¹⁵¹
𐤁𐤁𐤁𐤁	𐤁𐤁𐤁𐤁	הַדָּסָה	Hadassāh	1919	verheuging in de toegang tot het doorgaande leven in aanbidding: Hadassa
𐤁𐤁𐤁𐤁	𐤁𐤁𐤁𐤁	חַוָּה Gr: EYA	Chuāh Chawwāh jua	2332 vgl. ook 2331 G2096	vlees/huid over een staak (rib van Adam), tot leven gebracht / ter verheuging; letterlijk dus: „vlees (van 't mijne) en been (van 't mijne), áh!” / vgl. <i>chiaiah</i> – leven: levengeefster: Eva ¹⁵²
𐤁𐤁𐤁𐤁	𐤁𐤁𐤁𐤁	חַם	Cham	2526	(met) veel huiden/tentkleden (over je heen, krijg je het): Cham (warm, heet)
𐤁𐤁𐤁𐤁	𐤁𐤁𐤁𐤁	חַנָּה	Channah	2584	genade om je in te verheugen: Hannah

¹⁴⁸ De nakomelingen van het noordelijke rijk Israël aanbidden God daar nog steeds...

¹⁴⁹ De Arabische spelling *هابيل* - *Hābīl* bevat nog een 'aleph en jod. De 'aleph blijkt vrij zeker oorspronkelijk te zijn. Het Akkadische *ablu* - zoon kan zeer wel van Abel's naam zijn afgeleid. Vanuit het Akkadisch is ook duidelijk dat *il* een variant is van 'El, zodat het Arabisch hier mijn verklaring in zekere zin bevestigt. Niet zonder reden na zijn tragische dood kreeg Abel's naam binnen Israël de bijklank van verdriet, en veranderde zijn naam – ontdaan van het eerste teken van vreugdevolle aanbidding (!), de 𐤁 – in een woord voor 'rouw- of jammerklaagt, (be)klagen, rouwen': אָבֵל [56] - 'abhal/'abhel. Ik vermoed dat op enig moment voor een duidelijk onderscheid (of in de harmonisatie naar drieletterige woorden) de 'aleph uit Abel's naam is weggefallen.

¹⁵⁰ De Bijbel geeft bij veel geboorten een verklaring van de naam, vaak door een van de ouders uitgesproken. Meestal wordt gedacht dat Abel hierop een uitzondering vormt, maar dat blijkt niet zo te zijn. Bij de geboorte van Kaïn en Abel verklaart Eva de naam van Kaïn en spreekt tegelijk haar dank uit jegens **JaHUaH**, daarmee in feite ook de oorspronkelijke naam van Abel introducerend/verklarend. Ook zijn latere beroep / de werkplek waarin hij zich verheugde is gerelateerd aan zijn naam; zie 'ābhēl [58].

¹⁵¹ Onder de Islam heet zij *Hajar*; dit verschil is significant: ze is daar minder een voetveeg en meer wat de Engelsen noemen een 'handmaiden' (een hulp in de huishouding).

¹⁵² Zie ook onder *chawah* - ademen, leven – Eva werd ook de 'moeder van alle levenden'; zij gaf de hele wereldbevolking in die zin het leven.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌	חַנוּךְ	Chanokh	2585	genade met zekere verbondenheid heerst / genade verbonden met de regerende en zegenende hand (van God): Hench ¹⁵³
𐤑 𐤏 𐤍	𐤑 𐤏 𐤍	יָבָל	Jābāl	2989	hij gaf een tent/hut aan de herder(s): ¹⁵⁴ Jabal
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌	יְהוּדָה	Jehudāh	3063	samentrekking van JaHUāH wadāh – God JaHUaH noemer/danker/prijzer; bijconnotatie: ingang tot JaHUaH : Juda
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	יְהוֹחָנָן	Jeho-chānān / Jahu-chanan	3076 3110	Hij geeft vreugdevolle aanbidding, zekere verbondenheid en genade / JaHU 's genade: Jochanan / Johannes ¹⁵⁵
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌	יּוּבָל	Jubāl	3106 vgl. 3104	hij gaf de tentpin-koker (ramshoorn – ook als muziekinstrument – aan de herder(s)): ¹⁵⁶ Jubal
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌	יוֹנָה	Jonāh	3123 - 3124	zie <i>jonah</i> in de vorige tabel en de voetnoot daarbij
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	יוֹסֵף	Josēph Jocēph	3130 vgl. 3084	profetisch : Hij gaf leven (verbinding met de Boom des Levens) via een opening [nl. een plan voor de jarenlange hongersnood] / hij gaf verbinding met de palmboom-mond (het spreken van God): Jozef (normaliter: nóg één) ¹⁵⁷
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	יַעֲקֹב	Ja'aqobh A: Ja'qūb	3290	de hand aan de hiel (zie in Tabel 2. bij 'aqēb [6119]): Jakob
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	יַפֶּת	Jephet	3315	Hij geeft een teken van / Hij geeft zeker een opening: Jafet (= geopend)
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	יִצְחָק	Jitschāq	3327	hij lacht / doet lachen (zie bij <i>tsāchaq</i> [6711]): Isaak / Izak / Jitschaq
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	יְרוּשָׁלַיִם יְרוּשָׁלַם	Jeru-shāla'im Jeru-shālēm	3389- 3390	God geeft een verbond van vrede (<i>shalom</i>): Jeruzalem / Jerushala'im
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	יִשְׁמָעֵאל	Ishmā'ē'l	3458	God ('El), Hij gaf een waterbron te zien (vgl. Genesis 21: 19; daarmee verhoorde Hij <i>Hagar</i> en <i>Ishmā'ē'l</i>): Ismael
𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	𐤑 𐤏 𐤍 𐤌 𐤎	יִשְׂשָׁכָר	Issāskhār	3485	ik/Hij gaf de dadels ¹⁵⁸ (/ het drinken) in de machtige hand van de ander (Gen.30:14-18): Issaschar

¹⁵³ Voor Qaïn (Gen.4:17) was het genade, nog nageslacht – doorgaand leven – te mogen ontvangen. Uit de grote toewijding van een latere Chanokh – zoon van Jered (Gen.5:18-24) – ontwikkelde zich later de betekenis: toegewijd/toewijding, overgenomen in het werkwoord *chanakh*.

¹⁵⁴ Vgl. Gen. 4: 20 “deze is een stamvader geworden van hen, die tenten bewonen, en vee hoeden”!

¹⁵⁵ Johannes was als geen ander de apostel en Evangelieschrijver van de verbondenheid, liefde en genade!

¹⁵⁶ Vgl. ons woord *jubel*. Hij was de uitvinder van muziekinstrumenten, zegt Gen. 4: 21; de broer van Jabal.

¹⁵⁷ In de gebruikelijke verklaring wordt zijn naam afgeleid van *jacaph* - veranderen, toevoegen, en uitgelegd als 'laat hij toevoegen' oftewel: 'nog één' (Rachel was jaloers op Leah met haar zonen, en wilde bij Jozef's geboorte graag ook nog zo'n zoon). De oorsprong van *jacaph* kan echter ook zeer wel gezocht worden in de betekenis: 'hij geeft een opening naar nieuw leven', zeker in een context van meer kinderen krijgen, dat binnen Israël al vroeg dé manier werd om toch 'eeuwig leven' te hebben (met de palmboom daarin als symbool van de *Boom des Levens*, en daarmee voor 'eeuwig leven').

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenissen
קלב	קלב	קָלֵב	<i>Kālēbh</i>	3612	zegenende hand (met gezag) over Israël - 'het huis van de Leider': Kaleb (= hond) ¹⁵⁹
קנען	קנען	קְנַעַן	<i>Kenā'an</i>	3667	de regerende hand van de (andere) nakomeling ziet toe op (deze) nakomeling: Kanaän (zou door z'n broers <i>overheerst</i> worden Gen.9:20-25 ¹⁶⁰)
לֵאָה	לֵאָה	לֵאָה	<i>Lē'āh</i>	3812	de primaire aanbieder/ dienaar van de Leider (God) / leider (Jacob) / Jacob's eerste vrouw / <i>Lo'āh</i> (vgl. [3808]): de niet-aanbedene / de niet-geliefde / geen vreugde (en er daardoor vermoeid uitzijnde): Lea
לוט	לוט	לוֹט	<i>Lot</i>	3876	leider met een pin met bedekking (= onbesnedene) / de Leider verzekerde zijn 'aarden omhulsel': bedekking: Lot
לוי	לוי	לוֹי	<i>Lēvi</i>	3878 v. 3867	de Leider biedt zekerheid en verbondenheid aan mij / mijn verbondenheid met de herder / de herder's (Ja'aqob's) 'pin' is voor mij (zei <i>Lea</i> , bij zijn geboorte): Levi
למך	למך	לִמְךָ	<i>Lemekh</i>	3929	leider met veel gezag: machtige leider Lamech
מוֹאָב	מוֹאָב	מוֹאָב	<i>Mo'ab</i>	4124	voortkomend uit de verbondenheid met (of 'pin' van) vader: zoon die voortkwam uit incest van dochter van Lot met haar dronken gevoerde vader (Gen.19:30-37; later volk dat afgoden diende en vaak in strijd was met Israël): Moab
מִצְרַיִם	מִצְרַיִם	מִצְרַיִם	<i>Mitsraim</i>	4714	anderen met veel papyrus/riet/tarwe ¹⁶¹ / zwaar onderdrukkende anderen / de anderen uit wiens midden Israel uitgetrokken/onttrokken was (door JaHUaH) (meervouds <i>-im</i>): Egypte
מֹרְדֵכַי	מֹרְדֵכַי	מֹרְדֵכַי	<i>Mordekhai</i>	4782	de overvloed van God kwam binnen via mijn zegenende hand: via hem zegende God 'Ester als koningin en zodoende heel het volk: Mordechai

¹⁵⁸ De dadels (Hebr. *duda'im*; let op de dubbele *d* in beide!; van *dud* - geliefde, geassocieerd aan *dad* - borsten; inderdaad dus liefdes-vruchten) van de dadelpalm golden destijds (en gelden tot vandaag) in het gehele Midden Oosten als zeer bevorderlijk voor m.n. de mannelijke vruchtbaarheid en geslachtsdrift (vgl. Hoogl.7: 7-8); hoogstwaarschijnlijk waren dit dus de vruchten waarvoor Lea van Rachel een nacht bij Jakob mocht slapen. [De grote tros-achtige groeiwijze](#) lijkt op een mand of korf (2^e betekenis van *duda'im*; vgl. ook Jer.24:1), hetgeen deze theorie bevestigt. Waarschijnlijk wegens de connotatie met vrijen (*shin* als borsten) is hier de *sin* en niet de *samekh* gekomen, toen deze letter zich splitste.

¹⁵⁹ Evenals de Syro-Fenicische vrouw later bij Jezus, nam ook hij tegenover God een trouwe en onderdanige houding aan als een dienende **hond** (*keleb* - zegenend hart / zegen voor het huis van zijn meester).

¹⁶⁰ In het gegeven uit zijn naam dat de ene nakomeling de andere nakomeling ziet, zie ik de link met de gebruikelijke vertaling: 'laagland'.

¹⁶¹ Zowel Abraham als Jakob gingen bij hongersnood voor tarwe/graan naar Egypte! De Nijl-delta was bekend om zijn succesvolle riet-, graan- en papyrusteelt, terwijl ook katoen het in Egypte goed deed (mogelijk daar zelfs uitgevonden is). In het Arabisch is Egypte nog steeds **مصر** - *Mitsr*. De naam **Egypte** is afgeleid uit het Griekse Αἴγυπτος - *Aígyptos*, van *Hikuptah* (Memphis), een verminking van de oude Egyptische naam *Chwt-ka-Ptach* - huis van de *ka* (ziel) van *Ptah*, de naam van een tempel voor de (af)god *Ptah* in Memphis. Het woord *Koptisch* is ook van een vroeg-Griekse vorm afgeleid.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
		מַרְיָאִם MARIAM	Mariam Miriām	4813 G3137	de overvloed van de Ander (God) gaf een moeder ('em): Mirjam, Maria ¹⁶²
		מֹשֶׁה	Mosheh oorspr. (?): Mushah	4871- 4872	water/overvloed van de bron aanbidden/ doen leven: eruit trekken (oorspr. mogelijk in de zin van: water putten): Mozes ¹⁶³ (ook: De Bron veel aanbeddend!)
		נוֹד	Nod	5113	nakomeling verbonden met beweging / die z'n tentpinnen moest bewegen (omdat hij er uit lag) (gebied waarheen Qaïn, nakomeling van Adam en Eva, 'wandelde'; na zijn moord op z'n broer): Nod
		נֹחַ ¹⁶⁴	Noach	5146	nieuw leven voor het vlees; zaad voor alle vlees (uit hem en de dieren in de ark kwamen alle latere mensen en dieren voort) / nakomeling die over de grens (van de dood van de zondvloed) ging en nieuw leven aan de andere kant kreeg: Noach
		נִמְרוֹד	Nimrod	5248	nakomeling die veel anderen een pijl of speer liet bewegen (i.e. een aanvoerder van jagers) / n. - een machtige hogere die een pijl of speer bewoog: Nimrod ¹⁶⁵
		עֵדֵן	'Eden	5731	kijken naar de beweging (het spelen) van je kinderen (kleinkinderen, etc.) / zicht hebben op de open deur van je kinderen (goede, open verstandhouding) / zicht hebben op de Deur ten Leven: Eden ; heerlijkheid, vreugde, verukking

¹⁶² De vormen **MAPIA** en **MARIAM** betreffen de Griekse vormen zoals die in het Nieuwe Testament voorkomen. In de Semitische talen is het deel-woordje bestaande uit de twee beginletters (*Mar*) ook een aanduiding voor 'Heer'/'Meester'/'Hoogste God'; daarmee wordt de uitleg: de Hoogste God gaf een moeder. Merk op dat mijn uitleg van haar naam heel anders is dan de rabbijns-joodse. Die ziet haar naam (zonder de *aleph* erin) als: *rebellie*... (van *marah*, dat op zich al een betekenisverandering ten negatieve onderging)! Het verschil is wel erg schrijnend! Die uitleg *rebellie* komt overigens van de uitleg *bitter*, eigenlijk: *pekel*, terug te voeren op: (zout) water (van Gods (; d.w.z. de grote) zee ( ). (Ze was volgens die uitleg dus hooguit pittig, niet bitter.)

Wat betreft de naam van Mirjam, de zus van Mozes: zij was letterlijk de ander bij het water, die voor een moeder zorgde... Ik vind deze verklaringen echt veel beter passen dan die van 'rebellie' of 'bitterheid'...

¹⁶³ Josephus Flavius had een andere verklaring: „Hereupon it was that Thermuthis [de Egyptische prinses] imposed this name *Mouses* upon him, from what had happened when he was put into the river; for the Egyptians call water by the name of *Mo*, and such as are saved out of it, by the name of *Uses*: so by putting these two words together, they imposed this name upon him.” (*Antiquities of the Jews II: hst 9*, pt.6; p.238; zie ook: *Against Apion I:286*). Josephus had deels gelijk, want het eerste deel van Mozes' naam (*mu*) betekende inderdaad water in het Egyptisch, zoals bevestigd is door Philo van Alexandria (*De Vita Mosis I:17*). Maar het tweede deel (*s3*) stond in het Egyptisch niet voor 'eruit gered' maar voor 'zoon', zoals in *Ramses* (zoon van *Ra*, de zonnegod), *Ahmoose* (volgens Gerard Gertoux: zoon van *Jah*, vereerd als maangod). Zo was Mozes door de prinses gezien als zoon van de water-god, de Nijl. De Egyptische uitleg van zijn naam verschilde van de Semitische uitleg met dubbele betekenis (lijfelijk én profetisch gegeven door zijn ouders, geleid door God).

¹⁶⁴ Het is op z'n minst opvallend dat de naam van Noach uit dezelfde twee letters bestaat als de oorspronkelijke stam van genade/mededogen: חֵן - *chen*. God liet hem en z'n gezin overleven, terwijl de rest van de wereld ten onder ging. Deze lettercombinatie is in meer geestelijk-historisch significante namen vervat, zoals Henoch (/Chanokh - חֲנוֹךְ - genade regeert), Hannah (/Channah - חַנָּה - verheuging over genade / genade in vrouwelijke vorm) en Johannes (/Jahu-chanan/Jochanan - JaHU is genadig) in deze lijst, en nog vele andere.

¹⁶⁵ Strong's woordenboek zegt: "probably of foreign origin". BDB raadt: "'rebellion" or "the valiant"'; terwijl de meest voor de hand liggende oud Semitische verklaring zo simpel en toepasselijk is in de context...

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
𐤀𐤆𐤌𐤍	𐤀𐤆𐤌𐤍	עַמּוֹן	'Ammon	1151 5983	nakomelingen van Ben-Ammi: de zoon (Ben) die de jongste dochter van Lot liet (ze zag erop toe) voortkomen uit incest met (/de 'pin' van) haar dronken gevoerde vader (Gen. 19:30-38; later: volk dat afgoden diende en vaak in strijd was met Israël): Ammon(ieten)
𐤀𐤆𐤌𐤍	𐤀𐤆𐤌𐤍	עַמּוֹרָה ΓΟΜΟΡΡΑ	Ghamor-rāh	6017 G1116	(Semitische vorm met <i>ghajin</i>) een plaats van veelgodendom en/of waar de fallus veel als goddelijk aanbeden werd, die (door puin) bedekt (en dus niet meer zichtbaar) is: Gomorra
𐤀𐤆𐤌𐤍 𐤀𐤆𐤌𐤍	𐤀𐤆𐤌𐤍 𐤀𐤆𐤌𐤍	עֵשָׂו	'Ēsāw / 'Ēsāu	6215	hij ziet eruit als de stam van de palmboom: roodbruin, ruw en 'harig' / hij ziet de dadelpalm (vruchtbaarheid, seks) als z'n zekerheid / hij ziet toe op (zorgt voor) de vruchtbaarheid van zijn 'pin': Esau
𐤀𐤆𐤌𐤍	𐤀𐤆𐤌𐤍	פְּרֵעָה ΦΑΡΑΩ	Phare'oh	6547	opening / kanaal (en spreekbuis) van de (Egyptische af)god Ra' om te aanbidden / te eren: Pharaoh/Farao ¹⁶⁶
𐤀𐤆𐤌𐤍	𐤀𐤆𐤌𐤍	צֹר	Tsur	6697	(zie in lijst van gewone woorden): Rots , ook: Rechtvaardige God, Rechtvaardige verbonden met God: Jezus (De Rots) ¹⁶⁷
𐤀𐤆𐤌𐤍	𐤀𐤆𐤌𐤍	צִיּוֹן صهيون ΣΙΩΝ	Tsion Tsayhūn Sion	6724- 6726	'het resultaat van uitpersen met een stok' oftewel: 'uitgedroogde plek': Sion ¹⁶⁸ ook te interpreteren als: de Rechtvaardige Die we aanbidden geeft (daar) verbondenheid/ een verbond aan Zijn kinderen
𐤀𐤆𐤌𐤍	𐤀𐤆𐤌𐤍	צִלָּה	Tsillāh	6741	planten (m.n. van riet gevlochten matten) om een leider te eren / te verblijden: zonnenscherm, parasol, schaduw; Zilla (2 ^{de} vrouw van Lemekh)
𐤀𐤆𐤌𐤍	𐤀𐤆𐤌𐤍	צַפְנַת פַּעֲנַח	Tsāph-nat Pa'nēach	6847	graan opening voor het nageslacht voltooiend/construerend – een opening (voor)ziend voor nageslacht over de grens (naam die Phara'oh gaf aan Joseph): Safenat Paneach ¹⁶⁹

¹⁶⁶ De gebruikelijke uitleg vanuit de Egyptische hieroglyfen **pr '3** is dat de titel is afgeleid van 'groot huis'. De vraag kan gesteld worden hoe het komt dat de Semitische interpretatie zo ontzettend goed klopt. Een verklaring is dat de Semitische schrijfwijze is geïnspireerd op klankgelijkenis en een poging, aan die klanken een zinnige interpretatie te geven. Bovendien stond het Egyptisch rond het begin van het tweede millennium BC nog niet héél ver af van de Semitische talen, waaraan het vanuit de oudheid gelieerd was (Abraham en Joseph konden het verstaan en zich daar verstaanbaar maken!); dit werd versterkt door de handel. Veel Egyptische woorden zouden zodoende ook nog aan de opbouw vanuit de basis-noties en hun klanken hebben voldaan, ook al werd daar een heel ander schrift gehanteerd.

¹⁶⁷ Vgl. bijv. Deut 32: 3-7; Jer. 23: 5; Zef. 3: 5; Hand. 3: 14; 22: 14; 1 Joh. 2: 1.

¹⁶⁸ De symbolen, graan - hand - stok - zaad, doen ook denken aan het dorsen van graan – iets wat voor de graanstengels metaforisch gezien ook bepaald niet prettig, maar uiteindelijk wel nuttig is (vgl. Jes. 64: 10; Jer. 4: 31; 26: 18; 31: 12; Micha 3: 12; 4: 10-13).

In het Arabisch (صهيون - *Tshion*) heeft dit woord een extra *āh/hē* – het is daar een **heilig/aanbidenswaardig** uitpersen, of het **leven** wat eruit geperst wordt, resp. de Rechtvaardige, **Die we aanbidden**.

Ons gebruik van de transliteratie **Sion** komt uit het Grieks van de LXX (Σίωv).

¹⁶⁹ Men heeft in de geschiedenis geworsteld met deze naam of titel. Een goed passende Egyptische naam

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
𐤀𐤍𐤏	𐤁𐤏𐤍	קַיִן	<i>Qajin</i>	7014	nakomeling (van Adam & Eva) met een opgaande 'hand'/'zigtak' (i.c. een mannelijk lid ¹⁷⁰): een mannelijke nakomeling (Gen.4:1): Kaïn / ook: hij hief zijn hand op (om hard neer te slaan) ¹⁷¹ tegen een nakomeling (van Adam & Eva)
𐤅𐤏𐤍𐤁	𐤁𐤏𐤍𐤁	רִבְקָה PEBEKKA	<i>Ribhḡāh</i>	7259	in wie God woonde (/ Gods familie) die stralend opging om zich te verheugen / om te aanbidden: Rebekka ¹⁷²
𐤅𐤏𐤍	𐤁𐤏𐤍	רֶעוּת	<i>Ruth</i>	7327	Gods verbonds-teken / God ziet het teken van het verbond: vriendschap: Ruth
𐤅𐤏𐤍	𐤁𐤏𐤍	רָחַב	<i>Rāchabh</i>	7343 vgl. 7337	de ander met het huis op/aan de muur (/met het 'vleselijke huis') / Gods huis op de muur / Gods afgeschermd/bedekte (schuil-)huis (voor de verspieters): Rachab ¹⁷³
𐤅𐤏𐤍	𐤁𐤏𐤍	רָחֵל	<i>Rāchēl</i>	7353	Gods vlees (offers!) van de herder / Gods tentkleed (wol!) voor de herder: ooi/schaap: Rachel

is lang niet gevonden. Fürst citeert Brugsch, die het uitlegt als '*p-so-nto-p-ench = prince of the life of the world*'. Brown, Driver, Briggs & Gesenius geven aan dat het Egyptisch zou zijn voor: '**the god speaks and he lives**'. Anderen, vooral tekstkritici die de tekst later dateren, relateren het aan het Koptisch, waarin het zou lijken op '**Een bekendmaker van geheimen**'. De Septuagint heeft: *Ψονθομφανηχ - Psonthomphanech* wat door joodse rabbi's wel uitgelegd wordt als: *Soter Cosmon - de Redder der Wereld*. *Paneach* kan gelezen worden als transliteratie van het Egyptisch *Pa-en-Ankh - Vader van het Leven* (de *ankh* of *anch* was verbonden met de notie van levensadem).

In het Hebreeuws is de naam evt. te relateren aan de woorden: *tsaphan* - verbergen, beschutten, verzamelen (bijv. v. schatten), opslaan, (of *tsiphon* - duisternis); en *pa'neach* - (volgens Fürst:) in *Pihel*: ontdekken, verhelderen, wat ongeveer op de verklaring vanuit het Koptisch neer zou komen.

Prof. Pascal Vernus legt in zijn *Dictionnaire amoureux de l'Égypte pharaonique*, éditions Plon, 2009, (ISBN 978-2-259-19091-6), p. 513-4, de Egyptische naam Zaphnath-paneah uit als corresponderend met de Egyptische naam *Djed-panotcher-ioufānkḥ - Le-dieu-a-dit-qu'il-vivra - De God heeft gezegd dat hij zal leven*. *Djed*, zegt hij, is de verleden tijd van het werkwoord zeggen/spreken; overgezet naar *Tsa* in het Hebreeuws, want de *d* van *Djed* was al lang verdwenen uit de uitspraak. Dan komt normaliter de naam van de God; *Panotcher* is hier 'God' in het algemeen, om recht te doen aan Joseph's monotheïsme. *En iouf* is in het Hebreeuws in de vorm *ph* overgezet; het voorzetsel van de 3^e futurum, derde persoon enkelvoud; het persoonlijk voorzetsel *-f*, hij, refereert aan de drager van de naam. Tenslotte: *ānkḥ*, overgezet in *neach* in het Hebreeuws, is het werkwoord leven, in de infinitief na het voorzetsel *iouf*.

Deze verklaring en vertaling vind ik buitengewoon opmerkelijk, want de God van de Bijbel is bekend: (1) om Zijn **spreken** met gezag, en (2) om Zijn **leven / er zijn** – het oude werkwoord *hawah* dat verband houdt met de glorierijke Naam **JaHUaH**.

De verklaring vanuit de oude tekens geeft daarbij een opvallende associatie die een Semiet bij deze naam kon hebben.

¹⁷⁰ In het Arabisch is *أير - 'air* (naar de oud Semitische symbolen: 𐤀𐤍𐤏 - de primaire arm/zigtak van de ander) nog steeds een eufemisme voor het mannelijk geslachtsdeel.

¹⁷¹ In het Arabisch is een *qin* (zelfde oude Semitische stam als *Qajin*) een (metaal)smid – ook iemand die zijn hand opheft om hard op iets neer te slaan; dezelfde stam wordt voor het werkwoord 'smeden' gebruikt (vergelijk ook wat Genesis 4: 22 zegt bij de naam Tubal-Qain: dat hij smid was en de stamvader van alle metaalwerkers in brons en ijzer is geworden). Vergelijk wat ik in Deel 1. zei over de letter *qoph* als staande voor de opkomende (en weer ondergaande) zon, dus o.a. voor een op- en/of op- en neergaande beweging. Bij het smeden zit er tevens de hitte / het vuur van die zon in.

¹⁷² De reguliere uitleg van haar naam is zoiets als 'verleidster' (overigens op vrij vage gronden). De symbolen geven weer dat God in haar woonde en ze regelmatig opging om Hem te aanbidden. Ze kwam uit een God vrezende familie – o.a. haar broer Laban blijkt **JaHUaH** ook te kennen. Wegens de *i* in haar naam kan de oorspronkelijke vorm ook een *jod* als 2^e letter erbij gehad hebben; de betekenis van haar naam wordt dan: God gaf (in haar) een huis/familie/gezin dat stralend opging om te aanbidden (aan Jitschaq). Onze schrijfwijze en uitspraak is grotendeels overgenomen van het Grieks van de LXX (Ρεβεκα).

¹⁷³ Via de lichte connotatie met *rea'/righ* [7453] - vriend (als ander die je omarmt) ligt er ook een link met een huis van een vriend, d.w.z. een vriendelijk, verwelkomend, ruim huis dat je omhult en beschermt.

(vervolg)

Oud Semitisch	Paleo-Hebr.	modern	translit.	Strong	mogelijke interpretatie vanuit de oude Semitische plaatjes en betekenis
𐤒𐤃𐤆𐤀𐤋	𐤒𐤃𐤆𐤀𐤋	רֵעוּאֵל PAFOYHA	Reghu'el ¹⁷⁴	7467	vriend (zie [7466]) van God (zie [410]): Reüel, Rehuel
𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	שֶׁבָּא صباح	Shebā' Tsebāch	7614	volgens het oude Arabisch: (land van) rieten huis-primaire-wand (de primaire wanden van huizen zijn daar van riet): Sheba ¹⁷⁵
𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	שְׁלֹמֹה سليمان ΣΑΛΩΜΩΝ	Shelomoh Sulaimān Salomon	8010	nazaat, van / voortgekomen uit shalom (door God herstelde heelheid – zie [H7965] in tabel 2 en 2 Sam.12:24): Salomo ¹⁷⁶
𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	שִׁמְשׁוֹן	Shimshon	8123	bron van overvloed/water (verfrissing in de druk)/naam die bron van zekerheid/verbondenheid is voor het nageslacht / zonne-kind: Simson
𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	שָׂרָה	Sārāh	8283	(1° letter <i>sin</i> + <i>shin</i>) een bron van leven/vruchtbaarheid/steun (én moeilijkheid/verleiding ¹⁷⁷) van God uit / voor de ander die aanbidt (nl. voor Abraham) ¹⁷⁸ : Sarah
𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	𐤍𐤃𐤌𐤐𐤕	תָּמָר	Tāmār	8559	teken van overvloed van God: palm-boom (symbool voor de Boom des Levens): Tamar ¹⁷⁹

¹⁷⁴ De Griekse vorm met *gamma* is een sterke indicatie dat de 'ajin hier oorspronkelijk een *ghajin* was.

¹⁷⁵ Dit betreft waarschijnlijk een deel van het huidige Ethiopië samen met Jemen. De omschrijving klopt: nog heel lang werden de huizen daar van riet gemaakt (in de Tihama vlakte in Jemen en in bepaalde gebieden van Ethiopië nóg steeds). De naam wordt ook wel vertaald als: Morgen-land. De weergegeven Arabische vorm is de oudere. De modernere Arabische vorm is **سبأ - Sabā'**.

Waarschijnlijk is het Bijbelse *Shebā'* gelijk aan dit *Sabā'* - het land van de Sabeërs, met een eigen Semitische taal en schrift (een vorm van **Oud Zuid Arabisch**).

Ook de Quran (Koran) heeft een beschrijving van het bezoek van de koningin van dit land *Saba'* aan Suleiman (Shelomoh/Salomo), en haar bekering tot het monotheïsme d.w.z. tot de God van Suleiman.

Er wordt overigens wel gezegd dat dit **صباح - Tsabāch / سبأ - Sabā'** ook de basis is van de naam van het Nederlandse eiland **Saba**.

¹⁷⁶ Ik vermoed dat de *nun* aan het eind origineel kan zijn, en dit later een *āh/hē* is geworden om hem te eren – iets dergelijks voor de 'aleph als 'prominente' voor de laatste *nun* (nakomeling) in het Arabisch. De uitspraak *Shlomoh* die door het jodendom wordt gepropageerd is westers (Syrisch) Aramees. Dit versterkt mijn twijfel t.a.v. die *āh/hē*. Een oorspronkelijke vorm zou **Shalman** of **Shulman** geweest kunnen zijn. Er staat van hem vermeld dat God **JaHUaH** hem liefhad en hem de naam *Jedid-jah* - geliefd door **JaH** - gaf. Later week hij helaas volledig van God af.

Vergelijk ook de naam **שְׁלִמְנֵסֶר** *Salmaneser* oftewel *Shulmanu-asharedu* of *Shulmanu-asharid* – de belangrijkste *Shulman* of de *Shulman* van Asshur, een populaire naam van koningen van Asshur/Assyrië (vaker wordt Assyrië in Hebreeuwse namen geschreven als **אַסּוּר**).

¹⁷⁷ Zie een uitgebreidere bespreking van haar naam in het artikel: **'Namen in de Bijbel (2) – Enkele belangrijke vrouwen: חוה - Chuāh / Chawwāh (/Eva), שָׂרָה - Sārāh, הַגֵּר - Hāgār, Hallelu-JaH**, juli 2014. Sarah bracht op diverse momenten Abraham in moeilijkheden, o.a. met het voorstel tot overspel met Hagar!

¹⁷⁸ Of, dichter bij de gebruikelijke interpretatie: een 'palmboom van God' als symbool van prinselijke kracht, onaantastbaarheid of heerschappij (*Sar*), en daarvan de vrouwelijke vorm (achtergevoegde *āh*): **prinses**; dit laatste klopt met het gegeven dat ze kleindochter was van een *Milka = Melek/Malak* - koning.

¹⁷⁹ De eerste bekende **Tāmār** uit de Bijbel was de vrouw van 'Er (Gen. 38). Toen hij overleed, vervulden zijn broers hun broederplicht niet om met haar gemeenschap te hebben en namens 'Er voor nageslacht te zorgen; ook hun vader Jehudah was laks. Uiteindelijk verkleedde Tamar zich als hoer, verleidde Jehudah en zorgde zó voor nageslacht (de tweeling Perets en Zerach). Toen Jehudah hoorde dat zijn schoondochter zichzelf als hoer had aangeboden en zwanger was, wilde hij dat ze levend verbrand zou worden! Zij echter presenteerde een bewijs als teken dat hij het zelf was die zijn sperma bij haar achtergelaten had. In die zin kreeg haar naam: **teken van 'water' van de ander** (met de connotatie *levensboom/ vruchtbaarheid*) een bijzondere extra betekenis. Opvallend is, dat zij opgenomen is in het voorgeslacht van Jeshu'ah (Mat. 1: 3)!

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

Verreweg de meeste van deze namen vind ik wel zeer toepasselijk; vaak sluit de verklaring van persoonsnamen uit de oude Semitische symbolen wel zéér nauw aan bij wat er in de context van de geboorte van de betreffende persoon werd gezegd of (bij profetische naamgeving) wat er in de rest van het leven van de persoon gebeurde.

Wat overigens opvalt, is dat de meest gebruikelijke Nederlandse transliteratie van veel namen sterk gebaseerd is op de Griekse versie van de Septuagint (de LXX) of op de Latijnse versie van de Vulgata. Dit stamt uit een tijd dat het Hebreeuws in onze landen minder bekend was dan het Grieks en het Latijn. Het is jammer dat deze transliteraties later niet aangepast zijn, toen de kennis van de Hebreeuwse grondtekst wél breder beschikbaar kwam.

Wat betreft de namen en titels van God **JaHUaH** nog dit. Een aanduiding die vaak voor Hem wordt gebruikt, vooral in een context waarin Hij grote groepen of massa's mensen samenbrengt, is: **צְבָאוֹת** - **צָבָא** - **צָבָא** - **Tsebha'oth**, van **צָבָא** - **צָבָא** - **tsabha'** - **een mensenmenigte samenbrengen**, of zo'n **bijeengebrachte menigte** als zodanig; Julius Fürst¹⁸⁰ gaf als eerste betekenis van dit woord: **“to join together, to be assembled, to flock together, to be united, into a crowd, for the purpose of service”**. De term kan van oorsprong refereren aan zeer grote bundels rietstengels (**צָבָא**) die samengebracht werden voor eerste generatie huizen/hutten (**צָבָא**) (of aan de noodzaak om eerst (**צָבָא**) een afdak (**צָבָא**) te maken tegen de zon, vóór je een heleboel mensen bijeenbrengt). Het gebruik in Genesis 2:1 en Nehemia 9:6 weerspreekt de meest gebruikelijke 'militaire' vertaling als 'legers'; in Jesaja 13:4 is de toevoeging **מִלְחָמָה** nodig om van zo'n mensenmassa een leger te maken. We zien dus dat **JaHUaH** een God is Die **mensen bijeen brengt** - herkenbaar door de hele Bijbel heen!

Het leven van die andere *Tāmār* – dochter van David (2 Sam.13) – werd (in negatieve zin) **getekend** door zulk **'water' van een ander**. Ze werd verkracht door haar halfbroer 'Amnon.

¹⁸⁰ Julius Fürst (Samuel Davidson, vert.), *Hebrew & Chaldee Lexicon to the Old Testament*, Bernhard Tauchnitz, Leipzig / Williams & Norgate, London/Edinburgh, 1885; p.1171 (p.1212 in het digitale document).

Oud (West-)Semitisch: schrift uit de oertijd !

Veel namen, zoals מְהַלְלֵאל - *Mahalalel* - veel aanbedding voor de Leider der leiders: God - uit Genesis 5, zijn traditioneel soms al goed herleid. Veel andere, minder bekende namen uit de begintijd - zoals bijvoorbeeld Jered (de hand van de Ander beweegt; Genesis 5) - spreken vaak ook van het geloof van de ouders en/of van hun diepe eerbied voor God. In vertalingen (en zelfs in het Hebreeuwse vierkantschrift) is dit helaas meestal niet meer herkenbaar. (Zie ook de verklaring bij Henoch.)

Ik neem waar, dat zelfs **de meeste namen uit de oertijd in het oude Semitische schrift een betekenis krijgen die begrijpelijk en veelzeggend is in de context van het verhaal** (zie bijv. de verklaring bij *Eva, Kaïn, Abel, Henoch, Nod, Nimrod*, etc. in Tabel 3). Met andere woorden: mensen gaven hun echtgenote, kinderen of een gebied namen die betekenis hadden, *wanneer ze opgeschreven werden in het oude Semitische schrift*. Dit is heel belangwekkend. **Dit feit is namelijk een zeer sterke indicatie dat het oude Semitische schrift - of tenminste de onderliggende noties - al dateert uit die oertijd!** Zoals de bekende Bijbel-wetenschapper P.J. Wiseman en anderen hebben aangegeven, heeft Mozes, wat Genesis betreft, voornamelijk de reeds bestaande literatuur tot één boek geredigeerd.¹⁸¹ Opvallend in de analyse van Wiseman is de rol van het woord *toledoth* - תולדות - תולדות in het boek Genesis; we zien hier de Leider/Herder (God) Die beweegt (de gebeurtenissen leidt), omgeven door *tekenen* van zekerheid en verbondenheid; Hij 'schrijft' daarmee de geschiedenis (vgl. *tavah* in Tabel 2.).

Ik zie vol verwondering naar Hem op...

Daarmee wordt gelijk een probleem opgelost dat sommige linguïsten hebben met dit schrift als plaatjesschrift, omdat in de tijd van Noach het schrift er dus hoogstwaarschijnlijk al was en er weinig aardbewoners waren om een enorm uitgebreide woordenschat aan klanken vast te houden. De gesproken taal is daarna dus hoogst waarschijnlijk sterk beïnvloed door dit schrift en verreweg de meeste woorden zijn gaandeweg ontwikkeld (samengesteld) vanuit deze beperkte verzameling basis-symbolen...

En het grootste deel van de wereld profiteerde in haar ontwikkeling vanaf ongeveer 1000 BC sterk van deze compacte verzameling symbolen, die toen inmiddels een alfabet-karakter hadden gekregen...

Dit punt rechtvaardigt het mijns inziens ook, om dit schrift niet alleen (Noord-)West-Semitisch maar ook *Proto-Semitisch schrift* te noemen...

Het oude West-Semitische schrift: universeler dan verwacht

Hoe vaak zelfs namen in het oude Semitische plaatjesschrift betekenisvol te lezen zijn waarvan ik dat niet verwacht had, is voor mij reden aan te nemen, dat hier typisch **Gods boven-natuurlijk mooie ontwerp** achter zit. Neem een prachtige Naam als *Immanu-El*. Het '*Immanu*' is taalkundig gezien in feite een en al grammaticale verbuigingsvorm. En toch... יְבִי יְרֻמָּוּ - wat staat hier? Hij ziet veel zaad/nakomelingen, met zekerheid verbonden met God - de Hoogste Herder/Leider/ 'HEER'. Klopt dat niet volledig en heel nauwkeurig? Bijvoorbeeld het 'Hij ziet veel nageslacht' herkennen we vrijwel letterlijk in Jeshu-Jahu (Jesaja) 53: 10. „Doch het behaagde **JaHUaH** Hem te verbrijzelen; Hij heeft [Hem] krank gemaakt; als Zijn ziel Zich [tot] een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad [= nakomelingen] zien, Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen van **JaHUaH** zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.” Dit soort verbanden, die allemaal 'precies kloppen', maken me echt enthousiast over de God van de Bijbel én over dit bijzondere, oude schrift! ☺

Het oude West-Semitische schrift: schrift van godsdienst en cultuur

Bij m'n naspeuringen kwam ik o.a. ook twee interessante artikelen tegen van prof. Seth Sanders.¹⁸² Hij geeft daarin de unieke positie aan van het oude (West-)Semitische schrift als een schrift dat voor andere dingen gebruikt werd dan bijvoorbeeld het spijkerschrift, dat vooral politieke en commerciële (boekhoudkundige) doelen had en niet altijd gekoppeld was aan beheersing van de betreffende taal. Het oude Semitische schrift daarentegen diende een doel dat gerelateerd was aan

¹⁸¹ Zie hierover bijv.: Damien F. Mackey, *The First Book of Moses and the 'Toledoth' of Genesis* (ook in het Duits), en de talloze goede literatuurverwijzingen daarin, o.a. naar werken van P.J. Wiseman.

¹⁸² Seth L. Sanders, '*What was the Alphabet for? The Rise of Written Vernaculars and the Making of Israelite National Literature*', *Maarav*, 11,1; 2004; p.25-56; en: '*Writing and Early Iron Age Israel: Before National Scripts, Beyond Nations and States*', in: Tappy and McCarter, eds., *Literate Culture and 10th-Century Canaan*.

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

de lokale cultuur van het eigen volk in zijn volle breedte. Veel inscripties hebben het karakter van moderne graffiti: "Ik was hier!", of van een lokale literatuur, als een zichzelf als volk leren kennen. Ook bevatten ze veel elementen van aanbidding jegens de godheid die door het eigen volk gediend werd, aldus Sanders. Dit komt sterk overeen met het geschreven Woord van de Bijbel – ook daar zien we die mengeling van God aanbidden en als een puber zichzelf als volk leren kennen en leren uitdrukken: „hoe doen wij dit?”

Het oude West-Semitische schrift: bron van vele schriftsoorten

In de inleiding en bij de bespreking van de letters kwam al aan de orde dat het Griekse schrift ontwikkeld is vanuit de Fenicische tak van het oude Semitische schrift, en van daaruit is ook ons Latijnse schrift en het Cyrillische schrift ontstaan.

Nog daarvóór – in de 13^e eeuw BC – is een spijkerschrift ontstaan in Ugarit (op de plek van of nabij de huidige Syrische plaats Ras Shamra; daar in 1929 bij opgravingen ontdekt) dat verschilt van de andere spijkerschrift-soorten. Die andere soorten waren pictografisch en hadden heel veel tekens, maar dit had er minder dan 30. Uit de vorm van de tekens kan men concluderen dat ze uit het oude Semitische schrift zijn afgeleid. Bijvoorbeeld de *áh/hé* zag er zó uit: en de *samekh* zó: – waarin een treffende gelijkenis met de Fenicische versies (en) te zien is. De taal van Ugarit was een Semitische taal die heel sterk leek op het Fenicisch.

Een opmerking over de noties

Het is opmerkelijk, dat de meeste noties nog steeds hier en daar in ons taalgebruik bespeurbaar zijn (soms via de vergriekste naam ervan). In een groep dieren is het **alfa**-mannelijke de **eerste**, de leider. **Beta**-vakken hebben met concrete, fysische dingen te maken zoals **huizen**bouw (de eerste *beta*-studie op universitair niveau was civiele techniek). **Gamma**-straling **gaat** door van alles (door elke omhulling: *ghajin*) heen. Een rivier-**delta** is de **driehoekige uitstroming** of **ingang** van een rivier naar de zee. Aanbidden, vieren en verbazen doen we nog regelmatig met onze handen omhoog, evenals even diep ademhalen. Ook taalkundig is een **pin** iets waar alles om draait of het ding wat andere zaken **verbindt** (*linking pin*). **Zeis** en **zwaard** beginnen met een **z**. Als we ergens niet goed **grip** op krijgen (we hebben het niet in de **hand**), zeggen we dat we er geen **jota** (handteken) van **be-grijpen**. Woorden voor belangrijke regeerders zoals **keizer** en **koning** beginnen met een **k**. **Leider** begint met een **l**. Het gemiddelde, de waarde waar omheen meestal de **meeste** waarnemingen liggen, wordt aangeduid met **μ** - **mu**, en denk ook aan ons woord **meer** (in dubbele zin!) of 'een zee aan ...' voor 'veel'. **Zaad** is – net als die oude *nun* – nog steeds zowel dat kleine plantaardige spul dat je in de grond zaait, als menselijk sperma en nageslacht (vgl. ook nazaten e.d.), en in veel talen begint het woord voor **nieuw** met een **n**. **Φ** - **Phi** (uit een combinatie van het symbool *quph* en de klank van de *pu*) is het symbool voor **doorstroming** in de elektriciteit. In de organische chemie spreekt men van een **sigma**-binding.

Chinese connecties...?

In dit document is het -hopelijk- duidelijk geworden dat het oude (West-)Semitische schrift een enorme impact heeft gehad op de westerse schriftsoorten. Maar haar tentakels reiken niet alleen naar het westen, naar het lijkt...

Voor ik deze studie begon, was ik me niet bewust dat de Bijbel China of de Chinezen noemt. Dat blijkt wel het geval te zijn. Een profetie in Jeshu-Jahu (Jesaja) 49:12 noemt het zeer interessante woord [5515] - - *Cinim* (dat is ook de enige plek in de Bijbel waar het voorkomt, als *Erets Cinim*). Velen relateren dit aan de inwoners van (Zuid-) China (sommigen ook aan die van (West-) Amerika – de Indianen). Ik ontdekte dat het Perzische *Cin*, relateerd aan Sanskrit चीन - *Cinah*, betrekking heeft op China. Sinds Marco Polo is dit de wortel van breed westers gebruik van 'China' als aanduiding voor dat land.¹⁸³ De referentie naar de Chinezen in Jeshu-Jahu's boek als *Cinim* is opmerkelijk, want in een gebruikelijke visie gaat de etymologie van de naam *China* terug op de *Qin* dynastie, ongeveer 200 BC; eeuwen ná Jeshu-Jahu. Dus moet Jeshu-Jahu's tekst hier inderdaad

¹⁸³ Volgens sommige wetenschappers in het Proto-Indo-Europees behoren het Perzisch en Sanskrit tot de nazaten van deze hypothetische taal. Ik heb dit niet in detail bestudeerd, maar bij toeval kwam ik een aantal overeenkomsten tussen het Proto-Indo-Europees en de noties in de wortels van het Proto-Semitisch; de kleine verzameling gereconstrueerde Proto-Indo-Europese woorden die ik heb gezien, corresponderen zeer goed in betekenis met de gecombineerde betekenis van de pictografische symbolen in een oude Semitische transliteratie (bijv. het Proto-Indo-Europese *UED* = trouwen; in de oude Semitische tekens (van rechts naar links): – een band/verbinding/verbond tot leven/aanbidding/vreugde binnegaan; ja, dat is wat 'trouwen' is: ingaan in een vreugdevolle band...).

geïnterpreteerd worden als profetisch geïnspireerd (hij spreekt van de verre toekomst!), en/of hij moet weet gehad hebben van het veel minder prominente feodale koninkrijk *Qin (Tshin)* in *Shensi*, een van de westelijke provincies van China (uit het begin van de 9de eeuw BC; hierover spreken Keil & Delitzsch in hun commentaar op de passage). Wat me treft, is het *Qin (Tshin) symbool*: 秦, dat twee handen afbeeldt die graan of rijst dorsen – ze omvatten het zaad bovenaan een rijstplant. Het middendeel van het oude Semitische *Cinim* bestaat eveneens uit twee handen om een zaad: ... 𐤇𐤍. Als we eraan denken dat *tsade* en *sin* vaak door elkaar gehaald zijn, en/of denken aan een oude Semitische transliteratie van het Chinese *Tshin*: 𐤇𐤍, hebben we een papyrus, zegge of graan-achtige plant, een hand en het graan of zaad, hetgeen praktisch hetzelfde is als wat het Chinese symbool voorstelt. *Tsinim* zou dan geschreven worden als: 𐤇𐤍𐤇𐤍 - handen om het zaad van een graan-achtige plant in water (rijst, dus!). *Erets Tsinim* (ארץ צינים) – wat veronderstelt dat ooit een kleine modificatie is opgetreden in het woord in *Jesha-Jahu* 49:12, zoals die vaak voorkomt, waarbij de dubbele *tsade* -begrijpelijk- veranderd is in een *tsade* - *samekh*, leidend tot de schrijfwijze: (ארץ סינים) zou dan letterlijk zijn: het *Rijst-Dorsende Land* – hetgeen ik inderdaad zie als een zeer accurate beschrijving van China en Z-O Azië (waar ‘witte’ rijst het voornaamste voedsel is; terwijl men daar zilvertviesrijst afwijst als minderwaardig!, waardoor inderdaad *Rijst-dorsend Land* een veel accuratere beschrijving is dan bijv. *Rijst Land*).

Er zijn meer aanwijzingen dat de basis noties onderscheiden kunnen worden in het vroege Chinees. Op dit moment (voorjaar 2012), ben ik in contact met een Sinoloog om dit verder te onderzoeken. Wordt vervolgd...¹⁸⁴

¹⁸⁴ Zie ook: C.H. Kang, Ethel R. Nelson, *The Discovery of Genesis – How the Truths of Genesis Were Found Hidden in the Chinese Language*; E.R. Nelson, R.E. Broadberry, *Genesis and the Mystery Confucius Couldn't Solve*; en het Wikipedia artikel: '[History of the Jews in China](#)'; alle Engelstalig, en: '[De oudste teksten uit de bijbel in Chinese tekens](#)' op de site van Kees Noorlander en '[Het mysterie dat Confucius niet kon oplossen](#)' door Miel Vanbeckevoort in *Het Zoeklicht*.

Discussie en enkele conclusies uit dit onderzoek

Uit dit onderzoek zijn een aantal zeer belangwekkende conclusies te trekken:

- Het oude Semitische schrift, moeder van vrijwel alle alfabet-schriftsoorten in de wereld, had een pictografische/ideografische oorsprong.
- De oorspronkelijke symbolen vertegenwoordigden zowel een klank (fonemische waarde) als een basis-begrip of -notie; deze basis-noties functioneerden als bouwstenen van de oorspronkelijke taal. Enkele van deze bouwstenen (m.n. die gerepresenteerd door de *samekh/sin*) werden in dit onderzoek voor het eerst in een paar duizend jaar geïdentificeerd en geïllustreerd.
- Persoons- en andere namen uit de eerste hoofdstukken van Genesis laten zien dat de wortels van de oorspronkelijke symbolen en/of de onderliggende bouwstenen in de oerversie van de Proto-Semitische taal Bijbels gezien teruggaan tot de eerste hoofdstukken van Genesis.
- Kennis van de verzameling van basis-noties onder de symbolen, in combinatie met kennis van de lokale cultuur en natuur geeft vaak een goed zicht op een mogelijke etymologie van de meeste oude Semitische (i.h.b. Bijbels-Hebreeuwse, Aramese en Arabische) woorden (soms zelfs ook van Griekse woorden), en vergroot sterk het zicht op de Bijbel in Zijn geheel als een ontzagwekkende eenheid.
- Het oude Semitische schrift gaf in de herkenbare symbolen iets weer van de betekenis van de woorden, waardoor ook verbanden duidelijk bleven. Bij de overgang van het oude Semitische naar het Paleo-Hebreeuwse schrift is dit verloren gegaan. Nog meer is verloren gegaan bij de overgang naar het vierkantschrift, dat ontleend is aan het - spiritueel gezien - gedegenererde Aramese schrift. Iets dergelijks geldt voor het Arabisch. Opvallend zijn de periodes waarin deze degeneraties hebben plaatsgehadt: de eerste is ingezet rond de tijd dat Israël een koninkrijk werd, waarin God met tegenzin instemde, de tweede na een periode van groot geestelijk verval, in de laatste eeuwen van het Eerste Testament van de Bijbel.
- Het is totaal onterecht dat het Eerste Testament van de Bijbel veelal gezien en bestudeerd wordt als geschreven zijnde in het Hebreeuwse vierkantschrift. Reconstructie van de tekst in de oorspronkelijke oude (West-)Semitische vorm zou de delen van voor de tijd van Salomo, of zelfs alles van voor de Babylonische ballingschap, aanzienlijk kunnen verhelderen. Gedegen kennis van het oude Semitische schrift en de onderliggende basisstructuur zou een verplicht vak moeten zijn in universitaire theologische opleidingen. Het geeft een zeer helder licht op de etymologie.

Wat bij dit alles overigens opvalt is dat deze oudere taal een heel *fysieke* taal was, heel sterk geënt op belangrijke voorwerpen uit een praktisch-nomadisch en van eerbied voor God doortrokken bestaan (in tegenstelling tot het latere Grieks dat meer een denk-taal is met veel meer abstractie en minder relationeel).

Het mooie van de hier beschreven manier van de oude Hebreeuwse woorden interpreteren en lezen vind ik daarom ook dat het zo aansluit bij de beléving van de Bijbel en bij die tijd van het tweede millennium voor Christus en de tijd daar nog vóór.

Zoals gezegd: de eenheid tussen de lettertekens als picto-/ideogrammen (met betekenissen) en als fonemen is door linguïsten en/of archeologen (nog) niet verklaard. Mijn verklaring ligt in de onderliggende structuur van - waarschijnlijk - de eerste taal, die namen en woorden vormde op basis van een kleine maar verrassend effectieve verzameling van basis-noties. Precies kan ik het ook niet verklaren, maar zie er bij uitstek de eenheid in gereflecteerd die zo karakteristiek is voor **JaHUaH**, de God van de Bijbel. Er zit in de Bijbel een eenheid die ons bevattingsvermogen te boven gaat. Hoe meer we ontdekken, hoe meer er ook nog te ontdekken blijft.

Reacties welkom

Mocht u van enig hier gegeven woord of naam een betere verklaring zien of tegenkomen, of andere onvolkomenheden ontdekken, aanvullingen weten, of andere suggesties hebben, dan houd ik mij aanbevolen voor uw feedback. Op de website www.Hallelu-JaH.nl vindt u een reactieformulier en mailadres.

Bijlage 1. Het vroege Aleph-Beth: alfabet... Of misschien een verhaal?!

In de hoofdtekst hebben we gezien dat het heel oude Hebreeuwse/Semitische schrift bestond uit een serie plaatjes, met elk een specifieke betekenis.

Alfabet:

Ik vat de noties en symbolen hier nog even samen:

 <i>aleph</i> - ossekop: eerste/krachtige/prominente	 <i>chet</i> - (tent)doek; huid, vlees, afscheiding	 <i>samech</i> - dadelpalm, ondersteuning, vruchtbaarh., tegenwerking
 <i>beth</i> - tent-plattegrond; tent/huis/lichaam	 <i>teth</i> - aardewerken mand, omhulling	 <i>ajin</i> - oog; zien, toezien op, laten zien
 <i>gimel</i> - voet/(wandel-)stok; gaan, transport	 <i>jad/jod</i> - hand, arm, zijtak, hij geeft	 <i>pé</i> - (mond)opening, luchtstroming
 <i>daleth</i> - deur; beweging, ingaan	 <i>kaph</i> - opgeheven, regerende of zegenende hand, macht, gezag	 <i>tsade</i> - plant (papyrus, riet, zegge, o.i.d.) / <i>tsaddi</i> - rechtvaardigheid
 <i>hé</i> - man met geheven armen; vreugde, verwondering, aanbidding	 <i>lamed</i> - herdersstok; herder, leider	 <i>qoph</i> - opgaande zon, opgaan, cirkel, kring
 <i>wav</i> - tentharing; kleine stok, zekerheid, verbondenheid, hechting, pin	 <i>mem</i> - water; overvloed, veel, meervoud	 <i>resh</i> - gezicht; (een/de) ander (vaak: God)
 <i>zajin</i> - zeis, zwaard, mes; snijden, kostbaar	 <i>nun</i> - ontkiemend zaadje, nageslacht, nieuw leven	 <i>shin</i> - borsten (hoorns of schuttersboog?); drinken, voeding, bron

 tav - teken, handtekening, vaststelling, slot

Als we deze letters zo achter of onder elkaar zetten, zien velen hierin een *aleph-beth*; een alfabet.

... of een verhaal ? !

Je kunt er echter ook een eenvoudig Bijbels verhaal in lezen:

 <i>aleph beth</i> - De eerste van het huis: onze (voor) vader (Abraham)	 <i>jad kaph lam</i> - legde zijn hand/arm in de regerende/zegenende hand van de grote herder/leider (God), Die hem
 <i>gimel daleth</i> - ging op z'n voeten staan (/zadelde z'n kamelen) en kwam in beweging ;	 <i>mem nun samekh</i> - overvloed aan nakomelingen en ondersteuning (levenskracht en vruchtbaarheid) beloofde;
 <i>hé</i> - hij aanbad God en volgde Hem met vreugde ,	 <i>ajin</i> - en hem liet zien :
 <i>wav</i> - God verbond Zich, gaf hem de zekerheid van een verbond ;	 <i>pé tsade</i> - 'n open land vol planten (voedsel, schaduw!) / een opening naar rechtvaardigheid;
 <i>zajin chet teth</i> - hij besneed de huid van z'n omhulsel (nl. dat van z'n geslachtsdeel)	 <i>qoph resh shin</i> - hij ging dagelijks op naar de Ander (God) zijn Bron .

 tav - En **zó** was het echt gebeurd. Amen!

In die steen die gevonden is met het *aleph-beth* erop kun je als linguïst een abecedarium (een soort lees- of oefenplankje met het alfabet erop) zien.

Als gelovige - nageslacht van Abraham - kun je er ook vol verwondering een samenvatting van het verhaal over onze voorvader Abraham in lezen...

Het gaat er maar om, wat je gelooft, of van welk uitgangspunt je vertrekt...

Bijlage 2. De aleph-beth-ische acrostichons: Psalm 34 als voorbeeld

Psalm 34 is een alfabetisch acrostichon; elke regel begint met een letter van het *aleph-beth*. Laten we eens kijken in hoeverre deze regels ook een illustratie zijn van de 22 noties onder de letters.

Hieronder de tekst in na-exilisch Hebreeuws (van de *Biblia Hebraica Stuttgartensia*), een vertaling (gebaseerd op de Herz. Staten Vertaling) en een korte illustratie van de oorspronkelijke letters en noties.

1	לְדָוִד בְּשִׁנּוֹתוֹ אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיִּגְרְשֵׁהוּ וַיִּלְדָּ:	Van David, toen hij zich bij Abimelek als een waanzinnige gedroeg, zodat deze hem wegjoeg, en hij heenging.	opschrift
2	אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד תִּהְלֶתוּ בְּפִי:	Ik zal JaHUaH te allen tijde loven, Zijn lof zal voortdurend in mijn mond zijn.	 het eerste; allerbelangrijkste; Hij is De Eerste!
3	בִּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנֻוִים וַיִּשְׁמְחוּ:	In JaHUaH zal mijn ziel zich beroemen; de zachtmoedigen zullen het horen en verblijd zijn.	 waarin? in God Zelf
4	גִּדְּלוּ לַיהוָה אֲתִי וְנִרְוַמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:	Maak JaHUaH met mij groot, laten wij tezamen Zijn Naam roemen.	 laten we gaan, om het 'gaan'; de 'gangen' van JaHUaH te loven
5	דָּרַשְׁתִּי אֶת־יְהוָה וְעָנָנִי וּמְכַל־מַגּוּרֹתַי הִצִּילָנִי:	Ik heb JaHUaH gezocht en Hij heeft mij geantwoord, en mij gered uit al wat ik vrees.	 de deur opengedaan voor het Licht; Hij heeft mij een deur geopend
6	הַבֵּיטוּ אֵלָיו וְנִהְרֹו וּפְנִיָהֶם אֶל־יַחְפְּרוּ:	Zij zagen naar Hem uit, ja, stroomden op Hem aan; en hun gezicht werd niet rood van schaamte.	 vol verwondering en enthousiasme (rood als de aarde waar de pin in staat) zekerh.!
7	זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמַע וּמְכַל־צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעֵנוּ:	Deze ellendige riep en JaHUaH hoorde; Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden.	 ik werd losgesneden
8	חֲנֹה מִלְּאֲדִי־יְהוָה סָבִיב לִירְאוֹ וַיִּחַלְצֵם:	De engel van JaHUaH legt zich rondom hen die Hem vrezen, en redt hen.	 als een beschermend tentkleed tegen felle zon en kou en regen
9	טַעַמּוֹ וּרְאוּ כִי־טוֹב יְהוָה אֲשֶׁר־יִגְבֵּר יַחְסֶה־בּוֹ:	Proef en zie dat JaHUaH goed is; welzalig de man die tot Hem de toevlucht neemt.	 een kom/mand voll!
10	יִרְאוּ אֶת־יְהוָה קִדְשׁוֹ כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירְאוֹ:	Vrees JaHUaH , u, Zijn heiligen, want wie Hem vrezen, hebben geen gebrek.	 wat te <i>doen</i> ; Hij zal <i>geven</i>
11	כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבּוּ וּדְרָשׁוּ יְהוָה לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב:	Jonge leeuwen lijden armoede en honger, maar wie JaHUaH zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed.	 de krachtige onder de dieren – Gods macht gaat daar ver bovenuit!
12	לְכוּ־בָנִים שְׁמְעוּ־לִי יִרְאַת יְהוָה אֲלִמְדַכֶּם:	Kom, kinderen, luister naar mij, ik zal jullie de vreze van JaHUaH leren.	 onderwijzen als met een herdersstaf
13	מִי־הָאִישׁ הִחְפֵּץ חַיִּים אֲהַב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב:	Wie is de man die vreugde vindt in het leven, die dagen liefheeft om het goede te zien?	 overvloed en vreugde
14	נָצַר לְשׁוֹנֵף מֶרַע וּשְׁפָתַיִךְ מִדְבַּר מִרְמָה:	Behoed je tong voor het kwaad en je lippen voor het spreken van bedrog.	 wat uit je voortkomt
15	סוּר מֶרַע וַעֲשֵׂה־טוֹב בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרַדְּפֵהוּ:	Keer je af van het kwaad en doe het goede; zoek de vrede en jaag die na.	 vgl. de Boom des Levens: gehoorzamen om ervan te eten
16	עֵינֵי יְהוָה אֶל־צַדִּיקִים וְאָזְנוֹ אֶל־שׁוֹעֲתָם:	De ogen van JaHUaH rusten op de rechtvaardigen, Zijn oren zijn gericht op hun hulpgeroep.	 Hij heeft oog en oor voor hen
17	פָּנֵי יְהוָה בַּעֲשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאָרֶץ זָכָרָם:	Het aangezicht van JaHUaH is tegen hen die kwaad doen: Hij zal hun nagedachtenis van de aarde uitroeien.	 als de wind kwam Hij en dreef de zee uiteen
18	צַעֲקוּ וַיהוָה שָׁמַע וּמְכַל־צָרוֹתֶם הִצִּילֵם:	Zij roepen en JaHUaH hoort, Hij redt hen uit al hun benauwdheden.	 Hij perste hen uit Egypte weg / 't staat zwart op wit

19	קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבָּרֵי־לֵב וְאֶת־דִּבְכַּי־רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת רָעוֹת צְדִיק וּמַכְלֵם יַצִּילֵנוּ יְהוָה: שֹׁמֵר כָּל־עֲצוּמוֹתָיו אַחַת מִהֲנֶה לֹא נִשְׁבָּרָה: תְּמוֹתַת רָשָׁע רָעָה וְשֹׁנְאֵי צְדִיק יֶאֱשָׁמוּ: פּוֹדֶה יְהוָה נַפְשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאֱשָׁמוּ כָל־הַחֹסִים בּוֹ:	Nabij is JaHUaH voor de gebrokenen van hart, Hij verlost de verbrijzelden van geest. Veel ellende heeft de rechtvaardige, maar uit dat alles redt JaHUaH hem. Hij bewaart al zijn beenderen, niet één daarvan wordt gebroken. Het kwaad brengt de goddeloze de dood; wie de rechtvaardige haten, worden schuldig verklaard. JaHUaH verlost de ziel van Zijn dienaren; allen die tot Hem de toevlucht nemen, worden niet schuldig verklaard.	☩ zo nabij als het zonlicht overdag; Hij richt hen op! 🙏 Hij, JaHUaH ! ♀ Hij koestert en bewaart als een moeder tegen haar hart ✝ de dood volgt op de zonde en goddeloosheid maar aan het kruis heeft Hij ons verlost!
----	---	--	---

Ik krijg zeer sterk de indruk dat de Psalmist zich hier in de stroom van zijn gedachten niet alleen door de letters zelf, maar ook door de onderliggende noties heeft laten leiden.

Iets dergelijks zien we ook terug in Psalm 37, 111, 119 en 145 (in de ons bekende versie mist de *nun*), wat minder in Psalm 112 (elk ook zo'n acrostichon), en wel weer duidelijk in [het heel mooie acrostichon over de hoog gewaardeerde echtgenote](#) in Spreuken 31: 10-31.

Deze acrostichons bevatten dus belangrijk inzicht over de 22 letters en de onderliggende noties.

Bijlage 3. De aleph-beth-ische acrostichons: Psalm 111 als voorbeeld

Psalm 111 is ook zo'n alfabetisch acrostichon waarvan elke regel begint met een letter van het *aleph-beth*. Laten we opnieuw eens kijken in hoeverre deze regels ook een illustratie zijn van de 22 noties onder de letters.

Hieronder de tekst in na-exilisch Hebreeuws (van de *Biblia Hebraica Stuttgartensia*), een vertaling (gebaseerd op de Staten Vertaling) en een korte illustratie van de oorspronkelijke letters en noties.

1	הַלְלוּ יְהוָה	Hallelu (Prijst u) JaH!	een goed begin!
	אוֹדָה יְהוָה בְּכָל-לֵבָב	Ik zal JaHUaH loven van ganser harte;	 het eerste; allerbelangrijkste; Hij is De Eerste!
	בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה	In de vergadering en samenkomst van de oprechten.	 waar? in die gemeenschap / Zijn grote gezin!
2	גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה	Groot zijn de werken van JaHUaH	 het 'gaan'; de 'gangen' van JaHUaH
	דְּרוֹשִׁים לְכָל-חַפְצֵיהֶם	zij worden gezocht door allen, die er genoeg in hebben.	 ze gaan er naartoe; ze willen erin binnengaan
3	הוֹד-וְהָדָר פִּעְלוֹ	Zijn doen is majesteit en heerlijkheid;	 onze vreugdevolle aanbidding meer dan waard!
	וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד	en Zijn gerechtigheid bestaat in der eeuwigheid.	 verbond!
4	זָכַר עֲשָׂה לְנַפְלְאוֹתָיו	Hij heeft Zijn wonderen een gedachtenis (<i>zakhar</i>) gemaakt;	 metaal = mooi, wonderlijk, kostbaar;
	חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה	JaHUaH is genadig en barmhartig.	 heeft een ruime 'grens', wil iedereen 'aan boord'
5	טָרַף נָתַן לִירְאָיו	Hij heeft dengenen, die Hem vrezten, spijs gegeven;	 een kom/mand vol!
	יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ	Hij gedenkt in der eeuwigheid aan Zijn verbond.	 om dat te <i>doen</i> ; te <i>geven</i>
6	כַּחַם מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ	Hij heeft de kracht Zijner werken Zijn volke bekend gemaakt;	 met krachtige arm/hand
	לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם	hun gevende de erve der heidenen.	 als een herder het graas-terrein uitbreidend
7	מַעֲשֵׂי יָדָיו אֱמֶת וּמִשְׁפָּט	De werken Zijner handen zijn waarheid en oordeel;	 veel-zijdig!
	נְאֻמֹּת כָּל-פְּקוּדָיו	al Zijn bevelen zijn voor altijd opbouwend.	 voedend als graan tot in alle volgende generaties
8	סִמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם	Zij zijn ondersteunend voor altoos [en] in eeuwigheid;	 ondersteunend als 'n palm/versterkend als dadels
	עֲשׂוּיִם בְּאֱמֶת וַיִּשָּׂר	zijnde gedaan in waarheid en oprechtheid.	 daar ziet Hij op toe
9	פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ	Hij heeft Zijn volk verlossing gezonden;	 als de wind kwam Hij en dreef de zee uiteen
	צִוָּה-לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ	Hij heeft Zijn verbond in eeuwigheid geboden;	 Hij perste hen uit Egypte weg / 't staat zwart op wit
	קְדוּשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ	Zijn Naam is heilig en vreselijk.	 hoog <i>verheven</i> ; gaat op!
10	רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה	De vreeze van JaHUaH is het beginsel der wijsheid;	 Hij, de Ander boven al! ¹
	שִׁכְלָם טוֹב לְכָל-עֲשִׂיהֶם	allen, die ze doen, hebben goed verstand;	 vanuit De Bron is het goed putten; Zijn juk is licht
	תְּהַלְלוּ עֹמֶדֶת לְעַד	Zijn lof bestaat tot in der eeuwigheid.	 Hij staat vast voor altijd, door het Kruis

Ik krijg zeer sterk de indruk dat de Psalmist zich ook hier in de stroom van zijn gedachten niet alleen door de letters zelf, maar ook door de onderliggende noties heeft laten leiden.

Deze acrostichons bevatten dus belangrijk inzicht over de 22 letters en de onderliggende noties.

¹ יִרְאֵת יְהוָה - *jireat JaHUaH* – meestal vertaald met 'de vreeze des HEEREN'. Het יִרְאֵת hierin is volgens de oude tekens: 'de hand van de Ander van begin tot eind / eerst en laatst' – dit spreekt van Gods almacht, die respect afdwingt. Ook roept het bij mij de connotatie op van een kind dat (de hand van) zijn vader/moeder temidden van drukte absoluut niet wil verliezen, omdat hij/zij bijzonder en met vreugde gehecht is aan die vader/moeder. De 'gehechtheid aan' staat hierin voorop, niet angst!

Bijlage 4. Hebreeuws: een taal in ontwikkeling, al sinds vroegste tijden

Wat ik hierboven schreef over de relatief geringe ouderdom van het Hebreeuwse kwadraatschrift heeft grote consequenties voor onze studie van de Hebreeuwse taal. De uitspraak die in de Middeleeuwen bij de Masoreten bekend was, wijkt soms sterk af van de oorspronkelijke uitspraak. Soms heeft ook de betekenis van bepaalde woorden een ontwikkeling doorgemaakt.¹

De ontwikkeling van het Bijbels Hebreeuws, de taal en het schrift, is complex en veel is nog onbekend. Wat we erover kunnen zeggen heeft vooral het karakter van hypothesen: al dan niet aanneembare veronderstellingen over hoe het gegaan zou kunnen zijn. Zichtbare regionale en temporale variaties en ontwikkelingen geven daarbij soms enig houvast. Een aantal linguïsten (taalwetenschappers) zien het oude (West-)Semitische schrift louter als een alfabetisch schrift, waarin de letters alleen hun symbolische letterfunctie en geen eigen betekenis hebben. Het feit dat het symbolen zijn met een overduidelijk pictografische oorsprong, doet echter vermoeden dat ze wel betekenis *gehad* hebben. Het alfabetisch schrift zou zich dan ontwikkeld kunnen hebben vanuit een pictografisch/ideografisch en/of logosyllabisch schrift. Heel deze studie onderzoekt in feite de hypothese, dat het (West-)Semitisch van oorsprong wellicht een pictografisch/ideografisch (plaatjes-)schrift zou kunnen zijn, waarvan de letter-betekeningen nog steeds doorklinken in een aantal woorden die met deze letters gemaakt worden.

In mijn bestudering van deze materie ben ik heel veel theorieën tegengekomen. Weinigen hebben echter zo'n enorm uitgebreide studie gemaakt van inscripties en talen uit het oude Midden-Oosten, als de in Nieuw Zeeland wonende Australiër [Dr Brian E. Colless](#). Hij heeft enorm veel archeologische vondsten van handschriften uit het tweede millennium voor Christus bestudeerd, geanalyseerd en ontcijferd.² Hij concludeert dat de vroegste vormen van het (West-)Semitische schrift nog geen alfabetisch schrift zijn, maar ziet er duidelijk logosyllabische en pictografische elementen in.³

Opvallend vind ik ook dat verschillende wetenschappers naar aanleiding van uitgebreide analyses tot de conclusie komen dat de oudste vormen van het Hebreeuws hun allervroegste oorsprong mogelijk vinden in of rond de stad Ur (opmerkelijk, want volgens de Bijbel is dit de stad waar Abraham vandaan kwam!).⁴

De latere ontwikkeling van het Hebreeuwse schrift is goed te illustreren aan de hand van de ontwikkeling van twee letters: de *hé* en de *wav* – letters die relatief veel voorkwamen in deze taal.⁵ De vormen waarin de *hé* in de oudste teksten werd geschreven zijn variaties op deze vormen: . Deze letter werd waarschijnlijk aangeduid met de naam *há*, *áh* of ook wel: *halal* of *hillul*. Uit deze vorm en de woorden in alle Semitische talen waarin de *hé* voorkomt zijn de grondbetekeningen van dit symbool vrij duidelijk te reconstrueren: vieren, aanbidden (*hillul* is nog steeds het Hebreeuwse woord voor lofprijzen), vrolijkheid, zich verwonderen, (iets moois) zien, adem (krijgen), léven. In het latere Paleo-Hebreeuws (er is dan inmiddels duidelijk sprake van een alfabet-schrift) was alleen nog de bovenkant van dit symbool over (en op z'n zij gezet): – al een zekere reductie en wat lijkt op een mate van secularisering (onze E is hier later uit ontstaan! – meer hierover in de hoofd-

¹ Er is door de rabbi's in de eeuwen na Christus heel veel aangepast en veranderd. Tijdens [een seminar van het Joodse Levisson Instituut op zondag 9 april 2006 over Vader-Joden](#) zei Prof dr P. van der Horst over de invoering van het matrilineaire principe (in de eerste eeuwen na Christus), en de 'Bijbelse' argumenten die daar toen door Rabbijnen bijgehaald werden in Misjna en Talmoedim: „*het is typisch een bij een reeds ingevoerde praktijk achteraf gezochte bijbelse onderbouwing, zoals we die overal in de rabbijnse literatuur tegenkomen, maar die vanuit historische optiek geen stand houdt*”.

² Zie o.a. zijn uitgebreide weblogs op [sites.google.com/site/collesseum](#) en [cryptcracker.blogspot.com/](#).

³ In 'The Evolution of the Alphabet' (webdocument) zegt Brian E. Colless: “It is not known precisely when the Canaanite **syllabary** was invented (attested at Umm el-Marra [Tuba?] around 2300 BCE), but it presumably came into existence **before** the alphabet, and it was another step in the evolution of writing, **leading up to the alphabet.**” (nadruk toegevoegd). Elders in hetzelfde artikel zegt hij: “**What we have here is a possibility that no scholar has ever contemplated before: an alphabetic sign being used as a logograph, so that the whole word is read, not simply the initial consonant of the word.**” M.a.w.: de meeste geleerden hebben de mogelijkheid van een logografisch/logosyllabisch en/of pictografische/ideografische oorsprong van het oude Semitische schrift nooit goed genoeg bekeken.

⁴ In 'The Evolution of the Alphabet' (webdocument) hint de eerdergenoemde Brian E. Colless hier ook naar. Ik merk verder n.a.v. de quote uit de vorige voetnoot op, dat, volgens overlevering, Abraham op zijn tocht vanuit Ur, (eerst via de Eufraat en toen) langs Umm el-Marra en het nabij gelegen Aleppo (*Halab*) is gekomen.

⁵ De *jod*, *hé* en *wav* zijn de letters die in de *Torah* het meest voorkomen; elk ca 10% van de totale tekst – dat is 10 keer zoveel als bijv. de *gimel* of *zajin*.

Bijlage 5. Alfabet, consonantschrift, syllabarium, ... of een mengvorm?

Dan nog iets over de klinkers. Zeer hardnekkig is de opvatting dat het oudste Hebreeuws en zijn voorlopers een consonanten-schrift was dat alleen tekens voor medeklinkers had en geen klinkertekens kende. Als ik kijk naar de oude namen uit Genesis, zie ik een totaal ander beeld. In dat beeld zijn de klanken bij de oude pictografische tekens vaak een combinatie van een medeklinker én een klinker. Bijvoorbeeld: $\aleph$ - *āh*. Het probleem zit hem vooral in wat de joden er na de Babylonische ballingschap van maakten. Neem als willekeurig voorbeeld even de in Genesis 10: 2 genoemde naam van de patriarch van de **loniërs** (vroeg Grieken in wat nu West-Turkije is): $\aleph \gamma$. Volgens de Masoreten heette hij: $\aleph \gamma$ - *JāVāN/JāWāN* (3120). Laten we de hypothese van het consonantschrift varen, dan kunnen we echter vermoeden: JUN [*Joen*] of IUN [*I-oen*] (of evt. JaUNu [*Ja-oe-noe*] of JaUN [*Ja-oen*], zoals zou volgen als we een syllabisch aspect in de oorspronkelijke symbolen veronderstellen). Welke optie resulteert het duidelijkst in iets dat later *Iawia* [*I-o-ni-a*] of *Iawin* [*I-o-ni-e*] zou worden – die van de Masoreten of een van mijn suggesties? O ja, de Perzen hadden het over de bewoners als: *Jaunā*. Ik zie hier in elk geval een overduidelijke aanwijzing dat de $\aleph$ (*wawu*) in de naam van deze meneer al vanaf het allereerste begin uitgesproken werd als *u* [*oe*] (een klinker, dus) en niet als medeklinker *w* of *v*. (En ik voel me dus vrij om de Masoretische schrijfwijze te veranderen in $\aleph \gamma$ - *Jaun* [*Ja-oen*].)

Zo zijn er talloze voorbeelden te geven. Al vier verzen verder in hetzelfde hoofdstuk staan de oude namen $\aleph \gamma$ - *Kush* [*Koesh*] en $\aleph \gamma$ - *Put* [*Poet*] / $\aleph \gamma$ - *Phut* [*Foet*] (de Septuagint heeft: *φουδ* [*Foed*]), waarbij dus ook in beide gevallen de *wav* als klinker *u* [*oe*] functioneert.

Gesenius was er al van op de hoogte dat er in het tweede millennium BC maar drie klinkers waren in het West-Semitisch / vroege Hebreeuws: de *i*, *a* en *u*. Ik poneer hier de hypothese dat de meeste symbolen naast een medeklinker een voorkeursklinker in zich hadden (bijv. naast de *h* een *ā* in de $\aleph$: *āh*; naast de *j/i* een *a* in de $\aleph$: *ja/ia*, etc., zoals aangegeven bij de bespreking van de letters). Met behulp van de $\aleph$ - *āh* (vooral aan het eind van woorden), de $\aleph$ - 'a of de $\aleph$ - 'a (vooral aan het begin van woorden, in het Aramees ook aan het eind), de $\aleph$ - *i* en de $\aleph$ - *u* konden deze eenvoudig gemodificeerd worden naar een van de andere twee klinkers. Maar waarom zou men? Dit zou misschien nodig geweest zijn voor buitenlandse woorden of voor grammaticale onderscheidingen, de eigen basis-woorden hadden gewoon op geheel natuurlijke wijze de klanken die hoorden bij de tekens en basis-noties...

Dat het West-Semitische schrift van oorsprong mogelijk een syllabarium was lijkt ook bevestigd te worden door een (onvolledig) abecedarium van het West-Semitische Ugaritische schrift uit de 14de eeuw BC dat is gevonden. Het bevat een parallelle inscriptie in het syllabische Akkadische spijkerschrift, die de Ugaritische tekens verklaart. Deze parallel geeft per letter aan dat deze voor een lettergreep bestaande uit een klinker en een medeklinker zou staan. Bijvoorbeeld: de Ugaritische *bet* werd gekoppeld aan de Akkadische *be*, de *gaml/gimel* aan de *ga*, de *pu/péh* aan de *pu*, etc. Zie ook William W. Hallo 1958 en F. Simons 2011 (hoewel de laatste hier kritisch over is).

Analyse van frequenties van de verschillende klinkers bij de veronderstelde medeklinkers in het Bijbels Hebreeuws en in het Arabisch laat ook zien, dat vrijwel elke medeklinker een voorkeursklinker heeft, en dat andere klinkers in de oudere vormen (vooral in de oude namen) relatief vaak door een klinker-letter (vooral de 'a die later migreerde naar de o, de *ah*, de *i*, of de *u*; zie hierboven) worden aangegeven.

Bijlage 6. Pictografisch/ideografisch schrift en/of alfabet schrift: betekenis versus klank, of betekenis én klank

In de classificatie van schrift-soorten, zijn er enkele specifieke categorieën die taalkundigen onderscheiden.¹ Het belangrijkste onderscheid is dat tussen letters ('graphemen') te zien als tekens (plaatjes) met **een betekenis of functie**, óf als **een klank of geluid** representerend:

- Bij een pictografisch/ideografisch schrift is elke letter een plaatje dat oorspronkelijk staat voor **een object of idee**. Woorden bestaan uit een of meer van die plaatjes die zich combineren tot de betekenis van dat woord. Zo'n schrift wordt meestal gezien als niet gerelateerd aan de uitspraak van de woorden. Logosyllabariums, waar elke letter (of elke lettergreep) zijn betekenis of veranderende karakter bijdraagt aan het samengestelde woord, reken ik voor de eenvoud ook even bij deze categorie.
- Bij een alfabet schrift staat elke letter in oorsprong voor **een specifieke klank** (klinker, medeklinker of een combinatie daarvan) en bestaande woorden (verondersteld al aanwezig in verbale spraak) worden opgeschreven, min of meer volgens hun klank (dus *impliciet* wordt een alfabet schrift *verondersteld* van oorsprong een soort *fonetisch* schrift te zijn). Een alfabet schrift is dus nauw gerelateerd aan de **gesproken taal**.

Het probleem van deze indeling is het óf/óf karakter. Er wordt bij voorbaat uitgesloten dat een taal structuur heeft en dat klanken en betekenissen op één of andere wijze gerelateerd zouden kunnen zijn. Dat is geen wetenschap, dat is vooringenomenheid. Ook elders, bijvoorbeeld in het Chinese schrift, zitten beide elementen verweven in een combinatie met elkaar.

Twee visies op het ontstaan van schrift en taal

Op het ontstaan van schrift zijn in grote lijnen twee theorieën:

1. De eerste is een westerse, evolutionistische visie op de ontwikkeling van de eerste talen en schrift-soorten zegt dat gesproken taal er al heel lang (vele millennia) was voor het eerste schrift ontstond. Deze visie komt ongeveer op het volgende neer. Toen mensen evolueerden van aapachtige wezens naar homo ... (sapiens, erectus, of wat dan ook) kregen ze ineens een gigantisch vocabulaire van duizenden woorden - combinaties van klanken, moet ik er voor de duidelijkheid bij vermelden. Enkele daarvan waren klanknabootsingen (onomatopeia; bijv. die-rengeluiden), de andere waren puur willekeurige combinaties van klanken. De klanken die gebruikt werden, waren - net als in de moderne westerse talen - keurig in te delen in klinkers en medeklinkers (hoewel de discussie over de grens hiertussen zelfs nu nog niet uitgewoed is; is bijvoorbeeld de *w* in het Engelse *water* een klinker of een medeklinker, als de onderlip de boven-tanden niet raakt en de klank is als de *oe?*).

Toen, nog maar relatief recent, dat wil zeggen: vele, vele millennia verder op de lijn van menselijke evolutie, kreeg de mens eindelijk het idee om dingen op te schrijven. Met uitzondering van een paar primitieve pogingen om een pictografisch en/of ideografisch schrift te ontwikkelen, evolueerden de belangrijkste schrift-soorten die we vandaag kennen als fonetische representaties van de gesproken talen.

Bij dit idee van taal evolutie is een schrift slechts een fonetische representatie van een gesproken taal, en elke letter is een representatie van een enkele klank (een klinker of een medeklinker).

Grafisch voorgesteld zijn orale taal en schrift bij deze visie zó aan elkaar gerelateerd:

- enig object/activiteit/karakteristiek → een gesproken woord, in oorsprong een willekeurige orale uiting (combinatie van klanken) → (later aangevuld met:) → een systematische (alfabetische) representatie van deze klanken → een geschreven woord.

Deze visie heeft de feiten tegen zich. Om er slechts enkele te noemen:

- Het vocabulaire van alle bekende talen toont een opmerkelijke onderlinge gerelateerdheid tussen heel veel woorden.
- Woord-formatie was in het laatste millennium nooit willekeurig; nieuwe woorden werden logisch gevormd vanuit andere woorden of parallel met andere woorden, of woorden ontwikkelden zich in klank of letters in analogie met de ontwikkeling in andere woorden.

---

¹ De bondigheid van deze tekst, gericht op een breed publiek, zal - door zijn karakter - geen recht doen aan alle nuances die er zijn voor de specialisten; ik verontschuldig me tegenover de linguïst die enig belangrijk detail hier niet volledig of tot in alle detail juist beschreven vindt.

- Er zijn zeer sterke indicaties dat al vanaf het allereerste begin, de mens zowel de wens als de mogelijkheden had om dingen uit te beelden of op te schrijven, net zo goed als te spreken.

Wel, als de woordvorming in het voorbije millennium nooit willekeurig was, en nieuwe woorden logisch gevormd werden door bestaande te combineren, welke reden zou er zijn om aan te nemen dat dit in de vroege stadia van de ontwikkeling van de eerste taal of talen heel anders was?

Toen ik op de middelbare school zat (tweede helft jaren '60), werd ons voorgehouden dat het verhaal van Mozes die de Torah opschreef in de 15de of 14de eeuw BC belachelijk was, omdat dat de tijd van de prehistorie was, waarin het schrift nog niet was uitgevonden! Sinds die tijd hebben archeologische opgravingen schriftsoorten aan het licht gebracht vanuit het derde en vierde millennium BC, en enkele vondsten hebben geclaimd dat de schrijfkunst nog veel ouder is.

Waarom zouden westerse, evolutionistische linguïsten altijd de ouderdom en oorsprong van de schrijfkunst zo gruwelijk hebben onderschat? Zou dit kunnen zijn, omdat er iets niet klopt in de onderliggende aannamen en uitgangspunten van deze evolutionistische linguïstiek...?

Reden om te zoeken naar een ander verklingsmodel. Bijvoorbeeld:

2. Het beeld van de ontwikkeling van de oorspronkelijke talen dat naar voren komt uit mijn onderzoek naar de oorsprong van het oude Semitische schrift verschilt sterk van het bovenstaande.

Veronderstel dat je een van de eerste mensen was. Je had nog geen voorkennis, je was ook niet uitgerust met een substantieel vocabulaire, laat staan een systematische grammatica. Op een dag werd je voor de eerste keer geconfronteerd met een os- of koe-achtig dier. Hoe kun je eenvoudiger aan een medemens duidelijk maken wat je gezien hebt: een eenvoudig plaatje van een os tekenen, of een compleet nieuw woord verzinnen als een willekeurige nieuwe aanschakeling van klanken die de koe zouden vertegenwoordigen? En welke van die twee zou sneller en eenvoudiger begrepen en overgenomen worden door je medemensen als refererend aan die os? Natuurlijk: niet de nieuwe serie klanken, maar het plaatje!

Dit zie ik als een sterk argument voor de visie dat het schrift (geschreven taal) niet veel later erbij kwam, maar dat het zelfs op de gesproken taal voorliep, of zich gelijktijdig ontwikkelde.

In theorie zijn er twee manieren om een schrift te ontwikkelen vanuit een basis-verzameling van eenvoudige pictogrammen. Eén is een compleet nieuw pictogram voor elk nieuwe object, activiteit of karakteristiek te bedenken. Dit wordt en is vrijwel nooit gedaan – vrijwel altijd wordt de andere methode gehanteerd, waarbij simpele pictogrammen worden gecombineerd om nieuwe woorden te vormen (zelfs het Chinese schrift bouwt zijn complexe karakters op uit een zeer beperkte verzameling van veel eenvoudiger exemplaren). Elk woord is dan in het algemeen een combinatie van eenvoudige pictogrammen. Om communicatie mogelijk te maken wanneer geen zand en stok, steen en pin, blad en kleurstof of 'inkt' of iets dergelijks beschikbaar zijn, werden aan de basis-pictogrammen klanken verbonden. Deze maakten het mogelijk, de basale pictografische noties ook oraal te communiceren. Variaties in talen kunnen hun oorsprong gevonden hebben in variaties in de basis-verzameling aan noties en pictogrammen, in variaties in de manier waarop die grafisch werden weergegeven, en in variaties in de manier waarop ze gevocabaliseerd werden (welke klank werd gekoppeld aan welke notie en pictogram).

Grafisch hangen orale taal en schrift in deze visie zó samen:

- enig object/activiteit/karakteristiek → benaming, opgebouwd uit meer basale noties → een sequentiële pictografische én klank-representatie van die noties → een geschreven en gesproken woord (simultaan: schrift en orale taal).

Een eenvoudig voorbeeld. Vroeg Semitisch schrift omvatte de volgende pictogrammen:

- - 'al, 'alp of 'alpu: de kop van een os, die het hele dier vertegenwoordigt en daarmee de notie van de sterkste, prominente, eerste, of meest dierbare.
- - baitu: de plattegrond van een eenvoudige tent of huis, stond voor een huis, familie, lichaam, vaas, doos, omsluiten, 'in'.
- - lam: een herdersstaf, staande voor een grote stok, een herder, een leider, leiden of weiden.

Deze paar symbolen maakten het mogelijk, diverse dagelijkse noties uit te drukken, zoals (lees de pictogrammen van rechts naar links):

- een vader of patriarch als - 'de eerste van het huis / van de familie' (met geassocieerde klank: 'abh, waar ' is wat wel de glottisslag genoemd wordt en de bh ongeveer klinkt als onze v).
- een grote leider of god als - 'de eerste/prominente leider' ('el of 'al).

Deze alternatieve theorie verklaart de sterke onderlinge relatie tussen woorden binnen talen en tussen talen aanzienlijk beter dan de gebruikelijke westerse theorie die ik als eerste beschreef.

Een sterk voorbeeld kwam ik tegen in de etymologie van de naam van China. 'China' komt van *Tshin*, naar de keizer *Qin Shi Huangdi* en zijn dynastie uit de derde eeuw BC, ook de naam van een eerdere regionale staat daar (8ste eeuw BC). Het oorspronkelijke Chinese symbool *tshin* is opgebouwd uit twee eenvoudiger symbolen: een rijst- of graanplant, en twee handen die het zaad dorsen (over/om de top van de plant): 黍. Dit is zeer typerend voor China, waar volkoren rijst of graan wordt versmaad en alle rijst en graan altijd van alle vezels (kaf) wordt ontdaan.

In het oude Semitisch, werd China aangeduid als *'erets tsinim* - het land van *tsinim* (Bijbels: ארץ סינים). *Tsinim* wordt in oude Semitische pictogrammen geschreven als: 𐤏𐤍𐤏𐤍. Wat we hier zien, is een graan-achtige plant (𐤏) en twee handen (𐤍) om een zaad- of graankorrel (𐤏). Het woord eindigt met 𐤍 - water, overvloed. De basis van het woord klinkt als *tshin*...

Zeg ik te veel, wanneer ik stel dat, ondanks het feit dat de precieze Chinese pictografische representatie verschilt van de oude Semitische, de manier waarop het woord is opgebouwd uit basisnoties (en hun geassocieerde fonologie) in het Chinees en het oude Semitisch bijna **letterlijk** het zelfde zijn?

Op deze manier werden in de oorspronkelijke taal of talen, de meeste woorden gevormd of geconstrueerd vanuit eenvoudiger bouwstenen: notie-gewijs, pictografisch en fonologisch, allemaal in samenhang.

In principe zijn beide visies of theorieën hypothesen. Niemand van ons was erbij toen de eerste talen zich ontwikkelden. Echter, alle feitelijke observaties met betrekking tot de oorsprong van de Proto-Semitische taal en zijn schrift zowel als enige andere schriftsoorten en de verdere (meer recente) ontwikkeling van talen bevestigt de alternatieve theorie die ik hier zojuist presenteerde terwijl dit de eerdere westerse theorie tegensprekt.

Analyse van het materiaal: goede uitgangspunten zijn belangrijk!

Omdat de tekens van het Paleo-Hebreeuws erg lijken op die van het Fenicisch die duidelijk een alfabet vormden, en omdat er een paar oude Semitische abecedaria (een abecedarium is een lijst met alle letters van het alfabet in een vaste volgorde) gevonden zijn, wordt over het algemeen **aangenomen** dat het oude Semitische schrift altijd een alfabet schrift is geweest. In dit rapport betwijfel ik die aanname. In mijn ogen hoeven we niet te denken in termen van óf/óf, ook hier niet. In bovenstaande indeling worden de twee categorieën soms *verondersteld* totaal disjunct te zijn. Een categorie die in bovenstaande indeling niet wordt onderscheiden is de gemengde categorie waarin elke letter *zowel* een klank vertegenwoordigt *en* een plaatje met betekenis. Ook wordt een schrift gezien als statisch, alsof het niet kan evolueren van de ene categorie naar de andere. In dit onderzoek test ik de hypothese dat het oude West-Semitisch (of Vroege Eerste Testament Hebreeuws) oorspronkelijk in de gemengde categorie viel, mogelijk begon als pictografisch/ideografisch schrift. Mogelijk ontwikkelde het zich over de eeuwen langzaam van een pictografisch/ideografisch schrift of een logosyllabarium naar het latere Paleo-Hebreeuwse pure alfabet schrift.

Er wordt wereldwijd veel archeologisch en taalkundig onderzoek verricht op dit gebied, vaak door mensen die daartoe enorm veel beter opgeleid zijn dan ik ben. Hoe kan het dan dat ik hier een eigen visie geef, en dan ook nog één die vrij kritisch is ten aanzien van wat sommige gerespecteerde wetenschappers zeggen?

Het antwoord op die vraag ligt in het geloof dat als uitgangspunt wordt genomen in de analyse van de feitelijke onderzoeksresultaten. In mijn studie ga ik uit van de Bijbel, van de God van de Bijbel, en van hoe ik Hem heb leren kennen - Zijn Karakter en Zijn manier van doen. Dat betekent onder andere dat ik m'n interpretaties toets aan de Bijbel. Verder ben ik al meer dan 30 jaar wetenschappelijk onderzoeker en heb ervaren dat elk vakgebied z'n 'scholen' kent die nogal vooringenomen en 'eenkennig' zijn (vaak niet openstaan voor een andere lezing van de feiten). Vaak worden er slechts dié conclusies getrokken die de *status quo* van de eigen theorie bevestigen.

Wat betreft het oude West-Semitische schrift doe ik een paar eenvoudige en feitelijke observaties, waarop ik mijn verdere analyses baseer:

- De tot nu toe gevonden teksten en tekstfragmenten dateren uit de periode 1900-1000 voor Christus;¹ er kan nog niet met zekerheid vastgesteld worden, waar de bron van dit schrift ligt. Veel wetenschappers denken dat het oude Semitische schrift geïnspireerd zou zijn op Egyptische hiërogliefen of het vereenvoudigde Egyptische Hiëratische schrift (Egypte en z'n hiërogliefen genieten veel belangstelling). Tot nu toe ben ik geen enkele harde observatie tegengekomen die dit aannemelijk maakt. Dergelijke claims zijn dus niet hard te maken (er is zelfs veel in

¹ De gerelateerde vroege Semitische tekens gevonden bij Umm el-Marra zijn gedateerd rond 2300 BC.

te brengen tegen de hypothese dat dit wél het geval zou zijn; opvallend is dat in de afgelopen eeuw met elke vroegere vondst, de periode waarin dit schrift 'uitgevonden' zou zijn, verder is teruggeschoven; ook de vraag wie het uitgevonden hebben is nog niet definitief beantwoord). Het feit dat enkele symbolen gelijkenis vertonen met Egyptische hiërogliefen kan ook wijzen op wederzijdse beïnvloeding of een gemeenschappelijke oer-bron die nog verder teruggaat (tijd van Noach of nog eerder). Een grotere ouderdom en andere basis van het oude Semitische schrift is geenszins uit te sluiten.

- Het pictografische karakter van de symbolen, en het feit dat ze vaak in een willekeurige oriëntatie en vorm werden geschreven, doet vermoeden dat het *in oorsprong* eerder een pictografisch dan een alfabet-schrift is geweest. Het idee dat letters betekenis hebben en je dus een lijst met gereconstrueerde letter-betekeningen kunt opstellen, wordt door een aantal taalwetenschappers als onzin terzijde geschoven. Letters in wat men veronderstelt een alfabet-schrift te zijn, zijn tekens zonder intrinsieke betekenis, volgens hen. Dit gaat echter voorbij aan enkele belangrijke factoren: (1) in z'n vroegste oorsprong was het oude Semitische schrift waarschijnlijk geen alfabet- maar een pictografisch/ideografisch en/of logosyllabisch schrift – hiervan getuigen de plaatjes, alsmede de oudste bronnen mijns inziens overduidelijk, (2) de betrokkenheid van God in de totstandkoming van dit schrift en in de oervorm van de Hebreeuwse (wat taalwetenschappers noemen: Proto-(West-)Semitische) taal; (3) het vinden van een verzameling van alle symbolen op één object (potscherf, steen, rots, etc.) is geen bewijs dat dit een abecedarium zou zijn, en het schrift *dus* wel een alfabet-schrift *zou moeten* zijn geweest (in een andere bijlage laat ik zien dat wat voor een abecedarium is aangezien, ook als een bekend verhaal kan worden geïnterpreteerd). Al hebben we hier geen absolute zekerheid over (niemand van ons was er bij, dus alles, wat welke geleerde dan ook zegt over die tijd is een vorm van speculatie¹), ga ik uit van de hypothese, dat de grondvorm van het schrift dat gekoppeld was aan de wortel van de Hebreeuwse taal pictografisch/ideografisch kan zijn (tot het tegendeel blijkt). Zoals gezegd: de vorm van de oude Semitische tekens maakt dit zeer aannemelijk. Dat betekent dat letters betekenis hebben, en dat door meerdere plaatjes achter elkaar te zetten, men in de tijd van die oervorm woorden en zinnen maakte. Dan wordt het schrift, gekoppeld aan de zichtbare realiteit, een basis voor nieuwe woorden en dus het vocabulair. Het feit dat men in teksten vaak de woorden niet van elkaar onderscheidde lijkt dit te bevestigen. Het is eenvoudig te toetsen of de oudere en eenvoudige Bijbels-Hebreeuwse woorden zich in dit schrift laten lezen als combinatie van de plaatjes, en dus niet alleen als combinatie van de letters die later aan de plaatjes werden gekoppeld. Wat ik tot nu toe heb kunnen reconstrueren biedt hierin veel perspectief.
- Van het Paleo-Hebreeuwse schrift is duidelijk waar te nemen dat het zich rond 1000 BC geleidelijk aan ontwikkeld heeft uit het oude Semitische schrift. Het is opvallend dat tot ongeveer 100 BC, in veel Bijbelboeken en Bijbelse geschriften (zelfs in de Griekse Septuagint) de heilig geachte Naam van God nog geschreven werd in Paleo-Hebreeuws schrift (אֱלֹהִים / אֱלֹהִים). Blijkbaar werd dit toen nog gezien als meer authentiek en waardig voor de heerlijke God-naam. Dit wijst er voor mij op, dat het Paleo-Hebreeuws, en voor de oudere Bijbelboeken het oude (West-)Semitische schrift met grote waarschijnlijkheid het schrift was waarin een groot deel van het OT eerst is geschreven.
- Het past bij het karakter en de werkwijze van de God van de Bijbel dat Hij Zijn Torah en veel andere Bijbel-boeken in eerste instantie voor mensen beschikbaar heeft gemaakt in een schrift dat zeer gemakkelijk leesbaar was, zoals dat bij een pictografisch leesbaar schrift het geval is.
- De Bijbel blijkt onnoemelijk veel aanwijzingen te geven voor de uitleg van de oude Semitische symbolen. Als we even uitgaan van de hypothese dat het oude Semitische schrift ooit in origine een pictografisch schrift geweest *zou kunnen zijn*, dan blijkt dat heel veel Bijbelse gegevens hiermee in verrassend goede overeenstemming zijn. Bijbelse woorden, evenals woorden uit de andere Semitische talen, blijken goed gebruikt te kunnen worden om de precieze betekenissen van de oude Semitische symbolen nader vast te stellen, door te kijken naar de symbolen waaruit deze woorden ooit bestonden. De connotaties die in sommige oude Semitische symbolen en de ermee samengestelde woorden worden gevonden, blijken nauwkeurig overeen te komen met dingen die de Bijbel expliciet onderwijst. Andersom geldt ook, dat kennis van de oude Semitische symbolen – het schrift waarin de eerste delen van de Bijbel met grote waarschijnlijkheid werden geschreven – helpt in ons goed

¹ Hoewel veel speculatie of hypothese blijft, is het - uiteraard - zaak onze speculaties en hypothesen over die ver verleden tijd zo veel mogelijk aan te laten sluiten bij wat we er nog van kunnen waarnemen, zoals via de archeologie, de opmerkelijke lettertekens die gevonden zijn en alle culturele verbanden die waar te nemen zijn.

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

verstaan van de Bijbel en in onze verwondering over de grootheid van de God van de Bijbel.

Dat hoop ik via dit document en meerdere artikelen ook nader duidelijk te maken.

Ik concludeer als eerste en belangrijkste dat de uitleg van de Bijbel en kennis van het oude Semitische schrift wederzijds veel aan elkaar kunnen hebben. Vandaar dat ik me er dus wat verder in ging verdiepen.

Bijlage 7. Overeenkomsten van de noties en de ermee verbonden klanken met die uit het oude Sumerisch

In het begin van dit document stelde ik dat er overeenkomsten zijn waar te nemen tussen de oude Semitische noties en de eraan gekoppelde symbolen en klanken, en de Proto-Sumerische noties en klanken (gerelateerd aan wat wel 'articulatory symbolism' in het Proto-Sumerisch wordt genoemd). John A. Halloran geeft in '[The Proto-Sumerian Language Invention Process](#)' een lijstje van klanken met de daaraan gekoppelde noties in het Proto-Sumerisch (met een uitgebreidere bespreking dan in onderstaand citaat).

In de tabel hieronder koppel ik daaraan de Semitische symbolen en hun noties (vooral de vetgemaakte Proto-Sumerische noties zijn herkenbaar in de door mij afgeleide Semitische noties):

klank	Sumerische notie volgens Halloran	Semitische symbool en notie
/b:p/	cavity, receptacle, container ; to take, choose, allocate ; choice.	◻ - huis/tent/familie, vaas, in, bevatten ○ - opening
/d:t/	edge; side; to approach; to leave; to interact with; to act, do, perform.	△ - deur, in- en uitgaan, bewegen
/g:k/	throat; circle ; entrance; base ; long, narrow; to consume; to kill ; to utter.	∟ - voet, staf, basis, transport ☉ - opkomende zon, cirkel(en); ☞ - regerende hand
/m/	female; to cause to be ; to be; to make go out ; to go; transportation; to speak.	☞ - water (dit symbool zit o.a. prominent in het begrip 'moeder'); grammaticaal gebruik als 'voortbrengend'
/n/	discrete individuality ; to be high; to be awesome.	☞ - zaad, nageslacht, kind, voortbrengsel
/ḡ/	self; kin; to love , benefit.	☉ - omhullen, toezien op, zorgen voor
/l/	happiness; abundance; food production; males.	✓ - herder, leider, leiden
/r/	to protect, shelter, support; to send forth , emit, secrete.	☞ - de hogere ander/Ander, God
/s/	skill; to be near; to enclose , bind; to be full .*	☞ - bron, borsten, naar voren komen*
/š/	quantity, portion ; grain; moistness; to support, suspend.	☞ - palmboom, leven, steun, dadels, voeding, pilaar, gebiedsafzetting
/h/	numerousness; saliva.	? de notie, niet de klank, komt overeen met die van de ☞ - water, overvloed
/z/	to cook , roast; meat (animal); teeth; to cut ; breathing.	☞ - olijfolie, zeis, maaien, mes, slachten, kostbaar, metaal

* Hierbij is rekening gehouden met een mogelijke (gedeeltelijke) verwisseling van de /s/ en /š/ (sh) klanken in de vroege ontwikkeling van het Hebreeuws (ten opzichte van bijv. het Arabisch).

In '[Sumero-Indo-European Language Contacts](#)' geeft Aleksis Sahala van de Universiteit van Helsinki een aantal Sumerische woorden die verwanten lijken te hebben in Proto-Indo-Europees (PIE) en andere talen. Wat mij opvalt, is dat een aantal hiervan goed te lezen zijn qua betekenis, na transliteratie in de oude Semitische symbolen. Enkele voorbeelden:

- Sumerisch *bur(u(d))* = bres, gat; en PIE *b^her(ed^h)* = snijden, bres. Oud Semitisch: ◻☞☞ - huis (oorspronkelijk van riet of aarde!) van de ander (met een pijl of speer) binnendringen (afgeleid: Lat. *forāre* - (door)boren, Ned.: *boren*, Oud Noors: *bora*, Fins: *pora* - boren).
- Sumerisch *gan(a)* = PIE *ḡenh₁* = in verwachting zijn, geboren laten worden, leven schenken aan. Oud Semitisch: ☞☞☞ - dragen van zaad/nakomeling(en) of op eigen voeten zetten van nakomelingen en ze laten leven in vreugde, of met *ghajin*: ☞☞☞ - omhullen van zaad/nakomelingen met vreugde (afgeleid: Hitt: *genzu*, Lat. *genus*, *gignere*, Gotisch: *kuni*). Dit werpt ook licht op een mogelijke etymologie van het Griekse *gyne* - vrouw (hoewel Sahala dat relateert aan het Sumerisch *ḡeme*; beide kunnen ook een gemeenschappelijke oorsprong hebben). In oud-Grieks: ΓΥΝΕ, mogelijk afkomstig van: ☞☞☞☞ of ☞☞☞☞ - dragend of omhullend de (mannelijke) pin en het zaad/ de nakomelingen met vreugde.
- Sumerisch *girgir₂(a)* = (strijd)wagen. PIE *k^wek^wlo-* = wiel. Oud Semitisch: ☞☞☞☞ - voeten / transport voor een hogere ander, vrijwel synoniem aan ☞☞☞☞ - transport voor een leider,

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

volgens mijn uitleg (vgl. Hebr. גַּלְגַּל *galgal* of *gilgal*; Grieks *kyklos*, Engels: *cycle*, Litouws: *kāklas*, Syrisch: *gegil* - wiel). Ook hier is het *ghajin*-symbool (⊙) en de bijbehorende notie denkbaar: *ghil* (J⊙) is dan de omhulling van een stok - de as, dus door het wiel dat eromheen draait.

- Ons woord *coe* (Duits: *Kuh*, Engels: *cow*), is nog vrijwel gelijk aan het Sumerische *gud* = koe, vee; en het PIE *g^wous* = koe, os (Sanskrit *go*). Als ik op al deze vormen let, kom ik tot de oude Semitische transliteratie: 𐤀 𐤃 𐤍 - voeten om een scherpe stok te laten indringen (nl. in de grond). De eerste gedomesticeerde ossen werden o.a. gebruikt om land te ploegen, d.w.z. een scherpe gebogen stok door de aarde te trekken (vergelijk het Hebreeuwse גִּבּוּ - *gub* - ploegen; de wilde variant - de oeros - liet de horens ergens in ingaan, wat als een bedreiging werd gezien; vgl. Hebr. גִּדּוּד - *gud* - aanvallen). Het valt me op dat de twee meest essentiële elementen, de voeten of gebogen stok (harde g/ k-achtige klank) en de scherpe stok (letter u of w; oe-klank) tamelijk persistent zijn geweest in de verdere ontwikkeling in de afgelopen 4000 jaar (dit lijkt te pleiten voor een theorie als die van het 'articulatory symbolism').

Bijlage 8. Taalkundige interpretatie, archeologie, en cultuurstudie: het voorbeeld van de draaiende deur

Onze taal wordt sterk beïnvloed door de objecten en activiteiten die we in het dagelijks leven tegenkomen. In de oudheid was dat niet anders. De oude Semitische taal staat bol van de referenties naar objecten en activiteiten uit die tijd, vooral die dingen waarmee men veel te maken had of waar men ontzag voor had. Fundamentele taalstudie is dus per definitie cultuurstudie.

Deuren zijn daar een typerend voorbeeld van. Deuren zijn er niet altijd geweest; er zijn dorpen uit de oudheid opgegraven waar de huizen geen deuren hadden. Dat was een probleem want zo kon je je huis niet beveiligen. Een deur die bij herhaling eenvoudig open en dicht gedaan kon worden was dus ooit een bijzondere uitvinding. De deuren die in de oudheid in het oude nabije oosten veel gebruikt werden, hadden een specifieke constructie. Ze hadden niet een scharnier aan de rand, zoals tegenwoordig bij ons, nee, ze bestonden uit een plank die bevestigd was op een grote paal. Deze paal of pin stond in een stevig gat in de grond, waarin hij rond kon draaien. In de duurzame variant werd hiervoor speciaal een gat of een holte gemaakt in een harde steen, die dan in de vloer werd ingemetseld. Dat deze paal of pin in de grond stond, maakte dat het teken van de Υ - *wav* - tentpin, wijnstok e.d. hiervoor werd gebruikt.

Een aantal Semitische woorden en begrippen refereren hieraan. Zo was er het werkwoord עין דלת - *wada'* (later in het Hebreeuws: ידע - *jada'*) - kennis hebben, letterlijk: de pin van de deur zien. (Of lichamelijk: de pin en de opening/ingang zien, een eufemisme voor geslachtsgemeenschap.)

In het oude pictogram voor een deur - Δ (en de eerder getoonde varianten daarvan) - is die pin trouwens duidelijk te zien (rechtsonder); in het Samaritaanse schrift en sommige andere varianten van het Paleo-Hebreeuws was hij nog duidelijker/groter: דלת . In de Griekse Delta - Δ - was hij weggevallen, maar in onze D weer enigszins terug.

Het woord דלת - *delet* - deur is דלת - een Δ - ingang, deur, 'bewegend plat ding' met/aan een דלת - stok-constructie.¹

In het woord דלת - *wachad* (later in het Hebreeuws: אחד - 'echad als het over God ging, en יחד - *jachad* wanneer het over mensen ging) staat die pin centraal: de pin (Υ) van het blad (דלת), of de pin (Υ) tussen wand (דלת) en deur (Δ). Dat was een pin die een stabiele verbinding gaf, zelfs bij het draaien van de deur. Hij zorgde voor eenheid, terwijl hij de deur ook bewegingsvrijheid toeliet. Dit is karakteristiek voor dit Semitische en Bijbelse begrip van één-zijn.

De pin eindigde onderaan dus in een ronde holte in een harde steen (basalt, graniet en vooral dioriet werden veel gebruikt voor een lange levensduur). Hoe komt er een holte in zo'n steen? In de natuur zijn harde stenen met een gat erin een zeldzaamheid, al komen ze wel voor (het is een vulkanisch gesteente). In het denken vanuit de begintijd kon alleen de hand van God zo'n gat in zo'n harde steen drukken. Zo'n steen werd dus genoemd: drukken/persen - hand - hogere Ander; in plaatjes: דלת - *tsir* [6735] (in tabel 2 verklaar ik ook de andere betekenissen van dit woord).

Een paar deurpin-holte-stenen - mogelijk van een stadspoort van Ai foto met dank aan ABR veel meer foto's bij [het Penn Museum](#)

Het gat in die steen is ook vermeldenswaard. Het was letterlijk de opening waar de pin in eindigde; pictografisch: דלת - פות - *put*, of later ook: פת - *pot* [6598] (1 Kon. 7: 50). Jawel... het zou me niet verbazen als ons woord 'put' hiermee in verband staat. Dat lijkt zeker het geval met ons woord 'pot'. Bijvoorbeeld treinenbouwers hebben het nog over 'aspotten' als de metalen dingen waar het uiteinde van de assen van een trein of spoorwagon in draaien. Technische termen hadden vaak een heel lang leven... Het oude דלת - פות - *put/pot*

¹ Voor een uitgebreide bespreking van dit woord in verschillende Semitische talen, zie ook: A.L.H.M. van Wieringen, 'דלת (door, column)', onderdeel van: [דלת Database - Utensils in the Hebrew Bible](#), online resource, Het Oudtestamentisch Werkgezelschap (OTW), 2010-2011. Daar wordt gediscussieerd over de betekenis van een schrijfblad of een tekstkolom (zowel in geval van een rol als van een boek ook een bewegend blad aan een soort stok-constructie, merk ik op, waarbij de *tav* de extra connotatie van (letter)teken meebrengt, zodat *lamed-tav* ook te interpreteren is als schrijvende leider / schrijver en דלת - *delet* als blad door een leider beschreven oftewel een schrijvers-blad of schrijfblad).

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

werd destijds echter ook wel – enigszins als schuttingtaal – gebruikt voor de vagina van de vrouw (Jes. 3: 17), omdat die ook gezien werd als een ‘opening waar een pin in eindigde’. Bij ons wordt dit woord nog steeds wel hiervoor gebruikt (en ‘pot’ bij uitbreiding voor een lesbische vrouw).

Bij grote deuren werd ook bovenaan zo’n steen-met-holte gebruikt, later bij alle deuren wel. Dit vereiste minder diepe holtes in de stenen, maar wel een zeer stevige deurpost. In het begin werd hiervoor wel een palmboom gebruikt, of een pilaar, die daarop leek (qua vorm en stevig staan). Die palmboom (𐤏) zag toe (⊙) op de deur (Δ): Δ⊙𐤏 - *sa’ad* [5582-3] – in het latere Hebreeuws een woord voor ondersteunen en stevig, solide.

Zie ook de voetnoot bij mijn behandeling van het woord *tsādoq/tsādaq/tsaddiq* [6659-6664] in tabel 2.

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

- Het [Collesseum](#) en de [Cryptcracker](#) van de Australische wetenschapper [Brian E. Colless](#).
- J. Hoftijzer, K. Jongeling, *Dictionary of the North-West Semitic Inscriptions*, Handbook of Oriental Studies 21 (1 & 2), E.J. Brill Academic, Leiden NL, 1995/2004; ISBN-13: 978 90 04 13744 8.
- Christopher A. Rollston, *Writing and Literacy in the World of Ancient Israel: Epigraphic Evidence from the Iron Age*, Archaeology and Biblical Studies, Society of Biblical Literature, 2010; ISBN-13: 978 1 5898 3107 0.
- Guil. Gesenius, *Scripturae Linguaeque Phoeniciae*, Sumptibus typisque F.C.G. Vogelii, Lipsiae, 1837. Hoewel in een aantal opzichten gedateerd, nog steeds een rijk document!
- Yishai Neuman, *L'influence de l'écriture sur la langue*, Ph.D. dissertation, Sorbonne Nouvelle / Univ. de Paris III, 2009.
- Frank Moore Cross, *Leaves from an Epigrapher's Notebook: Collected Papers in Hebrew and West Semitic Palaeography and Epigraphy*, Harvard Semitic Studies, Eisenbrauns, 2002; ISBN 978 1 5750 6911 1.
- André Lemaire, 'From the Origin of the Alphabet to the Tenth Century - New Documents and New Directions', in: Meir Lubetski, Edith Lubetski (Eds.), *New Inscriptions and Seals Relating to the Biblical World*, Society of Biblical Literature, Tammi Schneider (Series Ed.), Archaeology and Biblical Studies, Nr 19, Atlanta, Georgia, 2012; ISBN 978 1 58983 556 6 (book) / 978 1 58983 557 3 (e-book).
- Glenn M. Schwartz, 'Early Non-Cuneiform Writing? Third-Millennium BC Clay Cylinders from Umm El-Marra', in: Sarah C. Melville and Alice L. Slotsky (Eds.), *Opening the Tablet Box - Near Eastern Studies in Honor of Benjamin R. Foster*, part of: M. H. E. Weippert, Thomas Schneider et al (Eds.), *Culture and History of the Ancient Near East*, Vol.42, Brill, Leiden/Boston, 2010; ISBN 978 90 04 18652 1; series: ISSN 1566-2055.
- Aaron D. Rubin, 'The Subgrouping of the Semitic Languages', *Language and Linguistics Compass* 2/1, 2008; p.61-84.
- Frederic Delitzsch, *The Hebrew Language - Viewed in the Light of Assyrian Research*, Williams & Norgate, London & Edinburgh, 1883.
- Wiktionary - diverse informatie hieruit, o.a. veel voorbeelden uit de [Category: Proto-Semitic language](#), en de [Category: Proto-Semitic derivations](#), en de [List of Proto-Semitic stems](#).
- Wikipedia - o.a.: [Abjad](#), [Adamic language \('Edenics'\)](#), [Akkadian language](#), [Amorite language](#), [Ancient North Arabian](#), [Arabic alphabet](#), [Aramaic alphabet](#), [Bennu](#), [Biblical Hebrew](#), [Biblical Hebrew orthography](#), [Byblos Syllabary](#), [Canaan](#), [Canaanite religion](#), [Classical Arabic](#), [Comparative linguistics](#), [Cursive Hebrew](#), [Cyperus papyrus](#), [Fenghuang](#), [Fenicisch alfabet](#), [Ge'ez script](#), [Gothic alphabet](#), [Great Vowel Shift](#), [Hebrew alphabet](#), [Hebrew language](#), [History of communication](#), [History of the Arabic alphabet](#), [History of the Hebrew alphabet](#), [History of Writing](#), [Indo-Semitic languages](#), [Judean date palm](#), [Khirbet Qeiyafa](#), [Lachish letters](#), [Linear A](#), [Linear B](#), [List of English words of Semitic origin](#), [List of Writing Systems](#), [Logogram](#), [Logosyllabic writing](#), [Marsh Arabs](#), [Mesha Stele](#), [Middle Bronze Age alphabets](#), [Northwest Semitic abjad](#), [Old South Arabian](#), [Old South Arabian languages](#), [Paleo-Hebrew alphabet](#), [Papyrus](#), [Pêvek:Etîmolojiya peyvên erebî](#) (etymologie van Arabische woorden), [Phoenician alphabet](#), [Phoenix dactylifera](#), [Phoenix \(mythology\)](#), [Phoenix \(plant\)](#), [Proto-Canaanite alphabet](#), [Proto-Human language](#), [Proto-Semitic language](#), [Proto-Sinaitic alphabet](#), [Proto-Sinaitisch](#), [Sabaeen language](#), [Semitic](#), [Semitic languages](#), [Serabit el-Khadim](#), [South Arabian Alphabet](#), [South Semitic script](#), [Southwest Paleohispanic script](#) (een zeer interessant lettergrepenschrift (*syllabary*) - een schrift waarin elk teken een combinatie van een medeklinker en een klinker weergeeft - afgeleid van het oude Semitische schrift dat hier bestudeerd wordt!), [Sumerian language](#), [The Sarcophagus of Ahiaram](#), [Tree of life \(biblical\)](#), [Ugarit](#), [Ugaritic alphabet](#), [Wikipedia Project Writing systems](#), andere taal-varianten (Engels, Duits, Nederlands, ...) van een aantal van deze pagina's en vele van de hierin genoemde verwijzingen.
- Het Oudtestamentisch Werkgezelschap (OTW), [כּוּלֵּי Database - Utensils in the Hebrew Bible](#), online resource, 2010-2011.
- De [Jewish Encyclopedia](#) - veel artikelen, o.a. 'Tree of Life' en 'Paradise' met enkele mooie achtergronden t.a.v. het paradijs en de rol van Boom des Levens (lijkend op de dadelpalm) daarin.

- Geoff K. Nicholls & Robin J. Ryder, '[Phylogenetic models for Semitic vocabulary](#)' , in: D. Conesa, A. Forte, A. Lopez-Quilez, F. Munoz (Eds.), *Proceedings of the 26th International Workshop on Statistical Modelling*, València, Spain, July 2011; ISBN 978 84 694 5129 8.
- Andrew Kitchen, Christopher Ehret, Shiferaw Assefa and Connie J. Mulligan, '[Bayesian phylogenetic analysis of Semitic languages identifies an Early Bronze Age origin of Semitic in the Near East](#)', *Proc. Royal Soc. B* 2009, 276, p.2703-2710 (doi:10.1098/rspb.2009.0408; first published online: 29 April 2009).
- F. Simons, '[Proto-Sinaitic – Progenitor of the Alphabet](#)' , *Rosetta*, 9, 2011, p. 16-40.
- Andras Rajki, [A. E. D. – Arabic Etymological Dictionary](#), 2002.
- [The Tower of Babel, een wetenschappelijke database van Proto-Semitische woord-stammen](#), een project van m.n. Russische universiteiten, met medewerking van die van Leiden.
- [Een breed overzicht van alfabetten en hun historie, en van Hebreeuwse en Semitische talen en hun historie en chronologie](#) op de Spaanse *Proel* site (de site bevat onnauwkeurigheden en legt soms lijnen waar ik die niet zie, maar geeft wel veel informatie, o.a. redelijke z/w afbeeldingen van veel oude teksten en tekstfragmenten).
- Arie Uittenbogaard, '[The Hebrew Alphabet – On the Meaning of the Hebrew Alphabet](#)', *Abarim Publications*, ongedateerd. ('Klassiek', deels mythisch joodse verklaringen van de letters van het keizerlijk Aramese schrift uit de tijd na de Babylonische ballingschap, gaat totaal voorbij aan het Paleo-Hebreeuws en de 3de mill. BC West-Semitische oorsprong.)
- Yishai Neuman, '[Graphophonemic assignment](#)', in: Geoffrey Khan et al (Eds.), *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, Brill, Leiden (NL), 2013; p.135 ff.
- Josef Vachek, 'The primacy of writing?', in: Gerhard Nickel (Ed.), *Special issue of IRAL on the occasion of Bertil Malmberg's 60th birthday*, Julius Groos, Heidelberg, 1974; p.121-130. Reprinted as: 'On the problem of written language', in: Philip L. Luelsdorff (Ed.), *Written language revisited*, John Benjamins, Amsterdam, 1989; p.25-34.
- William W. Hallo, '[Isaiah 28: 9-13 and the Ugaritic Abecedaries](#)', *Journal of Biblical Literature*, Vol. 77 No. 4, Dec. 1958, p.324-338.
- Mark Dingemans, '[Advances in the Cross-Linguistic Study of Ideophones](#)' , *Language and Linguistics Compass* 6/10, 2012, p.654-672.
- De Lacy, O'Leary, [Comparative Grammar of the Semitic Languages](#), Kegan Paul, Trench, Trübner & Co., London / E. P. Button & Co., New York, 1923 (gedateerd; geschreven vóór de ontdekking van het Ugaritisch, maar soms wel bruikbaar).
- J. P. Lettinga (J. Nat, J.J. Koopmans), *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws*, 8ste, geheel herziene druk, E. J. Brill, Leiden, 1976. ISBN 90 04 04806 5 / 90 04 04804 9.
- Aaron D. Rubin, '[Grammaticalization](#)', in: Geoffrey Khan et al (Eds.), *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, Brill, Leiden (NL), 2013; p.133-135.
- Aaron D. Rubin, *Studies in Semitic Grammaticalization*, Eisenbrauns (Harvard Semitic Studies 57), Winona Lake, 2005; ISBN 1 57506 923 7.
- [A Brief History of the Hebrew Language](#), op de site *Hebrew for Christians* (sterk joods gekleurde visie, deels gebaseerd op mystieke bronnen).
- E. Y. Kutscher '[Words and their History](#)', *Ariel*, vol. 25, 1969; pp. 64-74.
- [Posts on each of the Hebrew Letters](#), Blogs door Balashon – 'Hebrew language detective', juni 2006 – feb. 2007.
- Gary A. Rendsburg, '[Ancient Hebrew Phonology](#)', Chapter 5 in: Alan S. Kaye (Ed.) with Peter T. Daniels (Advisor) *Phonologies of Asia and Africa*, Eisenbrauns, Winona Lake, Ind., USA, 1997.
- Julius Fürst, [Lehrgebäude der aramäischen Idiome mit Bezug auf die Indo-Germanische Sprachen: Chaldäische Grammatik](#), Leipzig, 1836.
- Aaron D. Rubin, '[Afroasiatic and Hebrew: History of Scholarship](#)', in: G. Khan et al. (Eds), *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, Brill, Leiden, 2012; p.61-62.
- Aaron D. Rubin, '[Egyptian and Hebrew](#)' and '[Egyptian loanwords in Hebrew](#)', in: G. Khan et al. (Eds), *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, Vol.1 A-F, Brill, Leiden/Boston, 2012/2013; p.791-793, 793-794.

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

- Reinhard G. Lehmann, ‘[„Who needs Phoenician?“](#) – Vom Nutzen des Phönizischen für das Verständnis der Sprache des Antiken Israel – Überlegungen und Beispiele’ , in: Markus Witte, Johannes F. Diehl (Hrsg.), *Israeliten und Phönizier – Ihre Beziehungen im Spiegel der Archäologie und der Literatur des Alten Testaments und seiner Umwelt*, (Orbis Biblicus et Orientalis 235; ISSN 1015 1850), Academic Press Fribourg / Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2008; ISBN 978 3 7278 1621 5 / 978 3 525 53036 8; p.1-38.
- Reinhard G. Lehmann, ‘[Wilhelm Gesenius and the Rise of Phoenician Philology](#)’ , in: Stefan Schorch und Ernst-Joachim Waschke, *Biblische Exegese und hebräische Lexikographie; Das „Hebräisch-deutsche Handwörterbuch“ von Wilhelm Gesenius als Spiegel und Quelle alttestamentlicher und hebräischer Forschung, 200 Jahre nach seiner ersten Auflage*, (part of: John Barton, Reinhard G. Kratz, Choon-Leong Seow, Markus Witte, Beihefte zur Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft, Band 427; ISSN 0934 2575), De Gruyter, Berlin/Boston, 2013; ISBN 978 3 11 026612 2; e-ISBN 978 3 11 026704 4; p. 209-266.
- Reinhard G. Lehmann, ‘[27-30-22-26 - How Many Letters Needs an Alphabet? – The Case of Semitic](#)’ , in: Alex de Voogt, Joachim Friedrich Quack, *The Idea of Writing – Writing Across Borders*, Brill, Leiden NL, 2012; ISBN 978 9 0 04 21545 0 (hb); ISBN 978 90 04 21700 3 (e-bk); p.11-52.
- Reinhard G. Lehmann, ‘[Calligraphy and Craftsmanship in the Ahirōm Inscription: Considerations On Skilled Linear Flat Writing In Early First Millennium Byblos](#)’, *Maarav*, 15.2, 2008; p. 119-164.
- Daniel A Foxvog, [Introduction to Sumerian Grammar](#) , zijn eigen website, editie: mei 2012.
- Daniel A Foxvog, [Elementary Sumerian Glossary](#) , zijn eigen website, editie: mei 2012.
- John A. Halloran, ‘[Sumerian lexicon 3.0](#)’ , op www.sumerian.org.
- John A. Halloran, ‘[The Proto-Sumerian Language Invention Process](#)’, op www.sumerian.org.
- Robert A. Guiseppi et al, ‘[Sumerian Language](#)’, deel van de publicatie: ‘[Ancient Sumeria](#)’, op de website <http://history-world.org/>. Deels dezelfde inhoud als in de voorgaande referentie.
- Geoffrey Khan et al (Eds.), *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, Vol.1: A-F; Vol.2: G-O; Vol.3 P-Z, Brill, Leiden NL/ Boston USA, 2013; ISBN 978 90 04 17642 3.
- Aaron D. Rubin, ‘[Sumerian Loanwords in Hebrew](#)’, in: G. Khan et al. (Eds), *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, Vol.3 P-Z, Brill, Leiden/Boston, 2012/2013; p.665-666.
- Aleks Sahala, ‘[Sumero-Indo-European Language Contacts](#)’ , Universiteit van Helsinki, 2009-2012.
- C.J. Ball, *Chinese and Sumerian*, Oxford University Press / Humphrey Milford, London, 1913.
- C.H. Kang, Ethel R. Nelson, *The Discovery of Genesis – How the Truths of Genesis Were Found Hidden in the Chinese Language* , Concordia, Saint Louis MO, 1979; ISBN 0 570 03792 1. (Ook op [deze link](#).)
- Ethel R. Nelson, Richard E. Broadberry, *Genesis and the Mystery Confucius Couldn't Solve*, Concordia, Saint Louis MO, 1994; ISBN 0 570 04635 1.
- [De website van ‘Uncle Hanzhi’ \(汉字叔叔\)](#) over de etymologie van Chinese karakters.
- Scott B. Noegel, “‘Sign, Sign, Everywhere a Sign’: Sript, Power and Interpretation in the Ancient Near East”, in: Amar Annus (Ed.), *Divination and Interpretation of Signs in the Ancient World*, The Oriental Institute of Chicago Seminars Nr.6, Chicago IL, USA, 2010; ISBN 978 1 885923 68 4; Series: ISSN 1559 2944; p.152-162.
- ‘[Language Acquisition: Nouns Before Verbs?](#)’, *Science Daily*, 2013-03-25 (over een studie bij de [Northwestern University](#): ‘Nouns before verbs? Fresh insights and new cross-linguistic evidence’, door S. Waxman, X. Fu, S. Arunachalam, E. Leddon, & K. Geraghty, te verscheinen in: *Child Development Perspectives*).
- Miguel Carrasquer Vidal, ‘[The Greek alphabet](#)’, undated document at Academia.edu.
- Łukasz Niesiołowski-Spanò, ‘[Early Alphabetic Scripts and the Origin of Greek Letters](#)’, in: P. Berdowski, B. Blahaczek (Eds), *Haec mihi in animis vestris templa. Studia Classica in Memory of Professor Lesław Morawiecki*, Rzeszów, 2007 [2008], p.47-63 / p.172-188. (Noot: Geeft o.a. een overzicht van z/w facsimiles van verscheidene oude Semitische inscripties.)

In de hoofdtekst en in de voetnoten door het document heen heb ik nog diverse andere bronnen genoemd.

Naast dit alles ben ik heel veel materiaal tegengekomen waarin ik pas na behoorlijk wat zeven wat bruikbaar koren tussen het kaf vond (bruikbaar in het kader van deze studie, deze opmerking is geen waarde-oordeel over de genoemde werken in het algemeen). Enkele voorbeelden:

- Hubert Grimme, [*Althebräische Inschriften Vom Sinai - Alphabet, Textliches, Sprachlidies mit Folgerungen*](#), Orient-Buchhandlung Heinz Lafaire, Hannover, 1923 (i.h.b. hst III. 'Das Altsinaitische Alphabet', p.25 e.v.). Bevat een aantal (onduidelijk z/w gefotografeerde en nagetekende) afbeeldingen van originele inscripties. Verder *zeer* gedateerd; zag het oude Semitische schrift als voortgekomen uit het Hiëratistische schrift, waarop alle observaties werden aangepast.
- Het [Ancient Hebrew Research Center](#) (zie o.m. www.ancient-hebrew.org/docs/28_chart.pdf). (Als één van de eerste bronnen die ik tegenkwam inspireerde het me sterk om verder te zoeken. De gegeven informatie bleek wel tamelijk vooringenomen en niet zo op de cultuur van die tijd gericht als nodig is; ik bekijk deze daarom vrij kritisch. Regelmatig gaan zij te ver in alles in een simpel systeem van tweeletterige wortels te willen vatten. Ook ontgaat hen blijkbaar vaak de enorme eenvoud van het oude Semitische schrift. Hun uitleg van bepaalde symbolen – zoals de *tsade* en *samekh/sin* – komt heel duidelijk niet overeen met mijn *feitelijke* observaties.)
- Alice Scoggins geeft een uitgebreide discussie over elk van de letters van het Hebreeuwse alfabet, op de [Bondservant ministries website](#). (Zij baseert zich o.a. op onderwijs van het eerdergenoemde *Ancient Hebrew Research Center* en het boek *Hebrew Word Pictures* van [Frank T. Seekins](#). Hier helaas wel erg veel 'inlegkunde', vergeestelijking en joods-mystieke leer tussen enkele goede observaties door. Dit doet totaal geen recht aan de eenvoud en het fysiek tastbare en praktisch-nomadische karakter van de cultuur waarin het oude Semitische schrift is ontstaan.)
- René Victorien Lottin de Laval, [*Voyage dans la Péninsule arabique du Sinai et l'Égypte moyenne*](#), Gide, 1859.
- Charles Forster, [*Sinai photographed*](#), R. Bentley, Londen, 1862. (Linguïstisch gezien kwalitatief *zéér* dubieus en zwaar gedateerd.)

Interessant is ook de relatie van de Semitische talen met het Proto-Indo-Europees en andere oertalen/taalgroepen c.q. een mogelijk enkelvoudige proto-menselijke taal (*Proto-Human language*) die mogelijkwerwijs aan de basis van alle taalgroepen heeft gestaan. Mensen als Isaac E. Mozeson (zie bijv. [*The Word: The Dictionary That Reveals the Hebrew Source of English*](#), SP Books, 2002) zijn in het verleden zwaar bekritiseerd door linguïsten omdat hun ideeën over een gemeenschappelijke oorsprong van alle talen te onorthodox werden gevonden, en zij hier en daar te kort door de bocht gingen in hun 'verklaringen'. Recentelijk is echter ook in linguïstische kringen het idee ontstaan¹ dat er wellicht toch wél één proto-menselijke taal is geweest. Dit is onder meer voortgekomen uit gesignaleerde overeenkomsten tussen verschillende proto-talen (o.m. Proto-Indo-Europees en Proto-Semitisch). Zie hierover o.a.:

- Saul Levin, *The Indo-European and Semitic Languages; an exploration of structural similarities related to accent, chiefly in Greek, Sanskrit, and Hebrew*, State University of New York, Albany, 1971; ISBN 978 0 8739 5055 8 (775 p.).
- Saul Levin, *Semitic and Indo-European: Part 1. The principal etymologies: with observations on Afro-Asiatic*, (deel van de serie: E.F. Konrad Koerner (Ed.), *Amsterdam studies in the theory and history of linguistic science*; Series IV, *Current issues in linguistic theory*, ISSN 0304-0763; Vol. 129); John Benjamins, Amsterdam/Philadelphia, 1995; ISBN 90 272 3632 1 / 1 55619 583 4. And Part 2: *Comparative Morphology, syntax and phonetics*; (*Current Issues in Linguistic Theory*, Vol. 226); John Benjamins, Amsterdam/Philadelphia, 2002; 978 1588 11222 4.
- V. Orel (Jerusalem), '[Hamito-Semitic, Sino-Caucasian, Nostratic](#)', concept-artikel (voorpublicatie op www.nostratic.net, 2012).
In dit vrij actuele artikel geeft de schrijver aan dat Hamito-Semitisch, Sino-Caucasian en

¹ En zéér recent onderzoek lijkt dat te bevestigen, zie bijv. Mark Pagel, Quentin D. Atkinson, Andreea S. Calude, & Andrew Meade, '[Ultraconserved words point to deep language ancestry across Eurasia](#)', *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 6 mei 2013; over dit onderzoek is breed in de media gerapporteerd, o.a.: in [NU.nl](#), in [The Guardian](#), UK: en in de [Deutsche Welle](#), D. Er is echter ook veel kritiek op dit onderzoek/artikel.

- een studie van de Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift

Nostratic (de voorloper van het Indo-Europees), drie grote groepen wereldtalen vanuit de oertijd, hoogstwaarschijnlijk een gemeenschappelijke wortel hebben gehad.

- Charles Forster, *The one primeval language: traced experimentally through ancient inscriptions in alphabetic characters of lost powers from the four continents: including the voice of Israel from the rocks of Sinai: and the vestiges of patriarchal tradition from the monuments of Egypt, Etruria, and southern Arabia*: with illustrative plates, a harmonized table of alphabets, glossaries, and translations, R. Bentley, Londen, 1851.
Kwalitatief zeer dubieus, maar wel leerzaam in wat hij waarnam en door de denkfouten die hij door bevooroordeelde maakte. Samen met zijn overige werk illustratief voor de stand van de wetenschap van archeologie en linguïstiek in het midden van de 19^e eeuw.
- Merritt Ruhlen, 'Multi-Regional Evolution or 'Out of Africa'?: The Linguistic Evidence' , in: Takeru Akazawa and Emoke J. E. Szathmary (Eds.), (Symposium on) *Prehistoric Dispersals of Mongoloid Peoples*, Oxford University Press, Oxford, 1992/96; p.52-65.
- Merritt Ruhlen, 'The Origin of Language: Retrospective and Prospective' , in: *On the Origin of Languages: Studies in Linguistic Taxonomy*, Stanford University Press. Stanford, 1994; Ch. 13; p. 261-276.
- John D. Bengtson and Merritt Ruhlen, 'Global Etymologies' , in: *On the Origin of Languages: Studies in Linguistic Taxonomy*, Stanford University Press. Stanford, 1994; Ch.14; p. 277-336 (ook [op de site van Ruhlen](#)).
- Giovanni Semerano, *Le Origini della Cultura Europea*, 4 Vol's, Leo Olschki, Firenze, 1984-1994. (Italiaans. Beargumenteert een Akkadische oorsprong van veel Europese woorden. Wordt door sommigen bestreden.)
- Karel Jongeling, *Comparing Welsh and Hebrew*, CNWS / Universiteit Leiden, Leiden, 2000; ISBN: 978 90 5789 032 1.
(Zie ook het web-artikel: 'The Hebrew-Celtic connection' (ook [hier](#)), waarin wordt getoond dat het Keltisch – meestal gezien als onderdeel van de Indo-Europese taalgroep – waarschijnlijk is afgeleid van het Fenicisch. Dit legt in feite indirect ook een link van beïnvloeding door de Semitische taalgroep richting de Indo-Europese taalgroep).
- Friedrich Delitzsch, *Studien über Indogermanisch-semitische Wurzelverwandschaft*, J.C. Hinrichs'sche Buchhandlung (Druck von G. Kreysing), Leipzig, 1873 (ook [hier](#)). ISBN 9781141350926 (Dit helaas vrij onbekende maar al oude werk van een zoon van de bekende Franz Delitzsch laat op gestructureerde wijze zien hoe vele woordstammen uit de Semitische talen zeer nauw gerelateerd zijn aan stammen uit het Proto-Indo-Europees en Sanskriet. Zie ook: Rudolf Heinrich Georg von Raumer, *Die Urverwandschaft der semitischen und indoeuropäischen Sprachen*; Part XV of: *Gesammelte sprachwissenschaftliche Schriften*, Frankfurt und Erlangen, 1863; p. 461-539; ———, *Fortsetzung der Untersuchungen über die Urverwandschaft der semitischen und indoeuropäischen Sprachen*; ———, *Herr Professor Schleicher in Jena und Die Urverwandschaft der semitischen und indoeuropäischen Sprachen. Ein kritisches Bedenken von Rudolf von Raumer*, Heyder & Zimmer, Frankfurt a.M., 1864.)

[naar de Hallelu-JaH artikelen index](#)

Bedankt voor uw belangstelling!